

БЕСТСЕЛЕР №1
ЗА ВЕРСІЄЮ *THE NEW YORK TIMES*

ДЖУЛІЯ КУЇНН

NETFLIX

НАТХНЕННЯ ДЛЯ
ОРИГІНАЛЬНОГО СЕРІАЛУ
БРІДЖЕРТОНИ

БРІДЖЕРТОНИ

СЕРОВІ ФІЛЛІПУ З ЛЮБОВ'Ю

 Vivat
ВИДАВНИЦТВО

БЕСТСЕЛЕР №1
ЗА ВЕРСІЄЮ *THE NEW YORK TIMES*

ДЖУЛІЯ КУІНН

БРІДЖЕРТОНИ

СЕРОВІ ФІЛМІВ З ЛЮБОВ'Ю

СЕРОВІ ФІЛІТИ У СЛОВОБІТІ

ДЖУЛІЯ КУЇНН

БРІДЖЕРТОНИ

—•••—
СЕРОВІ ФІЛЛІПУ З ЛЮБОВ'Ю

Стефані й Ренделлу Гаргрейвзам: ви відкрили свій дім, ви показали нам своє місто, ви зберігали наші речі, а коли ми приїхали, на танку нас чекав подарунковий бокс.

І коли я дуже потребувала підтримки, то знала, кому телефонувати.

А також — Полові, цього разу просто тому що. Хоча щоразу причина — тому що.

РОДИННЕ
ДЕРЕВО

Бріджертонів

За додатковою інформацією звертайтеся,
будь ласка, на сайт: www.juliaquinn.com

ПРОЛОГ

ЛЮТИЙ 1823 РОКУ ГЛОСТЕРШИР, АНГЛІЯ

Як іронічно: це сталося такого сонячного дня!

Перший сонячний день — за скільки? За цілих шість тижнів, протягом яких небо незмінно хмарилось, а подеколи ще й сніжило або дощило. Навіть Філіпові — а він вважав себе терпеливим до примх погоди — на душі стало легше, і він ширше всміхнувся. Пішов надвір — не міг не піти. Кому взагалі до снаги марніти в чотирьох стінах, поки на вулиці таке розкішне сонечко?

А надто посеред суворої сірої зими.

Навіть зараз, коли минув понад місяць від того дня, він не до кінця вірить, що сонцю стало зухвалості так із нього позбиткуватися.

І як він міг бути настільки сліпим, щоб на таке не сподіватися? Він жив із Мариною від самого дня весілля. У нього було вісім довгих років, щоб пізнати цю жінку. Йому слід було цього очікувати. Але насправді...

Що ж, насправді він таки *очікував*. Просто не хотів цього визнавати. Може, тільки намагався обманути себе, ба навіть захиститися. Сховатися від очевидного, сподіваючись, що цього ніколи не станеться, якщо про таке не думати.

Але це сталося. І на додачу ще й сонячного дня. У Бога якесь достеменно викривлене почуття гумору.

Він подивився на склянку, але та чомусь була порожня. Напевно, випив чортове пійло, але не пригадував цього. Захмелілим не почувався — принаймні не аж таким, як мав бути. Чи ж навіть не таким захмелілим, як йому хотілося б.

Визирав у вікно на сонце, яке хилилося до виднокраю. Нинішній день теж сонячний. Напевно, у цьому причина його особливої

меланхолії. Принаймні він на це сподівався. Хотів, а радше потребував пояснення цієї жахливої втоми, яка потроху його змагала.

Меланхолія його лякала.

Лякала найбільше. Більше за вогонь, війну й саме пекло. Думка про занурення в смуток, про схожість на *неї*...

У Марини була меланхолія. Усе своє життя — чи принаймні скільки він її знав — Марина провела в меланхолії. Не пригадував, як звучав її сміх, та й насправду не був певен, чи колись його чув.

Це був сонячний день, і...

Замружився, сам не розуміючи: він намагається хутчіш прикликати спогад, а чи відігнати.

То був сонячний день, і...

— Ніколи не думали, що знову відчуєте шкірою щось подібне, еге ж, сер Філіп?

Філіп Крейн підставив обличчя сонцю й заплющив очі, дозволяючи теплу пестити свою шкіру.

— Це чудово, — пробурмотів він. — Було б чудово, якби не чортів холод.

Майлз Картер, його секретар, гиготнув.

— Не так уже й холодно. Цього року озеро не замерзло. Усього кілька закрижанілих ділянок.

Філіп неохоче відвернувся від сонця й розплющив очі.

— Але це й не весна.

— Якщо ви очікували весни, сер, можливо, варто звіритися з календарем.

Він зирнув на нього впівока.

— Невже я тобі плачу за нахабство?

— Саме так. І платите дуже пристойно.

Філіп усміхнувся й ще кілька секунд тішився сонечком, так само як і його секретар.

— Я гадав, вам до вподоби хмари, — заговорив Майлз, коли вони знову попрямували до Філіпової теплиці.

— До вподоби, — підтвердив Філіп, ступаючи з упевненістю природженого атлета. — Однак моя прихильність до похмурого неба не означає, що сонце мені подобається менше. — Він зупинився й замислився. — Треба розпорядитися, щоб нянечка Міллзбі сьогодні вивела дітей на прогулянку. Звісно, треба вдягнути теплі шуби, шапки, рукавички й решту, але вони мусять побути на сонці. Надто вже довго сиділи в чотирьох стінах.

— Як і всі ми, — пробурмотів Майлз.

Філіп хихикнув.

— Твоя правда. — Він озирнувся через плече на теплицю. Напевно, слід було розібратися з кореспонденцією, але є справи з насінням, та насправді він цілком зможе попрацювати з Майлзом за якусь годинку. — Іди, — мовив він секретареві. — Знайди нянечку Міллзбі. З тобою ми згодом попрацюємо. У всякому разі, ти ж ненавидиш теплицю.

— Не цієї пори року, — заперечив Майлз. — Нині я залюбки там погрівся б.

Філіп вигнув брову й нахилив голову в бік Ромні-голлу.

— Хочеш сказати, у моєму родовому маєтку гуляють протяги?

— У всіх родових маєтках гуляють протяги.

— І то так, — усміхнувся Філіп.

Майлз йому подобався. Найняв його шість місяців тому, щоб допоміг із горами паперів і дрібними клопатами, які назбиралися під час господарювання в цьому невеличкому маєтку. А секретарів поміркований гумор достоту був доречним в оселі, де сміх лунає зрідка. Слуги ніколи не наважувалися жартувати з Філіпом, а Марина... про сміх чи жарти від неї і мови не було.

Подеколи діти змушували Філіпа сміятися, але це було щось інакше, до того ж здебільшого він і не знав, що їм казати. Пробирав був, але в такому разі почувався занадто незграбним, занадто великим, занадто сильним, якщо тільки таке можливо. Відтак просто відганяв геть дітей, наказуючи повертатися до нянечки.

Так було легше.

— Отож уперед, — сказав Філіп і відіслав Майлза із завданням, яке, либонь, варто було виконати самому.

Сьогодні він ще не бачив дітей. Мусив із ними зустрітися, але не хотів зіпсувати малечі день якоюсь жорсткою фразою, адже уникати таких не вмів.

Знайде їх, коли вони вийдуть на прогулянку з нянечкою Міллзбі. Хороша ідея. Тоді можна буде показати їм якусь рослину й розповісти про неї, і все мине чудово — просто й без оказій.

Філіп увійшов до теплиці й зачинив двері, блаженно вдихаючи вологе повітря. У Кембриджі він вивчав ботаніку й був найстараннішим студентом; правду кажучи, він би й життя науковця обрав, якби старший брат не загинув під Ватерлоо, покинувши на підстаршого Філіпа роль землевласника й замиського аристократа.

Напевно, буває і гірше. Зрештою, він міг стати землевласником і міським аристократом. А тут принаймні є нагода у відносному спокої взятися за ботанічні справи.

Він схилився над робочим столом і придивився до свого найсвіжішого витвору — сорту гороху, він пробує виростити якомога товстіші й щедріші стручки. Але наразі безуспішно. Остання партія вся не просто зморщилася — ще й пожовкла, а це був зовсім не той результат, якого він сподівався.

Філіп спохмурнів, але дозволив собі всміхнутися, коли подався в дальній куток теплиці, щоб зібрати своє знаряддя. Ніколи не засмучувався, якщо досліди не давали очікуваних плодів. На його думку, насправді потреба зовсім не є матір'ю всіх винаходів.

Випадковість. Річ завше у випадковості. Звісно, цього не ви'знає жоден науковець, але видатні відкриття здебільшого стаються, коли хтось намагається розв'язати якусь геть іншу проблему.

Він зі смішком відсунув зморщені рослини. Якщо горох ростиме такими темпами, то він подужає свою подагру десь наприкінці року.

До роботи. До роботи. Він схилився над колекцією насіння й розсипав його так, щоб роздивитися кожну горошину. Потрібно обрати правильну для...

Сіпнувся й зиркнув на нещодавно вимиту скляну стінку. Увагу його привернув якийсь рух на полі. Зблиск червоного.

Червоний. Філіп усміхнено похитав головою. Напевно, це Марина. Червоний колір — її улюблений, хоч його це завжди дивувало. Провівши з нею певний час, хто завгодно подумав би, що вона надасть перевагу чомусь темнішому, похмурішому.

Він провів поглядом її постать, що зникла в підліску, і повернувся до праці. Незвично, що Марина вийшла надвір. Останнім часом вона рідко покидала стіни своєї спальні. Філіп зрадив, що побачив її на вулиці, під сонцем. Може, їй від цього поліпшає. Звісно, вона не зцілиться. Філіп і думки не мав, що сонце зчинить на неї такий вплив. Але може статися, що завдяки ясній теплій днині й кільком годинам прогулянки її обличчя бодай торкнеться усміх.

Бачить Бог, це було б добре для дітей. Вони майже щовечора відвідують матір у її спальні, але цього замало.

І Філіп розумів, що зі свого боку він цю лакуну не заповнює.

Зітхнув, відчуваючи хвилю провини. Він не той батько, який їм потрібен, і розуміє це. Намагався переконати себе, буцімто робить усе, що йому до снаги, і успішно досягає своєї єдиної мети в батьківстві — не поводитися так, як *його* батько.

Але все одно він розумів, що цього замало.

Він рішучо відштовхнувся від робочого столу. Насіння зачекає. Діти, напевно, теж зачекають, але це не значить, що вони мусять. І варто саме *йому* повести їх на прогулянку, а не нянечці Міллзбі, яка не відрізнити листяного дерева від хвойного й, найімовірніше, покаже їм троянду, назвавши її стократною, а...

Він знову визирнув надвір і нагадав собі, що зараз лютий. За такої погоди нянечка Міллзбі навряд чи відшукає якусь квітку, але це все одно не аргумент, щоб *йому* не вести дітей на прогулянку. З прогулянками він таки порався найліпше, тож не варто перекладати свою відповідальність на інших.

Вийшов із теплиці, але зупинився, не здолавши й третини шляху до Ромні-голлу. Раз він поведе дітей на прогулянку, треба вирушити з ними до їхньої матері. Малюки прагнули бути біля неї, хай навіть вона тільки плескала їх по маківці. Так, треба знайти Марину. Так навіть краще за звичайний променад.

Одначе з власного досвіду знав: не варто висувати припущень щодо душевного стану Марини. Те, що дружина надворі, не означає, що вона добре почувається. А йому було нестерпно, коли діти бачили матір у кепському стані.

Філіп розвернувся й попрямував до підліска, у якому кілька секунд тому зникла Марина. Він ходить майже вдвічі швидше за дружину, тож невдовзі її наздожене й переконається, у якому вона гуморі. Повернутися в дитячу встигне ще до того, як нянечка Міллзбі збере дітей на моціон.

Ступав поміж дерев, легко відстежуючи Маринині сліди. Грунт був вологий, а Марина, певно, у важких чоботах, бо її підошви залишили дуже чіткі відбитки. Сліди вели до невеликого схилу на краю підліска, там якраз була трав'яниста ділянка.

— От дідько, — ледве чутно процідив Філіп, і ці слова звіяв вітер.

На траві слідів не побачиш. Він долонею затулився від сонця й обвів поглядом видноколо, вишукуючи сигнальний спалах червоного.

Ані біля покинутого будиночка, ані на полі з експериментальними злаками, ані на валуні, на який Філіп часто видирався малечею. Розвернувся на північ. Коли зрештою уздрів дружину, його очі звузилися. Вона прямувала до озера.

До того озера.

Губи у Філіпа розтулилися. Стежив за силуетом, а вона поволі наближалася до води. Він не уклікнув, а радше... заціпенів... намагаючись осягнути те чудернацьке видовище. Марина не плавала. Він навіть не знав, чи вона вміє. Припускав, що вона знає про озеро на їхній ділянці, але за всі вісім років шлюбу не пригадував жодного разу, щоб вона туди ходила. Він подався слідом, а його ноги якимось робом усвідомлювали те, що відмовлявся прийняти розум. Коли вона ступила на міліну, він надав ходи, але досі лишався занадто далеко, аби щось удіяти — хіба тільки вигукнути ім'я.

Та якщо вона його й почула, то не подала виду, а тільки повільно, проте невпинно далі простувала на глибину.

— Марино! — заволав Філіп і схопився бігти. Але навіть за найбільшої швидкості шлях до неї забере з добру хвилину. — Марино!

Вона сягнула ділянки, де озеро різко глибшало, і впала, зникаючи у воді, а на металеві-сірій поверхні ще кілька секунд бовваніла червона накидка, поки її не втягнуло слідом за хазяйкою.

Філіп знову загорлав її ім'я, хоч вона вже ніяк не могла того почути. Шпортався й з'їжджав схилом до озера. Стало розуму скинути пальто й чоботи, перш ніж зануритись у крижану глибочінь. Вона пірнула під воду заледве хвилину тому; він розумів, що за цей час навряд чи людина помре, але кожна згаяна секунда таки наближала дружину до смерті.

Він безліч разів плавав у цьому озері й точно знав, де обривається дно, тож досягнув тієї критичної точки плавними й упевненими рухами, заледве звертаючи увагу на те, як вода тягне його за важкий одяг.

Він може її знайти. Він *мусить* знайти.

До того як стане запізно.

Він пірнув, роззираючись у каламутній воді. Напевно, Марина підійняла пісок із дна, та й він також, бо навкруги вирував мул, і через м'які непрозорі клуби порошин важко було щось побачити.

Але зрештою Марину врятувала її пристрасть до яскравого кольору: Філіп шугнув у той бік, де уздрів червону накидку, яка хвилювалась у воді, немовби млявий повітряний змій. Дружина не пручалася, коли він витягнув її на поверхню: вона вже знепритомніла й незворушно лежала в його обіймах.

Вони прорвалися до повітря, і він став тяжко дихати, наповнюючи пекучі легені. Якусь мить ні на що інше не був здатен і просто дихав. Тіло усвідомлювало: щоб урятувати когось іншого, треба спочатку врятувати себе. Потім потягнув її до берега, тримаючи обличчям над водою, дарма що здавалося, ніби вона не дихала.

Зрештою вони дісталися берега, і він витягнув її на вузьку смужку багнюки впереміш із рінню, що відокремлювала воду від трави. Ошаліло перевіряв, чи дихає вона, але повітря з її вуст усе не виривалося.

Не знав, що робити, бо навіть не думав, що колись доведеться рятувати потопальницю, тому просто зробив те, що здавалося

найлогічнішим: перекинув її долілиць собі через коліна й став стукати по спині. Спочатку нічого не відбувалось, але після четвертого дужого удару вона закашлялась, і з її рота вирвався струмінь каламутної води.

Він хутчіш її перевернув.

— Марино? — наполегливо кликав Філіп, злегка ляскаючи дружину по щоках. — Марино?

Вона знову закашлялась, а її тіло судомно затрусилося. Відтак вона почала втягувати повітря. Легені примушували її жити, хоча душа бажала іншого.

— Марино, — тремтливим від полегші голосом проговорив Філіп, — дякувати Богові.

Він її не кохав, ніколи не кохав, але ж вона була його дружина, мати його дітей, і в глибині душі, під незворушним плащем жалоби й смутку, вона була ще й хорошою, доброю людиною. Нехай і не кохав, проте не бажав їй смерті.

Вона закліпала, намагаючись сфокусувати погляд. А коли нарешті збагнула, де вона й хто вона, то прошепотіла:

— Ні.

— Треба довести тебе до будинку, — буркнув він і сам злякався від того, як його вмить розсердило саме те її слово.

«Ні».

Та як вона сміє відмовлятися від його порятунку? Вона хіба пожертвувала б життям лише тому, що їй *сумно*? Невже її меланхолія важить більше за їхніх двох дітей? Невже в життєвому плинні поганий настрій важить більше за дитячу потребу в матері?

— Ми йдемо додому, — відтяв Філіп і не надто м'яко підхопив її на руки.

Вона вже дихає, достоту все розуміє, хоч і якимось перекручено. Нащо поводитися з нею як із тендітною квіткою?

— Ні, — тихенько захлипала вона. — Будь ласка, не треба. Я не хочу... Я не...

— Ти йдеш додому, — заявив він, підіймаючись угору схилом і не зважаючи на зимний вітер, від якого леденіла його намокла одіж. Не зважав навіть на кам'янистий ґрунт, який колов йому босі ноги.

— Я не можу. — Здавалося, ці слова вона прошепотіла, висилюючись із останнього.

І Філіп, несучи цей тягар додому, не міг думати ні про що, окрім того, якими слухними були ті її слова.

«Я не можу».

У певному значенні вони характеризували все її життя.

Коли запала ніч, стало зрозуміло: гарячка може здолати Марину в тому, що не вдалось озеру.

Філіп доніс дружину додому так швидко, як тільки міг, а потім із допомогою місис Герлі, економки, здер закрижаніле вбрання й спробував відігріти її тією ковдрою з гусячого пуху, яка вісім років тому була головною гордістю Марининою посагу.

— Що сталося? — видихнула місис Герлі, коли він завалився в кухонні двері.

Адже з парадного входу їх могли побачити діти, до того ж двері до кухні були на добрих двадцять ярдів ближче.

— Вона впала в озеро, — буркнув Філіп.

Місис Герлі поглянула на чоловіка водночас із сумнівом і зі співчуттям, тож він збагнув, що вона знала правду. Вона працювала на Крейнів від самого весілля й розуміла, який у Марини буває стан.

Щойно вони вклали Марину в ліжко, економка прогнала його з кімнати й наполягла, що Філіпові теж варто перевдягнутися, щоб і самому не ризикувати померти. Однак він повернувся до Марини. Це було його місце, місце її чоловіка, винувато думав він, місце, якого він останніми роками уникав.

Біля Марини було журливо. Було *важко*.

Але тепер не час занедбувати свої обов'язки, тож він просидів коло її ліжка весь день аж до ночі. Протирав їй чоло, коли вона стала пітніти, намагався влити їй до горла літеплий відвар, поки вона спокійно лежала.

Просив її боротися, хоч і знав, що вона не почує його слів.

За три дні вона померла.

Вона досягла бажаного, але від цього мало було радості, коли Філіп став перед своїми дітьми (двійнятам нещодавно виповнилося сім) і спробував пояснити, що їхньої матері більше немає. Він сидів у дитячій, такий великий, на одному з їхніх малих стільчиків. Але все одно сидів, скрутившись рогаликом, і видушував із себе пояснення, примушуючи себе дивитися їм в очі.

Вони були напрочуд небагатослівні. Але й не здивовані, що стурбувало Філіпа.

— Мені... мені шкода, — видушив він, коли закінчив.

Філіп їх любив надзвичайно, але стільки разів підводив! Майже не вмів бути батьком, то як йому тепер, на біса, брати на себе ще й роль матері?

— Ви не винні, — сказав Олівер, так пильно дивлячись карими очима на батька, що тому аж стало незатишно. — Вона ж бо впала в озеро? Ви її туди не штовхали.

Філіп лише кивнув, бо не знав, що на таке відповісти.

— А вона тепер щаслива? — тихенько спитала Аманда.

— Гадаю, що так, — відповів Філіп. — Тепер вона зможе постійно дивитися на вас із неба, тож напевно вона щаслива.

Двійнята це якийсь час обмірковували.

— Сподіваюся, вона щаслива, — нарешті мовив Олівер, у нього в голосі звучало більше рішучості, ніж відбивалося на обличчі. — Може, вона більше не плакатиме.

Філіпові перехопило дух. Він навіть не думав, що вони чули, як Марина хлипає. Її проривало лише пізно вночі; їхня кімната була простісінько під її спальнею, але він завше гадав, що на той час, коли їхня мати плакала, вони вже спали.

Аманда кивнула білявою голівкою на знак згоди.

— Якщо тепер вона щаслива, — проговорила дівчинка, — то я рада, що вона відійшла.

— Вона не відійшла, — відрізав Олівер. — Вона померла.

— Ні, відійшла, — наполягала Аманда.

— Це те саме, — без жодного виразу пояснив Філіп, шкодуючи, що не може сказати їм нічого, крім правди. — Але, гадаю, тепер вона

щаслива.

І в певному сенсі це теж була правда. Врешті-решт, цього Марина й прагнула. Може, це було єдине її бажання.

Аманда з Олівером довго мовчали, втупившись у долівку й метляючи ніжками. Вони здавалися такими малесенькими на достеменно завеликому ліжку Олівера. Філіп насупився. Чому він ніколи раніше цього не помічав? Хіба їхні ліжка не мають бути нижчими? Що, як вони попадають звідти вночі?

А може, вони вже вирости. Може, вже не падають із ліжок. Може, ніколи й не падали.

Напевно, він справді жакливий батько. Мабуть, він мав би знати про таке.

Напевно... мабуть... Він замружився й зітхнув. Можливо, варто припинити стільки думати й просто робити все, що він здужає, і радіти цьому.

— Ви зараз підете? — звела до нього голову Аманда.

Батько зазирнув їй в очі — такі сині, так схожі на материні.

— Ні, — палко прошепотів Філіп й опустився навколішки перед нею, узявши її долоньки у свої. Ручки в його жменях здавалися крихітними й крихкими. — Ні, — повторив він. — Я нікуди не піду. Я ніколи нікуди не піду...

Філіп глянув на свою склянку. Знову спорожніла. Аж смішно, що склянка віскі все одно порожніє, навіть коли наповнюєш її вже вчетверте.

Він ненавидів згадувати. Не знав, що було найгірше. Коли він пірнув, чи коли місис Герлі обернулася до нього зі словами: «Її вже нема».

А може, найгіршими були скорбота на обличчях у дітей і страх у їхніх очах?

Підніс склянку до губ, виливаючи до рота останні краплі. Найгірше — це, безумовно, ситуація з дітьми. Він сказав їм, що ніколи від них не піде, і не пішов (і не піде), але простої присутності замало. Вони потребують більшого. Дітям потрібен хтось, хто вміє піклуватися про них, спілкуватися з ними, розуміти їх і виховувати.

З огляду на те, що іншого батька в них нема, він вирішив, що варто подумати про пошуки матері. Звісно, не занадто швидко. Не можна одружитися, доки не мине пристойний період скорботи, але це не означає, що не можна шукати.

Він зітхнув й обм'як у кріслі. Йому потрібна дружина. Підійде практично будь-яка. Байдуже, яка вона буде із себе. Байдуже, чи буде заможною. Байдуже, чи вмітиме рахувати, чи володітиме французькою, чи їздитиме верхи.

Вона просто має бути щасливою.

Хіба він так багато хоче від дружини? Усмішка — бодай раз на день. А може, ще й звук її сміху?

І ще вона повинна любити його дітей. Чи принаймні вдавати так майстерно, аби вони ніколи не запідозрили нещирість.

Не так уже й багато, правда?

— Сер Філіп?

Звів голову, проклинаючи себе за те, що залишив двері кабінету прочиненими. Звідти висунув голову Майлз Картер, його секретар.

— У чім річ?

— Лист, сер, — оголосив Майлз і підійшов ближче, щоб вручити йому конверт. — З Лондона.

Філіп поглянув на конверт у руці й підняв брови, уздрівши характерний для жінок нахил почерку. Він відпустив Майлза кивком, узяв ніж для паперу й підрізав печатку. З конверта випав один-єдиний аркушик. Філіп потер його між пальців. Висока якість. Дорогий. Ще й цупкий, а це явна ознака того, що адресантці не доводиться заощаджувати, щоб скоротити витрати.

Потім він перевернув аркуш і став читати:

*Брютон-стріт, буд. 5,
Лондон*

Сер Філіп Крейн!

Хочу висловити вам свої співчуття стосовно втрати дружини, моєї любої кузини Марини. Я вже багато років не бачила Марину,

але добре її пам'ятаю, і мене глибоко засмутила звістка про її смерть.

Будь ласка, напишіть, якщо я можу щось вдіяти, аби полегшити ваш біль у цей складний час.

*З повагою
міс Елоїза Бріджертон*

Філіп потер очі. Бріджертон... Бріджертон. У Марини були кузини з Бріджертонів? Напевно, були, раз одна з них шле йому листа.

Він зітхнув і сам здивувався, що тягнеться по перо й каламар. Після смерті Марини мало хто висловлював йому співчуття. Здавалося, більшість її друзів і родичів забула про Марину, відколи вона вийшла заміж. Напевно, не варто було засмучуватися чи й дивуватися через це. Вона рідко виходила зі спальні. Неважко забути людину, яку ніколи не бачиш.

Міс Бріджертон заслуговувала на відповідь. Це банальна пристойність, а якщо й ні (Філіп не був певен, що повністю ознайомлений з етикетом на випадок смерті дружини), то все одно здавалося, що це буде правильно.

Тож він утомлено видихнув і приставив кінчик пера до паперу.

РОЗДІЛ 1

ТРАВЕНЬ 1824 РОКУ ДЕСЬ ПОМІЖ ЛОНДОНОМ І ГЛОСТЕРШИРОМ ГЛУПА НІЧ

Шановна міс Бріджертон!

*Дякую за вашу небайдужість до смерті моєї дружини. Я ціную те, що ви виділили час написати незнайомому джентльменові. На знак подяки дарую вам цю засушену квітку. Це проста й невигадлива смілка червона (*Silene dioica*), але вона додає барви нашим глостерширським полям, а цього року ще й розквітла дуже рано.*

Це була улюблена польова квітка Марини.

*Щиро
сер Філіп Крейн*

Елоїза Бріджертон розгладила на колінах списаний акуратним почерком аркуш. Щоб роздивитися слова, світла було замало, навіть попри повню, що лила сяйво у вікна карети, але це не так уже й важливо. Весь лист вона вже знала напам'ять, а ніжна засушена квітка, яка насправді була радше рожевою, аніж червоною, покоїлася між сторінками книжки, що її Елоїза поцупила з братової бібліотеки.

Вона не надто здивувалась, отримавши відповідь від сера Філіпа. Гарні манери не давали нехтувати листами, хоча навіть мати Елоїзи — справжня верховна суддя з етикету — казала, що її донька сприймає кореспонденцію аж занадто серйозно.

Звісно, для таких леді, як вона, було нормою по кілька годин на тиждень писати листи, та в Елоїзи давно вже з'явилася звичка приділяти цьому по кілька годин на день. Їй подобалося писати, а особливо людям, яких вона роками не бачила (дівчина полюбляла уявляти їхній подив, коли вони розпечатують конверт), тож діставала

перо й папір мало не з будь-якого приводу: народження, смерть, кожна подія, що заслуговує на вітання чи співчуття.

Вона й сама не знала, нащо продовжує розсилати свої послання, але стільки часу проводила за написанням листів братам і сестрам, котрі жили не в Лондоні, що їй було неважко накидати й невеличке повідомлення комусь із далеких родичів, якщо вже вона й так сидить за секретером.

Дарма що всі завжди писали коротеньку відповідь, — звісно, адже вона Бріджертон, а ніхто не бажає ображати їхню родину, — але ніхто ніколи не вкладав у конверт подарунків, хай навіть таких скромних, як-от квітковий гербарій.

Елоїза замружилась, згадуючи ніжні рожеві пелюстки. Важко уявити чоловіка, який не пошкодив би настільки тендітний цвіт. Усі четверо її братів були здоровими, сильними, широкоплечими чоловіками з великими долонями, які обов'язково ненароком понівечили б сердешну квітку.

Відповідь сера Філліпа її зацікавила, а особливо те, що він звернувся в письмі до латини, тож вона відразу написала нового листа.

Шановний сер Філліп!

Красно дякую за такий чарівний гербарій. Для мене стало приємним сюрпризом, коли він вилетів із конверта. І водночас це дуже цінний спогад про сердешну Марину.

Не могла не зауважити, що ви зазначили наукову назву квітки. Ви ботанік?

*З повагою
міс Елоїза Бріджертон*

Підступно з її боку закінчувати лист запитанням. Тепер сердезі доведеться відписати у відповідь.

Він її не розчарував. За якихось десять днів Елоїза отримала його наступного листа.

Шановна міс Бріджертон!

Я справді ботанік, навчався в Кембриджі, утім нині не маю зв'язків із жодним університетом чи науковою радою. Тут, у Ромні-голлі, у мене є теплиця, де я ставлю досліди.

А ви часом не з науковців?

*З повагою
сер Філіп Крейн*

Щось у цьому листуванні викликало в неї захват: може, це просто радість від того, що вона поза межами родинного кола знайшла людину, якій справді цікаво листуватися з нею. Хай там як, Елоїза миттю відписала.

Шановний сер Філіп!

Господи, ні, боюся, у мене не науковий склад розуму, хоча я напрочуд добре пораюся з розрахунками. До кола моїх зацікавлень більше належить гуманітарна галузь; можливо, ви зауважили, що мені до вподоби листуватися.

*Дружньо ваша
Елоїза Бріджертон*

Елоїза не була певна, чи варто підписуватися аж так неформально, але вирішила ризикнути. Серові Філіпу це листування вочевидь подобалося не менше, ніж їй, адже в іншому разі чи закінчував би він свою відповідь так само запитанням?

Його лист надійшов за два тижні.

Моя люба міс Бріджертон!

Але ж листування — це різновид дружби, чи не так? Зізнаюся: тут, за містом, я певною мірою усамітнений, а коли не бачиш усміхненого обличчя за сніданком, то хочеться принаймні одержати привітного листа, погоджуєтесь?

*Кладу вам ще одну квітку. Це *Geranium pretense*, відоміша як журавець лучний.*

З найкращими побажаннями

Філіп Крейн

Елоїза добре пам'ятала той день. Вона сиділа в себе в спальні, у кріслі біля вікна, і, здавалося, вічність розглядала обережно притиснену висушену фіолетову квітку. Невже він намагається *залицятися* до неї? У листуванні?

А одного дня вона отримала листа, який дуже відрізнявся від інших.

Моя люба міс Бріджертон!

Ми вже досить довго листуємось, і, дарма що ніколи не бачились, я відчуваю, що добре вас знаю. Сподіваюся, ви почуваетесь так само.

Пробачте, якщо це занадто прямолінійно, але я хочу запросити вас у гості до себе в Ромні-голл. Маю надію, через прийнятний період часу ми вирішимо, що підходимо одне одному, а тоді ви погодитесь бути моєю дружиною.

Безумовно, ви матимете відповідний нагляд. Якщо приймете моє запрошення, до Ромні-голли відразу приїде моя овдовіла тітка.

Сподіваюся, ви пристанете на мою пропозицію.

*Завжди ваш
Філіп Крейн*

Елоїза відразу заштовхала цей лист у шухляду, неспроможна навіть збагнути таке прохання. Він хоче побратися з *незнайомкою*?

Ні, справедливості заради, це не зовсім правда. Вони таки знають одне одного. За рік листування вони сказали одне одному більше, ніж багато чоловіків і дружин говорять за весь свій шлюб.

Але все одно — вони ж бо жодного разу не *бачилися*.

Елоїза подумала про всі шлюбні пропозиції, які роками відхиляла. Скільки їх було? Щонайменше шість. Зараз вона навіть не пригадує, чому відмовила деяким із тих чоловіків. Власне, причини й не було, просто жоден із них не був...

Ідеальним.

Хіба вона так багато очікувала?

Похитала головою, розуміючи, що поводитья як дурне й розпечене дівчисько. Ні, їй не потрібен справжній ідеал. Потрібен був той, хто ідеально підійде їй.

Вона знала, що про неї кажуть світські завсідниці. Занадто перебірлива — а це гірше, ніж дурна. Вона до сивої коси в дівках залишиться — ні, уже більше так не казали. Тепер казали, що вона *залишилась* у дівках, і це правда. Не можна дожити до двадцяти й восьми років, не чуючи перешіптувань про це в себе за спиною.

Або щоб тобі цим не тицьнули в обличчя.

І найсмішніше те, що Елоїзу влаштовувало її становище. Принаймні дотепер.

Вона навіть не думала про те, що назавше залишиться пустоцвіткою, до того ж їй подобалося своє життя. У неї була найпрекрасніша сім'я, яку лиш можна уявити: сім братів і сестер, усі названі за абеткою, причому вона опинилася посередині, на літері Е, з чотирма старшими й трьома молодшими. Матінка — справжній скарб, навіть припинила товкмачити Елоїзі своє з приводу заміжжя. Елоїза надалі посідала видатне місце у вищому світі, бо ж Бріджертонів у всякому разі обожнювали й поважали (подеколи й боялися), а її веселий і невгамовний характер спонукав усіх прагнути її товариства, хоч стара вона дівка, хоч ні.

Та останнім часом...

Зітхнула й раптом відчула, нібито вона значно старша за свої двадцять вісім років. Останнім часом почувалася геть не такою веселою. Вона вже й розмірковувала: може, ті старі мегери мали рацію і вона *справді* не знайде собі чоловіка. Може, вона занадто перебірлива, занадто прагне наслідувати старших братів і сестру, які відшукали собі пару й глибоке та пристрасне кохання (навіть якщо спочатку й не ставили це собі за мету).

Може, шлюб, який ґрунтується просто на взаємоповазі й товариській, таки кращий, аніж ніщо.

Але говорити про ці почуття з кимось було важко. Багато років мати заохочувала її до пошуків чоловіка; хай як Елоїза її обожнювала, важко було взяти й визнати, нібито треба було слухатися. І брати в усякому

разі ніяк не допомогли б. Найстарший із них, Ентоні, імовірно, вирішить, що має сам обрати їй підходячого кавалера, і примусить бідолашу скоритися долі. Бенедикт — великий мрійник, і до того ж він уже майже не приїздить до Лондона, бо за містом йому подобається більше. Колін... ну, там зовсім інша історія, яка вартує окремої розповіді.

Напевно, слід поговорити з Дафною, але щоразу, коли Елоїза приходила до сестри, та була до біса щаслива, блаженно закохана в чоловіка, залюблена у своє життя матері чотирьох діточок. Як така людина може дати корисну пораду Елоїзі в її становищі? От Франческа взагалі за пів світу від неї, у Шотландії. Та й Елоїза не вважала справедливим морочити сестрі голову своїми дурними печалями. Заради Бога, Франческа овдовіла у двадцять три. Порівняно із цим, страхи й переживання Елоїзи, як здавалося, — ніщо.

Можливо, через це її листування із сером Філіпом стало своєрідною втечею. Бріджертони були великою, галасливою та бурхливою родиною. Зберігати щось у таємниці від них майже неможливо, а особливо від наймолодшої сестри Гіацинт, яка, певно, самого Наполеона перемогла б удвічі швидше, якби тільки Його Величності спало на думку звернутися до її шпигунських послуг.

А от сер Філіп у дивний спосіб належав тільки їй. Він був єдиний, кого не доводилося ділити ні з ким. Його листи вона зібрала разом, обв'язала фіолетовою стрічкою та сховала на дні середньої шухлядки, попід грудями канцелярії для нескінченного листування.

Він був її таємницею. *Її.*

І, позаяк вони жодного разу не бачилися, вона малювала в уяві його образ, спираючись на листи як на скелет, а плоть нарощувала такою, як самій хотілося. Якщо й існував у світі ідеальний чоловік, це був сер Філіп Крейн із її мрій.

То тепер він хоче зустрітися? *Зустрітися?* Він що, збожеволів? Зустрітись і знищити досконалі залицяння?

Але зненацька сталося неможливе. Пенелопа Фезерінгтон, найближча подруга Елоїзи, з якою вони товаришували понад десять років, вийшла заміж. Ба більше, вона вийшла за *Коліна*. Елоїзиною брата!

Якби з неба раптово місяць упав і приземлився на задньому подвір'ї в них удома, Елоїзу це не так здивувало б.

Елоїза раділа за Пенелопу. Справді раділа. За Коліна теж. Напевно, це були ті двоє людей, яких вона в цілому світі любила найбільше, тому була в захваті від того, що вони відшукали своє щастя. Ніхто не заслуговував на це більше за них.

Але це не означало, що їхній шлюб не утворив порожнечі в житті Елоїзи.

Напевно, річ у тім, що вона зважувала життя старої дівки й намагалася переконати себе, що саме цього й прагне, уявляючи при цьому Пенелопу, яка дівувала разом із нею. Це було прийнятно — ба навіть майже виключно: залишатися незаміжньою у двадцять вісім років, якщо незаміжньою у двадцять вісім залишається й Пенелопа. Не сказати б, що вона не *хотіла*, щоб Пенелопа знайшла чоловіка; просто це ніколи не видавалося ні на крихту імовірним. *Елоїза* знала, яка Пенелопа чудова, добра, розумна й дотепна, але джентльмени з *еліти* ніколи цього не помічали. За всі роки у вищому світі (сумарно їх було одинадцять) Пенелопа не мала жодної шлюбної пропозиції. Навіть жодного вияву інтересу.

У певному значенні Елоїза розраховувала, що Пенелопа залишиться тією, ким і була, — її найкращою і найближчою подругою. Товаришкою в дівуванні.

А найгірше — Елоїзі аж боліло від відчуття провини за це: *вона* ніколи навіть не замислювалася, як почуватиметься Пенелопа, якщо вона одружиться першою, а правду кажучи, саме на цей сценарій вона й спиралася.

Але тепер у Пенелопи був Колін, і Елоїза бачила, що вони чудова пара. А вона залишилася сама. Сама посеред заюрмленого Лондона, посеред великої і люблячої сім'ї.

Важко уявити собі самотніше місце.

Раптом прямолінійна пропозиція сера Філліпа, — запхана до самісінького низу стосика на дні середньої шухлядки замкненого новенького сейфа, щоб позбутися спокуси перечитувати її по шість разів на день, — що ж, вона різко здалася трохи цікавішою.

І її цікавість невпинно зростала в міру того, як вона сама втрачала спокій і задоволення своєю долею, яку, слід визнати, сама собі й обрала.

Тож одного дня, коли вона прийшла до Пенелопи, а дворецький повідомив, що містер і місис Бріджертони не можуть прийняти гостей (це було сказано таким тоном, що навіть Елоїза зрозуміла, в чім річ), вона здобулася на рішення. Час узяти власне життя у свої руки, час самій вирішити власну долю замість того, щоб відвідувати бал за балом у марній надії, що ідеальний чоловік раптом матеріалізується перед нею, хоч у Лондоні й не з'являлося нових облич, а за десять років вона перезнайомилася з усіма представниками відповідних для шлюбу віку й статі.

Вона казала собі так: це не означає, що вона *мусить* вийти за сера Філліпа; вона просто дослідить те, що видається чудовою можливістю. Якщо вони не підійдуть одне одному, то й одружуватися не доведеться; врешті-решт, вона не давала йому ніяких обіцянок.

Та в Елоїзи була одна риса: коли вона ухвалювала рішення, то діяла швидко. Ні, міркувала вона з приголомшливою (принаймні на її думку) чесністю, кожен її вчинок характеризували *дві* риси: вона любила діяти швидко й була непоступливою. Колись Пенелопа порівняла її впертість із затятістю собаки, який ухопився за кістку.

І Пенелопа не жартувала.

Якщо Елоїза хапалася за якусь ідею, то навіть вплив усієї родини Бріджертонів не міг похитнути й відвернути її від визначеної мети. (А вплив Бріджертони мали неабиякий.) Напевно, мета Елоїзи й мета її сім'ї досі не суперечили одна одній із чистого везіння — у всякому разі стосовно вагомих питань.

Елоїза розуміла, що вони ніколи не схвалять її рішення вирушати кудись, аби вперше побачитися з незнайомим чоловіком. Ентоні, певно, вимагатиме, щоб сер Філліп приїхав до Лондона й зустрівся з усією родиною, а Елоїза не уявляла кращого сценарію, щоб відлякати потенційного залицяльника. Чоловіки, які раніше прагнули її уваги, були принаймні знайомі з лондонськими звичаями й розуміли, у що вплутуються; а сердешного сера Філліпа, який — за його ж словами —

не бував у Лондоні ще зі шкільних років і ніколи не брав участі в сезонах, це ошелешило б.

Отож єдиний варіант для неї — поїхати в Глостершир, а поміркувавши про це кілька днів, вона збагнула, що таке доведеться тримати в таємниці. Якщо сім'я довідається про її плани, вони цілком можуть заборонити. Елоїза вміла переконувати, тож урешті-решт вона й перемогла б, утім суперечка була б довга й болісна. Не кажучи вже про те, що, незалежно від тривалості суперечки, у супровід їй вирядять щонайменше двох інших родичів.

Елоїза здригнулася. Тими двома, найімовірніше, були б матінка й Гіацинт.

Господи, хто взагалі здатен закохатись у присутності цих двох? Вони не дадуть змоги зародитися навіть слабкій, але тривкій прихильності, а саме її Елоїза й хотіла поставити за мету своєї мандрівки.

Утекти вона вирішила під час балу в сестри Дафни. Це мала бути масштабна подія із сотнями гостей, а ще там буде така галасливість і плутанина — саме те, що потрібно, аби її відсутності не зауважували добрих шість годин, а то й більше. Матінка завжди наполягала на пунктуальності — ба навіть на завчасному прибутті — під час заходів, які влаштовують члени сім'ї, тому до Дафни вони неодмінно приїдуть не пізніше ніж о восьмій. Якщо вислизнути раненько, а бал закінчиться десь під ранок... що ж, її зникнення зауважать хіба ближче до світанку, а вона на той час уже буде на півдорозі до Глостерширу.

А якщо й не на півдорозі, то в усякому разі на значній відстані, щоб їм було не надто легко її відстежити.

Зрештою все це виявилось майже до страшного простим. Усю її сім'ю відволікло якесь велике оголошення, яке планував Колін, тому вона тільки відпросилася в дамську кімнату, вислизнула через чорний хід і пододала незначний шлях додому, де сховала на задньому дворі свої клунки. Тепер залишалось тільки пройти за ріг, а там на неї чекав найманий екіпаж.

Господи, якби ж вона знала, що прокладати власний шлях у світі настільки просто, то зробила б це ще багато років тому.

Тож ось вона їде в Глостершир і підозрює, — а може, просто сподівається, — що прямує в напрямку своєї долі, маючи при собі лише кілька комплектів змінного одягу, та ще стосик листів від чоловіка, якого вона ніколи не бачила.

Чоловіка, якого вона сподівалася покохати.

Її це захоплювало.

Ні, радше лякало.

Вона усвідомлювала, що це, напевно, найдурніше, що вона втнула в житті, а слід визнати, що дурню вона таки робила.

А може, для неї це єдиний шанс на щастя.

Елоїза скривилася. Знову фантазує. Поганий знак. До цієї пригоди слід поставитися з усією практичністю, з усім прагматизмом, які вона завше намагалася залучати, коли знаходила рішення. Ще є час повернути все назад. Якщо серйозно, то що вона знає про цю людину? Він досить багато їй розповів за рік листування...

Йому тридцять, він на два роки старший за неї.

Він вивчав ботаніку в Кембриджі.

Вісім років був у шлюбі з її чотириюрідною сестрою Мариною, а це значить, що одружився він у двадцять один.

У нього русяве волосся.

Усі зуби в нього цілі.

Він баронет.

Живе в Ромні-голлі, кам'яному маєтку, що побудований у вісімнадцятому столітті побіля Тетбері в Глостерширі.

Йому подобається читати наукові статті й поезію, але не романи й достеменно не філософські праці.

Він любить дощ.

Його улюблений колір — зелений.

Він ніколи не виїжджав за межі Англії.

Він не любить рибу.

Елоїза придушила булькотіння нервового сміху. Він не любить *рибу*? Вона й таке про нього знає?

— Це вже надійна підстава для шлюбу, — процідила вона собі під ніс, намагаючись не зважати на паніку у власному голосі.

А що він знав про неї? Що могло спонукати його зробити пропозицію незнайомці?

Вона спробувала пригадати, що писала у своїх незчисленних листах...

Їй двадцять вісім.

У неї темно-русяве волосся (хоча насправді каштанове) і є всі зуби.

У неї сірі очі.

Вона з великої і люблячої родини.

Її брат — віконт.

Її батько помер, коли вона була ще дитиною, а що незбагнено — підкосив його нещасний бджолиний укус.

У неї є схильність забагато говорити. (Господи, невже вона справді про це написала?)

Вона любить читати поезію та романи, але точно не наукові статті й не філософські праці.

Вона бувала в Шотландії, але на цьому й усе.

Її улюблений колір — фіолетовий.

Вона не любить баранину й гидує кров'яною.

З її губ зірвався ще один панічний смішок. Якщо так подивитися, із чималою часткою сарказму подумала Елоїза, то й вона та ще штучка.

Визирнула у вікно, неначе це їй могло підказати, скільки ще залишилося їхати від Лондона до Тетбері.

Круглясті зелені пагорби були собі як круглясті зелені пагорби, які у свою чергу були схожі на такі самі круглясті зелені пагорби. Єдине, що вона зрозуміла: можливо, вона вже у Вельсі.

Насупилась, опустила погляд на аркуш у себе на колінах і знову склала лист сера Філіпа. Потім умістила його в перев'язаний стрічкою стосик у валізці й нервово забарабанила пальцями по стегнах.

У неї є всі причини нервуватися.

Врешті-решт, вона покинула дім і все рідне.

Вона їхала через усю Англію, а про це навіть ніхто не знав.

Ніхто.

Навіть сер Філіп.

Бо вона так поквапилася вирушити з Лондона, що не написала йому про свій приїзд. Вона не *забула*, а просто... відкладала це на потім, поки часу зовсім не лишилося.

Якби вона йому розповіла, то мусила б дотримуватися плану. А так усе ще могла будь-якої миті розвернутись і поїхати назад. Вона казала так собі, бо любила мати вибір, але насправді була дуже перелякана й боялася геть утратити відвагу.

До того ж це він попросив про зустріч. Він буде радий її побачити.

Хіба ні?

Філіп встав із ліжка й розсунув штори в спальні, впускаючи до себе новий ідеальний сонячний день.

Досконало.

Він протупав до гардеробної пошукати, що вдягнути, бо вже давно звільнив слуг, які виконували цей обов'язок. Не міг цього пояснити, але після смерті Марини не хотів, щоб хтось метушився вранці в його спальні, розсував штори чи обирав йому вбрання.

Він навіть Майлза Картера звільнив, який так намагався бути йому другом після упокоєння Марини. Але чомусь від молодого секретаря під боком він почувався тільки гірше, тож і його відіслав із платнею на шість місяців уперед і щонайкращим рекомендаційним листом.

Увесь час у шлюбі з Мариною він шукав, із ким поговорити, бо її часто не було поряд, але тепер, коли дружини не стало, бажав лише власного товариства.

Напевно, він натякнув на це в котромусь із низки листів до таємничої Елоїзи Бріджертон, бо надіслав свою пропозицію не-зовсім-шлюбу-але-можливо-чогось-що-до-нього-веде місяць тому, а з її боку запала оглушлива тиша, така незвична після милої жвавості, з якою вона відповідала раніше.

Він насупився. Ця таємнича Елоїза Бріджертон насправді не *така* вже й таємнича. У листах вона видавалася досить відкритою і чесною, мала доволі *радісний* характер, а якщо подумати, то цього разу він більше нічого й не прагнув від потенційної дружини.

Натягнув на себе робочу сорочку: більшу частину дня планував провести в теплиці, а там він вимаститися в землі по лікоть. Був розчарований, бо міс Бріджертон вочевидь сприйняла його за якогось навіженого й вирішила уникати за всяку ціну. А вона здавалася таким досконалим розв'язанням його проблем! Йому неймовірно потрібна була мати для Аманди з Олівером, проте вони росли такими некерованими, що він не уявляв собі жінки, яка з власної волі погодиться скласти йому товариство в шлюбі й прив'язати себе до цих двох бісенят на все життя (чи принаймні поки вони не виростуть).

Але міс Бріджертон було двадцять і вісім років: очевидно, що вона стара дівка. І вона понад рік листувалася з незнайомцем — напевно, трохи у відчаї. Хіба ж її не мала втішити нагода знайти чоловіка? У нього був дім, поважні статки, та і йому лише тридцять. Чого ще можна хотіти?

Він процідив кілька роздратованих фраз, встромляючи ноги в жорсткі вовняні штани. Напевно, вона хотіла ще *чогось*, бо інакше бодай мала б люб'язність написати відповідь і відмовити.

«БУМ!»

Філіп зиркнув на стелю й поморщився. Ромні-голл давній, міцний і дуже добре збудований, і якщо стеля аж так загула, то його діти пустили (зіпхнули? пожбурили?) щось чималеньке.

«БУМ!»

Він скривився. Прозвучало щось іще гірше. Але нянечка з ними нагорі, а вона завше вправляється з ними краще за нього. Якщо просто встигне взутися за хвилину чи менше, то вийде з дому, перш ніж вони заподіють завелику шкоду й не дадуть більше йому прикидатися, що нічого не відбувається.

Потягнувся по чоботи. Так, чудова ідея. Якщо не чуєш, можна не думати.

Залишки вбрання він на себе начепив із неймовірною швидкістю й кинувся в коридор, сягнистим кроком прямуючи до сходів.

— Сер Філіп! Сер Філіп!

Дідько. Тепер за ним женеться дворецький.

Філіп удав, що не чує.

— *Сер Філіп!*

— Дідько з тим, — процідив він.

Удавати, що не чує такого реву, неможливо, якщо тільки він не хоче, щоб усі слуги надалі до нього волали, боячись, що він утратив слух.

— Так, — він повільно обернувся, — Ганнінгу?

— Сер Філіп. — Ганнінг прокашлявся. — У нас гостя.

— Гостя? — перепитав Філіп. — То он що це був за... е-е-е...

— Звук? — підказав Ганнінг.

— Так.

— Ні. — Дворецький знову прокашлявся. — То, напевно, були ваші діти.

— Ясно, — пробурмотів Філіп. — Безглуздо було з мого боку сподіватися на щось інше.

— Не думаю, що вони щось розбили, сер.

— Яке полегшення і як це незвично.

— Погоджуюся, сер, але на вас чекають.

Філіп застогнав. Хто, на Бога, міг прийти о такій ранній порі? Гості їх не навідували навіть у прийнятніший час.

Ганнінг спробував зобразити усмішку, але видно було, що він давно не практикувався.

— Колись у нас уже були гості, пригадуєте?

Ось проблема дворецьких, які працюють на сім'ю від самого твого народження. Вони схильні до сарказму.

— То хто до нас завітав?

— Мені не відомо, сер.

— Тобі не відомо? — Філіп не вірив власним вухам.

— Я не цікавився.

— Хіба не це має робити дворецький?

— Цікавитися, сер?

— Так, — прогарчав Філіп.

Йому здавалося, що Ганнінг намагається перевірити, наскільки здатен допекти господареві, доки той не звалиться долі з апоплектичним ударом.

— Я подумав, що варто дозволити спитати вам, сер.

— Ти подумав, що варто дозволити спитати мені. — Ця репліка вийшла твердженням, бо Філіп збагнув марність своїх запитань.

— Так, сер. Адже вона тут, щоб побачитися з вами.

— Як і всі наші відвідувачі, але раніше тобі це не заважало дізнаватися, хто вони такі.

— Сер, річ у тім, що...

— І я цілком певен... — спробував перебити Філіп.

— У нас не буває гостей, сер, — закінчив Ганнінг, чим зрештою переміг у розмовній баталії.

Філіп роззявив рота, щоб зауважити, що в них *бувають* гості, як, наприклад, ота, що зараз унизу, але нащо?

— Гаразд, — виказуючи своє роздратування, промовив він. — Піду вниз.

Ганнінг просяяв.

— Чудово, сер.

Філіп приголомшено витріщився на дворецького.

— Тобі недобре, Ганнінгу?

— Ні, сер. Чому ви питаєте, сер?

Напевно, було б не надто чемно вказувати на те, що широка Ганнінгова усмішка наштовхувала на думки про коней, тому Філіп лише кинув:

— Забудь, — і став спускатися на перший поверх.

Гостя? Хто міг до нього завітати? До них уже рік ніхто не приходив, відколи сусіди закінчили зі своїми обов'язковими візитами співчуття. Напевно, не слід було звинувачувати їх через бажання триматися подалі: коли до них востаннє хтось прийшов, Олівер з Амандою намастили сидіння стільців полуничним джемом.

Леді Вінслет тоді пішла від них із вибухом такої істерики, що для її віку Філіпові це здалося нездоровим.

Він подолав останню сходинку, насупився й повернув у порожню вітальню. Це жінка, чи не так? Здається, Ганнінг сказав, що це гостя, а не гість.

Хто в біса...

Його думки обірвались, і він аж спіткнувся.

Тому що у вітальні стояла молода й досить вродлива жінка, а коли вона підняла погляд до його обличчя, він уздрів такі великі й до болю прекрасні очі, яких ніколи доти ще не бачив.

У цих очах можна було втонути.

А Філіп, як можна здогадатися, не *сприймав* слово «втонути» легко.

РОЗДІЛ 2

...Я переконана, що ти не здивуєшся, але після цього я забагато базікала. Просто не могла зупинитись, але, напевно, таке трапляється завжди, коли я хвилююся. Варто тільки сподіватися, що в подальшому житті в мене стане менше причин для хвилювання.

*Елоїза Бріджертон — братові Коліну в листі з приводу свого дебюту у вищому світі
Лондона*

І тут вона розтулила рота.

— Сер Філіп? — уточнила гостя, і не встиг він навіть підтвердити свою особу кивком, як вона з блискавичною швидкістю заторохтіла: — Мені неймовірно прикро приїздити без попередження, але в мене не було іншого виходу, та й, чесно кажучи, якби я сповістила вас про своє прибуття листом, він, певно, все одно опинився б у вас пізніше за мене, тож це не мало б жодного сенсу, і я певна, що тут ви зі мною погодитесь, а...

Філіп закліпав, бо достеменно мав стежити за її думкою, але вже був не спроможний розрізнити, де кінець одного слова й початок наступного.

— ...шлях довгий, і, боюся, я всю дорогу не спала, тому мушу просити вас пробачити мені такий вигляд, і...

Йому вже в голові запаморочилося. Наскільки грубо буде присісти?

— ...небагато дало, але в мене не було вибору, тож...

Уже якось аж надто довго, і, правду кажучи, нема жодного натяку на те, що це колись закінчиться. Він відчув: якщо дозволить їй говорити ще на мить довше, то дістане розлад внутрішнього вуха або ж вона знепритомніє від нестачі кисню й удариться головою об долівку. У будь-якому разі хтось із них постраждає і потерпатиме від болю.

— Мадам, — сказав він і кахикнув.

Якщо вона його й почула, то не подала виду, а сама говорила про кучера, який вочевидь і довів її аж до сходів його дому.

— Мадам, — уже трохи голосніше повторив Філіп.

— ...але тоді я... — Вона підвела погляд, закліпала на нього спустошливими сірими очима, і на мить він перелякався, що зараз утратить рівновагу. — Так? — спитала вона.

Нарешті привернувши її увагу, він якось і забув, нащо це робив.

— Е-е-е, — почав він, — а *хто* ви?

Вона добрих п'ять секунд витріщалася на нього, здивовано розтуливши губи, а тоді зрештою відповіла:

— Елоїза Бріджертон, звісно.

Елоїза підозрювала, що говорить забагато, і *знала*, що говорить зашвидко, але мала ще більшу схильність до цього, коли хвилювалась, і, хоч пишалася тим, що хвилюється досить рідко, тепер настала цілком слухна мить для того, щоб її поглинули переживання, до того ж сер Філіп — якщо цей ведмедеподібний чолов'яга перед нею таки був ним — *геть* не такий, як вона очікувала.

— *Ви* Елоїза Бріджертон?

Вона подивилася в його недовірливе обличчя й відчула перші уколи роздратування.

— Ну звісно, що це я. Ким ще я могла б бути?

— Навіть уявити собі не можу.

— Ви ж мене запросили, — нагадала вона.

— А ви не відповіли на моє запрошення, — відрізав Філіп.

Вона ковтнула повітря. Тут він мав рацію. Ще б пак, якщо вже казати справедливо, хоча бути справедливою їй не хотілося. У всякому разі, не тепер.

— У мене не було можливості, — спробувала виправдатись гостя, але, побачивши з його обличчя, що цього для пояснення не досить, додала: — Як я вже сказала раніше.

Він вирячився на неї і дивився так довго, аж Елоїзі стало незатишно. У його темних очах був якийсь незбагнений вираз.

Потім він мовив:

— Я жодного слова зі сказаного вами не зрозумів.

Вона відчула, як її рот набуває форми овалу... від подиву? Ні, від роздратування.

— Ви мене не слухали? — спитала вона.

— Я намагався.

Елоїза стиснула губи.

— Ну гаразд, — проговорила вона й подумки порахувала до п'яти (латиною), після чого додала: — Прошу мені вибачити. Перепрошую за те, що приїхала без попередження. Це було геть нечемно з мого боку.

Він добрих три секунди мовчав, — час мовчанки Елоїза теж рахувала, — а тоді відповів:

— Я приймаю ваші вибачення.

Вона прокашлялася.

— І, звісна річ, — він кашлянув і роззирнувся, немовби в пошуках того, хто міг би його від неї урятувати, — я радий, що ви тут.

Напевно, негречно було б вказувати на те, що голос у нього *достеменно* не був радісним, тому Елоїза просто стояла, втупившись у його праву вилицю, і намагалася придумати, що *такого* сказати, аби його не образити.

Елоїза дійшла висновку, що стан справ дуже сумний, раз їй — людині, яка в кожному випадку мала що сказати, — нічого не спадало на думку.

На щастя, він не дав ніяковій мовчанці розростися до велетенських розмірів і спитав:

— Це весь ваш багаж?

Елоїза випростала плечі й зраділа, що вони перейшли до порівняно тривіальної теми.

— Так. Я насправді не... — урвала вона.

Чи треба розповідати йому, що вона втекла з дому посеред ночі? У всякому разі, це не свідчило ні на її користь, ані на користь її родини. Вона не знала чому, але не хотіла, щоб він знав, що заради своєї мети вона втекла. Не знала, чому так думає, але в неї було виразне відчуття: якби він дізнався правду, то миттю спакував би її та вирядив би назад, до Лондона. Попри те що зустріч із сером Філліпом поки не правила за

романтичну й блаженну, як вона собі це уявляла, здаватися Елоїза ще не була готова.

А надто якщо здатися означало вимушено повернутися до своєї сім'ї з підібганим хвостом.

— Це все, що в мене є, — твердо заявила вона.

— Добре. Я... е-е-е... — Він знову роззирнувся, цього разу трошки розпачливо, що Елоїзу зовсім не втішило. — Ганнінгу! — заревів він.

Дворецький з'явився хутко: певно, підслуховував.

— Так, сер?

— Нам... е-е-е... треба підготувати кімнату для міс Бріджертон.

— Я вже це зробив, — запевнив його Ганнінг.

Щоки в сера Філліпа злегка спаленіли.

— Добре, — буркнув він. — Вона пробуде тут...

Він питально глянув на неї.

— Два тижні, — підказала вона, сподіваючись, що обрала правильний проміжок часу.

— Два тижні, — повторив сер Філліп, неначе дворецький сам не почув її відповіді. — І ми, звичайно, зробимо все, що нам до снаги, аби її перебування тут було комфортним.

— Авжеж, — підтвердив дворецький.

— Добре, — сказав сер Філліп, усе ще видаючись якимось приголомшеним. А якщо й не приголомшеним, то, певно, втомленим, а це навіть гірше.

Елоїза була розчарована. Вона уявляла його собі чоловіком із шармом, схожим на її брата Коліна з його молодецьким усміхом і здатністю в будь-якій сум'ятливій ситуації дібрати слухні слова.

У свою чергу сер Філліп, здавалося, хотів бути цієї миті де завгодно, аби не тут, що ніяк не підбадьорювало Елоїзу, бо «тут» передбачало і її присутність. Ба більше: він же мав бодай докладати якихось зусиль, щоб познайомитися з нею ближче й визначити, чи буде вона йому прийнятною дружиною.

І краще б він таки добре постарався, бо якщо правду кажуть, нібито перше враження найточніше, то вона сумнівалася, що *він* буде для неї прийнятним чоловіком.

Вона зціпила зуби й усміхнулася йому.

— Бажаєте присісти? — випалив Філіп.

— Залюбки, дякую.

Він роззирнувся з порожнім виразом обличчя, від чого Елоїзі здалося, що хазяїн сам не знає свого будинку.

— Сюди, — буркнув він, указуючи на двері в кінці коридору, — тут вітальня.

Ганнінг кахикнув.

Сер Філіп подивився на дворецького й насупився.

— Можливо, ви бажаєте замовити чогось підкріпитися, сер? — підказав дворецький.

— Е-е-е, так, звісно, — відповів сер Філіп і прокашлявся. — Авжеж. Е-е-е, напевно...

— Можливо, чаю? — запропонував Ганнінг. — З мафінами?

— Чудово, — мовив сер Філіп.

— Або, якщо міс Бріджертон зголодніла, — вів далі дворецький, — я міг би розпорядитися про ситніший сніданок.

Сер Філіп перевів погляд на Елоїзу.

— Мафінів буде досить, — запевнила вона, хоч таки *направду* зголодніла.

Елоїза дозволила серові Філіпу взяти її під руку й повести до вітальні, де вона примостилася на дивані зі смугастого синього сатину. Кімната була чиста й охайна, але меблі пошарпані. Увесь дім здавався якимось трохи занедбаним, немовби власник збіднів чи просто був байдужий до стану оселі.

Вона схилилася до другого варіанта. Припускала, що сер Філіп міг і збідніти, але землі навколо мали чарівний вигляд, та й вона встигла дорогою кинути оком на його теплицю й зрозуміла, що та в чудовому стані. Враховуючи, що сер Філіп був ботаніком, це могло б пояснити його значну увагу до екстер'єру й нехтування інтер'єром.

Йому достеменно потрібна дружина.

Вона склала руки на колінах і спостерігала, як він уможується навпроти, намагаючись втиснути свою чималу статуру в крісло, спроектоване вочевидь для когось тендітнішого.

Йому було навдивовижу незручно, і він мав такий вигляд (а в Елоїзи було достатньо братів, щоб уміти розпізнавати знаки, які на це вказують), ніби дуже хотів вилятися, утім Елоїза вирішила, що він сам винен, бо вибрав те крісло, тому всміхнулася йому, сподіваючись, що має чемний та підбадьорливий вигляд, і стала чекати, коли він почне розмову.

Він прокашлявся.

Вона подалася вперед.

Він знову покашляв.

Вона кахикнула.

Він ще раз покашляв.

— Може, вам треба попиту чаю? — нарешті спитала вона, не витримуючи навіть думки про ще одне «кгем-кгем».

Він звів до неї вдячний погляд, хоча Елоїза не була певна, чого стосується вдячність: пропозиції чаю чи того, що вона милосердно урвала мовчанку.

— Так, — відповів Філіп, — було б чудово.

Елоїза розтулила була рота, щоб щось сказати, але тут згадала, що це вона в нього вдома, тож і не мала пропонувати йому чаю. Не кажучи вже про те, що він теж мав би згадати про цю дрібницю.

— Що ж, — мовила вона, — думаю, його скоро принесуть.

— Достеменно, — погодився він і посунувся на кріслі.

— Перепрошую за те, що приїхала без попередження, — випалила вона, хоч уже це й казала. Але щось *треба* було сказати: може, сер Філіп і звик до незручних мовчанок, утім Елоїза була з тих, хто полюбляє заповнювати тишу.

— Усе гаразд, — запевнив він.

— У жодному разі, — відповіла вона. — Це було дуже негречно з мого боку, і я прошу вибачення.

Його тривожила її відвертість.

— Дякую, — пробурмотів він. — Але запевняю, що це не проблема. Я просто...

— Здивувалися? — підказала вона.

— Так.

Вона кивнула.

— Що ж, звісно, хто завгодно здивувався б. Мені слід було про це подумати, і мені справді дуже прикро за незручності.

Філіп розтулив був рота, але потім знову стулив, відтак визирнув у вікно.

— Сонячно сьогодні, — прокоментував він.

— Так, сонячно, — погодилась Елоїза, думаючи про те, наскільки це очевидно.

Він стенив плечима.

— Але, гадаю, під вечір усе одно піде дощ.

На це вона не знала, як відповісти, тому лише кивнула, крадькома вивчаючи його, поки він не відводив погляду від вікна.

Він був кремезніший, аніж вона уявляла, грубіший на вигляд, не схожий на містянина. Його листи були такі чарівні й гарно написані, що вона вимальовувала його в уяві більш... тендітним. Можливо, стрункішим — точно не пухким, а проте й не таким м'язистим. Він мав такий вигляд, наче працював надворі, як якийсь робітник, а особливо в цих грубих штанах і в сорочці без краватки. І, хоч він писав, що в нього русяве волосся, вона завше уявляла його світло-русавим, більше схожим на поета (вона й сама не знала, чому завжди уявляла поетів білявими). Але в нього волосся було точно таким, як він описав: русавим, і то досить темним, відтінок навіть межував із чорним, а зачіска мала неслухняну хвилю. Очі карі, майже того самого відтінку, що й волосся, — такі темні, що в них годі було щось прочитати.

Вона спохмурніла. Ненавиділа ті випадки, коли не могла розкусити людину за один удар серця.

— Ви всю ніч їхали? — чемно поцікавився він.

— Так.

— Напевно, втомилися.

Вона кивнула.

— Насправді так.

Він підвівся й галантно вказав на двері.

— Може, ви б воліли перепочити? Я б не хотів тримати вас тут, якщо вам зараз краще поспати.

Елоїза була виснажена, але водночас дико голодна.

— Спершу мені треба перекусити, — визнала вона, — а опісля я вдячно прийму вашу гостинність і відпочину.

Він кивнув і став усідатися, намагаючись утиснути себе в крісло, до кумедного замале, а тоді зрештою процідив щось собі під ніс, повернувся до неї і мовив трішки розбірливіше:

— Даруйте. — І перейшов до іншого, більшого, крісла. — Перепрошую, — повторив Філлп, коли нарешті вмовстився.

Елоїза тільки кивнула, міркуючи, чи траплялися їй колись більш ніякові ситуації.

Він закашлявся.

— Е-е-е, чи була ваша дорога приємною?

— Беззаперечно, — відказала вона, подумки віддаючи йому належне за те, що він принаймні намагається підтримати розмову. Хороший жест заслуговував на відповідну реакцію, тому вона виконала хід у відповідь: — У вас прекрасний дім.

На це він звів одну брову й так подивився на неї, що вона зрозуміла: Філлп ані на мить не повірив її лестощам.

— Ваші землі зачаровують, — поспішно додала вона.

Хто б міг подумати, що він у курсі того, наскільки його вмєблювання занедбане? Чоловіки ж бо ніколи такого не помічають.

— Дякую, — відказав він. — Як вам відомо, я ботанік і більшість часу проводжу не в будинку.

— Ви й сьогодні планували працювати надворі?

Він відповів ствердно.

Елоїза ризикнула всміхнутись йому.

— Перепрошую, що зіпсувала вам режим.

— Це дрібниця, запевняю.

— Але...

— Не треба більше просити вибачення, — відтяв він. — Ні за що.

І тут знову запала та жахлива тиша, під час якої обоє нетерпляче дивилися на двері, чекаючи, щоб Ганнінг повернувся з порятунком у

вигляді чайної таці.

Елоїза поплескувала долонею по подушечці на дивані — мати сказала б, що це страшенно невиховано. Вона зирнула на сера Філіпа й із певним задоволенням відзначила, що він робить так само. Тоді він упіймав на собі її погляд, подивився на її неспокійну руку, а на його обличчі з'явилася якась подоба усміху, що Елоїзу ледь роздратувало.

Вона вмить припинила.

Подивилася на нього з мовчазним викликом (а чи благанням?) *сказати* бодай що-небудь. Що завгодно.

Але він не сказав.

Це її вбивало. Треба було порушити мовчанку. Бо це неприродно. Це занадто жахливо. Люди мають *говорити*. Це...

Не до кінця зрозуміле навіть їй поривання спонукало Елоїзу розтулити уста:

— Я...

Та не встигла вона продовжити речення, яке мала намір придумати під час говоріння, як повітря розірвав крик, від якого кров у жилах холола.

Елоїза скочила на рівні.

— Що це...

— Мої діти, — змучено зітхнув сер Філіп.

— У вас є діти?

Він зауважив, що вона стоїть, і сам виснажено підвівся на ноги.

— Авжеж.

Елоїза вирячилася на нього.

— Ви про них ніколи не розповідали.

Він звузив очі.

— А це проблема? — досить гостро спитав він.

— Звісно, ні! — жваво заперечила вона. — Я обожаю дітей. Небог і небожів у мене більше, ніж я можу полічити, і запевняю вас, я їхня *улюблена* тітонька. Але це не виправдовує того факту, що ви ніколи не розповідали про їхнє існування.

— Цього не може бути. — Він похитав головою. — Напевно, ви прогледіли.

Її підборіддя так різко сіпнулося, що шия дивом не захрустіла.

— Це не те, — спогорда відказала вона, — що я могла б прогледіти.

Філіп стенив плечима, вочевидь легковажачи її запереченням.

— Ви не згадували про них у листах, — вела далі Елоїза, — і я можу це довести.

Він схрестив руки на грудях і поглянув на неї з відвертою недовірою.

Вона попрямувала до дверей.

— Де моя валіза?

— Гадаю, там, де ви її лишили, — з поблажливим виразом обличчя відповів він. — Або ж, імовірніше, уже нагорі, у вашій кімнаті. Мої слуги не *такі* неухажні.

Вона крутнулася до нього й набурмосилася.

— Я взяла із собою кожнісінький ваш лист і запевняю вас, що в жодному немає словосполучення «мої діти».

Губи у Філіпа розтулилися від подиву.

— Ви зберегли мої листи?

— Звісно. Хіба ви не зберігаєте моїх?

Він кліпнув.

— Е-е-е...

Вона задихнулася.

— Ви їх не зберегли?

Філіп ніколи не розумів жінок і часто мав бажання зректися всіх сучасних медичних поглядів, оголосивши їх цілковито окремим видом. Він визнавав: сам зрідка коли був певен, *що саме* їм треба казати, але цього разу навіть Філіп зрозумів, якої величезної помилки припустився.

— Декілька в мене точно лишилося, — спробував урятувати ситуацію він.

Елоїза розлючено зціпила зуби.

— Напевно, навіть більшість, — поквапився додати Філіп.

Вона мала вигляд людини, яка не здасться. Він приходив до розуміння, що в Елоїзи Бріджертон незламна сила волі.

— Річ не в тім, що я їх позбувся, — продовжив він, силкуючись розкопати собі шлях нагору, порятунок із бездонної ями, куди сам себе

й закопував. — Просто я не знаю точно, куди їх поклав.

Він зацікавлено стежив за тим, як вона опанувала свою злість, а потім коротко видихнула. Однак її сірі очі надалі мали відтінок штормового неба.

— Гарзд, — відказала вона. — У всякому разі, навряд чи це важливо.

Філіп подумав, що теж так вважає, але навіть йому стало клепки не озвучувати цього.

До того ж тон Елоїзи давав чітко зрозуміти, що, на її думку, це таки важливо. І то неабияк важливо.

Повітря розітнув ще один скрик, за яким слідувало дзвінке тріскотіння. Філіп поморщився. За звуком було схоже на меблі.

Елоїза зиркнула на стелю, ніби очікувала, що будь-якої миті почне осипатися тиньк.

— Може, вам треба піти до них? — запитала вона.

І таки треба було, але, заради всього святого, він цього не хотів. Коли двійнята виривалися з-під контролю, з ними ніхто не міг упоратися, а це, на думку Філіпа, і означало «вирватися з-під контролю». Він вважав, що загалом простіше дозволяти їм біситися, поки не попадають від втоми (таке зазвичай ставалося досить швидко), а тоді вже розбиратися з ними. Напевно, це була не найкраща тактика й точно не те, що порадили б йому будь-які інші батьки, але на більше в нього не ставало сили, аби впоратися зі своїми восьмирічками, до того ж він мав таке враження, що вся його сила переважно вичерпалася ще добрих шість місяців тому.

— Сер Філіп? — покликкала Елоїза.

Він видихнув.

— Звісно, ваша правда.

Байдужим батьком перед міс Бріджертон виказувати себе точно не варто, адже він з усією незграбністю намагався заманити її на роль матері двох чортенят, які просто цієї миті намагалися зруйнувати вщент їхній дім.

— Даруйте мені, — кивнув Філіп і вийшов у коридор. — Олівере!
— проревів він. — Амандо!

Не був певен, але йому здалося, що міс Бріджертон придушує переляканий смішок.

Його накрыло хвилею роздратування, відтак чоловік злісно вперся очима в неї, хоч і розумів, що такого робити не варто. Вирішив, що вона напевне подумає, нібито зуміла б краще впоратися із цими двома поріддями пекла.

Він пройшов до сходів і знову загорлав імена двійнят. З іншого боку, можливо, йому не слід було поводитися так безжально. Він таки сподівався, — ба ні, гарячково молився, — що Елоїза Бріджертон упорається з двійнятами краще за нього.

Господи, якби ж їй вдалося навести їх на добрий розум, тоді він, трясця, тричі на день цілував би землю, по якій вона ходить.

Олівер з Амандою, анітрохи не ніяковіючи, осіддали перила й так спустилися з другого поверху.

— Що це було? — грізно спитав Філіп.

— Що це було? — зухвало перепитав Олівер.

— Я про крик, — прогарчав Філіп.

— Це була Аманда, — відказав Олівер.

— Достеменно так і було, — погодилася дівчинка.

Філіп чекав на подальші пояснення, а коли стало зрозуміло, що їх не буде, він додав:

— І чому ж Аманда кричала?

— Через жабу, — пояснила вона.

— Жабу.

Вона кивнула.

— Так. У мене в ліжку.

— Зрозуміло, — відповів Філіп. — У тебе є якісь припущення, як вона могла туди потрапити?

— Я її туди поклала, — пояснила донька.

Він перевів погляд з Олівера, якого спершу стосувалося запитання, назад на Аманду.

— Ти сама собі поклала жабу в ліжку?

Вона кивнула.

Нащо, нащо, *нащо*? Він прокашлявся.

— Навіщо?

Вона знизала плечима.

— Захотілося.

Філіп відчув, як підборіддя недовірливо висувається вперед.

— Тобі захотілося?

— Так.

— Покласти жабу собі в ліжку?

— Я намагалася виростити пуголовків, — пояснила вона.

— У себе в ліжку?

— Воно ж таке тепле й затишне...

— Я допомагав, — вставив Олівер.

— У цьому я не сумніваюся, — сухо відказав Філіп. — Але нащо кричати?

— Я не кричав, — обурено заперечив Олівер. — Це Аманда кричала.

— Я питав в Аманди! — Філіп ледве стримував бажання сплеснути руками на знак того, що він здається, і відкланятись у свою теплицю.

— Ви дивилися на мене, сер, — пояснив Олівер. І, ніби батько занадто недалекий, щоб зрозуміти, про що йдеться, хлопчик додав: — Коли спитали.

Філіп глибоко вдихнув і плекав надію, що зміг зобразити на обличчі терпеливий вираз, після чого повернувся до Аманди.

— *Амандо*, то чому ти кричала?

Вона знизала плечима.

— Я забула, що поклала туди жабу.

— Я вже думав, вона *помре!* — якнайдраматичніше докинув Олівер.

Це твердження Філіп вирішив не розвивати.

— А мені видавалося, — батько схрестив руки на грудях й озирнув дітей своїм найсуворішим поглядом, — що ми вже домовилися: ніяких жаб у будинку.

— Ні, — заперечив Олівер (а Аманда палко закивала), — ви сказали «ніяких ропух».

— Ніяких холоднокровних узагалі, — прогарчав Філіп.

— А якщо холоднокровна тварина помирає? — спитала Аманда, і її прегарні сині оченята сповнилися сліз.

— Навіть тоді.

— Але...

— Можете доглядати за нею надворі.

— А якщо їй холодно, вона сама холодна і їй потрібні тільки моя турбота й тепле ліжечко в будинку?

— Жаби й повинні бути холодними, — відрізав Філіп. — Тому їх і називають холоднокровними.

— А якщо...

— *Hi!* — проревів він. — Ніяких жаб, ропух, цвіркунів, коників і взагалі будь-яких істот у будинку!

Аманда стала заковтувати повітря.

— Але, але, але...

Філіп зробив довгий видих. Він ніколи не вмів розмовляти зі своїми дітьми, а тепер донька має такий вигляд, наче ось-ось розпливеться в озерці сліз.

— Та заради... — Він вчасно урвав себе й пом'якшив голос. — У чім річ, Амандо?

Вона втягнула повітря й захлипала:

— А як же Бессі?

Філіпа огорнуло таке невчасне бажання сповзти по стіні.

— Природно, — прогарчав він, — я не мав на увазі нашого любого спанієля.

— Якби ж ви одразу так сказали. — Аманда потягнула носом і ніби якось напрочуд — аж підозріло — швидко заспокоїлася. — А то ви мене неймовірно засмутили.

Філіп заскреготів зубами.

— Вибач, що засмутив тебе.

Вона кивнула йому, як маленька королева.

Філіп застогнав. Відколи це двійнята домінують над ним у розмові? Адже чоловікові його габаритів і (йому хотілося так вважати) інтелекту слід було б уміти справлятися з двома восьмирічками.

Але ні, знову він, попри найкращі наміри, утратив контроль над бесідою і тепер буквально перепрошував у *них*.

Ніщо не примушувало його почуватися настільки переможеним.

— Гарзд, — мовив Філіп, аби якнайшвидше з усім покінчити. — Біжіть уже. Я дуже зайнятий.

Якусь мить вони стояли, просто дивилися широко розплющеними очиськами й кліпали.

— Цілий день? — нарешті спитав Олівер.

— Цілий день? — повторив Філіп. Про що в біса він узагалі?

— Ви цілий день будете зайняті? — уточнив Олівер.

— Так, — гостро відказав йому батько. — Цілий день.

— А може, підемо на прогулянку? — запропонувала Аманда.

— Я не можу, — відповів він, дарма що якась частина його цього хотіла. Але двійнята були такі дошкульні, що йому точно урвався б терпець — а більше за це його ніщо не лякало.

— Ми могли б допомогти вам у теплиці, — продовжив Олівер.

Радше допомогли б її зруйнувати, авжеж.

— Ні, — сказав Філіп.

Він справді не був певен, що ладен угамувати свій гнів, якщо вони зіпсують його працю.

— Але...

— Я не можу, — відрубав Філіп, ненавидячи себе за цей тон.

— Але...

— А хто це? — спитав голос у нього за спиною.

Він озирнувся. Це була Елоїза Бріджертон, і вона пхала носа вочевидь не у свою справу, і це після прибуття в його дім без жодного натяку на попередження!

— Перепрошую? — Він навіть не завдав собі клопоту прибрати з голосу роздратування.

Вона пропустила його репліку повз вуха й дивилася тільки на двійнят.

— То хто ж ви такі? — спитала вона.

— А ви хто? — озвався до неї Олівер.

Амандині очі звузилися до щілинок.

Філіп дозволив собі вперше за ранок щиро усміхнутись і схрестив руки на грудях. Добре-добре, подивімося, як міс Бріджертон упорається з *оцим*.

— Я міс Бріджертон, — представилася вона.

— Ви ж не наша нова гувернантка, правда? — Підозра в запитанні Олівера межувала з отрутою.

— О небеса, ні, — відповіла вона. — А що сталося з вашою попередньою гувернанткою?

Філіп кахикнув. Голосно.

Двійнята натяк зрозуміли.

— Та нічого, — сказав Олівер.

Міс Бріджертон така вдавана невинність двійнят не обдурила, але вона мудро вирішила не докопуватися до правди й лише сказала:

— Я ваша гостя.

Двійнята обмірковували це якусь мить, а тоді Аманда випалила:

— Ми не хочемо ніяких гостей.

Олівер їй вторував:

— Не *треба* нам ніяких гостей.

— Діти! — втрутився Філіп.

Не хотів ставати на бік міс Бріджертон після отакої безцеремонності, але вибору не мав. Не можна було дозволяти дітям таких грубощів.

Двійнята синхронно схрестили руки на грудях і гостро поглянули на гостю.

— Так не піде, — заgrimів Філіп. — Ви негайно перепросите в міс Бріджертон.

Вони втупили в неї бунтівні погляди.

— Просто зараз! — проревів батько.

— Вибачте, — буркнули двійнята, хоча кожному було б зрозуміло, що вибачення не щирі.

— Обоє до себе в кімнату, — різко скомандував Філіп.

Вони помарширували геть, як двійко гордих солдатів, задерши носа. Видовище могло б справити відповідне враження, якби Аманда біля сходів не озирнулась і не показала язика.

— Амандо! — загорлав батько й попрямував до неї.

Вона майнула від нього сходами з прудкістю лисиці.

Філіп на кілька секунд завмер і тільки стиснув кулаки й витягнув тремтливі руки по швах. Усього раз (*однісінський раз!*) йому треба було,

щоб діти добре поводитися, не відповідали запитанням на запитання, не грубіянили гостям, не показували язика, не...

Він тільки раз хотів відчутися себе хорошим батьком, який знає, що робить.

І не підвищувати голос. Ненавидів підвищувати голос, ненавидів той зблиск жаху, який вбачався йому в їхніх очах у такі миті.

Ненавидів спогади, які йому це навівало.

— Сер Філіп?

Міс Бріджертон. Дідько, мало не забув про неї. І розвернувся.

— Так? — озвався він, із жахом усвідомлюючи, що Елоїза стала свідком його приниження. І цим, звісно, дратувала його.

— Ваш дворецький приніс чай. — Вона вказала на вітальню.

Він коротко їй кивнув. Треба вийти надвір. Подалі від дітей, подалі від жінки, яка побачила, наскільки він поганий батько. Пішов дощ, але йому було байдуже.

— Сподіваюся, сніданок вам смакуватиме, — мовив Філіп. — Побачимося, коли відпочинете.

Після цих слів він квапливо вийшов і попрямував до теплиці, де міг залишитися наодинці з мовчазними рослинами, які не бешкетують і не втручаються не у свою справу.

РОЗДІЛ 3

...Ти зрозумієш, чому я не могла прийняти його залицянь. По-перше, він упертюх, а по-друге, у нього геть кепський характер. Мені б належало побратися з кимось люб'язним й уважним, хто ставитиметься до мене як до королеви. Чи принаймні як до принцеси. Я ж не так багато прошу.

Елоїза Бріджертон — любій подрузі Пенелопі Фезерінгтон у записці після того, як отримала першу шлюбну пропозицію

Пообіді Елоїза вже була майже впевнена, що припустилася страхітливої помилки.

І, правду кажучи, єдина причина, з якої вона була *майже* впевнена, — більше за власні помилки вона не любила тільки визнавати їх. Тому намагалась, як то кажуть, робити добру міну й примушувала себе вдавати, що ця страшна ситуація зрештою може якось розв'язатися сама собою.

Їй заціпило, — вона аж рота роззявила, — коли сер Філіп сказав заледве більше ніж «смачного» й кинувся до дверей. Вона пів Англії проїхала на *його* запрошення на гостину, а він кидає її саму у вітальні через якихось пів години після прибуття?

Вона не очікувала любові з першого погляду, не очікувала, що він упаде перед нею навколішки й клястиметься у відданості аж до скону, але сподівалася на щось більше за короткі «Хто ви?» і «Смачного».

А може, вона таки *очікувала*, що він закохається в неї з першого погляду. Вона ж детально вимріяла собі образ цієї людини — образ, який тепер виявився хибним. Дозволила собі припасувати його до своїх уявлень про ідеального чоловіка, а тепер було так боляче осягнути не просто те, що він недосконалий, а що від досконалості його відділяє мало не прірва.

І найгірше те, що винна в усьому була вона. Сер Філіп жодного разу не виказував себе в листах інакшим, аніж був (хоча, на її думку, йому

все ж таки слід було хоч раз згадати, що він батько, а особливо з огляду на шлюбну пропозицію).

Її мрії саме цим і виявилися — мріями. Ілюзіями бажаного, які вона сама собі вигадала. Якщо він виявився не тим, кого вона очікувала побачити, винна в цьому вона сама. Вона очікувала побачити того, кого навіть не існувало.

А не варто було.

До того ж він не скидався на хорошого батька, а це був найбільший червоний прапорець, який тільки можна отримати в її очах.

Ні, вона не справедлива до нього. Не варто його так швидко судити в цьому плані. Не схоже, що діти занедбані, голодують чи потерпають від чогось страшного, але сер Філіп достеменно гадки не має, як із ними обходитися. Уранці в розмові з ними він усе робив неправильно, а з їхньої поведінки видно було, що взаємини з батьком у них у кращому разі не надто близькі.

О небеса, вони ж майже благали його провести цей день разом із ними! Жодна дитина, яка має від батьків удосталь уваги, так не поводиться. Елоїза з братами й сестрами половину дитинства намагалась уникати батьків — бо ж що менший нагляд, то більше можливостей для бешкету.

У неї був чудовий батько. Коли він помер, Елоїзі було всього сім, але вона добре пам'ятала його: від казок, які він вигадував вечорами, вкладаючи її спати, до прогулянок полями Кенту — коли із цілим оберемком Бріджертонів, а коли з однією дитиною-щасливицею, кого батечко обирав для особливої мандрівки наодинці.

Вона розуміла: якби сама не запропонувала серові Філіпу з'ясувати, чому його діти кричать і торохтять меблями, він так і покинув би їх напризволяще. А радше зіпхнув би на когось іншого. Наприкінці їхньої розмови стало зовсім ясно: головна мета в житті сера Філіпа — уникати рідних дітей.

А цього Елоїза аж ніяк не схвалювала.

Вона ривком звелася й сіла на ліжку, дарма що пекельно втомилася. Але щоразу, як лягала, легені чомусь починали працювати швидше й вона задихалася, як буває не просто перед плачем, а перед справжнім

риданням, яке струшує все тіло. Якщо вона не підведеться й не візьметься за якусь справу, то не зможе себе опанувати.

А вона боялася, що не витримає власного плачу.

Вона відчинила вікно, хоч надворі досі було похмуро, ще й накрапало. Вітру не було, тож у кімнату дощ не занесе, а цієї миті їй було треба подихати свіжим повітрям. Може, від ляпанця холодного подуву їй не поліпшає, але достоту й не погіршає.

З вікна було видно теплицю сера Філліпа. Вона припускала, що чоловік там, бо в будинку не було чути його тупання чи ревіння на дітей. Скло запотіло, тому вона бачила лише розмиту завісу зелені — певно, це його викохані рослини. Що за людина воліла б товариства рослин замість інших людей? Точно не поціновувач розмов.

В Елоїзи опустилися плечі. Вона добру половину життя провела в пошуках приємної розмови.

А якщо він такий відлюдник, то нащо завдавав собі клопоту їй відписувати? Він докладав не менше зусиль, аніж вона, щоб їхнє листування не уривалося. Не кажучи вже про його пропозицію. Якщо не хотів товариства, то нащо запрошувати її сюди?

Елоїза кілька разів глибоко вдихнула туманне повітря й примусила себе випростатися. Вона не знала, чим себе тут зайняти на цілий день. Уже й передрімала; виснаження швидко переважило над нещастям. Але ніхто не приходив, щоб сповістити про обід чи якісь інші плани, до яких її могли залучити як гостю.

Якщо залишиться тут, у цій сірій кімнатці з протягами, то збожеволіє. Або щонайменше плакатиме до забуття, а цього Елоїза не терпіла в інших людях, тож думка про те, щоб самій це робити, її жахала.

Отож у неї нема причин не роздивитися дім, чи не так? Може, у процесі вона ще й знайде, чим поживитися. Вранці вона з'їла всі чотири мафіни із чаєм і кожен намащувала маслом і повидлом так щедро, як тільки могла собі дозволити із чемності, утім тепер усе одно помирала від голоду. Їй навіть подумалося, що на цьому етапі вона здатна на жорстокість заради сендвіча із шинкою.

Вона перевдягнулася в сукню з персикового мусліну — гарну, жіночну, але з мінімумом оборок. А що найважливіше: її легко було як

вдягнути, так і зняти, а це критичний чинник для жінки, яка втекла з дому без камердинерки.

Похапцем оглянувши себе в дзеркалі, вона переконалася: якщо й не сяє вродою, то принаймні має статечний вигляд, тож так і вийшла в коридор.

І тут-таки нашттовхнулася на восьмирічних двійнят Крейнів, які вочевидь лежали на долівці й чекали там на неї мало не години поспіль.

— Добридень, — привіталась Елоїза й зачекала, доки вони стануть на ноги. — Так мило, що ви вирішили мене привітати.

— Ми не *вітати* вас прийшли, — випалила Аманда й закректала, коли Олівер пхнув її ліктем у ребра.

— Ні? — Елоїза постаралася зобразити подив. — Тоді ви, напевно, хочете показати мені їдальню? Мушу сказати, я дуже зголодніла.

— Ні, — відповів Олівер і схрестив руки на грудях.

— Навіть не це? — Елоїза замислилася. — Дайте-но вгадаю. Ви прийшли запросити мене до себе в кімнату й показати іграшки.

— Ні, — хором заперечили діти.

— Тоді, мабуть, хочете провести мені екскурсію будинком. Він-бо такий великий, що сама я тут заблукаю.

— Ні.

— Ні? Але ж ви не хочете, щоб я заблукала, еге ж?

— Ні, — сказала Аманда. — Тобто так!

Елоїза зобразила нерозуміння.

— Ви хочете, щоб я заблукала?

Аманда кивнула. Олівер тільки ще міцніше схрестив руки на грудях і прошив Елоїзу похмурим поглядом.

— Гм-м-м. Цікаво, але навряд чи це пояснює вашу присутність тут, простісінько біля моїх дверей, чи не так? Навряд чи я заблукаю у вашому товаристві.

Вони здивовано, збентежено розтулили губи.

— Ви ж добре орієнтуєтесь у будинку, правда?

— Звісно, — буркнув Олівер, і Аманда одночасно з ним заявила:

— Ми вже не маленькі.

— Ні, це я бачу, — з поважним кивком погодилась Елоїза. — Зрештою, маленьким дітям не дозволили б самим чекати коло дверей. Такі малюки радше лежали б загорнуті в пелюшки, а в ротах мали б смочки.

Дітям не було чого до цього додати.

— А ваш батько знає, що ви тут?

— Він зайнятий.

— Дуже зайнятий.

— То він дуже зайнята людина.

— Занадто зайнята для вас.

Елоїза зацікавлено спостерігала й слухала, як двійнята зі швидкістю блискавки видають свої твердження, силкуючись довести, що сер Філліп ну неабияк заклопотаний.

— Тож ви хочете сказати, — підсумувала Елоїза, — що ваш батько зайнятий.

Вони вирячилися на неї, бо такий спокійний переказ їхніх слів заскочив їх зненацька, а потім обоє кивнули.

— Але це все одно не пояснює, чому ви тут, — розмірковувала Елоїза. — Бо я не думаю, що ваш батько прислав сюди вас замість себе...

Вона зачекала, поки двійнята замотають головами, а тоді додала:

— Якщо тільки не... Знаю! — захоплено вигукнула Елоїза, подумки всміхаючись такій своїй кмітливості. У неї ж дев'ять небожів і небог. Вона *добре* знає, як розмовляти з дітьми. — Ви прийшли розповісти, що у вас є магичні сили й ви можете передбачати погоду.

— Ні, — відказали вони, але Елоїза почула чийсь смішок.

— Ні? Жах, бо ця невпинна мрячка — щось страшне, вам так не здається?

— Ні, — з притиском відповіла Аманда. — Батько любить дощ, і ми теж.

— Він любить дощ? — зачудовано перепитала Елоїза. — Ох як дивно.

— Ні, не дивно, — відповів Олівер, стаючи в оборонну позицію. — Мій батько не дивний. Він чудовий. Не кажіть про нього погано.

— Я не казала, — запевнила Елоїза, геть не розуміючи, що відбувається.

Спочатку подумала, що двійнята просто прийшли, щоб її налякати. Можливо, вони чули, що батько подумує одружитися з нею, і не захотіли мачухи, надто якщо врахувати розповіді служниці про бідолашних, страждених гувернанток, які приходили і йшли.

Але якщо річ у цьому, то хіба вони не прагнули б, аби вона збагнула, що із сером Філіпом щось не так? Якщо хотіли її позбутися, то хіба не намагались би переконати, нібито він жахлива кандидатура для шлюбу?

— Запевняю, у мене до вас нема ніяких лихих намірів, — проговорила Елоїза. — Я взагалі вашого батька майже не знаю.

— Якщо ви його засмутите, то я... я...

Елоїза придивилася до личка бідолашного хлопчика. Те пашіло від надлишку почуттів, бо йому не вдавалося відшукати ні слів, ані зухвалості.

Вона обережно присіла, щоб бути на рівні з ним, і заговорила:

— Олівере, запевняю тебе, я тут не для того, щоб засмучувати вашого батька. — Хлопчик промовчав, тому вона повернулася до його сестри. — Амандо?

— Вам треба поїхати, — випалила Аманда. Вона так міцно схрестила ручки на грудях, що аж почервоніла від натуги. — Ми не хочемо, щоб ви були тут.

— Ну, щонайменше тиждень я звідси нікуди не поїду, — твердо сказала Елоїза.

Цим дітям потрібне співчуття, а ще напевно багато-багато любові, утім не менше їм бракує дисципліни й чіткого розуміння, хто тут головний.

Аж раптом Олівер кинувся вперед й обіруч штурхнув Елоїзу в груди.

Вона не втримала рівноваги, бо сиділа навпочіпки. Тож беркицьнулася навznak, зовсім неграційно приземлилася на сідниці, а тоді й на спину, усвідомлюючи, що двійнята добре роздивилися її нижні спідниці.

— Гарзд. — Вона підвелася на ноги, схрестила руки на грудях і суворо подивилася на них згори вниз.

Обоє позадкували на кілька кроків і дивилися на неї із сумішню веселощів і жаху, наче не до кінця вірили, що одному з них стало сміливості її перекинути.

— Такого, — повела далі Елоїза, — я вам робити не раджу.

— Вдарите нас? — запитав Олівер. У його голосі звучав виклик, але з нотками страху, наче хтось їх *уже* колись бив.

— Звісно, не вдарю, — запевнила Елоїза. — Я не вважаю правильним бити дітей. Я не вважаю правильним узагалі бити кого завгодно.

«Окрім тих, хто б'є дітей», — подумки додала вона.

Здавалося, після цих слів їм полегшало.

— Однак я маю нагадати, — докинула Елоїза, — що ти вдарив мене першим.

— Штовхнув, — поправив Олівер.

Вона тихо застогнала. Цього слід було очікувати.

— Якщо не хочеш, щоб люди тебе били, і тобі бити їх не можна.

— Золоте правило, — вставила Аманда.

— Саме так, — широко всміхнулась Елоїза.

Навряд чи вона змінить їхню поведінку цією маленькою наукою, але все одно приємно було сподіватися, що якісь її слова примусили дітей зважити свої вчинки.

— Але хіба це не означає, — задумливо продовжувала Аманда, — що вам треба повернутися додому?

Невеличке Елоїзине піднесення було стерте на порох, а вона спробувала уявити, який стрибок логіки Аманді знадобиться, щоб пояснити, чому Елоїзу слід відрядити кудись аж на Амазонку.

— Ми вдома, — аж надто зарозуміло для восьмирічки мовила Аманда. А може, вона просто була такою зарозумілою, якою і *може* бути лише восьмирічна дитина. — Тому й вам треба вирушати додому.

— Ні, у житті не зовсім так усе влаштовано, — гостро відказала Елоїза.

— Ні, якраз так, — самовдоволено кивнула Аманда. — Чини з іншими так, як хочеш, щоб чинили з тобою. *Ми* до вас додому не

приїжджали, тож і вам до нас не слід було заявлятися.

— Ти знаєш, що ти напрочуд розумна? — спитала Елоїза.

Аманді напевно дуже кортіло кивнути, але комплімент відверто збуджував у ній підозру, тож дівчинка його не прийняла.

Елоїза нагнулася, щоб вони всі троє знову були на одному рівні.

— Але, — дуже серйозним тоном із легкою ноткою виклику сказала вона восьмирічкам, — я теж дуже розумна.

Вони витріщилися на Елоїзу, широко розплющивши очі. В обох відвисла щелепа, бо ця прибула особа дуже відрізнялася від усіх дорослих, яких вони бачили раніше.

— Ми зрозуміли одне одного? — спитала Елоїза, випроставшись, і оманливо невимушеним жестом розгладила свої спідниці.

Діти промовчали, тож вона вирішила відповісти за них, мовивши:

— Добре. А тепер бажаєте показати мені їдальню? Помираю з голоду.

— У нас уроки, — відказав Олівер.

— Справді? — здійняла брови Елоїза. — Як цікаво. Тоді вам треба негайно йти вчитися. Напевно, ви багацько матеріалу пропустили, раз так довго чекали в мене за дверима.

— Звідки ви зна... — Амандине запитання обірвав штурханець Олівера під ребра.

— У мене сім братів і сестер. — Елоїза вирішила, що Амандине запитання заслуговує на відповідь, хай навіть брат і не дав їй договорити. — У війнах такого штибу не так багато не відомих для мене тактик.

Та коли двійнята чкурнули коридором, Елоїза з острахом прикусила губу. Певно, не варто було закінчувати цю сутичку викликом. Вона ж майже запропонувала Оліверові з Амандою пошукати спосіб вигнати її з їхньої території.

І, хоч була впевнена, що їм це не вдасться (урешті-решт, вона ж Бріджертон і проходила крізь суворіші пригоди ще до того, як ця парочка на світ народилася), у неї було відчуття, що вони докладуть до здійснення свого задуму всіх зусиль.

Елоїза здригнулася. Вужі в ліжку, вмочування кіс у чорнило, джем на стільцях. Свого часу все це з нею вже траплялося, і вона не горіла

бажанням цей досвід повторити, а з молодшими за себе на двадцять років дітьми й поготів.

Зітхнула, замислившись про те, у що вляпалась. Краще знайти сера Філліпа й стати до справи — з'ясувати питання щодо сватання. Бо якщо вона справді поїде за якийсь тиждень чи два й ніколи більше не побачить Крейнів, то навряд чи варто вплутуватись у всі ці біди з мишами, павуками й сіллю в цукорниці.

Шлунок забурчав. Елоїза не знала, яка саме думка те спричинила — про сіль чи про цукор. Але в усякому разі треба пошукати, чого б поїсти. І краще раніше, ніж пізніше, бо двійнята ще ладні дізнатися, як підсипати їй отрути.

Філліп розумів, що припустився великої помилки. Але ж, дідько, ця клята жінка його навіть не попередила. Якби вона бодай сповістила про своє прибуття, він підготувався б, вигадав би, що такого поетичного їй сказати. Чи вона думала, він шкрябав свої листи, не гаруючи над кожним словом? Він жодного разу не надсилав першого варіанта листа (хоч і писав їх на найкращому папері, постійно сподіваючись, що тепер точно зможе написати гарно вже з першого разу).

Дідько, та якби вона бодай якось подала знак, він би навіть спромігся на один-два романтичні жести. Квіти — ось що було б чудово, а бачить Бог, якщо він у чомусь і має успіх, то це у квітах.

А натомість вона просто постала перед його очима, наче мрія втілилася в дійсність, а він усе зіпсував.

Але від того, що міс Елоїза Бріджертон виявилася не *такою*, як він очікував, легше не ставало.

Вона ж двадцятивосьмирічна пустоцвітка, заради Бога! Мала б бути непривабливою. Може, навіть схожою на кобилу. А вона...

Не певен, як її можна описати. Не те щоб вродливиця, але її густі каштанові коси й чисті, ясні сірі очі заворожували. Вона була з тих жінок, яких привабливими робить міміка. Її очі сяяли розумом, а коли вона нахилила голову вбік, цей рух видавав зацікавленість. Риси в неї

такі незвичайні, майже екзотичні: серцеподібна форма личка, широка усмішка.

Дарма що він і не бачив ще тієї усмішки. Угадував її, спираючись на свій досвід.

Він устромив руки в грудку вогкої землі й загриб трохи в невеличкий глиняний горщик, не сильно утрамбовуючи ґрунт, щоб коріння краще росло. Що йому тепер у біса робити? Він усі сподівання покладав на цю уявну міс Елоїзу Бріджертон, яку намалював собі з листів, що їх вона слала весь минулий рік. У нього не було часу (та, по правді, і бажання) залицятися до потенційної матері для двійнят, тому здавалося досконалою ідеєю (не кажучи вже про те, що це було майже легко) причаровувати її листами.

Звісно, неодружена жінка, яка стрімко наближається до тридцятирічного віку, із захватом зустріла б шлюбну пропозицію. Авжеж, він не очікував, що вона прийме ту пропозицію без жодної зустрічі, та й сам не був готовий прив'язуватися до такої ідеї, поки не познайомиться з нею. Але ж він *очікував*, що вона бодай із певним ступенем розпачу шукатиме собі пару.

А тут вона прибула — молода, гарна, розумна, упевнена в собі, і, Господи, *нащо* такій жінці виходити за того, кого вона навіть не знає? Не кажучи вже про те, що вона прив'яже себе до відверто сільського маєтку в найвіддаленішому куточку Глостерширу. Може, Філліп і знає про моду трошки менше ніж нічого, але навіть він зауважив, що її вбрання якісне й, найімовірніше, пошите за останніми вимогами до стилю. І вона, напевно, очікує подорожей до Лондона, жвавого світського життя, друзів.

І все це вона навряд чи знайде тут, у Ромні-голлі.

Нема сенсу навіть пробувати з нею познайомитися. Вона не залишиться, а він дурень, якщо дозволить собі на щось сподіватися.

Він застогнав і добряче вилаявся. Тепер доведеться залицятися до якоїсь іншої жінки. Прокляття, та тепер доведеться для початку *знайти* якусь іншу жінку для залицянь, а це практично так само важко. Ніхто в цьому районі на нього навіть не гляне. Усі неодружені леді знають про

двійнят, і жодна не забажає брати на себе відповідальність за його дияволенят.

Він покладав усі свої сподівання на міс Бріджертон, а тепер вочевидь доведеться відмовитись і від неї.

Із завеликим зусиллям поставив горщик на полицю й скривився від дзенькоту, який пролунав по всій теплиці.

Гучно зітхнувши, він занурив брудні руки у відро з уже каламутною водою, щоб змити землю. Уранці він поводився брутально. Його досі дратувало те, що вона приїхала й змарнувала його час, а раптом ще не змарнувала, то однозначно *змарнує*, бо ж навряд чи розвернеться й поїде вже ввечері.

А проте це не виправдовує його поведінки. Вона не винна, що він не годен приборкати власних дітей, і вже достоту не винна в тому, що кожен такий провал спричиняє в нього кепський настрій.

Витершись рушником, який тримав біля дверей, він вийшов у мряку й попростував до будинку. Напевно, вже час пополуднувати, та й не зашкодить сісти з нею за стіл і чемно поговорити.

Попри все вона *тут*. Він стільки зусиль доклав до листування, що тепер видавалося безглуздим принаймні не спробувати перевірити, чи вийде в них поладнати настільки, щоб одружитися. Лише ідіот послав би її пакувати речі, — чи дозволив би самій поїхати, — навіть не перевіривши доцільності залицянь.

Імовірність того, що вона залишиться, мала, але він вирішив, що не нульова, тож можна бодай наважитися.

Він пройшов крізь туман і дощик до будинку й витер ноги об килимок, який економка завше лишала йому коло бічного входу. Мав занехаяний вигляд, як і завжди після роботи в теплиці, а слуги при звичаїлися до цього, але напевно перед пошуками міс Бріджертон і запрошенням поїсти разом варто таки привести себе до ладу. Вона лондонка, тож напевно буде проти того, щоб сидіти за столом із не ідеально доглянутим чоловіком.

Зрізав собі шлях через кухню, привітно кивнув служниці, яка мила моркву в балії. Сходи для слуг простісінько за дверима кухні, а...

— Міс Бріджертон! — здивовано гукнув він. Вона сиділа за кухонним столом, тримаючи в руках сендвіч із шинкою, з'їдений наполовину, і мала цілком природний вигляд, прилаштувавшись на табуреті. — Що ви тут робите?

— Сер Філіп, — кивнула вона.

— Ви не маєте їсти на кухні, — сказав він і насупився з тієї єдиної причини, що вона опинилася не там, де він очікував її побачити.

Ну й ще через той факт, що він мав намір перевдягнутися до обіду (утім зазвичай таким не заморочувався) — заради неї, а вона все одно побачила його в такому вигляді.

— Знаю. — Вона схилила голову вбік і кліпнула йому тими спустошувальними сірими очима. — Але мені хотілося їжі й товариства, а це найліпше місце, де можна знайти і те, і те.

Чи це така образа? Не міг визначити, а в її очах стояла така невинність, що він вирішив пропустити її репліку повз вуха й сказав:

— Я саме збирався перевдягнутись у чистіше вбрання й запросити вас розділити зі мною обід.

— Я з радістю перейду до снідальні й доїм сендвіч там, якщо бажаєте до мене приєднатися, — мовила Елоїза. — Я впевнена, місис Сміт неважко зробити ще один сендвіч для вас. Цей вийшов дуже смачним. — Вона поглянула на кухарку. — Місис Сміт?

— Ніяких проблем, міс Бріджертон, — відповіла кухарка, а Філіп мало не вирячився на неї. Ніколи ще не чув із її вуст тону, привітнішого за цей.

Елоїза злізла з табурета й узяла таріль.

— Ходімо? — спитала вона у Філіпа. — Мене ваше вбрання влаштовує.

Філіп не встиг навіть усвідомити, що не погодився на такий її план, але опинився в снідальні навпроти неї, за невеличким круглим столиком, за яким їв значно частіше, ніж за довгим і самотнім у головній їдальні. Служниця принесла міс Бріджертон чайний сервіз, а Елоїза поцікавилася, чи бажає він чаю, відтак майстерно налила йому чашечку.

То було дуже неприємне відчуття. Вона вправно скерувала його так, як відповідало її меті, і чомусь навіть не мало значення те, що це *він* хотів запросити її пообідати разом. Йому кортіло вважати себе бодай номінально головним у власному домі.

— Я вже познайомилася з вашими дітьми, — сказала міс Бріджертон, підносячи чашку до губ.

— Так, я теж там був, — відповів він, радіючи, що розмову почала вона. Тепер йому цього робити не доведеться.

— Та ні, — заперечила вона, — вже опісля.

Філіп запитально подивився на неї.

— Вони чекали на мене, — пояснила міс Бріджертон, — за дверима моєї спальні.

У нього в животі завирувало й стало перекочуватися жахливе передчуття. Із чим вони на неї чекали? З торбою живих жаб? З торбою *мертвих* жаб? Його діти недобре обходилися з гувернантками, і він був певен, що вони не приязніше зустрінуть гостю, яка вочевидь приїхала в ролі потенційної мачухи.

Він покашляв.

— Сподіваюся, ви пережили цю зустріч?

— А, так, — відповіла вона. — Ми досягли певного порозуміння.

— Порозуміння? — Філіп насторожено придивився до неї. — Певного?

Міс Бріджертон відмахнулася від його запитань, жуючи сендвіч.

— За мене не хвилюйтеся.

— То мені хвилюватися за своїх дітей?

Вона подивилася на нього з незбагненим усміхом.

— Звісно, ні.

— Добре. — Він опустил погляд на сендвіч перед собою і відкусив добрячий шмат. Проковтнувши, подивився їй просто в очі й сказав: — Мушу перепросити за те, як зустрів вас уранці. Це вітання було далеке від гречного.

Вона по-королівському кивнула.

— А я перепрошую за те, що прибула неоголошеною. Це було досить невиховано.

Він теж кивнув.

— Однак ви за це вранці вже перепросили, а я — ні.

Міс Бріджертон щиро йому всміхнулася, а його серце підскочило в грудях. Господи, усмішка змінювала все її обличчя. За весь час листування з нею він ніколи навіть не мріяв, що через це аж забуде, як дихати.

— Дякую, — промовила вона, а її щічки забарвив невагомий рум'янець. — Це дуже великодушно з вашого боку.

Філіп прокашлявся й посовався на стільці. Що з ним не так, раз від її усмішок йому більш ніяково, ніж від нахмуреного чола?

— Що ж, — він ще покашляв, аби голос звучав не так грубо, — якщо із цим ми вже розібралися, то, можливо, варто обговорити причини вашого перебування тут.

Елоїза відклала сендвіч і поглянула на нього із чистим подивом. Вочевидь не очікувала від нього такої прямолінійності.

— Вас цікавив шлюб, — нагадала вона.

— А вас? — запитав він.

— Я ж тут, — просто відповіла Елоїза.

Він окинув її поглядом, оцінюючи. Роздивлявся, доки вона не заворушилася.

— Ви не така, як я очікував, міс Бріджертон.

— За цих обставин я вважатиму прийнятним, якщо ви звертатиметеся до мене на ім'я, — зауважила вона. — І ви теж не такий, як я очікувала.

Філіп відкинувся на спинку стільця, розглядаючи її з невиразним натяком на усмішку.

— А чого ж ти очікувала?

— Чого очікував *ти*? — відрубала Елоїза.

Він виразно подивився на неї, даючи зрозуміти, що зауважив, як вона ухилилася від його запитання, а тоді прямо відповів:

— Я не очікував, що ти така гарна.

Елоїза відхилилася назад через несподіваний комплімент.

Уранці вона мала не найкращий вигляд, а навіть якби й не це, серед *еліти* її красунею все одно не вважали. Зазвичай жінок із родини

Бріджертонів вважали симпатичними, жвавими й статечними. Вони із сестрами були популярними, і кожна отримала більше ніж одну шлюбну пропозицію, але чоловікам вони подобалися просто тому, що *подобалися*, а не через заціпеніння від їхньої вроди.

— Я... о... — Вона відчула, що паленіє, а від усвідомлення цього її щічки почервоніли ще дужче. — Дякую.

Він гречно кивнув.

— Не знаю, чому моя зовнішність тебе здивувала, — продовжила вона, сердячись на себе за те, що так піддалася на його лестоці.

Господи, можна подумати, їй ніколи раніше не робили компліментів. Але він просто сидів і *дивився* на неї. Дивився, не зводячи погляду, і...

Вона затремтіла.

Але в кімнаті анітрохи не було холодно. Чи можна тремтіти від... *жару*?

— Ти ж сама писала, що неодружена, — сказав він. — Мала ж бути причина, чому ти так і не вийшла заміж.

— Річ не в нестачі пропозицій. — Вона відчула, що повинна це визнати.

— Очевидно, що ні. — Філіп нахилив до неї голову на знак мовчазного компліменту. — Але я не можу припинити думати про те, чому така жінка, як ти, відчула потребу звернутися до... що ж... до *мене*.

Вона подивилася на нього — уперше, відколи приїхала, подивилася пильно. Він був доволі привабливий у грубуватий, злегка неохайний спосіб. Темне волосся достеменно варто підстригти, а шкіра ледь засмагла, що вражало, бо останнім часом сонце світило зрідка. Кремезний і м'язистий, на стільці сидить із недбалою атлетичною грацією, ноги витягнуті, що в лондонській залі вважали б неприйнятним.

А вираз його обличчя давав зрозуміти, що Філіпові байдужі грубощі його манер. Це не було схоже на виклик, який вона так часто бачила серед молодиків *еліти*. Вона бачила стількох подібних чоловіків — тих, які підкреслено кидали виклик звичаям, а потім псували все

враження, навмисне розповідаючи всім про те, які вони зухвалі й скандальні.

Але сер Філіп інакший. Елоїза поставила б чималі гроші на те, що він просто ніколи не замислювався, що треба подбати про прийнятну позу, коли сидиш, а ще він ніколи й не думав про те, щоб запевняти інших, буцімто йому це байдуже.

Елоїза задумалася: чи було це ознакою по-справжньому впевненої в собі особи, а якщо так, то нащо йому самому звертатися до *неї*? Адже з побаченого, якщо не брати до уваги ранкової різкості, можна було дійти такого висновку: йому не мало б бути важко відшукати собі дружину.

— Я тут, — проговорила вона, згадавши нарешті, що він поставив їй запитання, — адже відхилила *декілька* шлюбних пропозицій. — Елоїза розуміла, що хороша людина повелася б скромніше й не підкреслювала б так слово «декілька», але нічого не могла із собою вдіяти. — Відтак я збагнула, що все одно бажаю мати чоловіка. Твої листи немовби вказували на те, що ти міг би стати хорошою кандидатурою. Мені видалося недалекоглядним не познайомитись особисто й не з'ясувати, чи справді це так.

Він кивнув.

— Дуже розважливо з твого боку.

— А як щодо тебе? — поцікавилася вона. — Це ж ти першим порушив тему шлюбу. Чому б просто не знайти собі дружину серед місцевих жінок?

Якийсь час Філіп просто кліпав і дивився на неї так, наче не до кінця вірив, що вона не здатна збагнути цього сама. Нарешті сказав:

— Ти вже познайомилася з моїми дітьми.

Елоїза мало не вдавилася куснем сендвіча, який тільки-но почала жувати.

— Даруй?

— Мої діти, — без жодного виразу на обличчі повторив він. — Ти з ними вже бачилася. Здається, двічі. Ти так сказала.

— Атож, але що... — Її очі розширилися. — О ні, тільки не кажи, що вони відлякали всіх потенційних дружин, котрі живуть поблизу.

Він похмуро глянув на Елоїзу.

— Більшість жінок, котрі живуть поблизу, відмовляються навіть вважатися потенційними дружинами.

Елоїза враз спохмурніла.

— Вони ж не настільки вередливі.

— Їм потрібна мати, — прямо сказав він.

Вона звела брови.

— Можна знайти й романтичніший спосіб переконати мене стати твоєю дружиною.

Філіп утомлено зітхнув і провів рукою по скуйовдженому волоссю.

— Міс Бріджертон, — почав він і виправив себе: — Елоїзо. Буду з тобою чесним, бо, відверто кажучи, у мене нема ні сил, ані терпцю на вигадливі романтичні слівця чи кмітливі оповідки. Мені потрібна дружина. Моїм дітям потрібна мати. Я запросив тебе сюди, щоб дізнатися, чи забажаєш ти прийняти таку роль, та й чи уживемося ми з тобою.

— Яку? — прошепотіла вона.

Він стиснув кулаки, ковзнувши кісточками пальців по скатертині. Що не так із цими жінками? Вони якимось *шифром* говорять чи що?

— Яку... що? — спитав він, і його голос забарвила нетерплячка.

— Яку роль ти хочеш, — так само тихо пояснила вона, — дружини чи матері?

— Обидві, — відповів він. — Слід гадати, це було очевидно.

— Яку ти хочеш *більше*?

Філіп довго вдивлявся в неї, усвідомлюючи, що це важливе запитання — можливо, саме те, яке покладе край його незвичним залицанням.

Нарешті він безпорадно стенив плечима й відповів:

— Вибач, я не знаю, як їх розділити.

Вона серйозно кивнула, а по тому пробурмотіла:

— Зрозуміло. Напевно, твоя правда.

Філіп видихнув, хоча навіть не підозрював, що затамував дух. Лише Богові відомо як, але він обрав правильну відповідь. Чи принаймні не обрав неправильної.

Елоїза поворушилася на стільці й указала на надкушений сендвіч у нього на тарілці.

— Доїмо? — запропонувала вона. — Ти весь ранок був у теплиці. Напевно, голодний як вовк.

Філіп кивнув і відкусив, раптом відчувши втіху від життя. Він усе ще не був певен, чи погодиться міс Бріджертон стати леді Крейн, але якщо це станеться...

Власне, він вважав, що не мав би й заперечень.

Однак залищитися до неї буде не так просто, як він очікував. Було ясно, що вона йому потрібна більше, ніж він їй. Він-бо розраховував на те, що ця жінка виявиться розпачливою старою дівкою, але виявилось, що це достеменно не так, хоч вона вже й досягла солідного віку. Підозрював, що за своє життя міс Бріджертон мала чимало варіантів, а він був лише одним із низки.

Але все одно щось спонукало її залишити дім і подолати такий шлях до Глостерширу. Якщо в Лондоні в неї було таке досконале життя, то чому ж вона поїхала?

Утім, поки дивився на неї, споглядаючи, як її личко змінюється від простої усмішки, він збагнув: йому байдуже, чому вона поїхала звідти.

Просто потрібно подбати про те, щоб вона залишилася.

РОЗДІЛ 4

...Дуже співчуваю, що в Керолайн кольки й це не дає вам спокою. І, звісно, жахливо, що ні Амелія, ні Белінда не слухаються тебе від самого її народження. Але поглянь на це під іншим кутом, люба Дафно. Наскільки було б тяжче, якби ти народила двійню!

Елоїза Бріджертон — сестрі герцогині Гастінгс через місяць після народження в Дафни третьої дитини

Філіп простував головним коридором до сходів, насвистуючи щось собі під носа, тим часом відчував, як нестримно задоволений життям. Добру частину дня провів у товаристві міс Бріджертон (ні ж, *Елоїзи*, нагадав собі він) і тепер упевнився, що вона стане чудовою дружиною. Жінка достеменно розумна, а ще розповіла йому, скільки в неї братів і сестер (не рахуючи вже небожів і небог), тож у неї однозначно вийде приборкати Олівера з Амандою.

А ще, з хижацьким усміхом подумав Філіп, вона навдивовижу гарненька, і він не раз за цей день ловив себе на тому, що дивиться на Елоїзу й уявляє її у своїх обіймах, а ще міркує, чи відповіла б вона на його поцілунок.

Від цієї думки тіло напружувалося. Давно він не був із жінкою. Стільки років, що й сам не рахує.

Насправді більше років, аніж зізнався б усякий чоловік.

Він не користувався послугами, які пропонували шинкарки в місцевому заїжджому дворі, бо волів бути із жінкою, яка ретельніше миється, а якщо по правді, то й із кимось, хто не був йому чужою.

А може, і навпаки: з *більш* чужою. Ці шинкарки навряд чи за все життя бодай раз виїдуть із села, а Філіпові занадто подобалось у тих корчмах при заїжджих дворах, щоб псувати собі задоволення ще й зустрічами із жінками, з якими він міг злягтися раз і більше не захотів би бачитися.

А до Марининої смерті — власне, він ніколи навіть не думав про подружню зраду, дарма що вони перестали ділити ліжко, ще коли

двійнята були зовсім малі.

Після появи дітей вона стала дуже меланхолійною. Марина завше видавалася тендітною і надміру задумливою, але тільки після народження Олівера й Аманди вона занурилась у власний світ смутку й відчаю. Філіпа жахало те видовище: день у день життя вислизало з її очей, поки не залишило по собі тільки моторошну невиразність, якийсь тьмянний слід людини, яка колись існувала.

Він знав, що жінкам не можна мати зносин одразу після народження дітей, але навіть коли вона фізично оклигала, він не міг навіть уявити собі, як лягає до неї. Як можна хотіти жінку, яка постійно має такий вигляд, наче от-от розплачеться?

Коли двійнята трішки постаршали, а Філіп подумав, — чи радше понадіявся, — що Марині вже краще, він прийшов до її спальні.

Один раз.

Вона йому не відмовила, але й участі в любовоцях не взяла. Просто нерухомо лежала, повернувши голову вбік, із розплющеними очима, які ледве кліпали.

Здавалося, ніби вона взагалі була не там.

Він пішов, почувуючись брудним і морально ницим, неначе згвалтував її, хоч вона й не зронила слова «ні».

А більше її і не торкався.

Його бажання було не таким всеосяжним, щоб задовольняти його із жінкою, яка лежить під ним, мов труп.

І він ніколи більше не хотів почуватися так, як тієї останньої ночі. У себе в кімнаті він повністю позбувся вмісту шлунка, весь час трусячись і тремтячи від огиди до себе. Поводився ж як тварина, розпачливо намагався пробудити в ній бодай якусь відповідь. А коли збагнув, що це неможливо, то розсердився на неї і захотів покарати.

І це його лякало.

Він поводився надто грубо. Навряд чи якимось її травмував, але ніжним не був. І ніколи більше не хотів бачити цю сторону себе.

Але Марини не стало.

Не стало.

А Елоїза інша. Вона раптово не заплаче, не стане замикатись у себе в кімнаті, недоїдати й ридати в подушку.

В Елоїзи є сила духу. Є стрижень.

Елоїза *щаслива*.

І якщо це не хороший критерій для дружини, то хтозна, що взагалі може бути тим критерієм.

Філіп зупинився біля сходів і поглянув на кишеньковий годинник. Елоїзі сказав, що вечеря о сьомій і що він зустріне її біля спальні й відведе до їдальні. Не хотів прийти зарано, аби не здатися занадто наполегливим.

З іншого боку, запізнюватися теж не можна. Він нічого не досягне, якщо жінка вирішить, що не цікавить його.

Захряснув кришку годинника й завів очі під лоба. Поводиться не краще за якогось зеленого хлопчика. Це ж смішно. Він хазяїн свого дому й довершений науковець. От нащо йому рахувати хвилини, щоб здобути жіночу прихильність?

Але навіть попри цю думку він знову розкрив годинник. За три хвилини сьома. Чудово. Цього часу якраз стачить, щоб піднятися сходами й підійти до її кімнати рівно за хвилину до призначеного часу.

Усміхнувся й відчув теплу хвилю жадання, коли просто уявив її у вечірній сукні. Сподівався, що сукня буде синя. Елоїзі неабияк пасуватиме синє.

Він широко всміхнувся. Їй неабияк пасуватиме цілковита відсутність одягу.

От лише побачив він її в коридорі коло дверей спальні з побілілими косами.

Хоча побілілою вочевидь стала вона вся.

Що за чорт!

— Олівере! — заревів Філіп. — Амандо!

— Ой, вони вже давно втекли, — відрізала Елоїза.

Вона підвела на нього свої димчасті очі. Одразу помітив, що димчасті очі були єдиною частиною її тіла, яку не вкривав товстий шар борошна.

От молодчина, що вчасно замружилася. Філіп завжди шанував у жінках моторність.

— Міс Бріджертон. — Він підніс до неї руку, щоб допомогти, а потім відсмикнув, збагнувши, що ніяк не зарадить. — Мені важко висловити...

— *Не* перепрошуй за них, — відтяла вона.

— Добре, — відповів він. — Як скажеш. Але обіцяю тобі... я...

Філіп урвав. Погляду в її очі стачило б, щоб і самого Наполеона стишити.

— Сер Філіп, — проговорила вона... повільно, стримано, з таким виглядом, наче ладна кинутися на нього через шалену лють. — Як бачиш, я не зовсім готова до вечері.

Він відступив на крок, чого вимагав від нього інстинкт самозбереження.

— Як я розумію, тебе відвідали двійнята, — припустив він.

— О так, — досить саркастично відказала Елоїза. — А потім шмигнули геть. Цих малих боягузів уже не відшукати.

— То вони десь недалечко, — замислився Філіп, заслужено дозволивши їй обізвати дітей, а сам намагався вести розмову далі, ніби Елоїза не скидається на якусь осоружну мару.

Чомусь це видавалося найрозумнішою тактикою. Чи принаймні тактикою, завдяки якій вона навряд чи схопить чоловіка за горлянку.

— Вони неодмінно захотіли б оцінити результат, — проговорив він і знову позадкував, а жінка кахикнула, від чого в повітрі утворився борошняний вихорець. — Ти не чула сміху, коли борошно посипалося? Може, якесь гиготіння?

Вона лиховісно на нього витріщилася.

— Так. — Філіп скривився. — Вибач. Дурний жарт.

— Важко було, — з таким притиском заговорила вона, що він аж замислився, чи не зламається в неї щелепа від натуги, — почути щось, окрім звуку, з яким відро вдарилося об мою голову.

— Дідько, — процідив він. Простеживши за її поглядом, уздрів на килимі велике металеве відро з рештками борошна. — Ти не поранилася?

Елоїза похитала головою.

Він підійшов й обхопив її голову пальцями, намагаючись дослідити пучками, чи нема де саден або гуль.

— Сер Філіп! — скрикнула вона, силкуючись вирватися з його хвату. — Змушена просити...

— Не рухайся, — наказав він, обмацуючи великими пальцями її скроні в пошуках подряпин.

Жест був досить інтимним і напрочуд приємним. Вона стояла біля нього — так близько, що якби не борошно, то він напевно не стримався б, нахилився б і залишив на її чолі легкий цілунок.

— Усе зі мною добре, — мало не прогарчала вона й випручалася. — Борошно важило більше за відро.

Філіп нахилився й зміряв відро в руці. Воно справді було порівняно легеньке й не мало б сильно травмувати, але все ж таки це не та річ, яку хотілось би зловити маківкою.

— Запевняю, я переживу, — відтяла Елоїза.

Він прокашлявся.

— Як я розумію, ти зараз воліла б прийняти ванну?

Йому *почулося*, що вона сказала: «Я зараз воліла б повісити тих двох халамидників», але буркнула вона це собі під ніс, а те, що він сам так сказав би, не означало, що й *вона* налаштована так само немилосердно.

— Розпоряджуся, щоб тобі набрали води, — поспішив сказати Філіп.

— Не турбуйся. Ванна досі повна з мого попереднього купання.

Він поморщився. Діти не могли знайти ще влучнішого часу.

— Усе одно, — квапливо додав він, — я простежу, щоб її підігріли кількома свіжими відрами. — Він знову поморщився від її розлюченого погляду. Кепсько дібрав слова. — Зараз піду й розпоряджусь, — докинув Філіп.

— Так, — напружено відповіла вона. — Так і зроби.

Він розвернувся й пішов віддати служниці наказ, от лиш, повернувши за ріг, уздрів пів десятка слуг, які вже витріщалися на них, ба навіть билися об заклад, скільки двійнятам ще чекати до того, як Філіп видубить їм шкуру.

Відіслав слуг із наказом негайно набрати свіжу ванну, а по тому повернувся до Елоїзи. Сам уже й так був припорошений борошном, тож йому нічого не заважало взяти її за руку.

— Мені страшенно прикро, — пробурмотів ще раз, намагаючись не засміятися.

Першою його реакцією була лють, але тепер... що ж, вона таки мала досить кумедний вигляд.

Елоїза зиркнула на нього спідлоба, вочевидь відчувши зміну його настрою.

Він хутчіш прибрав співчутливого обличчя.

— Може, повернешся в кімнату? — запропонував він.

— І десь іще сяду? — відтяла вона.

Вона мала рацію. Зараз може зіпсувати все, чого торкнеться, а якщо й не зіпсує, то принаймні після неї все доведеться ретельно чистити.

— Тоді просто складу тобі компанію, — відповів Філіп, силкуючись, щоб голос звучав життєрадісно.

Вона подивилася на нього поглядом, далеким від життєрадісного.

— Що ж. — Він спробував заповнити тишу чимось іще, крім борошна. Поглянув на верхню частину дверей, дивуючись майстерності двійнят попри такі нещасливі наслідки. — Цікаво, як вони це влаштували, — замислився Філіп.

Вона роззявила рота.

— Яка різниця?

— Що ж. — З її обличчя було видно, що розмова точилася не в найсприятливішому річищі, але він усе одно говорив далі: — Безперечно, я не можу схвалювати їхніх дій, але це вони повернули дуже кмітливо. Не бачу, куди вони прикріпили відро, а...

— Поставили його на верхню частину дверей.

— Даруй?

— У мене сім братів і сестер, — зарозуміло відказала вона. — Гадаєш, я ніколи раніше не бачила таких розіграшів? Відчинили двері, — трішечки, ледь-ледь, — а потім обережно поставили зверху відро.

— І ти цього не почула? — Вона витріщилася на нього. — Точно, — поспішив сказати Філіп. — Ти ж була у ванні.

— Навряд чи ти, — згірдливим тоном зауважила Елоїза, — мав на увазі, що я сама винна, бо не почула їх.

— Звісно, не мав, — швидко відповів він. Зважаючи на убивчий погляд міс Бріджертон, його життя й здоров'я напряду залежали від швидкості, з якою він із нею погодиться. — Мабуть, залишу тебе поратися тут...

Чи можливо якимось нейтрально охрестити процес зчищення із себе кількох фунтів борошна?

— Побачимося за вечерею? — запропонував Філіп, коли вирішив, що найкраще буде просто змінити тему.

Вона кивнула — один раз, коротко. У її кивку не було теплоти, але Філіп вирішив так: варто радіти, що вона взагалі не надумала цього вечора покинути графство.

— Розпоряджуся, щоб кухарка підігрівала вечерю, — додав він. — І покараю двійнят.

— Ні, — сказала Елоїза, від чого він аж завмер. — Залиш їх мені.

Він поволі розвернувся, трохи стурбований її тоном.

— А що саме ти збираєшся з ними робити?

— З ними чи їм?

Філіп ніколи не думав, що може настати день, коли його настрашає жінка, але Бог свідок: Елоїза Бріджертон злякала його до втрати глузду.

Погляд у неї був просто-таки диявольський.

— Міс Бріджертон. — Він схрестив руки на грудях. — Мушу спитати. Що ви маєте намір заповідати моїм нащадкам?

— Я поки розмірковую над варіантами.

Він обдумав її слова.

— Чи можу я розраховувати, що на ранок вони ще будуть живі?

— О так, — відповіла Елоїза, — живі й при всіх своїх кінцівках, запевняю.

Філіп кілька секунд вдивлявся в неї, а тоді дозволив губам розпливтись у повільній задоволеній усмішці. У нього було передчуття, що помста Елоїзи Бріджертон — хай якою вона буде — це саме те, чого потребують його діти. Звісно, людина із сімома братами й сестрами знає, як посіяти хаос вигадливо, метикувато й нищечком.

— Добре, міс Бріджертон, — мовив він, мало не радіючи, що вони висипали на неї відро борошна. — Вони твої.

Через годину, щойно Філіп з Елоїзою сіли до вечері, почалися крики.

Філіп аж впустив столове приладдя: в Амандиному галасі було чутно більше жаху, аніж зазвичай.

Елоїза саме підносила до рота ложку черепахового супу й навіть не завмерла.

— Усе добре, — пробурмотіла вона, ретельно промокаючи губи серветкою.

Над головами в них пролунало квапливе тупотіння, яке сигналізувало, що Аманда мчить до сходів.

Філіп ледь-ледь підвівся зі стільця.

— Може, я маю...

— Я поклала їй рибину в ліжко, — пояснила міс Бріджертон.

Вона не усміхалась, але все одно мала дуже задоволений вигляд.

— Рибину? — перепитав у неї він.

— Саме так, і то доволі велику.

Мальок у його уяві миттю виріс до розмірів зубастої акули, і Філіп аж задихнувся.

— Е-е-е. — Він не втримався, щоб не спитати: — А де ти взяла рибину?

— У місис Сміт, — відказала вона так, неначе кухарка щодня готувала форель.

Він примусив себе знову сісти. Ні, не побіжить рятувати Аманду. Хотів би, адже, врешті-решт, у нього таки є той дивний батьківський інстинкт, а дитина вищить так, немовби їй лижуть п'яти пекельні вогні.

Але як його донька постелила, так і виспить: час отримувати відповідь міс Бріджертон. Він занурив ложку в суп, підняв її на кілька дюймів і завмер.

— А що ти поклала в ліжко Олівера?

— Нічого.

Він питально вигнув брову.

— Це триматиме його в невизначеності, — прохолодно пояснила вона.

Філіп схилив голову на знак визнання. Елоїза добре впоралася.

— Але вони відплатять за це. — Він відчував за собою обов'язок застерегти її.

— Я буду готова. — У тому голосі не звучало жодної нотки стурбованості. Потім вона підвела на нього очі й зазирнула в його, стривоживши Філіпа цим прямим поглядом. — Як я розумію, діти в курсі, що ти запросив мене сюди з метою запропонувати стати твоєю дружиною.

— Я їм нічого не казав.

— Звісно, — пробурмотіла вона, — ти нічого не казав.

Він гостро подивився на неї, силкуючись збагнути, чи було це образою.

— Я не вважаю за потрібне тримати дітей у курсі особистих справ.

Вона знизала плечима, і цей слабкий порух його розлютив.

— Міс Бріджертон, — повів далі Філіп, — мені не потрібні твої поради з приводу виховання своїх дітей.

— Я і слова на цю тему не сказала, — відрізала вона, — хоча могла б вказати на те, що мені твої спроби знайти їм матір видалися щирими, а це мало б означати, що ти таки *хочеш* допомоги.

— Доки не погодишся прийняти цю роль, — відтяв він, — свої погляди можеш тримати при собі.

Елоїза прошила його зимним поглядом, а потім зосередила увагу на супі.

Однак через якихось дві ложки знову виклично подивилася на нього й мовила:

— Їм потрібна дисципліна.

— Думаєш, я цього не знаю?

— А ще їм потрібна любов.

— Любов вони отримують, — процідив він.

— І увага.

— Її теж отримують.

— Від тебе.

Нехай сам Філіп і розумів, що він далекий від образу ідеального батька, але хай іде до біса той, хто наважиться йому про це нагадати.

— Як я розумію, ти дійшла висновку про їхню ганебну занедбаність за *дванадцять годин*, які минули від моменту твого прибуття.

Вона зневажливо пирхнула.

— Дванадцять годин і не потрібно, достатньо було послухати, як вони вранці благали тебе провести з ними нещасних кілька хвилин.

— Ні про що таке вони не благали, — відрубав він, хоч і відчув жар на кінчиках вух, як завше ставалося, коли він брехав.

Філіп *не* тішив дітей своєю присутністю вдосталь, і його лякало те, що вона це зрозуміла за такий крихітний проміжок часу.

— Вони практично благали тебе не бути зайнятим *цілий день*, — випалила вона. — Якби ти проводив з ними трішечки більше часу...

— Ти нічого не знаєш про моїх дітей, — прошипів він. — І про мене теж нічого не знаєш.

Вона різко встала.

— Безумовно, — відказала Елоїза й попрямувала до дверей.

— Зажди! — вигукнув чоловік і скочив на рівні.

Дідько. Як так вийшло? Він заледве годину тому був переконаний, що вона стане його дружиною, і ось вона майже збирається назад, у Лондон.

Він розпачливо видихнув. Його ніщо так швидко не виводило із себе, як рідні діти чи розмова про них. Або ж, якщо точніше, розмова про його неспроможність бути для них батьком.

— Пробач, — щиро сказав він. Принаймні так щиро, наскільки йому було до снаги від небажання її втратити. — Прошу. — Він простягнув руку. — Не йди.

— Я не дозволю ставитися до мене як до безголової.

— Якщо я щось і дізнався за дванадцять годин від моменту твого прибуття, — Філіп навмисне повторив свої попередні слова, — то це те, що ти не безголова.

Вона ще кілька секунд дивилася на нього, після чого вклала свою долоню в його.

— Залишся, бодай поки Аманда прийде, — уточнив він, не зважаючи на те, що це звучало, наче благання.

Елоїза питально звела брови.

— Тобі ж кортить насолодитися своєю перемогою, — пробурмотів він і тихо додав: — Мені б достеменно кортіло.

Вона дозволила йому знову посадовити себе за стіл, але спокійно вони просиділи якусь хвилину, після чого до їдальні з криками вбігла Аманда, а за нею мчала нянечка.

— Батечку! — заволала Аманда, видряпуючись йому на коліна.

Філіп незграбно її пригорнув. Вони давно вже не обіймалися, тож він устиг забути, як це.

— Що сталося? — спитав він, добряче плескаючи доньку по спині.

Аманда зарилася була личком йому в шию, але тут вивільнила його й зі злістю тицьнула тремтливим пальчиком в Елоїзу.

— *Це вона.* — Її слова прозвучали так, наче дівчинка говорила про самого диявола.

— Міс Бріджертон? — запитав Філіп.

— Вона поклала мені рибу в ліжку!

— А ти їй борошно на голову висипала, — суворо відповів він, — тож я сказав би, що ви квити.

Аманда роззявила рота.

— Але ж ви мій батько!

— Так і є.

— Ви маєте бути на моєму боці!

— Тоді, коли ти права.

— Це ж була *риба*, — запхинькала вона.

— Так, я за запахом здогадався. Напевно, ти хочеш скупатися.

— Не хочу я купатися! — загорлала дівчинка. — Я хочу, щоб ви її покарали!

На це Філіп усміхнувся.

— Вона вже задоросла для покарань, тобі так не здається?

Аманда вдивлялася в нього із жахом і недовірою, а потім у неї затремтіла нижня губа й вона видихнула:

— Ви маєте їй наказати забратися геть. *Негайно!*

Філіп спустив Аманду на долівку, відчуваючи задоволення від того, як розгорталися події. Напевно, річ у спокої міс Бріджертон, але він чомусь став терпеливішим, аніж зазвичай. Йому не хотілося казати Аманді щось різке чи уникати розмови, відправивши доньку в дитячу.

— Вибач, Амандо, — відповів він, — але міс Бріджертон — моя гостя, не твоя, і вона залишатиметься тут стільки, скільки я захочу.

Елоїза прокашлялася. Доволі гучно.

— Точніше, — виправився Філіп, — скільки захоче вона сама.

Аманда задумливо насупилася.

— Але це не означає, — швидко додав батько, — що тобі можна її всіляко мучити, аби примусити поїхати.

— Але...

— Жодного «але».

— Але...

— Що я сказав?

— Але вона *зла!*

— А я вважаю, вона дуже розумна, — відповів Філіп. — Шкода, що я сам не поклав тобі рибину в ліжко ще кілька місяців тому. — Аманда нажахано позадкувала. — Іди до себе в кімнату, Амандо.

— Але там погано пахне.

— У цьому ти сама винна.

— Але моє ліжко...

— Доведеться поспати на підлозі, — відказав він.

Губи в Аманди затремтіли (правду кажучи, вся вона затремтіла), і дівчинка попленталася до дверей.

— Але... але...

— Так, Амандо? — Філіпові подумалося, що його голос аж напрочуд терплячий.

— Але вона не покарала Олівера, — прошепотіла дівчинка. — Це дуже несправедливо. Це він придумав із борошном.

Філіп здійняв брови.

— Ну, це була не *тільки* моя ідея, — не вгавала Аманда. — Ми разом це вигадали.

Її батько аж хихотнув.

— Я на твоєму місці не переймався б щодо Олівера, Амандо. Точніше, — він задумливо провів пальцями по підборіддю, — я таки *переймався* б. Підозрюю, у міс Бріджертон на нього свої плани.

Це Аманду задовольнило, вона ледве чутно буркнула: «Добраніч, батечку» — і дозволила нянечці вивести її з їдальні.

Філіп повернувся до супу, почувуючись дуже задоволеним собою. Він не пригадував, коли востаннє закінчував протистояння з кимось із двійнят із відчуттям, що вчинив саме так, як треба.

Він сьорбнув супу, а тоді, не випускаючи ложки з руки, подивився на Елоїзу й промовив:

— Бідолашний Олівер труситиметься від жаху.

Вона, певно, дуже старалася не усміхнутися.

— Спати не зможе.

Філіп похитав головою.

— Напевно, і очей не склепить. А тобі варто стежити за кожним своїм кроком. Припускаю, що він облаштував коло своїх дверей якусь пастку.

— О, сьогодні я Олівера мучити не планую, — життєрадісно змахнула рукою вона. — Це було б занадто передбачувано. Віддаю перевагу елементу несподіванки.

— Так, — підсміюючись погодився він, — я бачу.

Елоїза лукаво поглянула на нього.

— Я взагалі залишила б його в постійному очікуванні найгіршого, тільки це було б нечесно щодо Аманди.

Філіп стенив плечима.

— Ненавиджу рибу.

— Знаю. Ти про це писав.

— Писав?

Вона кивнула.

— Дивно, що в місис Сміт вона взагалі була, утім, напевно, слугам подобається.

Вони занурились у мовчанку, але це був затишний і товариський спокій. Вони їли, просуваючись згідно з меню, а ще базікали ні про що

конкретне, і тут Філіпові подумалося: може, шлюб і не має бути важким.

З Мариною в нього постійно було відчуття, що він аж навшпиньках по дому ходив, без кінця боячись, що в неї станеться напад меланхолії. Повсякчас був розчарований, бо вона ніби відмежовувалася від життя й майже зникала.

Але, можливо, шлюб має бути простішим. Може, він має бути саме отаким. Товариським. Затишним.

Він не пригадував, коли востаннє розмовляв із кимось про своїх дітей чи про їхнє виховання. Його тягар завше належав тільки йому, навіть коли Марина була ще жива. Марина й сама була тягарем, а він досі боровся з відчуттям провини за полегшення від її смерті.

Але Елоїза...

Він придивився до жінки, яка так несподівано ввірвалася у його життя. Її коси вилискували у світлі свічок майже рудим, а в очах, коли вона зловила на собі його погляд, блищали життєва сила й легкий натяк на бешкетність.

Чоловік поволі усвідомлював, що вона саме та, хто йому потрібен. Розумна, має власну думку й готова її захищати — це небажані риси для дружини в очах більшості чоловіків, проте Філіпу дуже потрібна була жінка, яка оселиться в Ромні-голлі й багато чого виправить. Тут усе було неправильно — від самого будинку до його дітей чи того покривала мовчанки, яке окутало весь маєток ще за життя Марини, а навіть після її смерті, на жаль, ще не здійнялося.

Філіп залюбки поступився б якоюсь часткою своєї влади дружині, якби тільки вона все виправила. Він радо зникне в себе в теплиці й дозволить їй розпоряджатись рештою.

А чи забажає Елоїза Бріджертон узяти на себе такі обов'язки?

Господи, він на це сподівається.

РОЗДІЛ 5

...Благаю, матінко, ви МУСИТЕ покарати Дафну. Це ж НЕСПРАВЕДЛИВО, що тільки я мушу йти спати без пудингу. Ще й цілий тиждень. Тиждень — це ж так довго! І взагалі це все в цілому була Дафнина ідея.

*Елоїза Бріджертон — матері в записці, залишеній на тумбочці Вайолет Бріджертон,
коли Елоїзі було десять років*

Дивно, думала Елоїза, скільки всього може змінитися за один-єдиний день.

Бо зараз сер Філіп проводить її до кімнати й нібито показує портретну галерею, але насправді просто намагається якнайдовше побути з нею, а вона думає про те, що...

Він зрештою може стати для неї прекрасним чоловіком.

Не найпоетичніший спосіб зародження стосунків, які мали б сповнюватися романтики й пристрасті, але й пара з них не звичайна, а з огляду на те, що до тридцятого дня народження в Елоїзі залишалось тільки два роки, вона не могла дозволити собі розкоші перебирати.

Але все одно було щось...

У світлі свічок сер Філіп чомусь видавався привабливішим, може, навіть трішечки небезпечним. Міцні, рубані риси його обличчя в мерехтливому освітленні були якісь кутасті й затемнені, від чого він був наче виліплений, майже схожий на статуї, які вона бачила в Британському музеї. А коли він стояв поруч, по-хазяйськи взявши її своєю широкою долонею під лікоть, то всією поставою немовби її огортав. Це дивувало, хвилювало й трошечки лякало.

Але водночас було приємно. Вона зробила щось божевільне — втекла глибої ночі в надії відшукати щастя з незнайомцем. Їй ставало легше на думку про те, що це, можливо, не було цілковитою помилкою, а може, вона зробила ставку на своє майбутнє й виграла.

Нічого не могло бути гірше, ніж крадькома повернутись у Лондон, визнати свій крах і мусити всій сім'ї пояснити, що вона накоїла.

Вона не хотіла визнавати, що вчинила хибно, — ні перед собою, ані перед кимось іншим.

Але насамперед перед собою.

Сер Філіп виявився приємним співрозмовником за вечерею, навіть якщо він не настільки говіркий і товариський, як вона сама.

Але в нього достеменно було відчуття справедливості, а Елоїза вважала цю рису обов'язковою для партнера в подружжі. Він прийняв — ба навіть із захватом — трюк із рибою в ліжку, який вона перевірила з Амандою. Більшість чоловіків, яких Елоїза знала в Лондоні, нажахало б те, що вихована леді здатна бодай подумати про вдавання до такої підступної тактики.

А можливо, — можливо, — це таки спрацює. З погляду логіки шлюб із сером Філіпом видавався необачною схемою, але ж він не *цілковитий* незнайомець — урешті-решт, вони понад рік листувалися.

— Мій дідусь, — м'яко проговорив Філіп, указуючи на великий портрет.

— Він був доволі гарним, — прокоментувала Елоїза, хоч у тьмяному освітленні ледве бачила картину. Вона звернула увагу на портрет праворуч. — А це твій батько?

Філіп коротко кивнув, а кутики його губ напружилися.

— А де ти? — запитала вона, відчувши, що про батька він говорити не бажає.

— Боюся, ось тут.

Елоїза простежила за напрямком його жесту й уздріла портрет маленького Філіпа, років, певно, дванадцяти. З ним хтось позував — вочевидь брат.

Старший брат.

— Що з ним сталося? — спитала вона, бо він точно мертвий. Якби брат був живий, Філіп не успадкував би ні цього будинку, ані баронетства.

— Ватерлоо, — лаконічно відказав він.

Вона імпульсивно накрила його долоню своєю.

— Співчуваю твоїй втраті.

Спершу вона думала, що він промовчить, але зрештою Філіп тихо проговорив:

— Його загибель ні для кого не стала аж такою великою втратою, як для мене.

— Як його звали?

— Джордж.

— Напевно, ти був ще зовсім юний. — Вона повернулася думками до 1815 року й почала рахувати.

— Мені був двадцять один рік. Батько помер за два тижні.

Вона замислилася. У двадцять один рік вона мала одружитися. Усі юні леді її статусу мали до цього віку встигнути побратися. Здавалось би, двадцятиоднорічна людина вже доволі доросла, але тепер у неї було відчуття, що цей вік до неможливості юний, зелений і занадто невинний, щоб успадкувати несподіваний тягар.

— Марина була його нареченою, — мовив він.

Повітря ковзнуло з її вуст, і вона повернулася до нього, а її долоня впала з його.

— Я не знала, — сказала Елоїза.

Він стенив плечима.

— Це неважливо. Ось, хочеш побачити її портрет?

— Так, — відповіла Елоїза, зрозумівши, що справді хоче побачити Марину.

Вони були кузинами, але далекими, багато років не бачилися. Елоїза пам'ятала темні коси й світлі очі, — здається, сині, — але на цьому край. Вони з Мариною були однолітки, тож, коли родина збиралася разом, їм доводилося проводити час удвох, проте Елоїза не пригадувала, щоб у них було багато спільного. Навіть коли вони були заледве старші за Аманду з Олівером, різниця між ними була очевидна. Елоїза була буйною дитиною: лазила на дерева, з'їжджала з поручнів, постійно бігала за старшими братами й сестрою, благаючи прийняти її у компанію.

А Марина була тихішою, майже глядачкою. Елоїза пригадувала, як тягнула її за руку, щоб вийти разом надвір і побавитися. Але Марина воліла просто сидіти за книжкою.

Однак Елоїза запам'ятала номер сторінки й була переконана, що далі тридцять другої Марина тоді так і не просунулась.

Дивно, мабуть, таке пам'ятати, але її, дев'ятирічну, це приголомшувало: нащо сидіти вдома з книжкою, коли сонечко шкварить, але при цьому навіть не читати? До кінця тієї гостини вона перешіптувалася із сестрою Франческою та намагалася збагнути, що ж Марина робить за тією книжкою.

— Ти її пам'ятаєш? — запитав Філіп.

— Ледве-ледве, — відказала Елоїза й сама не знала, чому не прагне ділитися з ним спогадами.

Але не збрехала. Усе, що пам'ятала про Марину, — це той один квітневий тиждень більше ніж двадцять років тому, коли перешіптувалася з Франческою про Марину, поки дівчина втупилася у книжку.

Елоїза дозволила Філіпові підвести її до портрета. На картині Марина сиділа на якійсь отоманці, а темно-червоні спідниці були мальовниче розкладені довкола її фігури. На колінах у жінки сиділа маленька Аманда, а Олівер стояв збоку в позі, якої завше примушують прибирати хлопчиків: серйозний і суворий, неначе малюки — то дорослі в мініатюрі.

— Вона була прекрасна, — проговорила Елоїза.

Філіп тільки подивився на зображення покійної дружини, а потім відвернувся так, ніби йому для цього довелося докласти зусиль, і пішов далі.

Чи він кохав її? А що, як досі кохає?

Марина мала стати братовою дружиною; усе ніби вказувало на те, що Філіпові вона теж дісталась у спадок, як і маєток.

Але це не означало, що він її не кохав. Може, був у неї таємно закоханий, хоч вона заручилася з його братом. А може, закохався після весілля.

Елоїза крадькома зирнула на його профіль. Він невидючим поглядом втупився в полотно на стіні. Коли дивився на портрет Марини, на його обличчі були емоції. Вона не знала, які в нього були до неї почуття, але якісь та й були. Минув лише рік, нагадала вона собі. Може, одним

роком і завершується формальна скорбота, але цього недостатньо, щоб прийняти смерть коханої людини.

А потім він повернувся до неї. Їхні очі різко зустрілись, і до Елоїзи дійшло, що вона просто витріщалася на нього, зачарована рубаними рисами його обличчя. Її губи розтулилися від подиву, вона хотіла відвернутися, їй здавалося, що вона має спаленіти й засоромитися від того, що її спіймали на гарячому, але чомусь не виходило. Просто нерухомо стояла, забувши, як дихати, а шкірою розпливався дивний жар.

Він стояв щонайменше за десять футів від неї, а здавалося, наче вони торкаються одне одного.

— Елоїзо? — чи то прошепотів він, а чи їй тільки здалося. Вона радше бачила, як його губи вимовляють її ім'я, аніж чула голос.

А потім чари розвіялися. Може, через його шепіт, а може, через рипіння — вітер повалив дерево надворі. Проте нарешті Елоїза знову змогла рухатися, — і думати, — тож хутчіш відвернулася до Марининоного портрета, більше не зводячи погляду зі стриманого обличчя покійної кузини.

— Напевно, діти за нею сумують, — проговорила Елоїза, бо треба було сказати бодай щось, аби тільки поновити розмову — і душевну рівновагу.

Якийсь час Філлп мовчав. А тоді зрештою погодився:

— Так, вони вже давно за нею сумують.

Елоїзі таке перефразування здалося дивним.

— Я розумію, як вони почуваються, — мовила вона. — Я сама була ще зовсім юна, коли помер мій батько.

Він поглянув на неї.

— Я не знав.

Вона знизала плечима.

— Я не так багато про це говорю. Це сталося багато років тому.

Повільно, але невідворотно Філлп подався ближче до неї.

— Тобі багато часу знадобилося, щоб це пережити?

— Не певна, що таке можна пережити, — відповіла вона. — Маю на увазі остаточно. Але ні, я не думаю про нього щодня, якщо ти *це*

хочеш знати.

Вона відвернулася від портрета Марини: придивлялася до нього так довго, що це почало здаватися якимось дивним втручанням в особисте.

— Гадаю, моїм старшим братам було важче, — додала вона. — Ентоні — він найстарший і на той момент уже був парубком — було особливо тяжко. Вони були дуже близькі. І матері, звісно, теж. — Елоїза подивилася на Філіпа. — Мої батьки дуже кохали одне одного.

— Як вона сприйняла його смерть?

— Ну, спочатку багато плакала, — відповіла Елоїза. — Напевно, ми не мали про це знати. Вона завжди плакала вночі в себе в кімнаті, коли думала, що ми всі вже спимо. Але вона страхітливо сумувала за ним, та й лишитися самій із сімома дітьми було нелегко.

— Я думав, що вас восьмеро.

— Гіацинт тоді ще не народилася. Здається, матінка була на восьмому місяці.

— Господи, — почувлося їй.

Точно що «Господи». Елоїза гадки не мала, як її мати впоралася.

— Це сталося зненацька, — поділилася вона. — Його вжалила бджола. Бджола. Уявляєш? Його вжалила бджола, а потім... Гарзд, не набридати тобі деталями. Знаєш, — жваво докинула вона, — ходімо. Уже так темно, що картини все одно не роздивитися.

Звісно, Елоїза збрехала. Було *справді* темно, але їй на те було байдуже. Від розмов про батькову загибель вона щоразу почувалась якось дивно, та й стояти в оточенні зображень померлих людей не кортіло.

— Я хочу побачити твою теплицю, — сказала вона.

— Зараз?

Це справді було дивним проханням.

— Тоді завтра, — вирішила вона, — коли вже буде світло.

Його губи вигнулися в натяку на усміх.

— Можемо піти зараз.

— Але ми нічого не побачимо.

— Ми не побачимо всього, — виправив він. — Але місяць світить, і ми візьмемо із собою ліхтар.

Вагаючись, Елоїза визирнула у вікно.

— Там зимно.

— Можеш узяти накидку. — Він нахилився до неї, а в очах ввижався блиск. — Ти ж не злякалася?

— Звісно, аж ніяк! — відрубала вона, розуміючи, що Філіп її навмисне провокує, але все одно зреагувала.

Він недовірко вогнув брову.

— Доношу до твого відома, що я найсміливіша жінка з усіх, з ким ти коли-небудь зустрічався.

— Вірю, — пробурмотів він.

— А зараз ти поводишся поблажливо.

Він лише випустив смішок.

— Гаразд, — грайливо відповіла вона, — показуй дорогу.

— Тут так тепло! — вигукнула Елоїза, коли Філіп зачинив за нею двері теплиці.

— Узагалі зазвичай тут ще тепліше, — сказав він. — Скло дає сонцю нагрівати повітря, але, не рахуючи сьогоднішнього ранку, останніми днями було дуже хмарно.

Філіп частенько приходив у теплицю вночі, присвічуючи собі ліхтарем, якщо не міг заснути. А коли ще не був удівцем, то намагався в такий спосіб зайняти себе, щоб не думати про Маринину спальню.

Але він ще ніколи нікого не запрошував із собою сюди темної пори; навіть удень майже завжди працював сам. Тепер дивився на все Елоїзиними очима — на магічне перламутрове сяйво місяця, що відкидало тіні на листочки й гілочки. Удень прогулянка теплицею не надто відрізнялася б від прогулянки будь-якою лісистою місцевістю в Англії, якщо не рахувати його горщиків із рідкісною папороттю чи завезених із-за кордону бромелієвих рослин.

Але тепер покров ночі грався з ними: очам здавалося, що вони в якихось таємничих прихованих джунглях, де чари й несподіванки рояться в кожному куточку.

— Що оце? — поцікавилась Елоїза, задивившись на вісім невеличких глиняних горщиків, виставлених у рядочок на робочому столі.

Філіп підійшов, відчуваючи абсурдне задоволення від того, що вона ніби щиро зацікавилася. Більшість людей просто зображала інтерес чи навіть не завдавала собі клопоту прикидатись і мерщій тікала.

— Це експеримент, над яким я працюю, — розповів він. — З горохом.

— З тим, який ми їмо?

— Так. Я намагаюся вивести лінію, у якої стручки виростили б товстішими.

Вона поглянула на горщики. З них ще нічого не проросло, бо горох він посіяв лише тиждень тому.

— Як цікаво, — пробурмотіла Елоїза. — Я і не думала, що таке можна створити.

— Я не знаю, чи це можливо, — зізнався він. — Рік над цим товчуся.

— І безуспішно? Либонь, це засмучує.

— Певні успіхи в мене є, — визнав Філіп, — просто хочеться більшого.

— Одного року я пробувала вирощувати троянди, — поділилася вона. — Але всі рослини померли.

— Доглядати за трояндами значно важче, ніж гадає більшість людей, — озвався він.

Її губи злегка сіпнулися.

— Я помітила, що в тебе їх не бракує.

— У мене є садівник.

— Ботанік тримає садівника?

Він уже багато разів чув це запитання.

— Це все одно, що потреба для модистки тримати в себе швачку.

Якусь мить Елоїза зважувала його відповідь, а потім вирушила в глибоку теплицю, зупиняючись порозглядати різні рослини й дорікаючи йому за те, що відстає від неї зі своїм ліхтарем.

— Ти сьогодні така владна, — прокоментував він.

Вона озирнулась, натрапила на його усміх (чи принаймні півусміх) і теж підступно всміхнулася.

— Мені більше до душі, коли мене називають хазяйновитою.

— Хазяйновита жінка, еге ж?

— Мене дивує, що ти цього не виснував із моїх листів.

— А чому, на твою думку, я тебе запросив? — докинув він.

— Хотів, щоб хтось навів лад у твоєму житті? — спитала вона, кидаючи словами через плече, і кокетливо відійшла далі.

Він хотів, щоб хтось навів лад у його взаєминах із дітьми, але зараз не найкращий час, щоб це згадувати. Не тоді, коли вона дивиться на нього так, наче...

Наче хоче, щоб він її поцілував.

Філіп ступив два повільні хижацькі кроки в її керунку, не встигнувши навіть збагнути, що робить.

— Що це? — спитала вона, вказуючи на щось.

— Рослина.

— Я знаю, що це рослина, — розсміялася вона. — Якби я...

Але тут вона підвела погляд, зауважила, як сяють його очі, і змовкла.

— Можна тебе поцілувати? — спитав він.

Якщо відмовить, він напевно зупиниться, але Філіп лишив їй небагато можливостей, бо скоротив відстань між ними ще до того, як вона встигне відповісти.

— Можна? — повторив він, опинившись так близько, що цей шепіт ковзнув по її вустах.

Вона кивнула — ледь помітно, але впевнено, і він провів своїми губами по її ніжно, м'яко — так, як цілують жінку, з якою збираються одружитися.

Але тут її руки крадькома обійняли чоловіка й торкнулися його шиї, і, Господи допоможи, йому захотілося більшого.

Значно більшого.

Він поглибив поцілунок, не зважаючи на її здивований зойк від того, як він розтулив її губи язиком. Але він хотів навіть не цього. Хотів відчувати її, це тепло, життєву силу, по всій довжині свого тіла, навколо себе, у собі, хотів змішатися з нею.

Його руки ковзнули по її стану, і одна спочила на спині, а друга зухвало відшукала пишній вигин сідниць. Притиснув жінку до себе — міцно, не хвилюючись за те, що вона відчує доказ його бажання. Так довго! Так збіса довго, а вона в його обіймах така м'яка, така солодка!

Він хотів її.

Хотів усю її, але навіть затуманений пристрасстю мозок розумів, що цього вечора це неможливо, тому вирішив здобути другий пункт у списку найкращих відчуттів — просто тримати її у своїх обіймах, відчутти всім тілом її жар.

А вона відповідала. Спершу нерішуче, наче не до кінця розуміла, що робить, але згодом уже палкіше, видаючи невинно-звабливі гортанні звуки.

Його це заводило. *Вона* заводила його.

— Елоїзо, Елоїзо, — бурмотів Філіп придиховим і захриплим від збудження голосом.

Він занурив одну руку в її коси й потягнув, поки зачіска не послабилась і з пучка випурхнув пишний каштановий локон, який звабливо звився на її грудях. Його губи опустилися до її шиї, смакуючи шкіру, радіючи, коли вона вигнула спину й відкрила йому більше простору. А коли він уже почав опускатися, згинати коліна, коли його губи провели доріжку до її ключиці, вона випручалася.

— Мені прикро, — випалила вона, а її руки злетіли до комірця сукні, хоч він навіть не перекрутився.

— А мені — ні, — прямо сказав Філіп.

Її очі на таку зухвалість розширилися. Йому байдуже. Він ніколи не переймався вишуканими мовними формами, і напевно добре, що вона довідалася про це тепер, перш ніж вони зробили щось незворотне.

І тоді вона його здивувала.

— Це така мовна форма, — визнала Елоїза.

— Даруй?

— Я сказала, що мені прикро. Насправді не прикро. Це просто слова.

Її голос звучав напрочуд зібрано, майже як у шкільної вчительки. Не схоже було на жінку, яку щойно з таким смаком цілували.

— Таке постійно говорять, — вела далі вона, — просто щоб заповнити мовчанку.

Філіп починав розуміти, що вона не з тих жінок, яким до вподоби тиша.

— Це як коли...

Він знову її поцілував.

— Сер Філіп!

— Інколи, — із задоволеною усмішкою заявив він, — мовчанка — це добре.

Вона аж роззявила рота.

— Хочеш сказати, я забагато говорю?

Він стенив плечима, бо йому надто подобалося їй дошкуляти.

— Доношу до твого відома, що тут я поведжуся *значно* тихіше, ніж у себе вдома.

— Таке важко навіть уявити.

— Сер Філіп!

— Тс-с-с. — Він узяв її за руку, вона вирвалася, але він знову взяв її за руку, цього разу рішучіше. — Нам тут потрібно не так багато звуків.

На ранок Елоїза прокинулася і почувалася так, наче досі залишається в сні. Вона не очікувала, що він її поцілує.

А ще не очікувала, що їй аж так сподобається.

Живіт злісно забурчав, і вона вирішила спуститися до снідальні. Хтозна, чи буде там сер Філіп. Він рання пташка? Чи полюбляє валятися у ліжку до обіду? Дивно було серйозно зважувати думки про шлюб, не знаючи таких дрібниць.

А якщо він там і чекає на неї з тарілкою варених яєць, що вона йому скаже? Що взагалі казати чоловікові, який лоскотав тобі вухо язиком?

Яка різниця, що його язик виявився дуже приємним на дотик? Це все одно переходить навіть межі скандальності.

А якщо вона спуститься й ледве спроможеться на «доброго ранку»? Його це напевно розважить, особливо після нічних жартів про її балакучість.

Мало не розсміялася. Вона здатна була підтримувати розмову ні про що й часто так робила, і ось вона вже не знає, що сказати серові Філіпу Крейну під час найближчої зустрічі.

Звісно, він же її *поцілував*. Це ж усе змінює.

Вона підійшла до дверей і перевірила, чи повністю ті зачинені. Навряд чи Олівер з Амандою спробують ще раз повернути той самий виверт, але тут достеменно не передбачиш. Її не надто тішила думка про ще одне купання в борошні. Чи в чомусь іще гіршому. Після випадку з рибою вони, либонь, більше зосередяться на чомусь рідкому. На чомусь рідкому й смердючому.

Тихенько мугикаючи собі під ніс, вона вийшла в коридор і повернула праворуч, до сходів. День був багатонадійний: коли вона визирнула у вікно, крізь хмари прозирало сонце, а...

— Ой!

Зойк сам зірвався з її губ, бо вона полетіла вперед, зачепившись ногою за щось натягнуте в коридорі. Навіть не встигла б відновити рівновагу, бо йшла за звичкою швидко, а коли впала, то боляче вдарилась.

І навіть не встигла виставити руки перед собою, щоб пом'якшити падіння.

Очі пекли від сліз. Підборіддя — Господи, підборіддя наче обпечене. Принаймні збоку. Перед падінням вона тільки встигла трішечки повернути голову.

Вона простогнала щось нерозбірливе — так зазвичай стогне людина, якій так боляче, що неможливо тримати це в собі. І вона чекала, поки біль мине, як-от у забитому пальці на нозі, який кілька секунд болить немилосердно, а потім, коли пік несподіваності минає, скочується в тупе ниття.

Але тепер забиті місця далі горіли. На підборідді, на скроні, на коліні й на стегні.

Її наче побили.

Вона поволі, з величезним зусиллям звелася навкарачки, а потім сіла. Притулилася до стіни й підняла руку до щоки, швидко й уривчасто дихаючи через ніс, щоб утамувати біль.

— Елоїзо!

Філіп. Вона не намагалася підвести погляд на нього, бо скрутилася калачиком і не хотіла змінювати позу.

— Господи, Елоїзо. — Він перескочив через останні три сходинки й кинувся до неї. — Що сталося?

— Я впала. — Вона не хотіла хлипати, але інакше цього вимовити не спромоглася.

З недоречною для чоловіка його параметрів ніжністю він узяв її руку й відняв від щоки.

Наступні слова Елоїза нечасто чула.

— Треба прикласти м'ясо, — сказав він.

Вона подивилася на нього очима, які були на мокрому місці.

— Будуть синці?

Філіп похмуро кивнув.

— Може, навіть під оком. Але ще напевно не скажу.

Спробувала всміхнутися, спробувала вдати, що їй кумедно, але не змогла.

— Дуже боляче? — м'яко спитав він.

Вона кивнула, не розуміючи, чому від його голосу хочеться плакати ще дужче. Їй це нагадало про той випадок у дитинстві, коли вона впала з дерева. Тоді сильно розтягнула гомілку, але дивом стримувалась і не плакала, поки не допленталася додому.

Одного материного погляду стачило, щоб вона захлипала.

Філіп обережно торкнувся її щічки й насупився, коли вона поморщилася.

— Все гаразд, — запевнила вона.

Усе буде гаразд. Через кілька днів.

— Що сталося?

Звісно, вона добре знала, що сталося. У коридорі щось натягнули, щоб вона перечепилась і впала. Не потрібен був видатний розум, щоб зрозуміти, чиїх це рук справа.

Але Елоїза не хотіла, щоб двійнята потрапили в халепу. Принаймні не в ту халепу, яку їм улаштує сер Філіп, коли вони потраплять йому до рук. Вона гадала, що діти не хотіли завдати аж такої шкоди.

Однак Філіп уже встиг побачити довгу тонку мотузку, туго натягнуту від ніжки одного стола до ніжки другого, адже меблі від падіння Елоїзи підтягнуло ближче до центру коридору.

Він опустився навколішки, торкнувся мотузки й покрутив у пальцях. Подивився на Елоїзу не з питанням в очах, а радше з похмурою констатацією факту.

— Я не побачила, — сказала вона, хоч це й так було очевидно.

Філіп не зводив із неї погляду, але його пальці далі крутили мотузку, поки та не натягнулася й не луснула.

Елоїза втягнула повітря. Це була дуже страшна мить. Філіп навряд чи усвідомлював, що порвав шворку, навряд чи усвідомлював свою силу.

Чи силу свого гніву.

— Сер Філіп, — прошепотіла вона, але він її не почув.

— Олівере! — заревів чоловік. — Амандо!

— Я впевнена, вони не хотіли мене покалічити, — почала Елоїза, сама не знаючи, чому захищає дітей.

Вони завдали їй болю, це так, але здавалося, що її покарання буде порівняно легшим за те, яке влаштує їм батько.

— Мені байдуже, чого вони хотіли, — відрізав Філіп. — Дивись, як близько до сходів ти впала. А якби ти покотилася вниз?

Елоїза перевела погляд на сходи. Вони справді розташовані близько, але не настільки, щоб покотитися вниз.

— Не думаю, що...

— Вони мусять за це відповісти, — смертельно низьким і тремтливим від люті голосом проговорив Філіп.

— Зі мною все буде добре, — запевнила Елоїза.

Гострий біль уже відступав, а на зміну йому приходив тупий. Але все одно було так боляче, що, коли сер Філіп узяв її на руки, вона аж скрикнула.

І його лють зросла ще більше.

— Вкладу тебе в ліжку, — грубим, уривчастим голосом сказав він.

Елоїза не сперечалася.

На поверсі з'явилася служниця й аж задихнулася на вигляд синця, який почав проявлятися на Елоїзиному обличчі.

— Принеси чогось від забиття, — наказав сер Філіп. — Шмат м'яса. Що завгодно.

Служниця кивнула й побігла вниз, а Філіп заніс Елоїзу в кімнату.

— Ти ще десь забилася? — запитав він.

— Стегном, — зізналась Елоїза, коли він уклав її на ліжку. — І ліктем.

Він похмуро кивнув.

— Як думаєш, нічого не зламала?

— Ні! — швидко випалила вона. — Ні, я...

— Усе одно треба перевірити, — наполог він, відмітаючи всі заперечення й оглядаючи її руку.

— Сер Філіп, я...

— Мої діти тебе мало не вбили, — без жодного натяку на сміх промовив він. — Варто думати, що можемо вже й опустити це «сер».

Елоїза ковтнула повітря, стежачи за тим, як він довгими й завзятими кроками прямує до дверей.

— Негайно сюди двійнят, — сказав він, напевно звертаючись до когось зі слуг у коридорі.

Елоїза не уявляла, як діти могли б не почути того ревіння, але й не звинувачувала їх за спробу відтягнути судний день в особі батька.

— Філіпе, — спробувала вона заманити його звуком свого голосу назад, у кімнату. — Залиш їх мені. Я тут постраждала, а...

— Це мої діти, — жорстко відказав він, — і я їх покараю. Бачить Бог, давно вже час було це зробити.

Елоїза витріщалася на нього з дедалі більшим переляком. Він мало не трусився від люті, і, хоч вона й сама охоче відшмагала б малюків по сідницях, навряд чи він у такому стані зважав би на відповідність покарання ступеню провини.

— Вони тебе покалічили, — низьким голосом продовжував Філіп. — Це неприйнятно.

— Усе буде добре, — знову запевнила вона. — За кілька днів я навіть не...

— Річ не в цьому, — гостро обірвав він. — Якби я... — Він замовк і спробував ще раз: — Якби я не...

Не зумів дібрати слів і притулився до стіни, закинувши голову назад і роздивляючись стелю, хоча й сам не знав нащо. Певно, шукав там

відповіді. Наче їх можна знайти, просто підвівши погляд.

Він повернувся, поглянув на неї спідлоба, і Елоїза прочитала на його обличчі те, чого аж ніяк не очікувала побачити.

Зненацька вона збагнула: вся та лють у його голосі, гнівне тремтіння — це стосувалося не дітей. Не зовсім їх і вже точно не лише їх.

Вираз його обличчя, похмурість погляду — то була ненависть до себе.

Він не звинувачував дітей.

Він звинувачував себе.

РОЗДІЛ 6

...Не слід було давати йому цілувати тебе. Хтозна, яке вільне поводження він собі дозволить під час наступної зустрічі. Але що зроблено, те зроблено, і я так розумію, що мені залишається тільки спитати: чи це було приємно?

Елоїза Бріджертон — сестрі Франчесці, просунуто під двері сестриної спальні тієї ночі, коли Франческа познайомилася з графом Кілмартіном, з яким через два місяці одружиться

Дітей нянечка то заштовхувала, то затягувала в кімнату, а Філіп незворушно стояв, спершись на стіну, адже боявся, що, тільки-но підійде до них, просто добряче відлупцює обох.

А ще більше його лякало, що він не пошкодує про це, коли закінчить.

Тому просто схрестив руки на грудях і пильно дивився на малих. Вони переминалися з ноги на ногу від жару його гніву, а він намагався збагнути, що треба сказати в такій ситуації.

Нарешті Олівер проговорив тремким голосом:

— Батьку?

Філіп сказав єдине, що спало на думку, єдине, що видавалося важливим:

— Бачите міс Бріджертон?

Двійнята кивнули, хоча на неї не дивилися. В усякому разі не на обличчя, де навколо ока вже почала вимальовуватися фіолетова пляма.

— Помітили щось таке, чого в неї не повинно бути?

Вони промовчали, і та тиша панувала, доки у дверях не з'явилася служниця, яка покликала:

— Сер?

Філіп кивнув і підійшов забрати м'ясо, яке та принесла для Елоїзиною ока.

— Голодні? — grimнув він на дітей. Вони не відповіли, і батько продовжив: — Добре. Бо, на жаль, цього ніхто з нас не їстиме.

Він підійшов до ліжка й обережно сів біля Елоїзи.

— Ось. — Він був занадто злий, тому спромігся лише буркнути коротеньке слово.

Відмахнувшись від її спроб допомогти, розмістив шмат м'яса їй на оці й накрив клаптем тканини, щоб вона не забруднила пальців, поки притримуватиме його на місці.

Закінчивши з нею, Філіп ступив до зіщулених двійнят, став перед ними, схрестив руки на грудях. І чекав.

— Дивіться на мене, — наказав він, коли жоден із них не відвів погляду від долівки.

А коли діти на нього таки поглянули, він побачив у їхніх очах переляк, тож йому стало зле, але він не знав, як ще поводитись у такій ситуації.

— Ми не хотіли її калічити, — прошепотіла Аманда.

— О, то ви не хотіли? — відтяв він із фізично відчутною люттю.

Голос у нього був крижаний, але обличчя чітко виказувало гнів, тож навіть Елоїза зіщулилася на ліжку.

— Ви не думали, що вона може скалічитися, коли перечепиться через мотузку? — вів далі Філіп, а сарказм робив його голос більш контрольованим, а тому ще страшнішим. — Чи, може, ви вирішили, що сама мотузка навряд чи її травмує, але не подумали, що вона дуже заб'ється, коли впаде?

Вони промовчали.

Філіп подивився на Елоїзу. Вона підняла м'ясо й обережно обмацувала вилицю. Синець під оком щохвилини дедалі темнішав.

Двійнята повинні зрозуміти, що так далі тривати не може. Повинні збагнути, що до людей треба ставитися з більшою повагою. Повинні збагнути...

Філіп вилаявся собі під ніс. Вони повинні збагнути *бодай щось*.

І мотнув головою в бік дверей.

— Підете зі мною. — Він вийшов у коридор, повернувся до дітей і гаркнув: — Просто зараз.

Виводячи їх із кімнати, він молився, щоб йому стало сили опанувати себе.

Елоїза намагалася не слухати, але не припинила напружувати вуха. Вона не знала, куди Філлїп забрав дітей — чи то в сусідню кімнату, чи то в дитячу, а чи надвір. Але одне було зрозуміло. Їх буде покарано.

І, хоч вважала, що їх *треба* покарати (їхній вчинок був непростимим, а вони вже достатньо дорослі, щоб це розуміти), вона все одно чомусь хвилювалася за них. Вони були такі нажахані, коли Філлїп вивів їх із кімнати, а ще до неї чіплявся вчорашній спогад, коли Олівер випалив: «Ви нас ударите?».

Він відскочив, коли спитав це, наче очікував удару.

Не може ж сер Філлїп... Ні, це неможливо, подумала Елоїза. Одна річ відшмагати дітей за отаку провину, але ж він не бив їх просто за звичкою!

Вона не могла настільки помилитись у людині. Вночі дозволила цьому чоловікові поцілувати себе, навіть сама цілувала його. Вона ж відчула б, якби щось було не так, відчула б усередині Філлїпа жорстокість, якби він був із тих, хто б'є рідних дітей.

Минула ціла вічність, аж тут у спальню приплентались Олівер з Амандою, — насуплені, із червоними очима, — а слідом за ними похмурий сер Філлїп, який вочевидь підганяв дітей, щоб ті рухалися швидше за равликів.

Діти пришкандибали до її ліжка, і Елоїза повернула голову, щоб подивитися на них. Ліве око нічого не бачило через м'ясо, а діти, звичайно, підійшли ліворуч.

— Пробачте, міс Бріджертон, — пробурмотіли вони.

— Гучніше, — гостро наказав їхній батько.

— Пробачте.

Елоїза кивнула.

— Цього більше не повториться, — додала Аманда.

— Рада це чути, — відповіла Елоїза.

Філлїп прокашлявся.

— Батько каже, ми маємо відшкодувати те, що заподіяли, — заговорив Олівер.

— Е-е-е... — Елоїза не зрозуміла, що малося на увазі.

— Ви любите солодке? — випалила Аманда.

Елоїза поглянула на неї та збентежено кліпнула здоровим оком.

— Солодке?

Амандине підборіддя смикнулося вгору й униз.

— Що ж, так, люблю. Хіба можна його не любити?

— У мене є коробка лимонних цукерок. Я їх берегла місяцями. Вони ваші.

Елоїза проковтнула грудку в горлі, щойно побачила змучений вираз Амандинового личка. Із цими дітьми щось не так. Може, вони такими не народились, але щось спонукало їх такими стати. Щось у їхньому житті було не так. В Елоїзи було багацько небог і небожів, тож вона бачила достатньо щасливих дітей, щоб зрозуміти це.

— Усе гаразд, Амандо, — проговорила вона, відчуваючи, як стискається серце. — Можеш залишити лимонні цукерки собі.

— Але ми повинні щось вам дати, — заперечила Аманда, кидаючи наляканий погляд на батька.

Елоїза хотіла була сказати, що це необов'язково, але з Амандинового личка зрозуміла, що обов'язково. Почасти, звісно, тому що на цьому, вочевидь, наполягав сер Філіп, а Елоїзі не слід принижувати його авторитет запереченням. Але також і тому, що двійнята мали зрозуміти концепцію виправлення помилки.

— Гаразд, — сказала Елоїза. — Можете дати мені один день.

— Один день?

— Так. Коли мені стане ліпше, ви з братом можете подарувати мені день. Тут, у Ромні-голлі, ще є багато місць, яких я не знаю, а ви двоє, напевно, обнишпорили кожен куточок і в будинку, і довкола. Можете влаштувати мені екскурсію. Звісно, за умови, — додала вона з остраху за своє життя й здоров'я, — що ви пообіцяєте обійтися без каверз.

— Без каверз, — швидко повторила Аманда й серйозно кивнула. — Обіцяю.

— Олівере, — прогарчав Філіп, коли його син не відреагував із такою самою швидкістю.

— Цього дня каверз не буде, — процідив Олівер.

Філіп підійшов до сина й схопив його за комір.

— Ніколи! — здушеним голосом виправився Олівер. — Обіцяю! Ми назавжди дамо міс Бріджертон спокій.

— Маю надію, не назавжди. — Елоїза глипнула на Філіпа, сподіваючись, що той зрозумів її послання «можеш відпустити дитину». — Зрештою, ви мені винні один день у вашому товаристві.

Аманда несміливо всміхнулася їй, але Олівер далі хмурився.

— Можете йти, — сказав Філіп, і діти метнулись у прочинені двері.

А дорослі добру хвилину після їхньої втечі мовчали й дивились на двері з порожніми, втомленими виразами обличчя. Елоїза почувалася спустошеною та настороженою, наче втрапила в ситуацію, не до кінця зрозумілу.

З її губ зірвався нервовий сміх. Про що вона думає? Вона ж *і так* втрапила в незбагненну ситуацію та бреше собі, якщо вважає, буцімто знає, що робити.

Філіп підійшов до ліжка, але потім зупинився й став якимось штивно.

— Як ти? — спитав він в Елоїзи.

— Якщо не приберу м'ясо якнайшвидше, — зізналася вона, — то мене просто знудить.

Він узяв таріль, на якому принесли той шмат, і простягнув їй. Елоїза поклала м'ясо й скривилася на вологий звук, із яким воно туди квацнулося.

— Здається, мені варто вмитися, — проговорила вона. — Запах досить міцний.

Філіп на те кивнув.

— Але спершу дай мені оглянути твоє око.

— А в тебе великий досвід у такому? — поцікавилася вона, розглядаючи стелю на його прохання подивитись угору.

— Трохи є. — Він м'яко натиснув пальцем на її вилицю. — Подивися праворуч.

Вона подивилася.

— Трохи?

— В університеті я займався боксом.

— І добре виходило?

Він повернув її голову вбік.

— Подивися ліворуч. Достатньо добре.

— Це ще що значить?

— Заплющ око.

— Що це значить? — не вгавала вона.

— Ти не заплющила око.

Вона зробила, як наказано, замруживши обидва ока, бо, заплющуючи одне, вона занадто його напружувала.

— Що це значить?

Елоїза його не бачила, але відчувала, як він завмер.

— Тобі ніколи не казали, що ти буваєш трохи вперта?

— Постійно. Це мій єдиний недолік.

З того, як він дихав, вона почула, що він усміхнувся.

— Єдиний, кажеш?

— Єдиний вартий згадки.

Вона розплющила очі.

— Ти не відповів на запитання.

— Я вже й забув, про що ти питала.

Вона розтулила була рота, щоб повторити, а тоді збагнула, що він із неї збиткується, тож набурмосилася.

— Заплющ око ще раз, — скомандував він, — я ще не закінчив.

Коли Елоїза підкорилася, він додав:

— «Достатньо добре» означає, що мені не доводилося битися, якщо я сам не хотів.

— Але чемпіоном ти не був, — припустила вона.

— Можеш розплющити очі.

Вона так і зробила, а тоді закліпала, збагнувши, як близько він стояв від неї.

Філіп відійшов.

— Чемпіоном я не був.

— Чому?

Він стенив плечима.

— Мені це не було важливо.

— Як воно на вигляд? — спитала вона.

— Твоє око?

Вона кивнула.

— Навряд чи можна ще щось удіяти, аби запобігти синцю.

— Я і не думала, що вдарилаь оком. — Вона засмучено зітхнула. — Коли впала. Думала, я щокою забилаься.

— Необов'язково вдаритись оком, щоб мати під ним синець. Я з твого обличчя бачу, що впала ти от сюди. — Він торкнувся саме того місця на вилиці, яким вона вдарилаься, але торкнувся так ніжно, що болю вона не відчула. — Це доволі близько, щоб кровотеча поширилася на ділянку ока.

Вона застогнала.

— Кілька тижнів ходитиму страховидлом.

— Може, все зійде раніше.

— У мене є брати. — Елоїза подивилася так, щоб він зрозумів: вона знає, про що говорить. — Я бачила підбиті очі. У Бенедикта якось був синець, який повністю зійшов аж через два місяці.

— Що з ним тоді сталося? — спитав Філіп.

— Інший мій брат, — з іронією відповіла вона.

— Ані слова більше, — зрозумів він. — У мене в самого був брат.

— Монстри вони всі, — процідила Елоїза, але в її голосі вчувалася любов.

— Гадаю, твій синець мине швидше, — сказав він, допомагаючи жінці підвестися, щоб вона пройшлася до вмивальника.

— А може, і не так швидко.

Філіп кивнув, а коли вона почала промивати шкіру, аби зник запах м'яса, він проговорив:

— Треба знайти тобі жінку в супровід.

Вона залякла.

— Я і забула.

Він вичекав кілька секунд і відповів:

— А я не забув.

Узяла рушник і промокнула обличчя.

— Вибач. Це я винна. Ти писав, що знайдеш мені супровід. А я так поквапилаься виїхати з Лондона, аж геть забула про те, що тобі знадобиться час для приготувань.

Філіп придивився до неї, замислившись, чи зрозуміла вона сама, що промовилась і повідомила йому більше, ніж хотіла. Важко було уявити, щоб у такої жінки, як Елоїза, — відкритої, веселої і надміру говіркої, — були таємниці, а проте щодо причин свого приїзду в Глостершир вона була небагатослівною.

Сказала, що шукає чоловіка, але він підозрював, що серед причин її приїзду не лише надії знайти щось за містом, а й дещо залишене в Лондоні.

І ось вона каже: «Я так поквапилась».

Чому вона так квапилась поїхати? Що там сталося?

— Я вже написав своїй любій тітоньці, — сказав він і допоміг їй повернутись у ліжко, хоч вона й достеменно воліла б зробити це самотійно. — Надіслав листа вранці, коли ти приїхала. Але сумніваюся, що вона доїде раніше ніж у четвер. Вона живе в Дорсеті, але не з тих, кому легко зірватися з місця. Достоту їй потрібен буде час, щоб зібратись і зробити оте все, — він зневажливо махнув рукою, — що роблять жінки.

Елоїза із серйозним виглядом кивнула.

— Це лише чотири дні. А в тебе багато слуг. Ми ж не лишились удвох у якомусь віддаленому мисливському будиночку.

— Все одно твоя репутація може серйозно постраждати, якщо хтось довідається про твою гостину.

Вона видала довгий видих і якимось фаталістично знизала плечима.

— Ну, зараз я вже нічого із цим не вдію, — вказала Елоїза на своє око. — Якби я повернулася додому, моя зовнішність спровокувала б більше обговорень, аніж той факт, що я кудись поїхала.

Він повільно кивнув на знак згоди, хоч його думки й вирували в іншому керунку. Чому її настільки не хвилює власна репутація? Він не так багато часу бував у вищому суспільстві, але з власного досвіду знав: неодружені леді, незалежно від віку, завше турбувалися про репутацію.

Чи можливо, що Елоїзина репутація була знищена вщент ще до її прибуття сюди?

А що важливіше: чи хвилює це його?

Він насупився, бо відповідати на останнє не був готовий. Він знав, чого хотів — ні, нехай буде «що йому потрібно» — у дружині, і в його очікувань було мало спільного з чистотою, цнотою та всіма іншими ідеалами, які мають утілювати в собі порядні юні леді.

Йому потрібна жінка, яка ввійде в життя й зробить його легким, навіть розплутає. Жінка, яка б хазяйнувала в будинку й стала матір'ю його дітям. Йому сподобалося, що в особі Елоїзи він знайшов жінку, до якої ще й відчув неабияке бажання, але навіть якби вона була потворна, як стара карга, він і тоді залюбки з нею побрався б, аби вона була кмітлива, досвідчена й приймала його дітей.

Але якщо все так і є, то чому його дратує імовірність, що в Елоїзи може бути коханець?

Ні, не зовсім дратує. Не міг визначити, як правильно назвати свої переживання. Йому це муляє, як муляє камінчик у черевіку чи легкий сонячний опік.

Йому здавалося, щось не зовсім правильно. Не жахливо, катастрофічно неправильно, а просто... *трохи* не так.

Філіп дивився, як вона вмощується на подушках.

— Хочеш, щоб я залишив тебе саму? — спитав він.

Вона зітхнула.

— Напевно, хоча я не втомилася. Забилася, але не втомилася. Ще ж заледве восьма.

Він зирнув на годинник на поличці.

— Дев'ята.

— Восьма, дев'ята, — байдуже знизала плечима вона. — Хай там як, ще ранок. І нарешті нема дощу.

— Волієш посидіти в саду? — поспитався він.

— Воліла б *погуляти* в саду, — вкражливо виправила Елоїза, — але стегно все ж таки трохи дошкуляє. Напевно, сьогодні треба спробувати перепочити.

— І не лише сьогодні, — буркотливо озвався він.

— Напевно, твоя правда, але запевняю, що стільки я вже не витримаю.

Він усміхнувся. Вона не з тих жінок, які добровільно сиділи б цілими днями як мишки у вітальні над гаптуванням, шиттям, чи що ще там жінки виробляють із голками й нитками.

Елоїза заворушилась, і він окинув її поглядом. Вона не з тих жінок, які добровільно сиділи б сумирно, і крапка.

— Хочеш узяти собі книжку? — запропонував він.

Її очі затумалися розчаруванням. Філіп розумів: вона очікувала, що він товаришитиме їй у саду, і, бачить Бог, почасти він і сам цього хотів, але чомусь відчував, що треба забиратися, це було схоже на інстинкт самозбереження. Його внутрішня рівновага досі не відновилася, йому все ще було дуже шкода, що довелося відшмагати дітей.

Здавалося, вони що два тижні робили таке, за що їх слід було покарати, а він не знав, що ще можна вдіяти. Але це не давало йому задоволення. Ненавидів це робити, всім серцем ненавидів, і щоразу здавалося, ніби от-от виблює від цього, але що ще залишалося робити з таким непослухом? На дрібні провини намагався не зважати, але як можна було знехтувати той випадок, коли вони приклеїли коси гувернантки до простирадл, поки та спала? А як щодо того разу, коли вони розбили цілу полицю теракотових горщиків у теплиці? І стверджували, що це сталося випадково, але Філіп усе розумів. А коли вони заперечували свою провину, їхні погляди давали зрозуміти, що вони й самі не очікували, що він їм повірить.

Тож він дисциплінував їх у єдиний відомий йому спосіб, хоча дотепер стримувався від використання чогось, окрім власної долоні. Власне, тоді, коли взагалі бодай щось робив. У половині випадків — а якщо казати щиро, то частіше ніж у половині, — його переповнювали спогади про погляди його батька на дисципліну, тож він просто відходив, спотикаючись, трусячись і пітніючи від жаху, що його рука мала бити їхні задки.

Його турбувала власна надмірна поблажливість. Напевно, вона таки мала місце, раз поведінка дітей не поліпшувалася. Він казав собі, що треба бути суворішим, а одного разу навіть вийшов у стайню й схопив батога...

Той спогад примусив його здригнутися. Це сталося після випадку з клеєм, коли довелося обрізати коси міс Локгарт, аби тільки її вивільнити, тож він розлютився — неймовірно, надмірно розлютився. Все перед очима почервоніло, а він прагнув лише одного — покарати їх, навчити гарної поведінки, навчити бути хорошими людьми. Він схопився за батіг...

Але той обпік Філіпові руки, і він із жахом впустив його, злякавшись того, ким стане, якщо таки скористається тим знаряддям.

Діти цілий день лишалися непокарані. Філіп утік у теплицю, тремтячи від огиди й ненавидячи себе за те, чого мало не накоїв.

І за те, на що був не здатен.

Зробити своїх дітей кращими людьми.

Він не вмів бути їм батьком. Це було очевидно. Не вмів, а може, і не підходив для такого завдання. Може, хтось народжується зі знаттям, що сказати і як вчинити, а хтось просто не справляється попри всі старання.

Може, треба мати хорошого батька, щоб уміти самому таким стати.

А це означало, що він був приречений від народження.

І ось він намагається замінити брак своїх умінь Елоїзою Бріджертон. Може, в нього вийде позбутися такого потужного відчуття провини за невміння бути хорошим батьком, якщо він дасть їм хорошу матір.

Але нічого не буває таким простим, як хотілося б, а Елоїза за один-єдиний день, що провела в його маєтку, примудрилася перевернути його життя догори дригом. Він навіть не очікував, що захоче її — точно не з такою силою, як щоразу, коли крадькома поглядав на неї. А коли побачив її на долівці — чому першим, що він відчув, був страх?

Страх за її здоров'я, а якщо чесно, то ще й страх, що цим двійнята могли переконати її поїхати.

Коли сердешну міс Локгарт приклеїли до ліжка, то першим відчуттям Філіпа була лють на дітей. А з Елоїзою він майже не думав про них, поки не переконався, що вона не дуже забилася.

Він не хотів турбуватися про неї, не хотів нічого, крім хорошої матері для своїх дітей. А тепер не знав, як йому бути.

Тож, дарма що ранок у саду з міс Бріджертон і видавався райською ідеєю, чомусь він не міг дозволити собі такої втіхи.

Треба побути на самоті. Треба подумати. Радше постаратися *не* думати, бо міркування тільки гнівили його й плутали. Треба занурити руки в землю, попідрізати рослини й закритися від усього світу, поки розум не припинить кричати з розпачу.

Треба втекти.

Якщо він боягуз, то нехай буде так.

РОЗДІЛ 7

...Ніколи ще за все життя мені не було так нудно. Коліне, ти мушиш приїхати додому. Без тебе невимовно нудно, і мені видається, що я не знесу більше жодної миті такої нудьги. Прошу, повертайся, бо я вже аж почала повторюватись, а що може бути ще нуднішим?

Елоїза Бріджертон — братові Коліну під час її п'ятого сезону, надіслано (але не отримано), поки Колін подорожував Данією

Елоїза весь день провела в саду на неймовірно вигідному шезлонгу, який, певно, привезли з Італії, бо з власного досвіду вона знала, що ні англійці, ані французи не уявляли, як створювати зручні меблі.

Не сказати б, що зазвичай вона подовгу розмірковувала про будову фотелів і диванів, але тепер їй, покинутій напризволяще в саду Ромні-голлу, не було більше про що розмірковувати.

Узагалі ні про що. Жодної теми для роздумів, окрім вигідного шезлонга під нею та ще, може, того факту, що сер Філіп повівся як невихований монстр і покинув її на цілісінький день саму після того, як вона набила синець під оком через двох його бісенят, про чию присутність, подумки сплеснула руками Елоїза, він навіть не вважав за потрібне згадати бодай раз у листуванні.

Чудовий був день: блакитне небо, легкий вітерець — а Елоїзі геть не було про що подумати.

Їй ще ніколи в житті не було аж так нудно.

Не її звичкою було сидіти на місці й спостерігати за тим, як у небі пропливають хмарки. Вона б воліла щось *робити* — гуляти, розглядати живопліт — та що завгодно, аби не товктися клубочком на шезлонгу, безцільно витріщаючись на виднокрай.

А якщо вже й *доводилося* тут стирчати, то можна йому бодай компанію їй скласти. Напевно, спостерігати за хмарками могло бути цікавіше, якби вона була тут не сама, якби можна було сказати комусь: «Овва, а ота так схожа на кролика, як гадаєш?».

Але ні, її покинули зовсім саму. Сер Філіп пішов до себе в теплицю, — їй видно було із шезлонга, інколи Елоїза навіть бачила, як він походить туди-сюди, — і їй кортіло встати й вирушити до нього, бодай тому що його рослини достеменно цікавіші за чортові хмарки, але вона не збиралася тішити його приємністю й виказувати своє прагнення його товариства.

Не після того, як він різко їй відмовив. Господи, ця людина буквально втекла від її компанії. Це було найдивніше. Їй видавалося, що вони досить добре ладнають, а потім він раптом став різким, вигадав якусь відмовку про те, що йому треба працювати, і вибіг із кімнати, наче Елоїза чумна.

Осоружний чолов'яга.

Вона взяла книжку, яку обрала собі в бібліотеці, і рішучо підняла до обличчя. Читатиме це чортзна-що, навіть якщо воно їй доб'є.

Звісно, вона те саме казала собі й попередні чотири рази, коли намагалася розгорнути цю книжку. Ніяк не могла подолати одне-єдине речення, — а якщо дуже вже зосереджувалася, то їй ставало на абзац, — бо думки відлітали геть, текст на сторінці ставав дедалі незрозумілішим, не кажучи вже про те, що лишався непрочитаним.

І по заслuzі, подумала вона, адже так розсердилася на сера Філіпа, що в бібліотеці була вкрай неуважна й вихопила першу-ліпшу книжку.

«Ботаніка папоротей»? Про що вона думала?

Що ще гірше — якщо він побачить її із цим, то неодмінно вирішить, буцім вона обрала таку книжку, бо хоче більше дізнатися про його зацікавлення.

Елоїза здивовано кліпнула, збагнувши, що досягла кінця сторінки. Вона не пригадувала змісту жодного речення, ба навіть подумала, що її очі могли просто ковзати словами, не зчитуючи літер.

Це смішно. Вона пожбурила книжку вбік, підвелась і ступила кілька кроків, щоб перевірити, наскільки стегно ще болить. Задоволено всміхнулася, коли усвідомила, що біль не такий уже й сильний, ба навіть від нього нічого не лишилося, крім легкої неприємності, отож вона попрямувала до буйних трояндових заростей на північ,

нахиляючись, щоб вдихнути аромат бутонів. Пелюстки досі міцно стулені, бо для цвітіння ще зарано, але, може, вже пахнуть, тож...

— *Ти що в біса робиш?*

Елоїзі тільки їй вдалося, що розвернутися, не впавши в трояндовий кущ.

— Сер Філіп! — мовила вона, наче його особа не була їй без того очевидною.

Він видавався розлюченим.

— Ти мала сидіти.

— Я і сиділа.

— Ти мала *досі* сидіти.

Вона вирішила, що найкращим поясненням буде правдиве зізнання:

— Мені було нудно.

Філіп глипнув у бік шезлонга.

— А ти не прихопила нічого з бібліотеки?

Вона знизала плечима.

— Вже дочитала.

Він недовірливо вигнув брову.

А Елоїза відповіла не менш зухвалим виразом обличчя.

— Усе одно тобі треба сісти, — буркнув він.

— Я прекрасно почуваюся. — Вона легенько поплескала по стегну.
— Воно вже майже не болить.

Він вирячився на неї з роздратованим обличчям, наче хотів щось сказати, але не знав що. Напевно, з теплиці вибіг поспіхом, бо був доволі брудний, по лікоть у землі, болото забилося під кожен ніготь і добряче заляпало сорочку. Він дивився на неї спідлоба, маючи страхітливий вигляд (принаймні за лондонськими стандартами, у яких виросла Елоїза), але щось у ньому було майже привабливе, щось примітивне й елементарне.

— Я не можу працювати, якщо доводиться перейматися за тебе, — пробурчав він.

— То не працюй, — відказала вона з думкою про те, що це рішення цілком очевидне.

— У мене робота в розпалі, — процідив він, скидаючись Елоїзі на насуплєну дитину.

— Тоді я побуду біля тебе. — Із цими словами вона пройшла повз нього й попрямувала до теплиці.

Як він узагалі збирається визначити, чи підходять вони одне одному, якщо вони навіть не проводять разом часу?

Він хотів був схопити її за руку, але згадав, що в самого долоні в землі.

— Міс Бріджертон, — гостро сказав він, — ви не можете...

— Хіба тобі не стане в пригоді допомога? — перебила вона.

— Ні, — відказав він таким тоном і так насупившись, що суперечку продовжувати вже було неможливо.

— Сер Філіп, — прогарчала вона, втрачаючи терпець, — чи можу я поставити одне запитання?

Її несподіваний гнів його відверто стривожив, і він лише кивнув — коротко, як любляють робити чоловіки, коли сердяться й хочуть удати, буцім у них усе під контролем.

— Ви справді та сама людина, якою були ввечері?

Він подивився на неї як на причинну.

— Даруйте?

— Людина, з якою я провела вечір і добру частину ночі, — почала вона, ледве стримуючись, щоб не схрестити руки на грудях, — з якою я розділила трапезу, яка опісля показала мені дім і теплицю, — вона *говорила* зі мною, ба більше, в мене виникло відчуття, що їй моє товариство було до душі, хоч як це вражає.

Він кілька секунд вдивлявся в неї, а потім процідив:

— Мені ваше товариство до душі.

— Тоді чому, — запитала вона, — я три години сама сиділа в саду?

— Не три години.

— Яка різниця, скільки...

— Минуло сорок п'ять *хвилин*, — наполягав Філіп.

— Як хочете...

— Не як хочу, а як є.

— Гарзд, — погодилася вона, бо підозрювала, що він може мати рацію, а це поставило б її в незручне становище, та й «гарзд» було єдиним, що вона могла сказати, не зганьбивши себе ще дужче.

— Міс Бріджертон. — Його гострий голос нагадував, як ще вночі він називав її Елоїзою.

І цілував.

— Як ви могли здогадатися, — гостро продовжив він, — через ранковий випадок із дітьми я зараз у кепському гуморі. Я лише хотів позбавити вас неприємності свого товариства, не більше.

— Зрозуміло, — сказала вона, приголомшуючи зверхньою інтонацією саму себе.

— От і добре.

Тільки вона й справді *розуміла*. А саме: що він бреше. О, це правда, через дітей він таки в кепському гуморі, але була й ще якась причина.

— У такому разі не відволікатиму вас від роботи. — Вона зумисне вказала на теплицю таким жестом, немовби відмахувалася від нього.

Він підозріливо придивився до неї.

— А ви що плануєте робити?

— Напевно, напишу декому листи й піду прогуляюся, — відповіла вона.

— Гуляти ви *не* підете, — прогарчав він.

Елоїзі подумалося: все майже скидалося на те, нібито вона йому *не байдужа*.

— Сер Філіп, — відказала вона, — запевняю вас, що я в цілковитому порядку. Я переконана, що зовні маю значно гірший вигляд, аніж почуваюся.

— Дуже на це сподіваюся, — процідив він.

Елоїза насупилася. Врешті-решт, у неї під оком синець, а отже, її зовнішність постраждала ненадовго, а втім, не було потреби *нагадувати*, яке вона страховисько.

— Я триматимусь від вас якнайдалі, — мовила вона, — це ж найважливіше, чи не так?

На його скроні запульсувала вена. Елоїза від цього відчула чимале задоволення.

— Ідіть, — мовила вона.

Він не пішов, тому вона розвернулася і попростувала була до хвіртки, що вела в іншу частину саду.

— Припиніть негайно, — наказав сер Філіп й одним кроком подолав відстань між ними. — Ви *не* йдете на прогулянку.

Елоїза хотіла спитати, чи не збирається він її зв'язати, але притримала язика, злякавшись, що він ладен погодитися й на це припущення.

— Сер Філіп, — натомість сказала вона, — не бачу, яким чином... Ой!

З бурчанням про дурних жінок (і з використанням ще одного епітета, який Елоїза сприйняла як ще неприємніший) сер Філіп згріб її в обійми й відніс до шезлонга з подушкою, куди досить безцеремонно скинув.

— Будь тут, — наказав він.

Вона забелькотіла, силкуючись віднайти голос після такої неймовірної демонстрації зневаги.

— Ви не можете...

— Господи, жінко, та ти й святого здатна вивести із себе.

Вона лиховісно на нього зиркнула.

— Що треба зробити, аби ти не рухалася із цього місця? — з утомою і нетерпінням запитав Філіп.

— Гадки не маю, — чесно відказала вона.

— Гаразд. — Його підборіддя розлючено й уперто посунулося вперед. — Обійди всю округу. Сплавай до Франції.

— З Глостерширу? — перепитала вона, відчуваючи, як посіпуються губи.

— Якщо хтось і здатен вигадати, як це зробити, — відповів він, — то це ти. Гарного дня, міс Бріджертон.

І він попростував геть, залишивши Елоїзу там, звідки вона пішла якихось десять хвилин тому. Вона сиділа на шезлонгу, така приголомшена тим, як раптово він пішов геть, що аж забула про свій намір встати й піти самій.

Якщо раніше Філіп ще не до кінця переконався, що виставив себе поганцем, то коротка записка від Елоїзи, у якій вона повідомляла про своє бажання повечеряти в себе в кімнаті, виказувала це досить чітко.

Враховуючи, що вона цілий день скаржилася на відсутність товариства, рішення їсти на самоті було таки навмисною образою.

Він їв сам у тиші, як і багато місяців до того. Ба навіть багато років, бо Марина й за життя рідко виходила з кімнати, щоб поїсти. Слід було думати, що він уже мав звикнути, але тепер йому було неспокійно, незатишно, він як ніколи був чутливий до поглядів слуг, адже ті добре знали, що міс Бріджертон відмовилася від його товариства.

Буркнув щось собі під ніс, жуючи біфштекс. Звісно, не треба зважати на слуг, а натомість варто жити так, наче їх не існує або наче вони належать до цілковито іншого виду. Проте хоч він мусив зізнатися, що його не надто цікавило їхнє життя за межами Ромні-голлу, факт залишався фактом: їх його життя цікавить, а йому гидко було ставати темою для пліток.

А пізніше, коли вони позбираються вечеряти в алькові за кухнею, так неодмінно й станеться.

Він злісно відкусив шматок рулету. Сподівався, що слугам доведеться доїдати ту бісову рибину з Амандинового ліжка.

Скуштував салату, птиці й пудингу, хоч самого супу з м'ясом було б цілком достатньо. Але все одно залишався шанс, що Елоїза змінить свою думку й прийде повечеряти з ним. Навряд чи, звісно, з огляду на її вперту вдачу, але якби вона вирішила стиснути волю в кулак, він волів би це побачити.

Коли стало зрозуміло, що це просто його бажання й домисел, він подумав про те, щоб самому піднятися до неї, але навіть тут, за містом, це було вкрай неприйнятно, та й до того ж він сумнівався, що вона хотіла його бачити.

Гаразд, це не зовсім правда. Він схилився до того, що вона *хоче* його бачити, але приниженим і з вибаченнями. І навіть якщо він не проронить жодного слова, схожого на перепрошення, то саму його появу можна прирівняти до каяття.

І це було б не найбільшою трагедією у світі, зважаючи на те, що Філіп уже вирішив: він ладен їй під ноги барвінком стелитись і принижено благати побратися з ним, якщо тільки вона погодиться залишитись і стати матір'ю його дітям. Хоч він і напартачив удень — та й уранці, якщо вже бути відвертим.

Але бажання залищитися до жінки не означає вміння це робити.

От його брат від народження мав шарм і чуття, завше знав, що сказати і як повестися. Джордж нізащо не звернув би уваги на те, як слуги не зводять із нього погляду, неначе за якихось десять хвилин почнуть про нього пліткувати, але насправді причина була в тому, що слуги тільки те й могли сказати, що: «Який пройдисвіт цей наш пан Джордж!». І це, звісна річ, промовляли з усмішкою і рум'янцем.

З іншого боку, Філіп був тихішим, задумливішим і достеменно менше пасував до ролі батька й власника маєтку. Він завжди мав намір залишити Ромні-голл і ніколи не озиратися на нього — принаймні поки батько був живий. Джордж мав побратися з Мариною, вона народила б йому пів десятка прекрасних діточок, а Філіп був би буркотливим і злегка ексцентричним дядечком із Кембриджу, який увесь час проводить у теплиці за дослідами, що їх ніхто не розумів, та й не намагався зрозуміти.

Так мало бути, але все змінилося після битви в Бельгії.

Англія перемогла у війні, але це не було для Філіпа втіхою, коли батько притягнув його назад, до Глостерширу, з наміром вимуштрувати з нього порядного спадкоємця.

З наміром виліпити з нього Джорджа, який завше був батьковим улюбленцем.

А потім батько помер. Отутечки, просто на очах у Філіпа його серце не витримало крику люті, який, певно, підсилював відчай від того, що син уже завеликий і не годиться перекидати його через коліно й лупцювати веслом.

І Філіп став сером Філіпом з усіма правами й обов'язками баронета.

З усіма правами й обов'язками, яких він ніколи не хотів.

Він любив своїх дітей, любив більше за життя, тому, напевно, радів за те, як усе обернулось, а проте все одно відчував, що йому нічого не вдається. Ромні-голл процвітав: Філіп запровадив кілька нових аграрних технік, яких навчився в університеті, і поля стали прибутковими вперше за... Філіп не знав, за скільки часу. Вони достеменно не давали грошей за життя його батька.

Утім поля — це поля. А діти — люди з плоті й крові, і він щодня дедалі більше пересвідчувався, що з ними йому нічого не вдається вдіяти. Щодень немовби насувалися більші проблеми (а це його жахало: він не уявляв, що може бути ще гіршим за приклеєні коси міс Локгарт чи підбите Елоїзине око), і він гадки не мав, як йому бути. Коли намагався з ними поговорити, то постійно казав щось не те. Або робив щось не так. Або не робив нічого, тому що боявся втратити самовладання.

Якщо не рахувати того єдиного разу. Вчорашньої вечері з Елоїзою та Амандою. Вперше за останній час він повівся з донькою *саме так*, як треба було. Елоїзина присутність якось заспокоювала, надавала ясності мислення, якої здебільшого бракувало, коли йшлося про його дітей. Він зумів побачити кумедність ситуації там, де раніше не бачив нічого, крім власного розпачу.

А це було ще більшою причиною подбати про те, щоб Елоїза залишилась і одружилася з ним. І ще більшою причиною не йти до неї сьогодні й не спробувати виправити ситуацію.

Він не боявся визнати свою неправоту. Дідько, та він що завгодно визнає, якщо лише це буде потрібно.

Але він не хотів ще дужче зіпсувати їхні взаємини.

Прокинулась Елоїза доволі рано, що не дивно, бо ж лягла вона о пів на дев'яту. Вона пошкодувала про самовільне вигнання мало не тієї миті, коли послала серові Філіпу записку про рішення вечеряти в себе.

Того дня він її неабияк роздратував, і вона дозволила гнівові впливати на перебіг думок. Насправді ж ненавиділа їсти на самоті, ненавиділа сидіти сама за столом, втупившись у тарілку, і підраховувати, скільки

разів ще треба відкусити, щоб доїсти картоплю. Навіть сер Філіп із його затятістю й небалакучістю кращий, аніж ніщо.

До того ж вона досі не була певна, чи вони підходять одне одному, а вечеря нарізно не давала їй змоги зазирнути глибше в його характер і дослідити поведінку.

Може, він той ще ведмедисько, — та ще й буркотун, — але коли всміхається... Елоїза раптом зрозуміла, про що базікали всі ті юні леді, коли складали рапсодії на честь усмішки її брата Коліна (яку сама Елоїза вважала цілком собі звичайною — зрештою, це ж *Колін!*).

Але коли всміхався сер Філіп, він перемінювався. Темні очі починали диявольськи мерехтіти, у них світилися гумор і бешкет, неначе він знав щось не відоме їй. Однак тріпотіло її серденько не від цього. Врешті-решт, Елоїза з Бріджертонів. Вона безліч разів бачила диявольське мерехтіння в очах і пишалася своєю стійкістю до такого.

Коли сер Філіп дивився на неї та усміхався, у ньому з'являвся якийсь відтінок сором'язливості, наче він не звик усміхатися жінкам. І в неї склалося відчуття, що це той самий чоловік, який одного дня вбачатиме в ній свій скарб, якщо тільки всі елементи їхнього пазла складуться правильно. Навіть якщо він її не покохає, усе одно цінуватиме й не сприйматиме просто за належне.

Саме із цієї причини Елоїза ще не була готова спакувати манаття й поїхати, дарма що він напередодні поведився дуже брутально.

У животі бурчало, тому вона спустилася до снідальні, але там їй повідомили, що сер Філіп уже тут побував і пішов. Елоїза силкувалася не впасти в розпач. Це ж не означало, що він намагається її уникати; можливо, він просто гадав, що вона не рання пташка, і вирішив не чекати на неї.

Але коли вона зазирнула до теплиці й уздріла, що там порожньо, то зрозуміла, що опинилась у глухому куті, і пішла на пошуки іншого товариства.

Олівер з Амандою винні їй один день, чи не так? Елоїза рішучо піднялася сходами. Чому б не підкоригувати той борг — нехай це буде не день, а ранок.

— Хочете сходити покупатися?

Олівер подивився на жінку як на божевільну.

— Я хочу, — кивнула їм Елоїза. — А ви?

— Ні, — відповів хлопчик.

— А я хочу, — проспівала Аманда й показала братові язика у відповідь на його лютий погляд. — Я обожнюю купатись, Олівер теж. Просто він занадто сердитий на вас, щоб це визнати.

— Не думаю, що їм варто йти, — докинула нянечка, досить сувора із себе жінка, чий вік було складно визначити.

— Дурниці, — пирхнула Елоїза, їй ця жінка вмиль не сподобалася. Скидалася на людину, яка тягає за вуха й б'є по руках. — Нині дуже тепло як на цю пору року, а розім'ятися корисно для здоров'я.

— Усе одно... — почала була нянечка, а буркотливий тон свідчив про роздратування через те, що її авторитет ставлять під сумнів.

— Поки купатимемось, я їх повчу, — продовжувала Елоїза тоном своєї матері, коли та не терпіла заперечень. — У них же зараз немає гувернантки, чи не так?

— Нема, — підтвердила нянечка, — ці двоє монстренят приклеїли...

— Хай там із якої причини вона звільнилася, — урвала Елоїза, адже не хотіла знати, що стало з останньою гувернанткою, — я здогадуюся, що останні тижні, які ви працюєте за двох, стали для вас величезним тягарем.

— Місяці, — відтяла нянечка.

— Тим паче, — погодилась Елоїза. — Слід гадати, ви заслуговуєте на один вільний ранок, еге ж?

— Ну, я б не проти ненадовго з'їздити в місто...

— Отже, домовилися. — Елоїза глипнула на дітей і подумки привітала саму себе. Вони приголомшено витріщалися на неї. — Ідіть, куди вам треба, — вела далі вона, підштовхуючи нянечку на вихід. — Вдалого вам ранку.

Вона зачинила двері за ошелешеною служницею і повернулась обличчям до дітей.

— Ви така розважлива, — видихнула Аманда.

Навіть Олівер не міг не кивнути на знак згоди.

— Я ненавиджу нянечку Едвардз, — додала Аманда.

— Не кажи дурниць, — заперечила Елоїза, хоча серце зі словами не погоджувалося. Нянечка Едвардз і їй не надто сподобалася.

— Ми її справді ненавидимо, — визнав Олівер. — Вона жахлива.

Аманда кивнула.

— Якби ж то нянечка Міллзбі повернулася, але вона поїхала, бо їй треба доглядати за матір'ю. Вона захворіла, — пояснила дівчинка.

— Її мати, — уточнив Олівер, — не нянечка Міллзбі.

— І давно тут нянечка Едвардз? — поцікавилась Елоїза.

— П'ять місяців, — похмуро відповіла Аманда. — П'ять дуже довгих місяців.

— Усе одно вона не може бути аж такою поганою. — Елоїза хотіла продовжити, але стулила рота, бо Олівер її урвав:

— Вона *дуже* погана.

Елоїза не хотіла погано відгукуватися про іншу дорослу людину, а особливо про ту, яка мала над ними певну владу, тому вирішила змінити тему.

— Але цього ранку це не має значення, правда? Адже зараз замість неї з вами побуду я.

Аманда сором'язливо підійшла до неї і взяла за руку.

— Ви мені подобається, — мовила вона.

— Ви мені теж, — проговорила Елоїза й із подивом зрозуміла, що в куточки очей їй набігли сльози.

Олівер промовчав. Елоїзу це не образило. Одні люди тепліють до тебе швидше, іншим для цього потрібно більше часу. До того ж ці діти мали повне право на недовірливість. Урешті-решт, мати їх покинула. Звісно, причиною тому смерть, але ж вони ще малі; можливо, все, що ці діти знають: вони любили матір, а вона пішла від них.

Елоїза добре пам'ятала перші місяці після батькової смерті. Вона за кожної нагоди чіплялася до матері й запевняла себе: якщо просто буде поряд (а ще краще — триматиме її за руку), то мати не піде слідом за батьком.

То хіба ж дивно, що діти не любили нову нянечку? Напевно, нянечка Міллзбі про них дбала від народження. Напевно, утратити її так скоро

після Марининої смерті було вдвічі тяжче.

— Вибачте за синець, — сказала Аманда.

Елоїза потиснула дівчинці руку.

— Збоку він здається гіршим, ніж насправді.

— Збоку він здається жахливим, — зізнався Олівер, а на його личку почав відбиватися жаль.

— Це точно, — погодилась Елоїза, — але він мені за честь. Як на мене, я так схожа на солдата, який був на бойовищі й переміг!

— Ви не схожі на переможницю. — Кутик Оліверових губ вигнувся, виражаючи сумнів.

— Дурниці. Я переможниця. Усі, хто повернувся з бою додому, переможці.

— Тобто дядечко Джордж програв? — запитала Аманда.

— Брат вашого батька?

Аманда кивнула.

— Він помер ще до нашого народження.

Елоїза замислилася, чи знають вони про те, що їхня мати мала вийти саме за нього. Напевно, ні.

— Ваш дядечко був герой, — з тихою повагою мовила вона.

— Але не батечко, — під'юдив її Олівер.

— Ваш батько не міг піти на війну, бо в нього забагато обов'язків тут, — пояснила Елоїза. — Але вам не здається, що ця розмова аж надто серйозна як для такого ясного ранку? Час піти скупатись і побавитись.

Двійнята швидко підхопили той ентузіазм і за лічені хвилини перевдягнулись у купальні костюми, а потім усі разом попрямували полем до озера.

— Треба повправлятися в арифметиці! — вигукнула Елоїза, коли вони купкою побігли вперед.

І, на її подив, вони цим теж займалися. Хто б міг подумати, що рахувати шістки з вісімками може бути так весело!

РОЗДІЛ 8

...Як же тобі пощастило, що ти маєш можливість навчатися! Нам, дівчатам, найняли нову гувернантку, і вона просто втілення нікчемності. З ранку до ночі розводиться про розрахунки. Бідолашна Гіацинт уже риде, коли зачує слово «сім». (Хоча, мушу зізнатися, не розумію, чому такої реакції не викликають інші цифри від одного до шести.) Не знаю, що нам робити. Напевно, треба їй коси в чорнило занурити. (Я про коси міс Гевершем, а не Гіацинт, хоч і її теж не виключаю.)

Елоїза Бріджертон — братові Грегорі в його перший семестр навчання в Ітоні

Повернувшись із розарію, Філіп із подивом виявив, що в будинку тихо й порожньо. Таке траплялося зрідка, що повітря не вибухало звуками падіння перекинутого стола чи обуреного галасу.

Насолоджуючись тишею, він подумав: де ж діти? Напевно, десь надворі. Мабуть, нянечка Едвардз повела їх на прогулянку.

А Елоїза, либонь, досі в ліжку, хоча, правду кажучи, уже була майже десята, а вона не видавалася людиною, яка цілісінький день вилежувалася б під ковдрою.

Філіп поглянув на троянди в руці. Добрячу годину вибирав саме ті, що треба: у Ромні-голлі було три розарії, а по ранні квітки довелося ходити в найдальший. Потім він, наштрикуючись на шипи, зрізав стебла у таких місцях, щоб троянди ще довго цвіли, а тоді ретельно повідтинав кожну колючку.

З квітами він міг упоратися. З іншими рослинами міг упоратися ще краще, але чомусь не думав, що Елоїза побачить щось романтичне в пучечку плюща.

Він підійшов до снідальні, де очікував побачити виставлену для Елоїзи їжу, однак буфет був порожній і чистенький, а це означало, що гостя вже поснідала. Філіп насупився й трохи постояв посеред кімнати, намагаючись зметикувати, що йому робити далі. Вочевидь Елоїза вже встала й поїла, але потім десь завіялася.

Тут увійшла покоївка з пір'яним віничком для пилу й із килимком. Уздрівши Філліпа, вона швиденько присіла в кніксені.

— Потрібна ваза для цього. — Він підняв букет.

Сподівався вручити його особисто Елоїзі, але якось не кортіло весь ранок полювати на неї з трояндами в руці.

Покоївка кивнула й хотіла була вийти, але він зупинив.

— І ще, може, ти знаєш, куди могла піти міс Бріджертон? Я дивлюся, сніданок уже прибрали.

— Вона надворі, сер Філліп, — відповіла покоївка. — З дітьми.

Філліп зачудовано закліпав.

— Вона пішла надвір з Олівером й Амандою? З доброї волі?

Покоївка кивнула.

— Як цікаво. — Він зітхнув, намагаючись не малювати в уяві обставин цієї події. — Маю надію, вони її не вб'ють.

Покоївку це стривожило.

— Сер Філліп?..

— Це був жарт... е-е... Мері? — Не хотів закінчувати репліку питальною інтонацією, але насправді не був певен, як звучить покоївку.

Вона так кивнула, що він не збагнув, чи правильно він гадав, а чи вона просто занадто до нього гречна.

— А може, ти ще знаєш, куди саме вони пішли? — поцікавився він.

— Здається, до озера. Поплавати.

Філліпове тіло аж похололо.

— Поплавати? — повторив він, тим часом чуючи, наскільки його голос став невиразним і порожнистим.

— Так. Діти були в купальних костюмах.

Поплавати. Господи.

Він уже рік як уникав озера, щоразу обходив його десятою дорогою, аби лиш не бачити. А дітям звелів нізащо й ніколи навіть близько туди не підходити.

Хіба не звелів?

Він наказував нянечці Міллзбі не пускати їх до води, але чи не забув дати ті самі настанови нянечці Едвардз?

І помчав до озера, облишивши долівку всипаною трояндами.

— Хто останній, той краб-відлюдник! — вереснув Олівер і хутчіш забіг в озеро, сміючись, коли вода сягнула пояса й уповільнила хлопця.

— Я не краб-відлюдник. Це *ти* краб-відлюдник! — заволала Аманда, з плюскотом відбігаючи на більшу глибину.

— Ти *зогнилий* краб-відлюдник!

— А ти тоді *дохлий* краб-відлюдник!

Елоїза зі сміхом брела у воді за кілька ярдів від Аманди. Вона не брала в дорогу купального костюма (та й хто б міг подумати, що він їй знадобиться?), тому попідтикала верхню й нижню спідниці якомога вище, оголивши ноги десь до колін. Показувати ноги аж до колін — це занадто непристойно, але навряд чи є якась різниця, коли з тобою лише двійко восьмирічок.

До того ж вони занадто зосередилися на піддражнюванні одне одного, щоб навіть побіжно глипати на її ноги.

Поки прямували до озера, двійнята потепліли до неї, бо весь шлях сміялись і теревенили, а Елоїза міркувала: може, їм справді потрібна лише дрібка уваги? Вони втратили матір, взаємини з батьком були в кращому разі відчужені, а потім від них ще й пішла люба нянечка. Дякувати Богові, хоч вони є одне в одного.

І ще, можливо, є вона.

Елоїза прикусила губу, не знаючи, чи варто взагалі давати думкам повертати в цьому керунку. Вона ще не вирішила, чи хоче побратися із сером Філіпом, а навіть якщо вона й потрібна цим двом дітлахам (і вона розуміла, що потрібна), здобуватися на рішення лише з огляду на Олівера з Амандою не слід.

Вона ж не з *ними* одружується.

— Глибше не заходьте! — вигукнула вона, уздрівши, як Олівер тихцем просувається вперед.

Він скорчив гримасу, як роблять хлопчаки, коли вважають, що з ними сюсюкаються, але вона помітила, що він таки ступив два великі кроки до берега.

— Ви повинні увійти глибше, міс Бріджертон, — проговорила Аманда, сідаючи на дно, а тоді зойкнула: — Йой, зимно!

— Нащо ти тоді сіла? — спитав Олівер. — Ти ж знала, що зимно.

— Так, але ноги вже звикли, — відказала вона, обіймаючи себе за плечі. — Здавалося, що вже не так зимно.

— Не хвилюйся, — зарозуміло посміхнувся він, — зад теж скоро звикне.

— Олівере! — суворо сказала Елоїза, хоч і не сумнівалася, що всю суворість зіпсувала усмішка.

— Він має рацію! — вигукнула Аманда, з подивом повертаючись до Елоїзи. — Я вже взагалі не відчуваю свій зад.

— Не впевнена, що це добре, — мовила Елоїза.

— Вам треба поплавати, — заохочував Олівер. — Чи бодай зайти глибше, як Аманда. Ви заледве ноги намочили.

— Я без купального костюма, — відповіла Елоїза ще раз, попри те що вже шість разів їм це пояснила.

— А я думаю, ви не вмієте плавати, — заявив хлопчик.

— Запевняю тебе, дуже добре вмію, — заперечила вона, — *але* ти мене цим не уштрикнеш, адже я не збираюся нічого доводити у своїй третій за ліком найкращій сукні.

Аманда оглянула Елоїзу й закліпала.

— Хотіла б я побачити першу й другу. Бо ця дуже гарна.

— О, дякую, Амандо. — І Елоїза замислилася, хто ж добирає дівчинці вбрання. Напевно, стара нянечка Едвардз. Амандин одяг був цілком у порядку, утім Елоїза сумнівалася, що хтось бодай раз подумав запропонувати їй самотійно обрати собі, у що вдягатися. Вона всміхнулась Аманді й додала: — Якщо колись захочеш піти до крамниці, я залюбки візьму тебе із собою.

— О, я б дуже хотіла, — тамуючи дух, випалила Аманда. — Понад усе. Дякую!

— Дівки, — скрушно протягнув Олівер.

— Колись ти ще на нас задивлятимешся, — зазначила Елоїза.

— Ще чого.

Вона лише всміхнулась і похитала головою. Мине ще певний час, поки він зрозуміє, що дівчата годяться на щось іще, крім вирівнювання складочок на спідниці.

Олівер лише знизав плечима й заходився плескати долонькою по воді так, щоб якомога рясніше облили сестру.

— Припини! — заволала Аманда.

Він із реготом далі її оббризкував.

— Олівере! — Аманда підвелась і загрозово стала наближатися до нього.

Коли ж виявилось, що йти ще довго, вона занурилась у воду й попливла. Брат заверещав від сміху й поплив під водою, виринаючи на поверхню, аби ковтнути повітря й подратувати її.

— Я тебе ще дістану! — прогарчала Аманда, відпихаючи ногами воду.

— Не запливайте далеко! — гукнула Елоїза, хоч у цьому й не було потреби.

Обоє дітлахів достеменно були неабиякими плавцями. Якщо вони такі, як Елоїза з братами й сестрами, то, мабуть, плавають років із чотирьох. Малі Бріджертони безліч літніх годин плюскотілися в ставку побіля будинку в Кенті, а втім, правду кажучи, плавання припинилося після батькової смерті. Коли Едмунд Бріджертон був живий, сім'я переважно жила за містом, але після його смерті вони стали частіше залишатися в місті. Елоїза не знала, в чім річ: у тім, що мати більше любила Лондон, а чи в тім, що замиська оселя просто таїла забагато спогадів.

Елоїза обожнювала Лондон і залюбки там жила, але тепер у Глостерширі, плюскаючись у ставку разом із двома бешкетними дітиськами, вона збагнула, наскільки сумує за життям серед природи.

Вона не була готова відмовитися від Лондона, від усіх друзів і розваг, які були доступні там, але все одно починала думати, що нема потреби проводити в столиці аж *стільки* часу.

Аманда нарешті порівнялася з братом і кинулася на нього, від чого обоє пішли під воду. Елоїза уважно споглядала: раз на кілька секунд поверхню розбивала чиясь ручка чи ніжка, а тоді обоє випірнули подихати, сміючись, хекаючи й присягаючись перемогти одне одного в дуже важливій баталії.

— Обережніше! — гукнула Елоїза, бо просто відчула, що має це зробити. Дивно було опинитися на місці владної дорослої людини: зі своїми небогами й небожами вона була веселою і поблажливою тітонькою. — Олівере! *Не* смикай сестру за коси!

Він припинив, але негайно переключився на комірець її купального костюма. Аманді це неабияк заважало, і вона заклекотіла й закашляла.

— Олівере! — прикрикнула Елоїза. — Припини негайно!

І він припинив, що її приємно здивувало, але Аманда скористалася миттєвою відстрочкою, щоб заскочити на брата й умотитися в нього на спині, коли той упав у воду.

— Амандо! — крикнула Елоїза.

Дівчинка вдала, що не чує.

Дідько, тепер доведеться брести аж туди, аби самій покласти всьому край, а тим часом вона геть змокне.

— Амандо, припини негайно! — вигукнула Елоїза, востаннє сподіваючись зберегти сукню й гідність.

Аманда припинила, а Олівер задихаючись підвівся.

— Амандо Крейн, я тебе зараз...

— Ні, — суворо обірвала Елоїза. — Ніхто з вас не буде нікого вбивати, калічити або ганятися за кимось чи навіть обійматися щонайменше тридцять хвилин.

Дітей приголомшило те, що Елоїза додала до переліку навіть обійми.

— Зрозуміли? — спитала вона.

Вони мовчали, а тоді Аманда уточнила:

— А що тоді нам робити?

Хороше запитання. У більшій частині Елоїзиних спогадів про плавання фігурували такі самі жартівливі війни.

— Може, висушимся, трохи відпочинемо від забавок і візьмемося за правопис, — запропонувала вона.

Обох дітей її ідея настрахала.

— Уроками точно доведеться зайнятися, — додала Елоїза. — Можливо, ще трошки арифметики. Я пообіцяла нянечці Едвардз, що ми на прогулянці зробимо щось корисне.

Реакція на цю репліку була приблизно така сама, як і на попередню.

— Ну добре, — здалась Елоїза. — Чим ви пропонуєте зайнятися?

— Не знаю, — буркнув Олівер, і своєрідну крапку знизуванням плечима поставила Аманда.

— Нічого не робити точно сенсу нема. — Елоїза вперла руки в боки. — Не кажучи вже про те, що це страхотливо нудно, ми цілком можемо ще й зме...

— *Геть з озера!*

Елоїза крутнулася. Зловісне ревіння настільки її заскочило зненацька, що вона послизнулася і впала у воду. Лишенько, ось і залишилася сухою, ось і вберегла сукню.

— Сер Філіп! — видихнула вона, радіючи, що встигла виставити руки й не приземлилася на сідниці. Але передня частина сукні вже промокла до нитки.

— Геть із води, — прогарчав Філіп, заходячи в озеро з приголомшливою швидкістю й рішучістю.

— Сер Філіп. — Елоїзин голос надломився від подиву. Вона незграбно звелася на рівні. — Що...

Але він уже обхопив обох дітей за грудини й волочив до берега. Елоїза із захватом і жахом спостерігала, як він безцеремонно опустив їх на траву.

— Я ж бо казав вам ніколи, ніколи не підходити до озера, — волав чоловік, трусячи обох за плечі. — Ви ж бо знаєте, що від нього треба триматися подалі. Ви...

Він завмер, наче приголомшений чимось, і стояв відсапувався.

— Але це сталося рік тому, — запхивькав Олівер.

— Чи ти чув, щоб мій наказ змінювався?

— Ні, але я подумав...

— Ти подумав неправильно, — відрізав Філіп. — А тепер кроком руш у будинок. Обоє.

Побачивши в батькових очах смертельну серйозність, діти хутчіш помчали на пагорб.

Філіп після такої їхньої втечі лише мовчки провів дітей поглядом, а щойно вони вже не могли б його почути, повернувся до Елоїзи з таким обличчям, аж вона від нього позадкувала, і заговорив:

— Що ти в біса коїш?

Якусь мить вона нічого не могла сказати: його запитання здавалося занадто безглуздим, щоб на нього відповідати.

— Розважаюся, — зрештою відповіла вона, можливо, трішечки зухваліше, ніж варто було.

— Я не хочу, щоб мої діти наближалися до озера, — відтяв він. — Я чітко висловив свої побажання...

— Не мені.

— Але ти мала...

— Звідки мені було знати, що ти хочеш, аби вони трималися подалі від води? — урвала вона, перш ніж він устиг звинуватити її в безвідповідальності, чи що він там ще збирався сказати. — Я сказала нянечці, куди ми збираємося йти й що робитимемо, а вона навіть не натякнула, буцімто це щось заборонене.

З його обличчя видно було, що він розуміє: жодного вагомого аргументу в нього нема, а тому гнівається ще дужче. Чоловіки! Якщо вони колись навчаться визнавати свої помилки, то перетворяться на жінок.

— А ще сьогодні спекотно, — не вгавала вона, говорячи таким тоном, який завше з'являвся, коли Елоїза не хотіла програвати в суперечці.

Тобто під час будь-якої суперечки.

— Я намагалася побудувати мости, — додала вона, — бо мені не надто лестить думка про ще один синець під оком.

Це вона сказала, щоб примусити його почуватися винним, і воно, певно, спрацювало, бо його щоки почервоніли й він процідив собі під ніс щось схоже на запевнення.

Елоїза вичекала кілька секунд: чи не скаже він ще чогось? А ще краще: чи не скаже він щось наближене до розбірливого?

Але він тільки роздратовано зиркнув на неї, тому вона продовжила:

— Я подумала: якщо *повеселитися*, це добряче допоможе. Йй-богу, — процідила вона, — дітям корисно мати якесь місце для розваг.

— Що ти таке кажеш? — злим низьким голосом перепитав він.

— Нічого, — поспішила запевнити Елоїза. — Кажу тільки, що не бачу шкоди в купанні.

— Ти поставила їх під загрозу.

— Загрозу? — пробелькотіла вона. — Купанням?

Філіп лише мовчки дивився на неї.

— Та заради Бога, — зарозуміло проговорила вона. — Це могло б бути небезпечно, лише якби я не вміла плавати.

— Мені байдуже, чи вмієш плавати ти, — відрубав він. — Мене хвилює те, що плавати не вміють мої діти.

Елоїза кліпнула. Кілька разів.

— Ні, вміють, — відповіла вона. — Я навіть сказала б, вони обоє плавають дуже вправно. Я гадала, це ти їх навчив.

— Ти про що?

Вона злегка нахилила голову вбік — чи то від стурбованості, а чи від цікавості.

— Ти не знав, що вони вміють плавати?

Якийсь час Філіп почувався так, наче розучився дихати. Легені стиснулися, шкіру поколювало, а все тіло немовби застигло у тверду холодну статую.

Це було жахливо.

Він жахливий.

Чомусь цієї миті ніби кристалізувалися всі його невдачі. Річ не в тім, що його діти вміли плавати, а в тім, що він цього *не знав*. Як батько може не знати такого про рідних дітей?

Батько повинен знати, чи вміють його діти їздити верхи. Повинен знати, чи вміють вони читати й рахувати від одного до ста.

І, заради Бога, він повинен знати, чи вміють вони плавати.

— Я... — Його голос зникав після цього єдиного слова. — Я...

Вона ступила крок уперед і прошепотіла:

— Усе добре?

Філіп кивнув — принаймні йому так здалося. У голові бринів її голос: «Ні, вміють, ні, вміють, вміють, вміють», і байдуже навіть, *що саме* вона казала. Річ була в інтонації. Здивованій і, можливо, навіть трішечки розчарованій.

А він *не знав*.

Його діти росли й змінювались, а він їх не знав. Бачив, упізнавав, але не знав, які вони.

Він відчув, як втягує повітря. Він не знав навіть, які їхні улюблені кольори.

Рожевий? Синій? Зелений?

Це важливо чи важливо тільки те, що він цього не знав?

У певному сенсі він був цілком такий самий жахливий, яким був його батько. Нехай Томас Крейн лупцював дітей мало не до смерті, але принаймні знав про їхні наміри. А Філіп ігнорував, уникав і вдавав — що завгодно, аби відсторонитись і не втратити терпець. Що завгодно, аби не стати таким, як його батько.

От лиш, можливо, відсторонення — це не завжди так уже й добре.

— Філіпе? — прошепотіла Елоїза, поклавши долоню йому на передпліччя. — Щось не так?

Він вдивлявся в неї, але досі почувався засліпленим, його очі ніяк не могли сфокусуватися.

— Здається, тобі краще піти в дім, — поволі, обережно проговорила вона. — У тебе кепський вигляд.

— Я... — Він хотів відповісти «Я в порядку», але слова не йшли з язика. Бо він не був у порядку, не був навіть у нормі, а останніми днями й зовсім не був певен, як відчувається.

Елоїза прикусила губу, а тоді обійняла себе за плечі й поглянула на небо — над нею проносилася тінь.

Філіп простежив за її поглядом, подивився на хмарку, яка затулила сонце, від чого температура повітря знизилась, здавалося, щонайменше на кілька градусів. Він поглянув на Елоїзу, і йому забило памороки, коли жінка затремтіла.

Ніколи в житті Філіпові ще не бувало так зимно.

— Тобі треба в дім. — Він схопив її за руку й спробував потягнути на пагорб.

— Філіпе! — скрикнула вона, пручаючись. — Зі мною все гаразд. Просто трішки змерзла.

Він торкнувся її шкіри.

— Ти не просто трішки змерзла, ти, дідько, замерзаєш на крижинку.
— Він стягнув із себе камзол. — На, вдягни.

Елоїза не заперечувала, але все одно сказала:

— Все справді добре. Не треба *бігти*.

Останнє слово злетіло з її вуст трохи здушено, бо він потягнув її вперед за собою і мало не звалив із ніг.

— Філіпе, *стій*, — скрикнула вона. — Будь ласка, просто дай я дійду сама.

Він зупинився так стрімко, що вона спіткнулася, а тоді крутнувся до неї і прошипів:

— Я не допущу, щоб ти промерзла й підхопила пневмонію.

— Але ж зараз травень.

— А хоч би в чорта й липень. Ти не ходитимеш у цьому мокрому одязі.

— Звісно, ні. — Елоїза намагалася зробити голос розважливим, бо стало очевидно, що заперечення тільки примусять його чимдуж наполягати. — Але чому я не можу *йти*? До будинку якихось десять хвилин. Я не помру.

Вона не думала, що кров може буквально відлити від людського обличчя, але не знала, як ще описати те, що раптово його шкіра пополотніла.

— Філіпе? — ще стурбованіше покликала вона. — Що таке?

Спершу й не думала, що він відповість, а потім Філіп прошепотів, наче й не підозрював, що якісь слова зриваються з його власних вуст:

— Я не знаю.

Вона торкнула його руки й зазирнула в обличчя. Чоловік здався збентеженим, мало не ошелешеним, ніби опинився посеред постановки п'єси, не знаючи слів. Його очі були розплющені й дивилися на неї, але вона сумнівалася, що він щось бачив, окрім спогаду про якусь дуже погану подію.

У неї серце кров'ю обливалося. Знала, що таке погані спогади; знала, як від них щемить серце, як вони прокрадаються в сни, поки не почнеш боятися задмухувати свічку.

У сім років Елоїза бачила, як помирав її батько. Вона скрикувала, схлипувала, коли він намагався вдихнути повітря, падаючи на землю, а потім била його в груди, коли він уже не міг говорити, благала отямитись і *сказати* щось.

Тепер було очевидно, що на ту мить він уже був мертвий, але чомусь від цього спогад ставав ще гіршим.

Однак Елоїзі вдалося це пережити. Вона не знала як — можливо, завдяки матері, яка щоночі приходила до неї потримати за руку й нагадати, що розмовляти про батька можна. І сумувати за ним також можна.

Елоїза досі пам'ятала, але спогади вже її не мучили, а жахіття не снилися понад десять років.

Але Філіп... у нього була інша історія. Хай що сталось у минулому, воно досі було з ним.

І, на відміну від Елоїзи, він справлявся з усім сам.

— Філіпе. — Вона торкнулася його щоки.

Він не поворухнувся, а якби вона не відчула на пальцях його віддиху, то заприсяглася б, що він перетворився на статую. Вона ще раз назвала його на ім'я і підступила ще ближче.

Хотіла прибрати з його очей цей зраний погляд, хотіла його зцілити.

Хотіла зробити його тією людиною, якою він є в глибині душі, вона це знала.

Востаннє прошепотіла його ім'я, пропонуючи співчуття, розуміння, обіцяючи допомогу, — все це виражало те одне її слово. Сподівалася, що він почув; сподівалася, що він слухав.

А потім його долоня поволі накрила її. Його шкіра була тепла й грубувата, він притискав її руку до грудей, неначе намагався втиснути той дотик у пам'ять. А потім перемістив долоню Елоїзи до губ і поцілував, — палко й майже побожно, — відтак знову поклав її собі на груди.

На своє неспокійне серце.

— Філіпе? — питально прошепотіла вона, хоч і розуміла, що саме він збирався робити.

Вільною рукою він торкнувся її спини й притягнув Елоїзу ближче, повільно, але впевнено, з рішучістю, якій вона не могла опиратися. А потім торкнувся її підборіддя й підняв личко до свого, зупиняючись, лише щоб прошепотіти її ім'я, тоді захопив її губи поцілунком, який аж сліпив наполегливістю. Філіп був спраглий, жадібний і цілував її так, немов без неї помре, немов вона його їжа, його повітря, його тіло й душа.

Це був поцілунок, який жінка неспроможна забути, поцілунок, в існування якого Елоїза досі навіть не вірила.

Він пригорнув її ще ближче, поки все її тіло не притиснулося до його. Одна рука помандрувала вздовж її спини до сідниць, накрила їх, притиснула до себе, поки вона не задихнулася від інтимності моменту.

— Я хочу тебе, — простогнав він, і ці слова звучали так, наче проривалися із самої гортані.

Його вуста сковзнули з її губ на щічку, потім на шию, дражнячи й лоскочучи.

Вона танула. Він розтоплював її, доки Елоїза не перестала розуміти, хто вона й що робить.

Хотіла лише його. Більше. Його всього.

Тільки...

Тільки не так. Не хотіла, щоб він використовував її як ліки для зцілення своїх ран.

— Філіпе. — Їй дивом вдалося відшукати в собі силу й відсторонитися. — Не можна. Не так.

Спершу вона не очікувала, що чоловік її відпустить, але він відпустив — різко.

— Вибач, — важко дихаючи, зронив Філіп.

Здавався заціпенілим, і вона не знала: річ у поцілунку чи просто в бурхливих ранкових подіях.

— Не вибачайся. — Вона рефлекторно торкнулася спідниць, але тканина виявилася мокрою і не розгладжувалася. Проте Елоїза все одно провела по ній руками, почувуючись у власному тілі занадто нервово й незатишно.

Вона боялася, що кинеться в його обійми, якщо не рухатиметься, не примушуватиме себе до якихось незначних жестів.

— Тобі треба в дім, — усе ще низьким і хрипким голосом зауважив він.

Відчула, як її очі округлюються від подиву.

— А ти не йдеш?

Він похитав головою і дивним тоном без жодного виразу проговорив:

— Ти не замерзнеш. Зрештою, травень надворі.

— Так, але... — Вона урвала, бо насправді не знала, що сказати. Напевно, сподівалася, що він її переб'є.

Вона повернулася й подалася до пагорба, де стояв будинок, але зупинилася, щойно зачула в себе за спиною його тихий і рішучий голос:

— Мені треба подумати.

— Про що? — Не треба було питати, не треба було втручатись, але в неї ніколи не виходило не пхати носа до чужого проса.

— Не знаю. — Він безпомічно стенив плечима. — Напевно, про все.

Елоїза кивнула й далі попрямувала до будинку.

Але його похмурий погляд цілий день її не полишав.

РОЗДІЛ 9

...Усі ми сумуємо за батечком, а особливо цієї пори року. Але подумай: як тобі пощастило знати його цілих вісімнадцять років! Я мало пам'ятаю і дуже шкодую, що він не знає тієї мене, якою я стала.

*Елоїза Бріджертон — братові віконту Бріджертону на десяти роковини смерті
їхнього батька*

Того дня Елоїза навмисне спізнилася на вечерю. Ненадовго — не мала за звичку примушувати когось чекати, а на додачу не терпіла такої схильності в інших людей. Утім після ранкових подій гадки не мала, чи з'явиться взагалі сер Філіп на вечерю, а їй нестерпна була думка про очікування у вітальні, та ще й оце силкування не крутити пальцями складених долонь, поки роздумує, чи доведеться їсти на самоті.

Коли стрілка годинника показала рівно десять хвилин по сьомій, вона вирішила, що вже можна дійти такого висновку: якщо він її не чекає, то вже не приєднається до неї, а отже, можна прийти в їдальню й поводитися так, наче вона весь цей час і планувала вечеряти сама.

Але, на її подив і, правду кажучи, полегшу, коли вона увійшла до вітальні, Філіп стояв коло вікна, вбраний у вишуканий вечірній костюм, якщо й не останньої моди, то щонайменше дуже якісний та ідеально пошитий. Елоїза помітила, що він увесь одягнутий строго в чорне й біле, і подумала: він досі частково в жалобі за Мариною чи в нього просто такий смак? Її брати нечасто вдягалися, як павичі, хоч це було дуже популярно в певних колах *еліти*; сер Філіп також не скидався на прихильника яскравих речей.

Елоїза трохи постояла у дверях, вдивляючись у його профіль і розмірковуючи, чи він її побачив. А потім Філіп розвернувся, промовив її ім'я та підійшов.

— Сподіваюся, ви приймете мої вибачення за те, що сьогодні сталося. — Хоч його голос звучав спокійно, в очах вона бачила

благання й відчувала, що він дуже прагне її пробачення.

— Не треба вибачень, — швидко відповіла Елоїза, бо насправді широко так вважала. Звідки їй знати, чи варто йому перепрошувати, якщо вона навіть не розуміє, що сталося?

— Треба, — затинаючись відповів він. — Я переборщив. Я...

Вона промовчала, не зводячи погляду з його обличчя, а він прокашлявся.

Розтулив рота, але слова з його губ зірвалися лише через кілька секунд.

— Марина мало не потонула в тому озері.

Елоїза нажахано втягнула повітря й усвідомила, що затуляє рота рукою, лише коли відчула свої пальці на губах.

— Вона не дуже добре плавала, — пояснив він.

— Мені так шкода, — прошепотіла вона. — А ти...

Як про це спитати, не виказавши хворобливої цікавості? Цього ніяк було не уникнути, і вона не могла себе перебороти: їй треба було знати.

— Ти був там?

Він похмуро кивнув.

— Я її витягнув.

— Пощастило ж їй, — пробурмотіла Елоїза. — Напевно, вона дуже перелякалася.

Філіп промовчав. Навіть не кивнув.

Вона подумала про свого батька, про розпач, який її охопив, коли він упав на землю перед нею. Навіть у дитинстві вона вже була людиною дії. Ніколи не любила споглядати за життям, а завше хотіла щось робити, лагодити речі, ба навіть зцілювати людей. А того єдиного разу, коли ця навичка була по-справжньому потрібна, вона нічого не змогла вдіяти.

— Я рада, що ти зміг її врятувати, — пробурмотіла вона. — Жахливо було б, якби тобі не вдалося.

Він якось дивно на неї поглянув, і вона второпала, як це незрозуміло прозвучало, тому додала:

— Важко... коли... хтось помирає, а ти просто дивишся й ніяк не можеш цього зупинити. — Здавалося, що треба це сказати, та й вона

відчула якесь дивне єднання із чоловіком, що стояв перед нею так тихо, наче заціпенів, тому вона проговорила тихо й, мабуть, трішки скорботно: — Я знаю.

Він подивився на неї з питанням в очах.

— Мій батько, — лаконічно пояснила вона.

Це не те, чим вона з багатьма ділилася: насправді її добра подруга Пенелопа, напевно, була єдиною людиною поза колом близьких родичів, яка знала, що Елоїза — єдина очевидиця такої дивної і передчасної батькової смерті.

— Мені шкода, — пробурмотів він.

— Так, — сумовито проказала вона. — Мені теж.

А потім Філіп сказав найдивніше, що тільки можна було:

— Я не знав, що мої діти вміють плавати.

Це було так несподівано, настільки зненацька, що вона тільки кліпнула й перепитала:

— Даруй?

Він простягнув руку, запрошуючи жінку до їдальні.

— Я не знав, що вони вміють плавати, — похмуро повторив він. — Не знаю навіть, хто їх навчив.

— Яка різниця? — м'яко спитала Елоїза.

— Велика, — з гіркотою відказав Філіп, — бо навчити їх *мав би* я.

Важко було дивитися йому в обличчя. Не пригадувала, щоб коли-небудь бачила в когось такий біль, але водночас це якось зігрівало її серце. Коли людина так переймається своїми дітьми (хай навіть не вміючи з ними поводитися), це означає, що вона хороша. Елоїза знала, що має схильність бачити світ чорно-білим, що інколи занадто швидко складає судження про людей, бо не виконує подовгу аналізу відтінків сірого, але тут вона була певна.

Сер Філіп Крейн — хороша людина. Може, не ідеальна, але хороша, щиросердна.

— Тож, — озвалася вона жваво, бо звикла кидатися до розв'язання проблем, а не журитися ними, — тепер уже із цим нічого не вдієш. Вони не можуть розучитися робити те, що вже вміють.

Він завмер і поглянув на неї.

— Звісно, твоя правда. — І додав уже тихіше: — Але хай хто їх навчив, я мав знати, що вони це вміють.

Елоїза погоджувалась, але він так журився, що дорікати йому було б неприйнятно, ба навіть черство.

— Знаєш, у тебе все одно ще є час, — тихо проговорила вона.

— Для чого? — Насмішкуватий тон тепер обернувся проти нього самого. — Навчити їх плавати на спині, щоб розширити їхній купальний репертуар?

— Це теж. — Голос прозвучав гостро, бо її завше дратували жалощі людини до самої себе. — Але ти здатен ще багато чого іншого дізнатися про них. Ці діти чарівні.

Він із сумнівом поглянув на неї.

Елоїза покашляла.

— Вони справді час від часу бешкетують...

Він звів одну брову.

— Гаразд, вони досить часто бешкетують, але тільки тому, що прагнуть трішечки твоєї уваги.

— Це *вони* тобі сказали?

— Звісно, ні. — Вона всміхнулася через його наївність. — Їм лише вісім. Вони не розкажуть про це так розлого. Але для мене це очевидно.

Вони дійшли до їдальні, тож Елоїза сіла на стілець, який відсунув для неї лакей. Філіп сів навпроти, торкнувся келиха, але відсмикнув руку. Його губи поворухнулися — легенько, наче він хотів щось сказати, але не знав, як сформулювати.

Зрештою, коли Елоїза сама відпила вина, він запитав:

— А їм сподобалося? Я про купання.

Вона всміхнулася.

— Дуже. Тобі теж варто їх якимось туди зводити.

Він замружився й трохи потримав очі заплющеними — недовго, але більше часу, ніж забрало б кліпання.

— Не думаю, що зможу, — мовив він.

Вона кивнула. Розуміла, яку владу над людиною мають спогади.

— Може, кудись в інше місце, — запропонувала Елоїза. — Неподалік має бути ще якийсь озеро. Чи бодай ставок.

Філіп зачекав, поки вона візьме ложку, відтак зачерпнув супу.

— Гарна ідея. Думаю... — Він урвав і кашлянув. — Думаю, *це* мені до снаги. Поміркую, куди можна сходити.

Щось таке щемке було в його обличчі — непевність, уразливість. Усвідомлення, що він не певен у правильності такого рішення, але все одно ухвалює його. Елоїзине серце підскочило, навіть пропустило удар, і їй захотілося потягнутися через стіл і торкнутися його руки. Але, звісно, не можна. Навіть якби стіл не був на добрий фут довший за її руку, все одно не можна. Тому вона просто всміхнулася з надією, що ця усмішка його підбадьорить.

Філіп з'їв трохи супу, а тоді промокнув губи серветкою і проговорив:

— Сподіваюся, ти до нас приєднаєшся.

— Авжеж, — задоволено відказала Елоїза. — Я була б у відчаї, якби не отримала таке запрошення.

— Як на мене, ти перебільшуєш. — Його губи лукаво вигнулися. — Але все одно для нас це буде честь, а правду кажучи, *мені* полегшає, якщо ти підеш із нами. — Вона зацікавлено зирнула на нього, а він додав: — Твоя присутність — запорука вдалої прогулянки.

— О, ти перебіль...

Він урвав її на півслові:

— Нам усім буде значно приємніше у твоєму товаристві, — підкреслив Філіп, і Елоїза вирішила припинити сперечатись і милостиво прийняти комплімент.

Найімовірніше, це справді так і було. Він і його діти такі незвиклі проводити час разом, що Елоїзина присутність допоможе їм згладити гострі кути.

І Елоїза відчула, що вона зовсім не проти.

— Можливо, завтра, — запропонувала вона, — якщо днина не зіпсується.

— Навряд чи зіпсується, — невимушено відповів Філіп. — На негоду ніщо не вказує.

Елоїза проковтнула ложку супу — трішечки недосоленого курячого бульйону з дрібно нарізаною городиною — і глипнула на Філліпа.

— То ти передбачаєш погоду? — поцікавилася вона, відчуваючи, як скептицизм відбивається в неї на обличчі.

Один її кузен був переконаний, що вміє передбачати погоду, а коли вона його слухала, то щоразу або намокала до кісток, або відморожувала пальці ніг.

— Аж ніяк, — відповів він, — але можна... — Він урвав і злегка витягнув шию. — Що це було?

— Що саме? — перепитала Елоїза, але тут-таки почула те саме, що й Філліп.

Суперечка, яка щосекунди гучнішала. Важкі кроки.

Потужний потік лайки, після якого залунав нажаханий крик, що його міг видати лише дворецький...

І тут Елоїза *зрозуміла*.

— Божечки, — проговорила вона, і її пальці так ослабли, аж суп вилився з ложки назад у миску.

— Якого дідька? — Філліп підвівся, вочевидячки готуючись захищати домівку від чужинців.

Щоправда, не уявляв, з якими чужинцями йому доведеться стрітися. На яких дошкульних, диявольських прогнозах натрапить за якихось десять секунд.

Однак Елоїза знала. А ще знала, що дошкульні, диявольські прогнози — це ніщо, як порівняти з розлюченими, неадекватними й неймовірно кремезними прогнозами, бо насправді йшлося про пряму небезпеку для Філліпа.

— Елоїзо? — озвався Філліп, і його брови підскочили, коли вони обоє почули, як її ім'я проревів хтось іще.

Елоїза відчула, як кров відливає від найдальших ділянок тіла. Просто-таки відчула, *знала*, що так воно й сталося, дарма що не бачила червоної калюжі коло своїх ніг. Їй не пережити такої миті, не перебути її без убивства, причому бажано вбивства когось із-поміж дуже близьких родичів.

Вона підвелася, чіпляючись пальцями за стільницю. Кроки (правду кажучи, вони звучали як тупіт орди) наближалися.

— Ти їх знаєш? — запитав Філліп досить сумирним тоном як на людину, що невдовзі зустріне свою погибель.

Елоїза кивнула й навіть примудрилася витиснути із себе:

— Це мої брати.

Філліп подумав (поки дві пари рук тримали його за горлянку й притискали до стіни), що Елоїза могла б його й ретельніше застерегти.

Кілька зайвих *днів* його не врятували б, але він підготувався б, навіть якщо це не допомогло б переважити гуртову силу чотирьох напрочуд міцних, дуже розгніваних чоловіків, які, з огляду на зовнішність, ще й були досить близькими родичами.

Брати. Треба було подумати про це раніше. Найліпше за все, либонь, було б не залицятися до жінки, у якої є брати.

Чотири брати, якщо точніше.

Чотири. Диво, що він узагалі досі живий.

— Ентоні! — скрикнула Елоїза. — Припини!

Ентоні — принаймні Філліп припускав, що це він, бо чоловіки не завдали собі клопоту представитися, — лише міцніше стиснув пальці на горлянці у Філліпа.

— Бенедикте, — благала Елоїза, звертаючись до найвищого з них. — Будь людиною.

Другий (з тих двох, що стискали йому горло; а було ще двоє, утім вони тільки стояли поряд і дивилися на нього вовком) злегка ослабив хват й озирнувся на Елоїзу.

І то було величезною помилкою: вони так квапилися відірвати від його тіла кожну кінцівку, що досі не дивилися на неї аж так уважно, щоб помітити добрячий синець під оком.

Звісна річ, вони вирішили, що за цей синець відповідальний *він*.

Бенедикт ошаліло загарчав і втиснув Філліпа в стіну з такою силою, що той уже аж не торкався ногами підлоги.

«Чудово, — подумав Філліп. — Тепер я точно помру». Спершу стискання горлянки просто спричинило дискомфорт, але тепер...

— Годі! — заволала Елоїза, кидаючись на Бенедикта ззаду й тягнучи його за волосся.

Бенедикт завив, його голова сіпнулася назад, але, на жаль, Ентоні душив Філліпа незмінно міцним хватом, попри те що Бенедиктові й довелося його відпустити, аби відкараскатися від Елоїзи.

А Філліп помітив з усією уважністю, на яку був спроможний в обставинах свого кисневого голодування, що вона билася, наче фурія, схрещена з банші, а ще із самою Медузою-горгоною. Правою рукою досі тягала Бенедикта за волосся, хоч лівою обхопила ліктем його горлянку простісінько під підборіддям.

— Господи Ісусе, — вигукнув Бенедикт, кружляючи залою в спробах скинути із себе сестру. — Хто-небудь, зніміть її з мене.

Не дивно, що жоден інший Бріджертон не ринувся йому на поміч. Ба більше, одного з тих, що стояли під стіною, це видовище навіть веселило.

Картинка в очах Філліпа стала вужчати, темніти з країв, але він напевне ще відчув захват від Елоїзиної стійкості. Зрідка стрінеш жінку, здатну битися до переможного кінця.

Раптом обличчя в Ентоні нахилилося дуже близько до Філліпа.

— Ти... її... бив? — прогарчав він.

«Наче я здатен відповісти», — подумав крізь запаморочення Філліп.

— Ні! — загорлала Елоїза, відволікшись від видирання Бенедиктового волосся. — Звісно, що Філліп мене не бив.

Ентоні зміряв сестру гострим поглядом, а вона знову стала лупцювати Бенедикта.

— Не бачу причин для слова «звісно».

— Це сталося випадково, — не вгавала вона. — Він тут ні до чого.

Жоден із братів навіть не вдавав, що вірить їй, тому Елоїза додала:

— Та заради Бога! Ви справді гадаєте, що я стала б захищати когось, хто мене бив?

Це ніби спрацювало, і Ентоні грубим рухом відпустив Філліпа, а той умить сповз на долівку, намагаючись відсапатися.

Четверо. Хіба вона казала, що в неї аж четверо братів? Точно не казала. Він навіть не подумав би одружуватися із жінкою, у якої

четверо братів. Лише дурень зв'язався б із такою сімейкою.

— Що ви з ним зробили? — Елоїза зіскочила з Бенедикта й поспішила до Філіпа.

— А він із тобою що зробив? — відрубав один із двох інших братів.

Філіп згадав, що саме цей дав йому в підборіддя одразу перед тим, як інші вирішили його душити.

Вона кинула йому нищівний погляд.

— Ти що тут робиш?

— Захищаю честь сестри, — випалив він.

— Тільки від тебе мені захисту й бракувало. Тобі ще й двадцяти нема!

«Ага, — подумав Філіп, — напевно, це той, чиє ім'я починається на Г. Георг? Ні, не так. Гевін? Ні...»

— Мені двадцять три, — відрізав той з усією дратівливістю молодшого брата.

— А мені двадцять вісім, — відрубала вона. — Мені не потрібна була твоя допомога, коли ти ще в пелюшки був замотаний, і так само не потрібна зараз.

Грегори. Точно. Грегори. Вона писала про нього в листах. От дідько. Якщо він знає ім'я молодшого, то, напевно, знає і про всю зграю братів. Тут справді нема кого звинувачувати, хіба самого себе.

— Він захотів поїхати з нами, — сказав чоловік у кутку, єдиний, хто ще не намагався вбити Філіпа. Філіп вирішив, що цей йому подобається найбільше, особливо коли він схопив Грегори за передпліччя, щоб не дати молодшому братові кинутися на Елоїзу.

А Філіпові, який сидів на долівці, явилася вся іронія: це було б цілком заслужено. У пелюшки він, значить, був замотаний.

— То треба було його зупинити, — огризнулась Елоїза, вивчаючи, у якому стані був Філіп. — Ви бодай уявляєте, як мене налякали?

Брати втупилися в неї з такими виразами облич, наче сестра збожеволіла, що, на Філіпову думку, теж було цілком справедливо.

— Ти втратила право, — відрізав Ентоні, — заявляти про свій страх, сором, смуток чи будь-що інше, крім своєї безмежної дурості, тієї хвилини, коли втекла, ні слова нікому не сказавши.

Це Елоїзу дещо присмирило, але вона все одно процїдила:

— Наче я стала б слухати, що мені хто скаже.

— На відміну від нас, — пробурмотів той, кого, напевно, звали Колін, — з ким ти завжди поводишся як утілення покїрності й пошани.

— Ой, та заради Бога, — буркнула Елоїза собі під нїс, чого ніколи не зробила б ледї й що видалося зболеним вухам Фїллїпа дуже привабливим.

Зболеним? Його били по вухах? Важко згадати. Коли лишаєшся сам проти чотирьох, це часом стирає з пам'ятї деякі спогади.

— Ти, — той, хто напевно був Ентонї, тицьнув у Фїллїпа пальцем, — нікуди не йди.

Наче були якісь шанси, що він бодай встане.

— А ти? — Тут Ентонї звернувся до Елоїзи ще страшнішим голосом, хоч Фїллїп і не думав, що таке можливо. — Що ти взагалї в біса робиш?

Елоїза спробувала ухилитися від запитання, відкинувши його своїм у відповідь:

— А ви що тут робите?

І їй вдалося, бо брат таки відповїв:

— Рятуємо тебе від загибелї, — заволав він. — Заради Бога, Елоїзо, ти хоч уявляєш собі, як ми хвилювалися за тебе?

— А я вже думала була, що мого зникнення й не помітили, — спробувала пожартувати сестра.

— Елоїзо, — вїв далї Ентонї, — матїнка як не своя.

Це вмить протверезило Елоїзу.

— О нї, — прошепотїла вона. — Я не подумала.

— Так, не подумала, — відповїв Ентонї тим суворим тоном, якого очїкуєш від чоловіка, що вже двадцять рокїв очолює сім'ю. — Менї варто було для тебе привезти батїг.

Фїллїп хотїв утрутитися, бо не змирився б зі шмаганням батогом, але тут Ентонї додав:

— Чи принаймнї намордник. — І Фїллїп виснував, що цей брат таки добре знає Елоїзу.

— Куди це ти зїбрався? — прикрикнув Бенедикт.

Цієї секунди Філіп збагнув, що став підводитися, відтак плюхнувся назад, на своє безпечне місце на долівці.

Філіп поглянув на Елоїзу.

— Може, зараз уже час для знайомства?

— Ой. — Елоїза ковтнула. — Так, авжеж. Це мої брати.

— Я здогадався, — сухим, як пісок, голосом відказав Філіп.

Вона винувато глянула на нього, і Філіп подумав: це найменше, що вона могла б удіяти після того, як із її вини його мучили й мало не вбили.

Потім Елоїза повернулася до своїх братів і вказала на кожного по черзі, називаючи їхні імена:

— Ентоні, Бенедикт, Колін, Грегорі. Оці троє, — вона обвела рукою Е., Б. й К., — мої старші брати. А цей, — вона зневажливо махнула в бік Грегорі, — карапуз.

Грегорі в ту мить скидався на людину, ладну її задушити, а Філіп і не заперечив би, бо це звільнило б його від *власних* убивчих намірів.

А тоді Елоїза нарешті знову обернулася до Філіпа й сказала братам:

— Сер Філіп Крейн, хоча, гадаю, його ім'я ви вже знаєте.

— У тебе лист у столі лежав, — пояснив Колін.

Елоїза змучено замружилася. Філіпові здалося, він бачить, як вона самими губами промовляє: «Дурепа, дурепа, дурепа».

Колін понуро посміхнувся.

— На майбутнє: якщо ще раз вирішиш утекти, будь обачнішою.

— Я запам'ятаю, — огризнулась Елоїза, але вона вже втрачала запал.

— Я вже можу встати? — поцікавився Філіп, ні до кого конкретно не звертаючись.

— Ні.

Важко було розібрати, котрий Бріджертон сказав це найголосніше.

Філіп залишився сидіти долі. Не вважав, що він боягуз, та й сам себе запевняв, що кулаками орудує непогано, але, дідько, їх-бо аж *четверо!*

Може, він і боксер, але не дурень-самогубець.

— Звідки в тебе такий синець? — тихо спитав Колін.

Елоїза трохи помовчала й відповіла:

— Це сталося випадково.

Брат якусь мить обмірковував її слова.

— Чи не могла б ти розповісти подробиці?

Елоїза ковтнула грудку в горлі й глипнула на Філіпа, але краще б вона цього не робила. Це тільки ще дужче переконувало *оцих* (а він уже почав так називати їх чотирьох), що причиною її травми став він.

Непорозуміння, яке могло призвести лише до його смерті й розчленування. Чоловіки достоту не з тих, хто дозволив би комусь підняти руку на їхню сестру, не кажучи вже про те, щоб підбити їй око.

— Просто розкажи їм правду, Елоїзо, — утомлено попросив Філіп.

— Це зробили його діти, — скривившись, зізналася вона.

Але Філіп не переймався. Хай вони його мало не задушили, а втім, не скидалися на людей, котрі кривдять невинних дітей. Та й Елоїза нічого не сказала б, якби хоч припускала, що через це Олівер з Амандою можуть опинитися в біді.

— У нього є діти? — Ентоні окинув його вже не таким зневажливим поглядом.

Філіп вирішив, що Ентоні й сам батько.

— Двоє, — відповіла Елоїза. — Вони двійнята. Хлопчик і дівчинка. По вісім років.

— Мої вітання, — пробурмотів Ентоні.

— Дякую, — відказав Філіп, почувуючись дуже старим і змореним.

— Але, мабуть, співчуття були б доречніші.

Ентоні подивився на нього із цікавістю й майже (але не до кінця) усміхнувся.

— Вони не були в захваті від мого приїзду, — продовжила Елоїза.

— Розумні діти, — похвалив Ентоні.

Сестра зиркнула на нього без тіні гумору.

— Вони протягнули над підлогою мотузку, — розповіла вона. — Геть як Колін 1804 року. — Тут вона повернулася до брата й пронизала його зловорожим поглядом.

Колінові уста недовірливо вигнулися.

— Ти аж *рік* запам'ятала?

— Вона все запам'ятовує, — прокоментував Бенедикт.

Тут Елоїза звернула лихий погляд до того брата.

Попри біль у горлі, Філіпові ця розмова аж починала подобатися.

Елоїза по-королівському повернулася до Ентоні.

— І я впала, — лаконічно закінчила вона.

— На око?

— Власне, на стегно, але не похопилася виставити перед собою руки, тому вдарилася й щокою. Як я зрозуміла, синець розповзся аж на око.

Ентоні люто поглянув на Філіпа.

— Вона каже правду?

Філіп кивнув.

— Присягаю братовою могилою. Діти теж підтвердять, якщо забажаєте їх допитати.

— Звісно, ні, — буркнув Ентоні. — Я б нізащо... — Він відкашлявся й наказав: — Підводься.

Але жорсткий тон свого голосу він компенсував простягнутою для допомоги рукою.

Філіп сперся на його руку, вирішивши, що Елоїзиною брата краще мати за спільника, ніж за ворога. Однак він усе одно поглядав на чоловіків Бріджертонів із пересторогою і прибрав оборонної пози. Якби всі четверо на нього накинулися, у нього не було б шансів, а він ще не мав певності, чи такого не трапиться.

До кінця дня він або помре, або одружиться, і він не був ладен дозволити братам Бріджертонам самим вирішувати його долю.

І тут Ентоні стишив своїх трьох молодших братів і сестру самим лише поглядом, повернувся до Філіпа й запропонував:

— Напевно, тобі слід розповісти нам, що сталося.

Кутком ока Філіп узднів, як Елоїза розтуляє рота, щоб утритись, а потім знову його стуляє та сідає на стілець, а на її личку якщо не покора, то принаймні емоція, найближча до цього з усіх, котрі він тільки в неї бачив.

Філіп вирішив, що треба навчитися зиркати вовком, як Ентоні Бріджертон. Тоді він своїх дітей вишколить миттю.

— Не думаю, що Елоїза нам заважатиме, — м'яко проговорив Ентоні.
— Будь ласка, говори.

Філіп зирнув на Елоїзу. Та ладна була вибухнути. Але все одно прикусила язика, а для неї це було неабияким подвигом.

Філіп стисло переказав події, що спричинили Елоїзине прибуття в Ромні-голл. Розповів Ентоні про листи, починаючи від Елоїзиноного висловлення співчуття, потім про те, як вони стали друзями з листування, а урвав лише тоді, коли Колін похитав головою і пробурчав:

— А мені все було цікаво, що вона там випикує в себе в кімнаті. — Філіп спантеличено поглянув на цього брата, і Колін звів руки, пояснивши: — Її пальці. На них постійно були плями від чорнила, а я все не міг збагнути чому.

Закінчив Філіп свою розповідь так:

— Тож розумієте, я шукав дружину. З тону її листів вона видалася мені розумною та розважливою. Якщо ви затримаєтеся й познайомитеся з моїми дітьми, то зрозумієте, що вони можуть бути досить... — Він вишукував найнеприємніший епітет. — Норовливими, — нарешті вирішив він, задоволений таким вибором характеристики. — Я сподівався, що вона справить на них вплив, зможе заспокоїти.

— Елоїза? — пирхнув Бенедикт, і з облич інших трьох братів Філіп побачив, що вони згодні з такою сміхотливою реакцією.

Дарма що Філіп усміхнувся від коментаря Бенедикта про те, що Елоїза запам'ятовує все, навіть *погодився* з Ентоні щодо застосування намордника, утім ставало ясно, що брати Бріджертони все одно не цінували сестру як годиться.

— Ваша сестра, — гостро відказав він, — фантастично впливає на моїх дітей. І краще обійдіться без зневаги на її адресу в моїй присутності.

Напевно, цим він підписав собі смертний вирок. Урешті-решт, їх четверо, і йому краще не кидати братам виклик. Але хай вони й проїхали пів країни, аби захистити Елоїзу від неслави, він однаково не збирався стояти й слухати, як вони пирхають, соплять і насміхаються з неї.

Не з Елоїзи. Не перед ним.

Та, на його подив, жоден із них не сприйняв цього за виклик. Ентоні, який вочевидь лишався за головного, навіть втупив у нього оцінювальний погляд, немовби зчищав шари шкаралуці, доки не побачить, що сховано всередині.

— Мені з тобою багато про що треба поговорити, — тихо мовив Ентоні.

Філіп кивнув.

— Гадаю, із сестрою тобі також треба буде поговорити.

Елоїза поглянула на нього з вдячністю. Він не був здивований. Не уявляв, щоб її не обурило, якби якесь рішення стосовно її життя було ухвалене без неї. Дідько, та без неї взагалі ніяких рішень ухвалювати не можна було.

— Авжеж, — підтвердив Ентоні, — треба. Я навіть вважаю, що з нею мені треба поговорити найперше, якщо не заперечуєш.

Наче Філіпові забракне клепки сперечатися з одним Бріджертоном, коли троє інших втупилися в нього й були напоготові.

— Прошу. Можете скористатися моїм кабінетом, — запропонував він. — Елоїза проведе.

Цього краще було не казати. Нікому з братів не сподобалося нагадування, що Елоїза пробула в маєтку стільки, аж уже знає, де тут і що.

Ентоні з Елоїзою мовчки вийшли, а Філіп опинився сам на сам із рештою братів Бріджертонів.

— Не проти, якщо я сяду? — спитав Філіп, підозрюючи, що чекати їм у ідальні ще доведеться довго.

— Сідай, звісно, — розщедрився Колін.

Бенедикт і Грегорі лише надалі злісно витріщалися. Філіп звернув увагу, що й Колін не надто прагнув подружитися. Може, він і не так агресивно налаштований, як його брати, але в його очах стояла гостра проникливість, яку, вирішив Філіп, не слід недооцінювати.

— Прошу, — Філіп указав на вечерю на столі, — пригощайтесь.

Бенедикт і Грегорі насупилися, немовби він їм отруту пропонує, однак Колін сів навпроти нього й узяв із тарелі хрустку булочку.

— Вони дуже вдалі, — прокоментував Філіп, хоч цього вечора ще не встиг скуштувати випічку.

— Добре, — процідив Колін, відкушуючи. — Я голодний як вовк.

— Як ти можеш думати про їжу? — злісно спитав Грегорі.

— Я завжди думаю про їжу, — відказав Колін, обводячи поглядом стіл, поки не відшукав масло. — Що ще існує в цьому світі цінного, крім їжі?

— Твоя дружина, — протягнув Бенедикт.

— А, ну так, ще моя дружина, — кивнув Колін. Він повернувся до Філіпа, гостро поглянув на нього й повідомив: — Просто щоб ти знав, я волів би провести цю ніч із дружиною.

Філіпові не спадала на думку жодна відповідь, яка б так чи інакше не ображала місис Бріджертон, тому він лише кивнув і собі намастив маслом булочку.

Колін відкусив здоровий шмат, відтак заговорив із повним ротом, порушуючи етикет і цим відверто ображаючи господаря:

— Ми всього кілька тижнів тому одружилися.

Філіп питально звів одну брову.

— Ми ще молодята.

Хазяїн маєтку кивнув, бо тут потрібна була якась відповідь.

Колін нахилився над столом.

— Я *дуже* не хотів залишати дружину.

— Зрозуміло, — пробурмотів Філіп, бо що ще йому казати?

— Ти розумієш, про що він говорить? — утрутився Грегорі.

Колін зимно подивився на брата, який виявився ще замолодим, щоб опанувати високе мистецтво нюансів й обережних розмов.

Філіп зачекав, поки Колін повернеться до столу, запропонував йому таріль зі спаржею (яку той прийняв) і мовив:

— Припускаю, тобі бракує твоєї дружини.

Запала нетривала тиша, Колін зневажливо глипнув на наймолодшого брата й тоді відповів:

— Так і є.

Філіп поглянув на Бенедикта, бо лише той не долучився до напруженої розмови.

І подивитись на нього — це була велика помилка. Бенедикт розминав руки з виглядом людини, яка шкодує, що не придушила Філіпа, коли був шанс.

Тоді Філіп звернув погляд до Ґрегорі, який гнівно схрестив руки на грудях. Усе його тіло мало не трусилося від люті — може, через Філіпа, а може, через власну родину, яка до нього цілий вечір ставилася як до зеленого хлопчиська. Він зустрів погляд Філіпа без люб'язності. Підборіддя в Ґрегорі висунулося вперед, він стиснув зуби й...

І з Філіпа було годі. Він знову звернув погляд до Коліна.

Колін далі розбирався з їжею, примудрившись так зачарувати слуг, що ті принесли йому миску супу.

Одначе він відклав ложку: розглядав свою ліву руку, ліниво розминаючи по черзі кожен палець, і бурмотів по одному слову, звертаючись до Філіпа:

— Мені. Бракує. Дружини.

— Дідько з вами, — нарешті скипів Філіп. — Якщо хочете зламати мені ноги, то, може, вже так і зробіть?

РОЗДІЛ 10

...Ти ніколи до кінця не збагнеш, як тобі не пощастило мати лише сестер, моя найдорожча Пенелопа. Бо з братами значно веселіше!

Елоїза Бріджертон — Пенелопі Фезерінгтон після опівнічної прогулянки верхи в Гайд-парку з трьома старшими братами

— Ось твої варіанти, — сказав Ентоні, по-хазяйськи всідаючись у кабінеті за стіл Філліпа. — Можеш одружитися з ним за тиждень, а можеш за два.

Елоїзин рот від жаху набув форми овалу.

— Ентоні!

— Ти очікувала, що я запропоную якусь альтернативу? — лагідно спитав він. — Гадаю, можна розтягнути до трьох тижнів, якщо надаси мені дуже поважну причину.

Вона терпіти не могла цієї його манери говорити так, ніби він розважливий і мудрий, а вона просто неслухняна дитина. Коли її брат сік і рубав, було значно ліпше. Тоді вона принаймні могла вдавати, що він оскаженів, а вона бідолашна, безневинна жертва.

— Не бачу причин, щоб ти була проти, — говорив далі Ентоні. — Хіба ти приїхала сюди не з наміром побратися з ним?

— Ні! Я сюди приїхала з наміром з'ясувати, чи підходить він для одруження.

— А він підходить?

— Не знаю, — відповіла вона. — Я тут лише два дні.

— Але, — проказав Ентоні, ліниво розглядаючи нігті в тьмяному світлі свічок, — цього все одно більш ніж достатньо, щоб знищити твою репутацію.

— А чи хтось знає, що я поїхала? — поспішно спитала вона. — Себто крім родини.

— Ще ні, — визнав Ентоні, — але хтось та й дізнається. Завжди хтось дізнається.

— У мене тут мала бути компаньйонка, — похмуро мовила Елоїза.

— А вона була? — запитав він таким невимушеним тоном, немовби вони обговорювали, чи буде на вечерю ягня, або планували полювання йому для розваги.

— Скоро приїде.

— Гм-м-м. Дуже прикро, що я приїхав раніше за неї.

— Дуже прикро, — процідила Елоїза.

— Що ти сказала? — перепитав він таким голосом, що стало ясно: він розчув кожнісіньке слово.

— Ентоні. — Його ім'я з вуст Елоїзи лунало, неначе молитва, хоч вона й сама не уявляла, про що благала.

Він розвернувся до сестри з вогнем в очах. Той погляд влучав із такою силою, що вона збагнула: варто було подякувати, що досі він вдавав, буцім розглядає свої нігті.

Вона позадкувала. Хто завгодно позадкував би, побачивши Ентоні Бріджертона в такій люті.

Та коли він заговорив, його голос звучав спокійно й стримано.

— Знаєш, як постелиш, так і виспишся, — повільно й точно добираючи слова, проговорив брат. — Боюся, ти тут постелила не найкращим чином.

— Ти змусиш мене вийти за чоловіка, якого я не знаю? — прошепотіла вона.

— А ти його не знаєш? — відказав Ентоні. — Бо в ідальні мені здалося, що ти його знаєш дуже навіть добре. Ти чіплялася за кожну нагоду стати на його захист.

Ентоні заганяв сестру в кут, і це доводило її до божевілля.

— Цього не достатньо для шлюбу, — наполягала вона. — Ще не достатньо.

Проте Ентоні був не з тих, хто легко здається.

— Якщо не зараз, то коли? Через тиждень? Два?

— Годі! — скрикнула вона, бажаючи сплеснути руками. — Ти не даєш мені думати.

— Ти *сама* не даєш собі думати, — виправив він. — Якби ти бодай на мить замислилася, скористалася тією крихітною часточкою мозку, де ще лишився здоровий глузд, то нізащо не втекла б.

Вона схрестила руки на грудях і відвернулася. На це їй не було чого відповісти, і це її вбивало.

— Що ти робитимеш, Елоїзо? — спитав Ентоні.

— Не знаю, — процідила вона, лютуючи від того, як безглуздо звучать її слова.

— Отож, — повів брат тим своїм жахливо розважливим голосом, — це ставить нас у певну безвихідь, тобі не здається?

— А не можна просто взяти й висловитися? — Вона затиснула схрещені на грудях руки в кулачки. — Обов'язково кожне речення закінчувати запитанням?

Ентоні безрадісно всміхнувся.

— А я думав, ти оціниш, що я цікавлюся твоєю думкою.

— Ти поводишся поблажливо, і ти це знаєш.

Він подався вперед, у його очах зачаїлися блискавки.

— Ти хоч уявляєш, чого мені зараз вартує стримувати емоції?

Елоїза вирішила не ризикувати з припущеннями.

— Ти втекла гупої ночі, — вів далі брат, зводячись на рівні, — ані слова не зронивши, навіть записки не лишила...

— Я залишила записку! — не витримала вона. Ентоні подивився на неї з виразною недовірою. — Залишила! — наполягала Елоїза. — На тумбочці в передпокої. Просто біля китайської вази.

— І в цій таємничій записці було сказано...

— Було сказано, щоб ви не хвилювалися, що я жива і здорова й напишу вам протягом місяця.

— Он воно що, — насмішкувато протягнув Ентоні. — Ну, від *цього* мені б полегшало.

— Не знаю, чому ви її не знайшли, — процідила Елоїза. — Напевно, вона загубилась у стосі запрошень.

— Ми всі вирішили, — продовжував він, ступаючи ближче до сестри, — що тебе викрали.

Елоїза зблідла. Вона й не подумала, що рідня здатна дійти такого висновку. Навіть не уявляла, що її записка лишиться непоміченою.

— Знаєш, що зробила матінка? — смертельно серйозним голосом запитав Ентоні. — Вже *після* того, як мало не злягла від хвилювання?

Елоїза похитала головою, боячись відповіді.

— Вона пішла в банк, — повідомив Ентоні. — А знаєш чому?

— Можеш просто сказати? — втомлено попросила Елоїза.

Вона ненавиділа такого стибу запитання.

— Вона пішла туди, — брат загрозливо насувався на неї, — аби пересвідчитися, чи всі її заощадження можна швидко вивести на випадок, якщо *за тебе доведеться платити викуп!*

Елоїза здригнулася від люті в голосі старшого брата. «Я ж бо залишила записку», — хотіла повторити вона, але розуміла, що так буде тільки гірше. Вона помилилася, вона утнула дурницю й не хотіла поглиблювати враження про свою дурість спробами виправдатися.

— Це Пенелопа зрештою здогадалася, що ти скоїла, — визнав Ентоні. — Ми попросили її обшукати твою кімнату, бо вона вочевидь бувала там частіше за будь-кого з нас.

Елоїза кивнула. Пенелопа була її найближчою подругою — та й залишалася нею, попри те що одружилася з Коліном. Дівчата годинами просиджували в Елоїзиній кімнаті й теревенили про все на світі. Листи від Філіпа були єдиною таємницею, про яку Елоїза їй так і не зізналася.

— А де вона знайшла лист? — запитала Елоїза.

Це було не так важливо, але вона не могла стримати цікавості.

— Він випав за стіл. — Ентоні схрестив руки на грудях. — А з ним — засушена квітка.

Видалося, що брат говорив правду.

— Він ботанік, — прошепотіла Елоїза.

— Даруй?

— Ботанік, — уже голосніше повторила вона. — Сер Філіп. Він був найкращим у Кембриджі. Став би академіком, якби його брат не загинув під Ватерлоо.

Ентоні кивнув, перетравлюючи цю нову інформацію, як і той факт, що Елоїзі про це відомо.

— Якщо скажеш мені, що він жорстокий, що він тебе битиме, що він тебе ображатиме й принижуватиме, я не примушу тебе до шлюбу. Але перш ніж ти заговориш, я хочу, щоб ти поміркувала над тим, що я скажу. Ти Бріджертон. Мені байдуже, з ким ти поберешся, яке в тебе буде прізвище, коли постанеш перед панотцем і даси подружню обітницю. Ти назавжди залишаєшся Бріджертон, а ми поводимося із честю й чесністю — не тому що від нас цього очікують, а тому що *такі ми є*.

Елоїза кивнула й проковтнула грудку в горлі, силкуючись здолати сльози, які пекли в очах.

— Тож зараз я хочу в тебе спитати, — вів далі Ентоні. — Чи є причина, з якої ти не можеш побратися із сером Філліпом Крейном?

— Нема, — прошепотіла вона.

Навіть не вагалася. Вона не була готова до таких запитань, не була готова до шлюбу, але не заплямувала б правди ваганням із відповіддю.

— Я так і думав.

Вона стояла нерухомо, майже заціпеніло, не знаючи, що робити чи казати. Відвернулася, хоч і розуміла: Ентоні знає, що вона плаче, — але Елоїзі все одно не хотілося показувати йому своїх сліз.

— Я одружуся з ним, — видушила вона, давлячись словами. — Просто я... я хотіла...

Брат помовчав трохи, поважаючи її хвилювання, але вона не продовжила, тому він спитав:

— Чого ти хотіла, Елоїзо?

— Я сподівалася, це буде шлюб від кохання, — проговорила вона так тихо, що й сама себе ледве розчула.

— Зрозуміло, — відповів Ентоні, адже мав незмінно прекрасний слух. — Варто було про це подумати до втечі, тобі не здається?

Цієї миті вона ненавиділа старшого брата.

— Ти ж одружився з коханою. Ти маєш розуміти.

— *Я*, — тон його голосу вказував на те, що йому не сподобалося, як вона спробувала перевести розмову на нього, — одружився після того,

як мене з моєю дружиною зловила в компрометувальній позі найскандальніша, трясця її матері, пліткарка в усій Англії.

Елоїза зробила довгий видих, почуваячись дурепою. Ентоні одружився багато років тому. Вона вже й забула, за яких обставин.

— На момент одруження я не кохав цю жінку, — продовжував він. — Принаймні, — додав він уже м'якше, трохи буркотливо й із ностальгією, — якщо й кохав, то ще цього не усвідомлював.

Елоїза кивнула.

— Тобі дуже пощастило, — проговорила вона, відчайдушно бажаючи, щоб їй із Філіпом пощастило так само.

Аж тут Ентоні її здивував, бо не насварив і не дорікнув. Сказав лишень:

— Знаю.

— Я почувалася самотньою, — прошепотіла вона. — Коли Пенелопа з Коліном побралися... — Вона опала в крісло й дозволила голові впасти в долоні. — Я жахлива людина. Напевно, я жахлива, страшна, поверхнева людина, бо, коли вони одружилися, я думала тільки про себе.

Ентоні зітхнув і присів коло неї навшпиньки.

— Ти не жахлива людина, Елоїзо. І ти це знаєш.

Вона поглянула на нього, замислившись, коли це він, її брат, устиг помудрішати. Якби він ще бодай слово прокричав чи ще хвилину говорив із нею тим насмішкуватим тоном, вона зламалася б. Зламалася б чи закрилася б, але в усякому разі щось між ними було б утрачено.

Але ось він — не абихто, а Ентоні, зарозумілий, пихатий і зневажливий, наскільки й личить бути дворянинові, — опустився перед нею навколішки, накрив її долоню своєю та говорить до сестри так лагідно, що мало не розбиває їй серце.

— Я зраділа за них, — мовила вона. — Досі *радію*.

— Я знаю.

— Я нічого не мала відчувати, окрім цієї радості.

— Якби ти більше нічого не відчувала, то не була б людиною.

— Пенелопа стала мені *сестрою*, — продовжувала вона. — Я мала б радіти.

— Але ти сказала, що раділа.

Вона кивнула.

— Я і радію. Радію. Я знаю. Це не просто слова. — Ентоні з лагідним усміхом чекав продовження. — Просто я раптом відчула себе такою самотньою і такою *старою*. — Вона поглянула на нього, гадаючи, чи здатен він зрозуміти. — Я ніколи не думала, що мене покинуть.

Він пирснув.

— Елоїзо Бріджертон, я не вважаю, що хтось *хоч колись* припуститься такої помилки й покине тебе.

Відчула, як її губи вигинаються в слабкій усмішці, і здивувалася, що братові вдалося дібрати *влучні* слова.

— Напевно, я ніколи серйозно не думала, що назавжди лишуся старою дівкою, — зізналася вона. — А якщо й думала, то Пенелопу теж уявляла поряд. Це було не надто добре з мого боку, я навіть не певна, що замислювалася про це, але...

— Але просто так було, — змилювався він і закінчив думку за сестру. — Мені здається, Пенелопа й сама не думала, що одружиться. Та й Колін, чесно кажучи, теж навряд про це думав. Знаєш, кохання часом підкрадається непомітно.

Вона кивнула й замислилася, чи кохання підкрадеться й до неї. Либонь, ні. Вона з тих людей, які повинні відчутти, як кохання звалилося на голову.

— Я рада, що вони побралися, — проговорила Елоїза.

— Знаю. Я теж радий.

— Сер Філіп. — Вона вказала на двері, хоч він і був далі коридором, за двома поворотами, десь у їдальні. — Ми понад рік листувалися. А потім він написав про шлюб. І вчинив так розсудливо: не робив пропозиції, а тільки спитав, чи хотіла б я погостювати й подивитися — а раптом ми підійдемо одне одному. Я сказала собі, що він збожеволів, що не можна навіть думати про таку пропозицію. Хіба можна побратися з незнайомцем? — Елоїза видала тремкий смішок. — А потім Колін із Пенелопою оголосили про заручини. Здалося, що в мене підлога з-під ніг вислизнула. І тоді я стала розмірковувати. Щоразу,

коли дивилася на свій стіл, на шухлядку, де зберігала його листи, здавалося, що вони пропалювали в дереві діру.

Ентоні лише мовчки потиснув їй руку, наче розумів.

— Треба було щось робити, — закінчила вона. — Не можна було просто сидіти й чекати, поки щось станеться саме собою.

З братових вуст зірвався смішок.

— Елоїзо, — мовив він, — це якраз найменше, що тривожило мене стосовно тебе.

— Ент...

— Ні, дай договорю, — урвав брат. — Ти особлива, Елоїзо. З тобою ніколи нічого не *стається саме собою*. Повір мені. Я стежив за твоїм дорослішанням, мені доводилося бути тобі за батька тоді, коли я хотів бути просто твоїм братом.

Її губи розтулились, а серце стиснулося. Він мав рацію. Він таки *був* їй за батька. Ніхто з них не бажав йому такої ролі, але Ентоні роками грав її без жодної скарги.

А цього разу вже вона потиснула його руку — не так через любов до нього, а тому що тільки тепер збагнула, скільки всього накоїла.

— Ти *сама* вирішуєш, що з тобою станеться, Елоїзо, — сказав Ентоні. — Ти завжди сама здійснювала вибір, сама все контролювала. Може, тобі не завжди так здавалось, але насправді так і було.

Вона на мить замружилася, похитала головою і сказала:

— Що ж, я приїхала сюди, намагаючись самотійно зробити вибір. Мені здавалося, це хороший план.

— Можливо, — тихенько відповів Ентоні, — цей план справді виявиться гарним. Сер Філіп видається мені гідною людиною.

Елоїза не змогла приховати сварливого виразу обличчя.

— Ти дійшов такого висновку, схопивши його за горло?

Ентоні зверхньо її озирнув.

— Ти й не уявляєш, що чоловіки можуть дізнатись один про одного під час бійки.

— І це ти називаєш бійкою? Вас було четверо проти одного!

Він стенив плечима.

— Я і не казав, що йдеться про *чесну* бійку.

— Ти безнадійний.

— Цікавий епітет, з огляду на *твої* нещодавні походеньки.

Елоїза відчула, що паленіє.

— Гаразд, — мовив Ентоні, чий жвавий тон вказував на зміну теми.

— Ось як ми вчинимо.

І Елоїза зрозуміла: що він скаже, те вона й зробить. Такий у нього був рішучий голос.

— Ти негайно спакуєш речі, — наказав Ентоні, — і ми всі поїдемо до «Мого котеджу», де пробудемо тиждень.

Елоїза кивнула. «Мій котедж» — це доволі чудернацька назва, яку вигадав Бенедикт для своєї оселі неподалік від Ромні-голлу, у Вілтширі. Він живе там разом із дружиною Софі й трьома синами. Будинок не надто просторий, але затишний, і кільком зайвим Бріджертонам кімнати там достоту знайдуть.

— Твій сер Філліп може щодня приїздити в гості, — вів собі Ентоні, і Елоїза розуміла значення його слів: «Твій сер Філліп *буде* щодня приїздити в гості». Вона знову кивнула. — Якщо наприкінці тижня я вирішу, що він достатньо гідний шлюбу з моєю сестрою, ти вийдеш за нього. Без затримок.

— А ти впевнений, що годен дійти правильних висновків про характер людини за один тиждень?

— На таке зрідка коли потрібно більше ніж тиждень, — заявив Ентоні. — А якщо я вагатимусь, ми просто зачекаємо ще тиждень.

— Але сер Філліп і сам може не схотіти побратися зі мною. — Елоїза відчула, що має на це вказати.

Ентоні важко подивився на сестру.

— Такого варіанта в нього нема.

Елоїза ковтнула.

Одна брова в Ентоні зухвало вигнулася.

— Ми порозумілися з тобою?

Вона кивнула. Його план видавався розсудливим (широ кажучи, навіть розсудливішим, аніж міг вигадати якийсь інший старший брат), а якщо щось піде зовсім не так, якщо вона вирішить, що ніяк не може побратися із сером Філліпом Крейном, то що ж, у неї ще залишиться

тиждень, аби вигадати, як із цього виплутатися. За тиждень багато чого може статися.

От поглянути б бодай на події останніх семи днів.

— Повернімося до їдальні? — запропонував Ентоні. — Напевно, ти голодна, а якщо ми ще трохи затримаємося, Колін достеменно змете все, чим у нашого господаря хата багата.

Елоїза кивнула.

— Або це, або ж вони його вже прикінчили.

Ентоні ненадовго завмер, обмірковуючи її слова.

— Це врятувало б мене від весільних витрат.

— Ентоні!

— Я пожартував, Елоїзо, — запевнив брат, утомлено хитаючи головою. — А тепер ходімо. Переконаймося, що твій сер Філліп ще не покинув світу живих.

— А потім, — саме казав Бенедикт, коли Ентоні з Елоїзою повернулися до їдальні, — у таверну зайшла наймичка, і в неї були *найбільші*...

— Бенедикте! — прикрикнула Елоїза.

Той озирнувся на сестру з неймовірно присоромленим обличчям і сховав за спину долоні, якими вочевидь показував розміри того, чим Господь непомірно обдарував ту жінку, відтак пробурмотів:

— Вибач.

— Ти ж одружений, — дорікнула йому Елоїза.

— Але ж не сліпий, — вищирився Колін.

— І ти теж одружений! — насварила його вона.

— Але не сліпий, — повторив він.

— Елоїзо, — заговорив Грегори, напевно, з найнестерпнішою поблажливістю в голосі, яку вона коли-небудь чула, — є дещо таке, що неможливо не помітити. Особливо, — додав він, — якщо ти чоловік.

— Це точно, — визнав Ентоні. — Я і сам таке бачив.

Елоїза нажахано втягнула повітря, переводячи погляд з одного брата на іншого, шукаючи залишки притомності в цій вигрібній ямі шаленства. Її погляд упав на Філліпа, який, зважаючи на все, устиг

заприятелювати з її братами на все життя, поки вона була сам на сам з Ентоні.

— Сер Філіп? — поклікала вона, очікуючи почути щось прийнятне. Але він лише підступно посміхнувся.

— Я знаю, про кого вони говорять, — повідомив він. — Безліч разів бував у тому заїжджому дворі. Люсі дуже відома в цих краях.

— Навіть я про неї чув, — підтакнув Бенедикт, киваючи як знавець. — Я живу всього за якусь годину звідси, якщо їхати верхи. Чи й менше, якщо чвалом.

Грегори нахилився до Філіпа, і в блакитних очах сяйнула цікавість.

— То ти вже? Хоч раз?

— Грегори! — майже заволатала Елоїза.

Це вже було занадто. Її брати взагалі не мали б про таке розмовляти в її присутності, ба більше — вона аж ніяк не воліла знати, чи злягався сер Філіп із дівкою з таверни, котра має перса завбільшки з дві супниці.

Але Філіп лише похитав головою.

— Вона одружена, — відповів він. — А в мене була дружина.

Ентоні повернувся до Елоїзи й прошепотів їй на вухо:

— Він підходить.

— Як мене тішить оця висока планка для претендента на руку твоєї любої сестри, — процідила вона.

— Я ж сказав, — пояснив Ентоні, — я бачив Люсі. Цей приятель уміє себе стримувати.

Вона вперла руки в боки й поглянула старшому братові простісінько у вічі.

— А тебе вона спокушала?

— Звісно, ні! Кейт мені голову відірвала б.

— Я не про те, що з тобою зробить Кейт, якщо ти збочиш, хоча дотримуюся думки, що в такому разі їй слід було б почати не з голови...

Ентоні поморщився. Розумів, що вона справді так вважає.

— Я хочу знати, чи відчув ти спокусу.

— Ні, — зізнався Ентоні, хитаючи головою. — Тільки нікому не кажи. Усе ж таки мене як-не-як вважали гульвісою чи кимсь на кшталт. Не хочу, щоб люди думали, буцімто мене цілковито приручили.

— Ти огидний.

Він вищирився.

— Але моя дружина все ще кохає мене до неможливості, а хіба може бути щось вагоміше?

Елоїза вирішила, що він має рацію. І зітхнула.

— Що нам із ними робити? — Вона вказала на чотирьох чоловіків, що розсілися за столом, де стояла гора порожнього посуду.

Філіп, Бенедикт і Грегорі відкинулися на спинки стільців і з досить задоволеним виглядом розслаблялися. Колін досі їв.

Ентоні стенив плечима.

— Не знаю щодо тебе, але я збираюся приєднатися до них.

Елоїза просто стояла у дверях і дивилася, як він сів і налив собі в келих вина. Розмова, на щастя, вже не стосувалася Люсі і її неймовірних персів, тепер чоловіки обговорювали бокс. У всякому разі їй так здалося. Філіп показував Грегорі якийсь маневр рукою.

А потім ударив його в обличчя.

— Вибач, будь ласка, — сказав Філіп, плескаючи Грегорі по спині. Та Елоїза помітила, що правий кутик його губ злегка вигнувся в посмішці. — Болітиме недовго. *Моє* підборіддя вже майже перестало.

Грегорі буркнув щось — то мало бути запевненням, буцім йому не боляче, але підборіддя все одно потер.

— Сер Філіп? — голосно покликала Елоїза. — Можна на два слова?

— Авжеж. — Він миттю підвівся, хоча, правду кажучи, усі чоловіки мали б стояти, бо вона від дверей так і не ступила жодного кроку.

Філіп підійшов до неї.

— Щось не так?

— Я боялася, що вони тебе вб'ють, — прошипіла вона.

— А, — на його обличчі розцвіла коса усмішка, як буває після трьох келихів вина. — Не вбили.

— Це я бачу, — прогарчала вона. — Що сталося?

Він озирнувся на стіл. Ентоні поглинав мізерні об'їдки, що лишилися після Коліна (напевніше, уціліли вони з тієї єдиної причини, що він їх не побачив), а Бенедикт хитався на стільці, намагаючись балансувати на двох ніжках. Грегорі мугикав собі під ніс, заплющивши очі й блаженно всміхаючись, — можливо, думав про Люсі чи, найімовірніше, про окремі великі й пухкі частини її тіла.

Філіп повернувся до Елоїзи й стенув плечима.

— Тож коли, — з перебільшеною терплячістю запитала Елоїза, — ви всі встигли так заприятелювати?

— А, — кивнув він. — Вийшло досить кумедно. Я попросив їх зламати мені ноги.

Елоїза тільки витріщилася на нього. Скільки себе пам'ятає, ніколи не розуміла чоловіків. У неї четверо братів, тому, певно, вона мала б розуміти протилежну стать краще за більшість жінок, а можливо, їй просто знадобилося двадцять вісім років, щоб нарешті збагнути — чоловіки таки просто диваки.

Філіп знову стенув плечима.

— Це ніби проломило кригу.

— Ще б пак.

Вона витріщалася на нього, а він на неї, і з-за Філіпівого плеча вона бачила Ентоні, який витріщався на них обох, і тут раптом Філіп немовби протверезів.

— Ми маємо одружитися, — сказав він.

— Знаю.

— Вони справді зламають мені ноги, якщо ми цього не зробимо.

— Вони й не таке можуть накоїти, — буркнула вона, — але все ж таки леді приємно було б думати, що її обрали з якоїсь іншої причини, аніж із міркувань остеопатичного здоров'я.

Він здивовано закліпав.

— Я не дурна, — процідила вона. — Я вчила латину.

— Аякже, — повільно проговорив він, як зазвичай роблять чоловіки, силкуючись приховати те, що не знають, як відповісти.

— Чи принаймні, — вона розпачливо підштовхувала Філіпа до чогось, що можна бодай із натяжкою назвати компліментом, — якщо

не просто з *іншої* причини, то бодай зі *ще однієї*.

— Авжеж, — кивнув він, але більше нічого не сказав.

Вона примружилася.

— Скільки ти випив?

— Тільки три. — Він помовчав, подумав. — Може, чотири.

— Келихи чи пляшки?

На це питання він не відповів.

Елоїза поглянула на стіл. Серед решток вечері стояло чотири винні пляшки. Три з них були порожні.

— Мене не так уже й довго не було, — дорікнула вона.

Він стенив плечима.

— У мене був вибір: або пити з ними, або дати їм зламати мені ноги. Це здалося доволі передбачливим рішенням.

— Ентоні! — гукнула Елоїза.

З неї годі цього Філіпа. З неї годі їх усіх, усього цього — чоловіків, шлюбу, зламаних ніг і порожніх пляшок із-під вина. Але понад усе їй обридла вона сама, відчуття втрати контролю, безпорадності серед життєвих хвиль.

— Я хочу поїхати, — сказала вона.

Ентоні кивнув і буркнув щось, дожовуючи той єдиний кусень курятини, який прогавив Колін.

— *Негайно*, Ентоні.

Напевно, він почув у її голосі надламаність, порожнисту нотку, почув, як вона вдавилася складами, бо миттю підвівся й відповів:

— Авжеж.

Ніколи в житті Елоїза ще так не раділа тому, яка на вигляд карета зсередини.

РОЗДІЛ 11

...Не зношу чоловіків, які не знають міри в спиртному. Тому, я певна, ти зрозумієш причину, з якої я не могла прийняти пропозицію лорда Вескотта.

Елоїза Бріджертон — братові Бенедикту після відхилення другої шлюбної пропозиції

— Ні! — вигукнула Софі Бріджертон — мініатюрна й легка, майже невагома на вигляд Бенедиктова дружина. — Цього не може бути!

— Але так усе й було, — похмуро відказала Елоїза, сідаючи на вуличний стілець і потягуючи лимонад. — А потім вони всі напилися!

— От чортяки, — процідила Софі, і Елоїза збагнула, що вночі їй стало гидко саме від тієї жахливої дружності й хворої товариськості чоловіків. Вочевидь, їй просто потрібна була одна-єдина розсудлива жінка, з якою можна перемити їм кісточки.

Софі спохмурніла.

— Тільки не кажи, що вони знову патякали про ту бідолашку Люсі.

Елоїза задихнулася.

— Ти про неї знаєш?

— Про неї всі знають. Їй-богу, її неможливо *не помітити*, коли проходиш повз.

Завмерши, Елоїза замислилася, намагаючись це уявити. Не вийшло.

— Правду кажучи, — прошепотіла Софі, хоч їх ніхто й не міг підслухати, — я їй співчуваю. Стільки небажаної уваги, а до того ж це таке навантаження на спину!

Елоїза спробувала придушити сміх, але пирхання все одно прорвалося.

— Одного разу Позі навіть спитала в неї про це!

В Елоїзи відвисла щелепа. Позі — зведена сестра Софі — кілька років жила з Бріджертонами, після чого одружилася з досить життєрадісним вікарієм, який мешкав за якихось п'ять миль від Бенедикта й Софі. Чесно кажучи, то була найбільш товариська людина,

яку тільки знала Елоїза, тож якби хтось і подружився з одруженою наймичкою з таверни, у якої величезні перса, то це точно була б Позі.

— Вона в парафії Г'ю, — пояснила Софі, згадуючи чоловіка Позі. — Тому вони в будь-якому разі перетнулися б.

— І що вона сказала? — спитала Елоїза.

— Позі?

— Ні. Люсі.

— А, не знаю. — Софі скорчила гримасу. — Позі не схотіла мені казати. Уявляєш? Здається, вона за все життя не мала від мене жодного секрету. А тут зауважила, що не ладна зрадити довіру парафіянки.

Елоїза подумала, що це дуже шляхетно з боку Позі.

— Однак мене це все не турбує, — продовжувала Софі з усією впевненістю жінки, яка знає, що її кохають. — Бенедикт ніколи не зрадив би.

— У жодному разі, — поспішно підтакнула Елоїза.

Історія кохання Бенедикта й Софі стала родинною легендою. Це була одна з причин, чому Елоїза відмовлялася від стількох шлюбних пропозицій. Хотіла такого самого кохання, такої пристрасті й такої драми. Вона хотіла чогось більшого, ніж «у мене є три будинки, шістнадцять коней і сорок два пси», як повідомив Елоїзі один залицяльник, коли їй освідчувався.

— Утім, — вела далі Софі, — не думаю, що я багато прошу, адже хочу, щоб він просто тримав рота на замку, коли вона проходить повз.

Елоїза хотіла була озвучити тверду й непохитну згоду, аж тут поглянула на газон й уздріла, як до них наближається сер Філіп.

— Це він? — усміхнулася Софі.

Елоїза кивнула.

— Дуже гарний.

— Так, мабуть, — повільно проказала Елоїза.

— Мабуть? — нетерпляче пирхнула Софі. — Не вдавай тут смиренницю, Елоїзо Бріджертон. Я була твоєю камердинеркою і знаю тебе краще за будь-кого іншого.

Елоїза подолала спокусу вказати на те, що Софі була її камердинеркою всього два тижні, поки вони з Бенедиктом не

схаменулись і не вирішили побратися.

— Гарзд, — піддалася вона, — він доволі гарний, якщо маєш симпатію до грубого сільського типажу.

— А ти таку симпатію маєш, — підступно докинула Софі.

Елоїза із жахом виявила, що шаріється.

— Можливо, — процідила вона.

— І ще, — схвально зауважила Софі, — він приніс квіти.

— Він ботанік, — пояснила Елоїза.

— Від цього його вчинок не втрачає своєї зворушливості.

— Ні, просто стає легшим для здійснення.

— Елоїзо, — докірливо мовила Софі, — припини негайно.

— Що припинити?

— Спроби відкинути бідолаху, перш ніж він здобуде бодай якийсь шанс.

— Я взагалі цього не роблю, — заперечила Елоїза, та коли ці слова зірвалися з її вуст, вона втямила, що бреше.

Було нестерпно, що рідня намагалася вирішувати за неї, як їй жити, попри всі їхні найліпші наміри, і це пригнічувало Елоїзу, спонукало до замішання.

— Власне, як на мене, квіти — це дуже мило, — твердо заявила Софі.
— Мені байдуже, чи має він доступ до восьми тисяч різних сортів. Йому попри все спало на гадку зібрати букет!

Елоїза кивнула, ненавидячи себе. Хотілося почуватися краще, хотілося всміхатися, бути веселою оптимісткою, але не виходило.

— Бенедикт не вдавався в деталі, — визнала Софі, не зважаючи на Елоїзин неспокій. — Ти ж знаєш, які ці чоловіки. Ніколи не розповідають того, що ти хочеш знати.

— А що ти хочеш знати?

Софі глипнула на сера Філліпа, прикидаючи, скільки в неї є часу, поки він до них підійде.

— Ну, наприклад, чи правда, що ви ще не були знайомі, коли ти втекла?

— Особисто — не були, — зізналась Елоїза.

Переказ цієї історії звучав безглуздо. Хто б міг подумати, що вона, Бріджертон, утече до чоловіка, якого ніколи навіть не бачила?

— Що ж, — проговорила Софі, немовби визнавала це як факт, — якщо у вас усе вийде, яка ж це буде романтична історія!

Елоїза ніяково ковтнула повітря. Ще зарано було думати про те, вийде в них чи ні. Вона підозрювала, — ні, навіть була цілком упевнена, — що таки побереться із сером Філіпом, але хтозна, який це буде шлюб. Вона його не кохала, принаймні наразі, а він не кохав її, і вона ж думала, що це її влаштує, але тепер у Вілтширі, намагаючись не помічати, як Бенедикт дивиться на Софі, вона замислювалася, чи не припустилася жахливої помилки.

І чи справді бажає вийти за чоловіка, який перш за все шукає матір своїм дітям?

Якщо немає кохання, то чи не ліпше залишатися самотньою?

На жаль, єдиний спосіб дістати відповіді на ці запитання — побратися із сером Філіпом і побачити, як усе обернеться. А якщо не вийде...

Вона опиниться в пастці.

Найлегший спосіб розірвати шлюб — це смерть, а такий варіант, відверто кажучи, Елоїзі розглядати не хотілося.

— Міс Бріджертон.

Філіп зупинився перед нею та простягнув букет білих орхідей.

— Я приніс це вам.

Вона йому всміхнулася, зворушена від легкої нервової необачної радості, яка здіймалася в ній від його вигляду.

— Дякую, — пробурмотіла Елоїза, приймаючи букет і вдихаючи аромат бутонів. — Вони прекрасні.

— Де ви відшукали орхідеї? — поцікавилася Софі. — Вони надзвичайні.

— Я їх виростив, — відповів він. — У мене є теплиця.

— Так, авжеж, — озвалася Софі. — Елоїза казала, що ви ботанік. Мені й самій до вподоби садівникувати, хоча, мушу сказати, переважно я зеленого уявлення не маю, що роблю. Напевно, наглядачі будинку вважають мене загрозою для існування рослин.

Елоїза кахикнула, не забуваючи, що досі не представила їх одне одному.

— Сер Філіп, — вона вказала на свою братову, — це дружина Бенедикта Софі.

Гість схилився й поцілував їй руку, пробурмотівши:

— Місис Бріджертон.

— Дуже рада знайомству з вами, — якомога більш товариським тоном защебетала Софі. — І, будь ласка, називайте мене на ім'я. Знаю, що до Елоїзи ви вже так звертаєтесь, а до того ж завдяки цьому зверненню буде відчуття, ніби ви майже член родини.

Елоїза спаленіла.

— Йой! — вигукнула знічена Софі. — Я не натякала на тебе, Елоїзо. Я ніколи й не припустила б, що... ой-йой. Я лише хотіла сказати, що в мене це вирвалося, бо чоловіки... — Її щічки побуряковіли, і вона потупилась на власні долоні. — Тож, — пробелькотіла вона, — мені казали, мав місце чималий об'єм вина.

Філіп кашлянув.

— Я волів би не згадувати про цю деталь.

— Неймовірно, що ти взагалі щось пам'ятаєш, — солодко зауважила Елоїза.

Він поглянув на неї з таким виразом обличчя, що ставало ясно: медовим голосом його не обдуриш.

— Ти така уважна.

— Голова не болить? — запитала вона.

Він скривився.

— Диявольськи болить.

Її це мало засмутити. Елоїза мала бути люб'язною, а надто після зусиль, яких він доклав, щоб подарувати їй рідкісні орхідеї.

Проте не могла позбутися відчуття, що він на це заслужив, тому мовила (тихенько, але все одно мовила) тільки:

— От і добре.

— Елоїзо! — докірливо озвалася Софі.

— Як там Бенедикт? — лагідно спитала в неї Елоїза.

Софі зітхнула.

— Цілий ранок страждає, а Грегорі навіть із ліжка не вставав.

— Отже, я обійшовся порівняно легко, — відказав Філлп.

— Це якщо не рахувати Коліна, — відповіла Елоїза. — Йому ніколи не буває зле після спиртного. І Ентоні, звісно, теж увечері випив небагато.

— Щасливець.

— Бажаєте щось випити, сер Філлп? — запропонувала Софі й поправила капелюшок так, щоб він краще захищав очі від сонця. — Звісно, я про щось легке, безалкогольне, з огляду на обставини. Я б охоче розпорядилася, щоб вам принесли лимонаду.

— Це було б чудово. Дякую.

Вона підвелась і пішла в дім, а Філлп сів на її місце навпроти Елоїзи.

— Радий тебе бачити, — кахикнувши, сказав він.

Філлп ніколи не був надто балакучим, тож і цього ранку достеменно не робив винятків, попри незвичайні події, які привели до такої зустрічі.

— І я рада, — пробурмотіла вона.

Він посовався на стільці. Той був замалим для сера Філлпа, як і більшість меблів.

— Мушу перепросити за свою вчорашню поведінку, — стримано промовив він.

Елоїза всього на мить зазирнула в його темні очі, а тоді її погляд ковзнув на траву в нього за плечем. Він видавався щирим і, напевно, був щирим. Вона не надто добре його знала (недостатньо добре як для шлюбу, хоча тепер це навряд мало якесь значення), але він не скидався на людину, яка вдавалася б до нещирого перепрошування.

Та все одно Елоїза ще не була готова з вдячністю впасти йому до ніг, тому відповіла доволі недбало:

— У мене є брати. Я звикла.

— Можливо, але я — ні. Запевняю, у мене немає звички пити без міри.

Вона кивнула, приймаючи його вибачення.

— Я думав про це, — продовжив він.

— І я.

Філіп прокашлявся й відтягнув краватку, ніби вона раптом надто туго затягнулася.

— Звісно, нам доведеться побратися.

Вона не почула нічого нового для себе, але він сказав це якимось невтішно. Можливо, річ була у відсутності емоцій у голосі, ніби вона якась проблема, яку йому доведеться розв'язати. А може, він просто сказав це так, наче констатував факт, наче в неї не було вибору (насправді таки не було, але не надто приємно було чути нагадування).

Хай там як, від цього вона відчула якесь дивне поколювання й захотіла вистрибнути з власної шкіри.

Усе своє доросле життя Елоїза самотійно робила вибір і вважала себе найщасливішою жінкою у світі, бо сім'я їй це дозволяла. Можливо, тому їй і було так нестерпно з примусу ставати на стежку, йти якою вона ще не була готова.

А може, нестерпно через те, що саме вона й закрутила весь цей фарс. Вона гнівалася на себе, тому й огризалася на всіх навколо.

— Я дуже старатимусь, щоб ти була щаслива, — буркотливо додав він. — А дітям потрібна мати.

Вона слабо всміхнулася. Хотілося, щоб її шлюб зумовлювало щось більше за дітей.

— Я впевнений, що ти дуже допоможеш, — докинув він.

— Дуже допоможу, — повторила вона з ненавистю до того, як це звучить.

— Ти ж згодна?

Елоїза кивнула через страх, бо раптом розтулить рота, то просто закричить.

— Добре, — мовив він. — Тоді вирішено.

«Тоді вирішено». Ось вона — велика шлюбна пропозиція всього її життя. «Тоді вирішено». А найгірше те, що вона не мала права скаржитися. Сама втекла й не дала Філіпові часу знайти їй компаньйонку. Сама не стримала бажання вирішити власну долю. Сама діяла не подумавши, а тепер за це отримує якесь там...

«Тоді вирішено».

Вона ковтнула повітря.

— Чудово.

Він поглянув на неї та збентежено кліпнув.

— Ти не рада?

— Звісно, що рада, — порожнім голосом відповіла Елоїза.

— Не схоже.

— Я рада, — відрубала вона.

Філіп процідив щось собі під ніс.

— Що ти сказав? — перепитала вона.

— Нічого.

— Ти щось сказав.

Він нетерпляче поглянув на неї.

— Якби я хотів, щоб ти почула, то сказав би це голосно.

Вона втягнула повітря.

— Тоді ти взагалі не мав би нічого казати.

— Є дещо, — процідив Філіп, — що неможливо тримати в собі.

— *Що* ти сказав? — не вгавала вона.

Філіп прочесав пальцями волосся.

— Елоїзо...

— Щось образливе для мене?

— Ти справді хочеш знати?

— Як я розумію, ми скоро поберемося, — відтяла вона, — тому хочу.

— Я не пригадую точних слів, — огризнувся Філіп, — але, здається, в одному реченні сусідили слова «жінки» й «брак здорового глузду».

Не треба було цього казати. Він *знав*, що не треба було: за всяких обставин це прозвучить як грубощі, а зараз це було особливо невдалим учинком. Але вона тиснула на нього, тиснула й тиснула, не збиралася відступати. Було таке відчуття, ніби вона загнала йому голку під шкіру, а потім вирішила просувати далі просто заради розваги.

І взагалі, чому вона така незадоволена? Він лише констатував факти. Їм *доведеться* побратись, та й, відверто кажучи, вона взагалі має радіти: хоч її і скомпрометовано, але принаймні це сталося із чоловіком, який має бажання вчинити правильно й одружитися з нею.

Він не очікував вдячності. Дідько, це ж не лише її провина, але і його: врешті-решт, він сам запросив міс Бріджертон. Але невже усмішка й

хороший настрій, яких він від неї сподівався, — аж так багато?

— Я рада, що ми про це поговорили, — зненацька сказала Елоїза. — Це добре.

Він насторожено підвів погляд.

— Перепрошую?

— Це дуже корисно, — пояснила вона. — Майбутньому подружжю завжди перед весіллям треба порозумітися, і...

Він видав стогін. Добром це не закінчиться.

— І, — гостро додала Елоїза, кидаючи йому роздратований погляд, — зокрема завбачливо те, що тепер я знаю твої погляди з приводу моєї статі.

Філіп здебільшого уникав конфліктів, але це вже було занадто.

— Якщо не помиляюся, — огризнувся він, — я ніколи напряду тобі не казав, що думаю про жіноцтво.

— Я дійшла своїх висновків, — відтяла вона. — Фраза «брак здорового глузду» скерувала мене в істинний бік.

— Невже? — протягнув він. — Що ж, а я передумав.

Вона звузила очі.

— Це ти про що?

— Це я про те, що змінив свою думку. Я дійшов висновку, що загалом у мене немає складнощів із жінками. Нестерпною я вважаю лише тебе.

Елоїза скривджено відсахнулася.

— А тебе ніхто раніше не називав нестерпною? — Йому було важко в це повірити.

— Ніхто, крім родичів, — буркнула вона.

— Напевно, тебе оточують дуже чемні люди. — Він знову посовався на стільці. Серйозно, невже для кремезних чоловіків уже не виготовляють меблі? — Або це так, — процідив він, — або ж ти просто залякала всіх, щоб виконували кожен твою примху.

Вона зашарілася, і він не зрозумів, чи причина в його влучній характеристиці, а чи просто в її невимовній люті.

Можливо, причиною цьому і те, і те.

— Вибач, — процідила вона.

Він здивовано поглянув на неї.

— Даруй? — Либонь, йому почулося.

— Я сказала вибач, — повторила вона таким тоном, що стало ясно: утретє вона цього вже не скаже, тож краще йому дослухатися.

— О. — Його це занадто приголомшило, щоб видобути із себе ще щось. — Дякую.

— Будь ласка. — Її тон був далеким від доброзичливого, але вона все одно старалася.

Якийсь час Філіп мовчав. А потім відчув, що має спитати:

— За що?

Вона подивилася на нього, відверто роздратована тим, що цій розмові кінця-краю нема.

— Обов'язково було питати? — буркнула вона.

— Власне, так.

— Вибач за те, — процідила вона, — що в мене жахливий настрій і я погано поводжуся. А якщо ти спитаєш, у чому полягає моя погана поведінка, то присягаюся, я встану й піду, ти більше ніколи мене не побачиш, бо запевняю: зараз мені важко просити вибачення й без потреби пояснювати причини.

Філіп постановив для себе, що марно сподіватися на щось більше.

— Дякую, — м'яко сказав він.

На хвилину притримав язика, — напевно, це була найдовша хвилинка в його житті, — а потім збагнув, що так само вільний відповісти щирістю.

— Якщо від цього тобі полегшає, — докинув Філіп, — я вирішив, що ми поладнаємо, ще до прибуття твоїх братів. Я саме збирався попросити тебе стати моєю дружиною. Як слід попросити, з обручкою і всім оцим. Не знаю, що там ще треба. Я давно вже нікому не робив шлюбних пропозицій, та й попередній раз загалом відбувся не за нормальних умов.

Елоїза поглянула на нього з подивом в очах... і, можливо, ще з дрібною вдячністю.

— Мені шкода, що твої брати приїхали й поквапили події, поки ти ще була не готова, — додав він, — але я не шкодую, що ми це зробимо.

— Не шкодуєш? — прошепотіла вона. — Чесно?

— Я дам тобі стільки часу, скільки потрібно, — пообіцяв він, — звісно, в розумних межах. Але я не можу... — Він глипнув на газон: до них із будинку наближались Ентоні й Колін, а слідом ішов лакей, тримаючи тацю з наїдками. — Я не можу ручитися за твоїх братів. Насмілюся сказати, вони не чекатимуть стільки, скільки ти хотіла б. І я, відверто кажучи, якби ти була моєю сестрою, потягнув би тебе до церкви ще вночі.

Вона подивилася в той бік, звідки показалися брати: вони підійдуть через добрих пів хвилини. Роззявила рота, а потім задумливо стулила.

За кілька секунд, протягом яких Філіп майже ясно побачив, як обертаються трибки в її голові, Елоїза випалила:

— Чому ти вирішив, що ми поладнаємо?

— Даруй? — Звісно, він почув, просто хотів виграти час. Не очікував такого прямого запитання.

Хоча, їй-богу, чому ні? Зрештою, це ж Елоїза.

— Чому ти вирішив, що ми поладнаємо? — виразним голосом, який не передбачав перепитувань, повторила вона.

Але, звісно, вона так спитала б у будь-якому разі. В Елоїзі Бріджертон не було ані крихти нерішучості чи готовності прийняти заперечення. Вона ніколи не стане обходити проблему десятою дорогою, якщо можна підійти впритул і встромити туди носа.

— Я... е-е-е... — Він кахикнув, щоб прочистити горло.

— Ти не знаєш, — розчаровано підбила підсумок вона.

— Звісно, знаю, — заперечив Філіп. Якому чоловікові сподобається, якщо сказати йому, що він не розуміє власних думок?

— Ні, не знаєш. Бо якби знав, то не сидів би тут і не давився б повітрям.

— Господи, жінко, у тебе чи біс уселився? Щоб сформулювати відповідь, теж потрібен час.

— О, — долинув як завше доброзичливий голос Коліна Бріджертона.
— А ось і наша щаслива парочка.

Філіп за все життя ніколи ще так не радів іншій людині.

— Доброго ранку, — привітав він Бріджертонів, неймовірно тішачись порятунку від Елоїзиного допиту.

— Голодні? — запитав Колін, сідаючи на стілець біля Філіпа. — Я насмілюся попросити на кухні приготувати нам сніданок, щоб попоїсти просто неба.

Філіп подивився на лакея і аж замислився, чи не варто запропонувати йому свою допомогу. Сердега ледве тримався, щоб не впасти під вагою харчів.

— Ти як? — запитав Ентоні, присівши на лавицю з подушками біля Елоїзи.

— Добре, — відповіла йому сестра.

— Голодна?

— Ні.

— А настроїй хороший?

— Не завдяки твоїм старанням.

Ентоні поглянув на Філіпа.

— Зазвичай вона балакучіша.

Філіпові здалось, Елоїза от-от ударить брата. І то було б цілком заслужено.

Таця з їжею опустила на стіл із гучним дзенькотом, а лакей присоромлено перепросив за незграбність. Ентоні запевнив, що все добре й навіть сам Геркулес не зміг би без пригод донести Колінові стільки харчів, щоб той наївся.

Брати Бріджертони наклали собі страв у тарілки, а потім Ентоні звернувся до Елоїзи з Філіпом:

— Ви сьогодні такі гармонійні.

Елоїза подивилася на нього з відвертою ворожістю.

— Коли це ти встиг дійти такого висновку?

— У мене це забрало одну секунду, — стенив плечима він. А потім подивився на Філіпа. — Річ у колотнечі. Вона панує в усіх найкращих пар.

— Радий це чути, — пробурмотів Філіп.

— У нас із дружиною теж часто трапляються такі розмови, а потім вона погоджується зі мною, — неквапом промовив Ентоні. Елоїза

окинула брата дошкульним поглядом. — Сама вона, певна річ, інакше це розуміє, — додав він і стеновав плечима. — Я дозволяю їй вважати, буцімто це я з нею погоджуюсь. — Він усміхнувся Філіпові. — Так простіше.

Філіп крадькома зиркнув на Елоїзу. І та докладала всіх зусиль, аби втримати язик за зубами.

— Ти давно приїхав? — поцікавився Ентоні.

— Кілька хвилин тому, — відповів Філіп.

— Так, — підтвердила Елоїза. — І я певна, ти будеш радий почути, що він запропонував мені одружитися.

Філіп здивовано кахикнув, почувши таке несподіване оголошення.

— Даруй?

Елоїза подивилася на Ентоні.

— Він сказав: «Нам доведеться побратися».

— І він має рацію, — відказав на те старший брат, пильно дивлячись їй в обличчя. — Вам таки доведеться побратися. І я хвалю його за те, що він не ходив із цим околяса. Я вважаю, ти якраз мала оцінити його прямолінійність.

— Хтось хоче булочок? — припросив Колін. — Ні? Отже, мені більше дістанеться.

Ентоні поглянув на Філіпа й сказав:

— Вона просто трохи роздратована, бо терпіти не може, коли їй вказують, що робити. За кілька днів усе налагодиться.

— Зі мною і зараз усе гаразд, — прогарчала Елоїза.

— Атож, — пробурмотів Ентоні, — я і бачу.

— Тобі оце нікуди не треба? — поцікавилась Елоїза. Крізь зуби.

— Цікаве запитання, — відповів брат. — Можна було б сказати, що мені *треба* в Лондон до дружини й дітей. Насправді якби я і *хотів* зараз бути деінде, то саме там. Але хай як дивно, я тут. У Вілтширі. А коли три дні тому я прокинувся у своєму зручному ліжку в *Лондоні*, я навіть не уявляв, що тут буду. — Він чемно всміхнувся. — Ще запитання?

Вона промовчала.

Ентоні вручив Елоїзі конверт.

— Це привезли тобі.

Вона подивилася на підпис, і Філіп побачив, що Елоїза впізнала почерк.

— Від матінки, — підказав Ентоні, хоч сестра й так це зрозуміла.

— Хочеш прочитати? — запитав Філіп.

Вона похитала головою.

— Не зараз.

І він зрозумів, що це означає «не при братах».

Аж раптом він усвідомив, що має робити.

— Лорде Бріджертоне, — звернувся Філіп до Ентоні, підводячись із-за столу, — чи можу я попросити про кілька хвилин наодинці з вашою сестрою?

— Ти ж щойно був із нею наодинці, — проговорив Колін із повним ротом бекону.

Філіп пропустив його слова повз вуха.

— Мілорде?

— Авжеж, — відповів Ентоні, — якщо вона згодна.

Філіп схопив Елоїзу за руку й притягнув до себе, запевнивши її брата:

— Вона згодна.

— М-м-м, — прокоментував Колін. — Аж бачу, як вона погоджується.

Тут і тепер Філіп дійшов єдиного висновку: *всім* Бріджертонам пасував би намордник.

— Ходімо, — звернувся він до Елоїзи, перш ніж вона встигла заперечити.

А вона, звісно, заперечила б, адже це Елоїза, яка ніколи не стала б чомно всміхатись і погоджуватись, навіть якби альтернативою була суперечка.

— Куди ми йдемо? — видихнула вона, коли Філіп відокремив її від сім'ї та сягнистим кроком повів через газон, не замислюючись про те, що їй доводиться майже бігти, аби за ним постигати.

— Не знаю.

— *Не знаєш?*

Він так різко зупинився, що Елоїза в нього врізалася. І це було досить приємно. Він відчув кожну частинку її тіла — від грудей до стегон, хоч вона й занадто швидко відновила рівновагу й відступила, тож він не насолодився моментом як слід.

— Я тут ніколи раніше не бував, — пояснив Філіп так, наче вона маленька. — Я був би клятим ясновидцем, якби знав, куди прямую.

— Он як, — відгукнулася вона. — Гаразд, веди.

Він потягнув її в бік котеджу, аж ось обоє опинилися коло бічних дверей.

— Куди вони ведуть? — запитав Філіп.

— У будинок, — відповіла Елоїза. Він окинув її саркастичним поглядом. — У кабінет Софі, а з нього — в коридор, — деталізувала вона.

— А Софі в кабінеті?

— Навряд. Вона ж ніби пішла по лимонад тобі.

— От і добре. — Він потягнув двері, буркнув швидко дяку Богові за те, що ті виявилися незамкненими, і просунув голову всередину.

У кабінеті нікого не було, але двері звідти в коридор були відчинені, тому він пройшовся й зачинив їх. Розвернувшись, побачив, що Елоїза досі стоїть на порозі й спостерігає за ним із сумішшю зацікавленості й потіхи.

— Зачини ті двері, — наказав він.

Її брови підскочили.

— Даруй?

— Зачини. — Він нечасто говорив таким тоном, але нарешті, відколи протягом року плинув за течією, губився в збентеженні серед життєвих завихрень, він уперше опановував ситуацію.

І добре розумів, чого хоче.

— Зачини двері, Елоїзо, — низьким голосом проговорив він, повільно наближаючись до неї.

Вона широко розплющила очі.

— Філіпе? — прошепотіла Елоїза. — Я...

— Не розмовляй, — сказав він. — Просто зачини двері.

Але вона вклякла нерухомо й дивилася на нього як на незнайомця. Хоча він і був незнайомцем. Дідько, та він і сам уже не був певен, що знає себе.

— Філіпе, ти...

Він підійшов до Елоїзи й сам зачинив ті двері в неї за спиною, прокрутивши замок, який голосно й лиховісно клацнув.

— Що ти робиш? — запитала вона.

— Ти переймалася, — мовив він, — що ми можемо не підійти одне одному.

Її губи розтулилися.

Він ступив крок уперед.

— Гадаю, саме час показати тобі, що це не так.

РОЗДІЛ 12

...А як ти зрозуміла, що ви із Саймоном підхожі одне одному для шлюбу? Бо присягаюся: я не стрічала жодного чоловіка, про якого могла б сказати щось таке, а це за три довгі сезони на шлюбному ярмарку.

Елоїза Бріджертон — сестрі герцогині Гастінгс після відхилення третьої шлюбної пропозиції

Елоїза встигла тільки вдихнути, — заледве, — як його губи накрили її. І добре, що вона вдихнула, бо не скидалося на те, щоб він збирався її відпускати принаймні в найближче тисячоліття.

Але потім різко відхилився й узяв її личко у свої широкі долоні. Так і дивився.

Просто дивився на неї.

— Що? — спитала вона, зникновівши від його пильності.

Знала, що її вважають привабливою, але вона не славиться легендарною вродою, тим часом він розглядав Елоїзу так, немовби хотів закарбувати в пам'яті кожнісіньку рису.

— Хотів тебе побачити, — прошепотів він. Торкнувся її щічки, провів великим пальцем вздовж підборіддя. — Ти постійно в русі. Не встигаю просто *побачити* тебе.

Її коліна затремтіли, губи розтулились, але ніяк не вдавалося примусити себе щось висловити, не вдавалося зробити нічого, крім як далі вдивлятись у його темні очі.

— Ти така прекрасна, — пробурмотів Філіп. — Знаєш, про що я подумав, коли вперше тебе побачив?

Вона похитала головою, розпачливо прагнувши почути, що він скаже далі.

— Я подумав, що у твоїх очах можна втонути. Подумав, — він підсунувся ближче й тепер скоріше видихав слова, ніж вимовляв, — що можна втонути *в тобі*.

Елоїза відчула, як подається до нього.

Він торкнувся її вуст, лоскочучи вказівним пальцем ніжну шкіру. Від цього жесту по всьому її тілу ринули хвилі приємності, опускаючись до центру її ества, до місць, заказаних навіть для неї самої.

І вона збагнула, що досі навіть не розуміла справжньої сили жадання. Ніколи до кінця не розуміла, що це взагалі таке.

— Поцілуй мене, — прошепотіла вона.

Філіп на те усміхнувся.

— Ти повсякчас мені наказуєш.

— Поцілуй мене.

— Упевнена? — пробурмотів він, дражнячи її своїм усміхом. — Бо якщо я це зроблю, то потім, може, не...

Вона вхопила його за потилицю й пригорнула до себе.

Він засміявся їй у губи, а його руки стиснулися на ній із безкомпромісною силою. Вона розтулила уста, вітаючи його вторгнення, стогнучи від задоволення, коли його язик прослизнув усередину, досліджуючи її тепло. Щипав її губами, лизав, повільно розпалюючи в ній вогонь і весь час притискаючи її чимдалі тісніше до себе, доки його жар не проникнув крізь її одяг, огортаючи Елоїзу серпанком бажання.

Його долоні прокралися її спиною до сідниць, стискаючи, розминаючи, підіймаючи, поки не...

Вона задихнулася. Їй було двадцять вісім, це вже достатньо для того, щоб чути невиразні перешіптування. Знала, що означає його твердість. Просто не очікувала, що на дотик вона виявиться аж такою гарячою та наполегливою.

Відсахнулася радше інстинктивно, ніж зі свідомим наміром, але він не відпускав, а притягував її дедалі ближче й стогнав, терся об неї.

— Я хочу бути в тобі, — простогнав він їй на вухо.

Ноги цілковито їй відмовили.

Але це, звісно, не мало значення: він просто став тримати її ще міцніше, а тоді опустил на диван і ліг зверху, поки всю її не втиснув своєю вагою в м'які кремові подушки. Він був заважкий, але його вага приводила її в захват, тож Елоїза нічого не могла вдіяти й лише

відкинула голову, дозволяючи його губам опускатися вздовж її шиї, подібної до колони.

— Філіпе, — простогнала вона, а тоді повторила це знову, неначе його ім'я — це було єдине слово, яке їй лишилося.

— Так, — видихнув він, — так.

Слова, здавалося, із зусиллям проривалися йому з горла, а вона уявлення не мала, про що він, але хай на що погоджувався — вона теж цього хотіла. Хотіла всього. Всього, чого хотів і він, всього, що можливо.

Хотіла всього можливого, та й неможливого. Не лишилося більше розсудливості, самі відчуття. Тільки бажання, жага й відчуття *моменту*, яке її переповнювало.

Ішлося не про вчора й не про завтра. Ішлося про тепер, і вона хотіла всієї повноти цієї миті.

Відчула на гомілці його руку — грубу й мозолисту. Рука ковзала вгору, доки не сягнула берегів Елоїзиної панчохи. Він не зупинився й не зробив нічого, що бодай натякало б на запитування дозволу, але вона все одно цей дозвіл дала, розставила ноги, щоб він зручніше влаштувався, щоб мав більше місць для пестоців і лоскотання її шкіри.

Він рухався вище й вище, раз по раз зупиняючись, щоб її стиснути. Елоїзі подумалося, що від очікування можна й померти. Її охопило полум'я, вона згоряла від Філіпа, почувалася так дивно, так волого й такою не схожою на себе, аж здавалося, буцім вона могла б розтектись у калюжку з нічого.

Або геть випаруватися. А може, навіть вибухнути.

І тоді, коли вона вже була певна, що не здатна почуватися ще дивніше, ніщо не може завести її ще дужче, він торкнувся.

Торкнувся її.

Торкнувся там, де ніхто ніколи ще не торкався, де й вона сама себе не насмілювалася торкатись. Торкнувся так інтимно, так ніжно, що їй аж довелося прикусити губу, аби не викрикнути його ім'я.

А коли його палець прослизнув усередину, вона зрозуміла, що відтепер уже собі не належить.

Вона належить йому.

Колись згодом, значно пізніше, вона знову стане собою, знову все контролюватиме, поверне собі сили й самовладання, але зараз вона належить йому. Цієї миті, цієї секунди вона живе заради нього, заради відчуттів, які він може їй дати, заради кожнісінького шепоту насолоди, кожного стогону бажання.

— О Філіпе, — видихнула вона, і в його імені звучали благання, обіцянка, питання. Звучало все, що тільки треба було сказати, аби він не зупинявся.

Вона не уявляла, чим усе закінчиться й чи лишиться вона по всьому тією самою особою, але *чимось* же це має скінчитися. Вона не змогла б вічно залишатись у цьому стані. Вона була заведена до краю, настільки напружена, що ладна розколотися на уламки.

Напевно, кінець близько. Напевно.

Їй потрібно щось. Потрібна розрядка, а тільки він може її дати.

Вона вигнулася до нього, притиснулася із силою, про існування якої і не підозрювала, аж підіймаючи їх обох із дивана своєю жагою. Її долоні відшукали його плечі, впинаючись у м'язи, а тоді пересунулися до його сідниць, намагаючись притягнути його ще ближче.

— Елоїзо, — простогнав він, проводячи рукою вгору по спідниці, поки не відшукав її спину. — Ти хоч уявляєш...

Вона не уявляла, що він зробив, — він, певно, і сам не знав, — але все її тіло напружилось до неможливого. Не могла говорити, не могла навіть дихати, її рот розтулився в мовчазному скрикові подиву, задоволення й сотні інших відчуттів, які змішалися в одне. А потім, коли вже думала, що більше ані секунди не витримає, вона здригнулась і розпласталася під ним, тяжко дихаючи, настільки слабка й витиснута, що не змогла б поворухнути навіть мізинцем.

— Господи, — нарешті проговорила вона, бо лише згадка Бога й курсувала в її думках. — Господи.

Його долоні міцніше схопили її за спину.

— Господи.

Філіпова рука поворухнулася, піднялася погладити її коси. Він був ніжний, до болю ніжний, попри неймовірне напруження в тілі.

Елоїза просто лежала й думала, чи зможе коли-небудь знову рухатися, дихала, впершись у нього й відчуваючи його дихання в себе на скроні. Зрештою він заворушився, посунувся й пробурмотів щось про те, що він заважкий для неї, а тоді на ній не стало нічого, крім повітря. Коли вона подивилася вбік, він стояв біля дивана навколішки й поправляв її спідниці.

Цей жест здавався таким ніжним і джентльменським з огляду на її нещодавні вільності.

Поглянула йому в обличчя, думаючи про те, що на її губах, либонь, виграє найдурніший усміх у світі.

— О Філліпе, — зітхнула вона.

— Тут є вбиральня? — хрипко спитав він.

Елоїза кліпнула, вперше помічаючи, що він якийсь напружений.

— Вбиральня? — перепитала вона.

Він шттивно кивнув.

Вона вказала на двері.

— У коридорі праворуч, — відказала Елоїза.

Важко було повірити, що йому потрібно об'легшитись просто після такого захопливого дійства, але хто вона така, щоб намагатися збагнути принцип роботи чоловічого тіла?

Він підійшов до дверей, узявся за ручку, а тоді озирнувся.

— Тепер ти мені віриш? — запитав Філліп, неймовірно зарозуміло вигинаючи брову.

Її губи збентежено розтулилися.

— Щодо чого?

Він усміхнувся. Повільно. І сказав лише:

— Ми поладнаємо.

Філліп не уявляв, скільки Елоїзі знадобиться часу, щоб отямитись і причепуритись. Коли залишив її на дивані в кабінеті Софі Бріджертон, її розпатланість впадала в очі. Він ніколи не розумівся на деталях жіночого туалету й був переконаний, що ніколи цього й не збагне, але не сумнівався, що їй треба буде щонайменше наново зачесатися.

Що ж до нього, то для розрядки йому знадобилася менш ніж хвилина у вбиральні — настільки його завела Елоїзина поведінка.

Господи, вона ж фантастична.

Він так довго не був із жінкою! Філіп знав: коли нарешті знайде ту, з якою захоче розділити ліжко, його тіло відреагує бурхливо. Він і порахувати не міг, скільки років задовольняв свої потреби самою лиш рукою; жіноче тіло видавалося чистим блаженством.

І бачить Бог: він досить часто це собі уявляв.

Але сталось інакше, зовсім не так, як вимальовувала уява. Він шаленів від неї. Від *неї*. Від звуків, які виривалися з її горла, від запаху шкіри, від досконалості, з якою її тіло пасувало до його. Дарма що довелося закінчити самотійно, він усе одно відчув більше й насиченіше, аніж вважав можливим.

Гадав, що підійшло б майже будь-яке жіноче тіло, але тепер стало очевидно, що він ніколи не вдавався до послуг охочих повій і шинкарок із певної причини. І з тієї самої причини не шукав собі скромну вдовичку.

Йому потрібно було більше.

Йому потрібна була Елоїза.

Він хотів зануритись у неї і ніколи більше не покидати.

Хотів отримати її, заволодіти нею, а потім лягти й дозволити їй мучити його, доки він не закричить.

Фантазії в нього бували й раніше. Дідько, та в кожного чоловіка вони бувають. Але тепер у його фантазій було її обличчя, і він боявся, що доведеться ходити з постійною ерекцією, якщо не навчиться контролювати свої думки.

Потрібне весілля. Швидко.

Він зі стогоном сполоснув руки в умивальнику. Вона не знала, що довела його до такого стану. Навіть не зрозуміла. Просто подивилася на нього з тією блаженною усмішкою, занадто захоплена власною насолодою, щоб помітити, як він мало не вибухав.

Відчинив двері, хутко ступаючи мармуровою підлогою, і вирушив назад, до столу посеред газону. Скоро в нього стане вдосталь часу, щоб вибухати. І, коли це відбудеться, вона буде поряд із ним.

Від цієї думки його губи вигнулися в усмішці, а йому самому мало не довелося повернутися до вбиральні.

— Осьде він, — проказав Бенедикт Бріджертон, коли Філліп підійшов. І Філліп побачив у його руці пістолет, відтак завмер, думаючи, чи варто йому турбуватися. Адже Бенедикт ніяк не міг дізнатися про те, що сталося в кабінеті його дружини, еге ж?

Філліп ковтнув, напружено міркуючи. Ні, цього не може бути. До того ж Бенедикт усміхався.

Звісно, він може бути людиною, яка залюбки застрелить того, хто занапастив невинність його сестри...

— Е-е-е, доброго ранку, — мовив Філліп, глипаючи на всіх присутніх, то була така спроба оцінити ситуацію.

Бенедикт кивнув і спитав:

— Стріляєш?

— Авжеж, — відповів Філліп.

— Добре. — Бенедикт махнув у бік мішені. — Приєднуйся.

Філліп із полегшею зауважив, що мішень облаштовано, тобто йому не доведеться грати цю роль.

— Я не брав із собою пістоля, — зізнався він.

— Звісно, ти не брав, — відказав Бенедикт. — Нащо? Ми ж тут усі друзі. — Він звів брови. — Чи не так?

— Хочеться сподіватися.

Бенедиктові губи вигнулись, але то не була усмішка, яка переконує в тому, що співрозмовник не постраждає.

— За пістоль не хвилюйся, — додав він. — Ми з тобою поділимося.

Філліп кивнув. Якщо так він має довести Елоїзиним братам свою мужність, то й нехай. Стріляє він незгірш за них. Це було одне з тих чоловічих занять, опанувати яке його заохотив, навіть наполігши, батько. Безліч годин Філліп провів на просторах Ромні-голлу в позі з витягнутою рукою, йому аж пекло в м'язах, але він тамував дух, цілячись у те, у що наказував влучити батько. Кожен постріл супроводжувала гарячкова молитва за те, щоб поцілити.

Коли влучав, батько його не бив. Простіше — і розпачливіше — не придумаєш.

Він підійшов до столу, де лежало кілька пістолів, і пробурмотів вітання Ентоні, Колінові й Грегорі. Софі сиділа ярдів за десять від них, уткнувшись у книжку.

— Починаймо, — сказав Ентоні, — поки Елоїза не повернулася. — Він зирнув на Філліпа. — До речі, *де* Елоїза?

— Пішла прочитати листа від вашої матері, — збрехав Філліп.

— Зрозуміло. Що ж, це ненадовго, — похмуро відповів Ентоні. — Тоді краще поквапитися.

— А може, вона захоче відповісти. — Із цими словами Колін підняв пістоль й оглянув його. — Це виграє нам ще кілька хвилин. Ти ж знаєш Елоїзу. Вона вічно комусь пише.

— Це точно, — відповів Ентоні. — Саме її листи нас і затягнули в оцю катавасію, еге ж?

Філліп лише подивився на нього з незбагненим усміхом. Цей ранок занадто потішив його, щоб тепер купитися на наживку, яку йому закидав Ентоні Бріджертон.

Грегорі обрав пістоль.

— Навіть якщо відповідатиме, вона скоро повернеться. Елоїза аж страхітливо швидка.

— У письмі? — поцікавився Філліп.

— У всьому, — похмуро відказав Грегорі. — Почнімо.

— А чому ви всі так хочете почати без Елоїзи? — запитав Філліп.

— Е-е-е, та просто так, — відповів Бенедикт, а Ентоні одночасно буркнув:

— Хто таке сказав?

Ясна річ, усі вони про це казали, але Філліп вирішив не нагадувати.

— Старі — вперед, друже, — сказав Колін, плескаючи Ентоні по спині.

— Який ти добрий, — пробурмотів Ентоні й підійшов до розмежувальної лінії, яку хтось накреслив у траві. Звів руку, прицілювався й вистрілив.

— Гарний постріл, — оцінив Філіп, коли лакей приніс показати мішень. У яблучко Ентоні не влучив, але куля відхилилася на якийсь дюйм.

— Дякую. — Він опустив пістоль. — Скільки тобі років?

Філіп кліпнув від несподіванки й відповів:

— Тридцять.

Ентоні кивнув на Коліна.

— Тоді будеш після Коліна. Ми завжди формуємо чергу за віком. Тільки так і можна простежити, хто за ким.

— В усіх значеннях, — сказав Філіп, поки Бенедикт і Колін ставали на свої місця.

Обидва добре вистрілили: жоден не поцілів у яблучко, але їхні кулі влучили досить близько до цілі, що передбачала постріл у людину.

І, на щастя, людина була уявною — принаймні цього ранку.

Філіп узяв пістоль, зважив у руці й підступив до розмежувальної лінії. Він тільки віднедавна припинив думати про батька щоразу, як цілився. На це пішли роки, але зрештою дозволив собі зрозуміти, що насправді таки полюбляє стрільбу, що це не конче має бути неприємним обов'язком. І тоді батьків голос, який так часто кричав і критикував у його голові, раптом зник.

Він підняв руку — жоден м'яз не сіпнувся — і вистрілив.

Примружився, вдивляючись у мішень. Здається, поцілів добре. Лакей підніс її. Щонайбільше пів дюйма від яблучка. Ближче за всіх, хто стріляв до нього.

Ціль знову прилаштували на місце, і надійшла черга Грегорі, який виявився рівнею Філіпові.

— Буде п'ять раундів, — сказав йому Ентоні. — Хто більше разів поцілить краще за інших, той і переміг, а якщо у двох буде нічия, вони змагатимуться далі.

— Зрозуміло, — відказав Філіп. — На це є якась причина?

— Ні, — мовив Ентоні, підіймаючи пістоль. — Просто ми завжди так робимо.

Колін поглянув на Філіпа зі смертельною серйозністю в очах.

— Ми серйозно ставимося до змагань.

— Я здогадався.

— Фехтуєш?

— Не найкраще, — зізнався Філіп.

Кутик Колінових губ сіпнувся.

— Чудово.

— Тихо, — гаркнув Ентоні, гнівно зиркаючи на них. — Я намагаюся прицілитися.

— Якщо не можеш прицілитися без тиші, то в кризовий момент це для тебе стане ведмежою послугою, — прокоментував Колін.

— Стулися, — відрубав Ентоні.

— Якби на нас напали, — вів собі Колін, емоційно жестикулюючи, — то було б дуже гамірно, і, якщо відверто, я вважаю, таке заважатиме думати...

— Коліне! — проревів Ентоні.

— Не зважай на мене, — мовив Колін.

— Я його вб'ю, — проголосив Ентоні. — Ніхто не проти, якщо я його вб'ю?

Проти ніхто не був, тільки Софі підвела погляд із-над книжки й пробурчала щось про кров, гармидер і небажання прибирати.

— З нього вийшло б чудове добриво, — дбайливо докинув Філіп, бо це зрештою була його професійна царина.

— А. — Софі кивнула й повернулася до книжки. — Ну тоді вбивай.

— Як тобі книжка, серденько? — озвався до дружини Бенедикт.

— Доволі цікава.

— Може, ви всі вже *замовкнете*? — прогарчав Ентоні. Тут його щоки злегка почервоніли, він повернувся до братової і пробурмотів: — Я не про тебе, звісно, Софі.

— Рада це чути, — весело відповіла вона.

— Не намагайся погрожувати моїй дружині, — спокійно нагадав старшому братові Бенедикт.

Ентоні повернувся до нього й пронизав роздратованим поглядом.

— Вас усіх варто було б узяти й четвертувати, — пробурчав він.

— Окрім Софі, — нагадав Колін.

І Ентоні з мертвотним виразом повернувся до Коліна.

— Ти ж розумієш, що мій пістоль заряджений, чи не так?

— На моє щастя, братовбивство визнають порушенням законодавства.

Ентоні стулив рота й знову повернувся до мішені.

— Другий раунд, — вигукнув він і прицілився.

— Чека-а-а-айте!

Усі четверо Бріджертонів приречено озирнулись і застогнали, уздрівши Елоїзу, яка поспіхом спускалася з пригірка, де був розташований будинок.

— Ви стріляєте? — ледве зупинившись біля них, випалила вона.

Ніхто не відповів. У відповіді їй потреби не було: це ж і так очевидно.

— Без мене?

— Ми не стріляємо, — відповів Грегорі. — Просто стоїмо з пістолями.

— Біля мішені, — підказав Колін.

— Ви стріляєте.

— Звісно, ми стріляємо, — відтяв Ентоні й кивнув праворуч від себе.

— Ось із нами ще Софі. Склади їй компанію.

Елоїза вперла руки в боки.

— Софі читає книжку.

— До речі, цікаву, — вставила Софі й знов уткнулась у текст.

— Тобі теж варто щось почитати, Елоїзо, — запропонував Бенедикт.

— Книжки вдосконалюють людей.

— Не треба мені ніякого вдосконалення, — огризнулася вона. — Дайте мені пістоль.

— Я тобі не дам, — відтяв Бенедикт. — У нас нема зайвих.

— Можемо стріляти з одного, — буркнула Елоїза. — Пробував колись ділитися? Це вдосконалює людей.

Бенедикт зиркнув на сестру спідлоба, хоч це й не дуже пасувало чоловікові його віку.

— Гадаю, — заговорив Колін, — Бенедикт хоче сказати, що він досягнув того рівня досконалості, якого має намір дотримуватися надалі.

— Це точно, — підтакнула Софі, не підіймаючи погляду з-над книжки.

— Ось, — великодушно сказав Філіп, вручаючи Елоїзі свій пістоль, — візьми мій.

Четверо чоловіків Бріджертонів застогнало, але він дійшов висновку, що йому до вподоби їх драгувати.

— Дякую, — щиро сказала Елоїза. — Як я розумію, раз Ентоні гаркнув «другий раунд», кожен із вас уже вистрілив по разу?

— Так і є, — відповів Філіп. Подивився на кислі обличчя її братів. — Що таке?

Ентоні лише похитав головою.

Філіп зирнув на Бенедикта.

— Вона помилка природи, — процідив Бенедикт.

Філіп із подвоєною цікавістю перевів погляд на Елоїзу, але нічого помилкового в ній не побачив.

— Я пас, — процідив Грегорі. — Я ще не снідав.

— Тобі доведеться подзвонити, щоб принесли ще, — сказав йому Колін. — Усе, що було, я вже з'їв.

Грегорі роздратовано зітхнув.

— Диво, що я ще не помер із голоду, — буркнув він. — От вам і молодший брат.

Колін стенив плечима.

— Якщо хочеш їсти, то не ляскай дзьобом.

Ентоні зневажливо поглянув на них.

— Хіба ви двоє в сиротинці вирости? — присоромив їх він.

Філіп прикусив губу, щоб стримати усмішку.

— Ми стрілятимемо, чи як? — нагадала їм про себе Елоїза.

— *Ти* точно стрілятимеш, — проказав Грегорі, притулившись до дерева. — А я йду їсти.

Але він нікуди не пішов і знуджено спостерігав за сестрою, яка підняла руку й ніби навіть не цілячись вистрілила.

Коли лакей приніс мішень, Філіп зачудовано кліпнув.

У яблучко.

— Де ти цього навчилася? — запитав він, намагаючись не витріщатися.

Вона знизала плечима.

— Нічого не можу сказати. Я завжди це вміла.

— Помилка природи, — процідив Колін. — Це поза сумнівом.

— А як на мене, це прекрасно, — сказав Філіп.

Елоїза поглянула на чоловіка сьйливими очима.

— Справді ти так думаєш?

— Авжеж. Якщо колись доведеться захищати домівку, я знатиму, кого виряджати в перші лави.

Вона широко всміхнулася.

— Де наступна мішень?

Ґрегорі невдоволено сплеснув руками.

— Я пішов. Пошукаю чогось попоїсти.

— І мені принеси, — гукнув Колін.

— Авжеж, — процідив Ґрегорі.

Елоїза звернулася до Ентоні:

— Зараз твоя черга?

Він узяв у сестри пістоль і поклав на стіл, щоб зарядити.

— Ніби це має значення.

— Треба провести всі п'ять раундів, — із серйозним виглядом заявила вона. — Це правило ти придумав.

— Я знаю, — глухо відказав Ентоні. Підняв руку й вистрілив, але вочевидь не старався й промахнувся на п'ять дюймів.

— Ти ж навіть не силкуєшся! — дорікнула Елоїза.

Ентоні лише повернувся до Бенедикта й сказав:

— Ненавиджу стрільбу з нею.

— Твоя черга, — і собі звернулася до Бенедикта Елоїза.

Він вистрілив, як і Колін: обидва доклали трішки більше зусиль, аніж Ентоні, але все одно в яблучко не влучили.

Філіп підступив до розмежувальної лінії і завмер тільки на мить — коли Елоїза сказала:

— Навіть не думай здаватися.

— Нізащо, — пообіцяв він.

— От і добре. Змагатися з людьми *без спортивного інтересу* нудно.
— А ці слова вона випалила, звертаючись до братів.

— У цьому й річ, — заявив Бенедикт.

— Вони постійно так роблять, — поскаржилася Філіпові Елоїза. — Стріляють не стараючись, поки я не вирішу, що змагання не варте участі, а *вже тоді* вони відіграються.

— Тихше, — сказав Філіп, намагаючись стримати усмішку. — Я цілюсь.

— Ой. — Вона мерщій замовкла й зацікавлено спостерігала за тим, як він зосередився на мішені.

Філіп вистрілив і повільно вдоволено всміхнувся, коли мішень піднесли ближче.

— Ідеально! — плеснувши в долоні, вигукнула Елоїза. — Ой, Філіпе, це було чудово!

Ентоні процідив щось собі під ніс (напевно те, чого не кажуть у присутності сестри), а потім, звертаючись до Філіпа, додав:

— Тож збираєшся з нею одружитися? Буде чесно, якщо ти її в нас забереш, тоді вона стрілятиме з тобою і вже не мучитиме нас, а я залюбки подвою її посаг.

Філіп уже був переконаний, що побрався б із нею і зовсім без посагу, але тільки вищирився й відповів:

— Згода.

РОЗДІЛ 13

...І, звісна річ, можеш собі уявити: у всіх був страхітливий характер. Хіба я винна в тому, що краща за них? Не думаю. Як на мене, моєї провини в цьому не більше, ніж їхньої в тому, що вони народилися чоловіками, а отже, позбавлені найменшого натяку на здоровий глузд чи природжену гречність.

Елоїза Бріджертон — Пенелопі Фезерінгтон після того, як на стрільбищі здолала шістьох чоловіків (трос з яких не були їй родичами)

Наступного дня Елоїза вирушила до Ромні-голлу на ланч разом з Ентоні, Бенедиктом і Софі. Колін і Грегорі заявили, що решта членів родини цілком упорається без них, і вирішили повернутися до Лондона: Колін — до молодой дружини, а Грегорі — до того, чим займалися на дозвіллі неодружені молоді представники *еліти*.

Елоїза зраділа, коли вони поїхали: любила братів, але насправду впоратися із чотирма одразу не до снаги жодній жінці.

Вона з оптимістичним передчуттям вийшла з карети: попередній день минув значно краще, ніж вона сподівалася. Навіть якби Філіп не привів її в кабінет Софі, аби довести, що вони «поладнають» (тепер Елоїза це слово уявляла не інакше, ніж у лапках), учорашній день однаково був би успішним. Філіп чудово тримався під гуртовим натиском братів Бріджертонів. Її це потішило, вона навіть дуже пишалася.

Кумедно: як це їй досі не спадало на думку, що вона не побралася б із чоловіком, якби той виявився неспроможний відбити випадки кожного з її братів і вийти з такої сутички переможцем?

А що стосувалося Філіпа — він ще й упорався з усіма чотирма одразу. Вражає.

Елоїза, звісно, досі вагалася щодо шлюбу. Та й хіба можна не вагатися? Між ними з Філіпом виникла взаємна повага, можливо, навіть прихильність, але вони не закохані, і неможливо передбачити, чи прийде до них коли-небудь кохання.

Але вона все одно була переконана, що рішення вийти за нього було правильне. Авжеж, вибір у неї був невеликий: або шлюб із Філіпом, або цілковита ганьба й самотнє життя. Утім навіть за таких обставин вона вважала, що з нього вийде хороший чоловік. Він чесний, благородний і, хай навіть часом занадто мовчазний, принаймні має почуття гумору, а для Елоїзи це було обов'язковою вимогою.

А коли він її поцілував...

Що ж, стало очевидно: він прекрасно знає, як зробити її ноги ватяними.

Та й усю її.

Звісно, в Елоїзи був прагматичний склад розуму. Так було завжди. Вона розуміла, що пристрасті для побудови надійного шлюбу недостатньо.

Але, подумала вона з розбещеною посмішкою, зайвою пристрасть також не буде.

Це вже десь п'ятнадцятий раз за стільки ж хвилин, що Філіп дивиться на камінний годинник. Бріджертони мали прибути о пів на першу, а вже за двадцять п'ять перша. Не варто хвилюватися через якісь п'ять хвилин, коли доводиться їхати сільськими дорогами, але все одно було страшенно важко зберегти охайний і чистенький вигляд Олівера з Амандою, а понад усе — хорошу поведінку під час очікування у вітальні.

— Ненавиджу цю кофту, — сказав Олівер, обсмикуючи свій невеличкий камзол.

— Вона замала, — пояснила Аманда.

— Я знаю, — роздратовано відказав він. — Якби не була замала, я не скаржився б.

Філіп гадав, що хлопчик однаково знайде, на що ще поскаржитись, але вагомих причин висловлювати цю думку в батька не було.

— І взагалі, — вів далі Олівер, — твоя сукенка теж замала. У тебе щиколотки видно.

— У мене й має бути видно щиколотки, — відповіла Аманда, похмуро глянувши вниз.

— Але не аж настільки.

Дівчинка знову поглянула на свої ноги, цього разу вже стривожено.

— Тобі лише вісім, — втомлено сказав Філіп. — Ця сукенка чудово підходить.

Принаймні він на це сподівався, бо слабо розбирався в сукенках.

«Елоїза», — подумав він, і її ім'я відлунювало в його голові як відповідь на молитви. Елоїза в цьому розбирається. Вона вміє визначити, чи не закоротка сукенка, коли дівчині варто почати робити високі зачіски й навіть де варто вчитися хлопцеві — в Ітоні чи в Геррові.

Елоїза все це знає.

Дякувати Богові.

— Здається, вони запізнюються, — оголосив Олівер.

— Вони не запізнюються, — машинально відповів Філіп.

— А я думаю, *запізнюються*, — наполягав Олівер. — Знаєте, я вмію визначати час за годинником.

Філіп цього не знав, тому засмутився. Вийшло, як із тим плаванням. Аж занадто схоже.

«Елоїза», — нагадав він собі. Хай який із нього невдалий батько, він виправляє помилки, беручи шлюб з ідеальною матір'ю для них. Уперше від їхнього народження він робить саме те, що потрібно дітям, і відчуття полегшення мало не переповнює Філіпа.

Елоїза. Вона ще нескоро приїде.

Дідько, а він ще нескоро з нею побереться. Як там отримують спеціальний дозвіл? Він ніколи й не думав, що доведеться про таке дізнаватись, але найменше йому хотілося чекати кілька тижнів, поки нарешті вийде повінчатися.

Весілля ж зазвичай проводять у суботу вранці? Може, вийде влаштувати вже цієї суботи? До неї всього два дні, але якщо він отримає той спеціальний дозвіл...

Філіп спіймав Олівера за комір, коли той намірявся вибігти за двері.

— Ні, — твердо сказав він. — Чекатимеш тут міс Бріджертон. І чекатимеш тихо, без бешкету і з усмішкою на обличчі.

На згадку Елоїзиноного імені Олівер принаймні спробував угамуватись, але його усмішка (слухняно зображена на батькове розпорядження) виявилася такою страшною гримасою, що Філіпові здалося, ніби на нього поглянула анемічна Медуза-горгона.

— Це була не усмішка, — миттю сказала Аманда.

— Усмішка.

— Ні. Ти навіть не підняв кутики губ...

Філіп зітхнув і спробував не вслухатися. Сьогодні він поговорить з Ентоні Бріджертоном про цей спеціальний дозвіл. Здається, віконт має в такому розбиратися.

Не може дочекатися суботи. По тому вдень він віддаватиме двійнят Елоїзі, а...

Він усміхнувся. Вона могла б віддаватися *йому* вночі.

— Чому ви усміхаєтеся? — зацікавилась Аманда.

— Я не усміхаюся, — відказав Філіп і відчув, як — *о Господи* — паленіє.

— *Усміхаєтесь*, — не вгавала донька. — А тепер у вас ще й щоки рожевіють.

— Не кажи дурниць, — пробурмотів він.

— Я не кажу дурниць, — наполягала вона. — Олівере, подивись на батечка. Правда ж, у нього порожевіли щоки?

— Ще одне слово про мої щоки, — пригрозив Філіп, — і я...

Дідько, він хотів сказати про батіг, але всі розуміли, що він ніколи такого не вчинить.

— ...щось зроблю, — закінчив він, слабко намагаючись витримати погрозовий тон.

Хай як дивно, це спрацювало, і на якийсь час діти припишкли. Тоді Аманда стала метляти ніжками на дивані й копнула табурет.

Філіп поглянув на годинник.

— Йой. — Вона зіскочила й нахилилася поправити табурет. — Олівере! — заревла вона.

Філіп відірвав погляд від хвиливної стрілки, яка чомусь досі навіть не наблизилася до восьми. Аманда розтягнулася на підлозі, злісно дивлячись на брата.

— Він мене штовхнув, — поскаржилась дівчинка.

— Я не штовхав.

— Штовхав.

— Не...

— Олівере, — втрутився Філіп. — *Хтось* її штовхнув, і це точно був не я.

Син прикусив губу, бо забув, що його причетність буде очевидна.

— А може, вона сама впала, — припустив він.

Філіп просто дивився на нього, сподіваючись, що гнівного погляду стачить для знищення *цієї* ідеї в зародку.

— Ну добре, — зізнався Олівер. — Я її штовхнув. Вибачте.

Філіп здивовано кліпнув. Може, він помалу вчиться бути батьком. Він не пригадував, коли востаннє діти перепрошували без його вказівки на те.

— Ти теж можеш мене штовхнути, — запропонував Аманді Олівер.

— Оце вже зайве, — поспішив сказати Філіп. Погана ідея. Дуже, дуже погана.

— Добре, — радісно погодилась дівчинка.

— Ні, Амандо. — Філіп скочив на ноги. — Не...

Але вона вже вперлася обома ручками братові в груди й тицьнула.

Олівер із гучним реготом повалився навznak.

— А тепер я можу штовхнути *тебе!* — весело загорлав хлопчик.

— Ти *не* штовхатимеш сестру! — прогарчав Філіп, перестрибуючи отоманку.

— Але вона штовхнула мене! — заволав Олівер.

— Бо ти сам її попросив, малий хулігане. — Філіп потягнувся, щоб схопити Олівера за рукав, перш ніж той вислизне, але малий бешкетник був верткий як вуж.

— Штовхни мене! — верещала Аманда. — Штовхай!

— Не штовхай її! — заволав Філіп.

Перед очима постали зловісні образи його вітальні з поламаними меблями й перекинутими лампами.

Господи, ще й Бріджертони от-от уже під'їдуть.

Він добіг до Олівера тієї-таки миті, коли той добіг до Аманди, і всі троє повалилися долі, стягуючи разом із собою з дивана дві подушки. Філіп подякував Господу за невелику милість. Принаймні подушки — це не те, що може розбитися.

«Трісь».

— Якого біса?

— Здається, це годинник. — Олівер ковтнув.

Як, на Бога, вони примудрилися скинути з каміна годинник, Філіп так і не второпав.

— Відсьогодні я забороняю вам обом виходити з ваших кімнат, доки вам не виповниться шістдесят вісім, — прошипів він.

— Це зробив Олівер, — поспішно мовила Аманда.

— Та мені на... байдуже, хто це зробив, — відтяв Філіп. — Ви ж *знаєте*, що міс Бріджертон от-от має...

— Кгем.

Філіп повільно обернувся до дверей і нажахано, але без подиву побачив там Ентоні Бріджертона, а за спиною в нього Бенедикта, Софі й Елоїзу.

— Мілорде, — різкувато сказав Філіп.

Насправді варто бути привітнішим, адже віконт не винен, що його дітям лишилося подолати останній крок до перетворення на цілковитих монстрів, але цієї миті Філіп просто не був спроможний на будь-яку люб'язність.

— Ми не завадили? — мирно перепитав Ентоні.

— У жодному разі, — відказав Філіп. — Як бачите, ми просто... е-е-е... переставляємо меблі.

— І у вас чудово виходить, — життєрадісно мовила Софі.

Філіп вдячно їй усміхнувся. Вона здавалася людиною, яка завжди навмисне докладала зусиль, щоб інші почувалися краще, і цієї миті він ладен був її розцілювати.

Підвівся, поправив перекинуту отоманку, а тоді схопив обох дітлахів за ручки й поставив на ноги. Краватка Олівера геть розв'язалась, а шпилька в Аманди метлялась аж коло вуха.

— Дозвольте представити моїх дітей, — мовив він з усією урочистістю, на яку був здатен. — Олівер й Аманда Крейни.

Олівер з Амандою пробуркотіли вітання, почуваячись незатишно перед стількома дорослими. Або річ була в цьому, або ж у соромі за неприйнятну поведінку, хоч як це здавалося малоїмовірно.

— Гарзд, — сказав Філліп, коли двійнята виконали свій обов'язок, — можете бігти.

Вони журливо подивилися на нього.

— Що, вже?

— Можна, ми залишимося? — тоненьким голосом попросила Аманда.

— Ні, — відповів Філліп.

Він запросив Бріджертонів на ланч і збирався провести екскурсію теплицею, а для успішного здійснення його планів діти мали зникнути в дитячій.

— Будь ласка, — благала Аманда.

Філліп навмисне не дивився на гостей, розуміючи, що вони споглядають його неспроможність упоратися з власними дітьми.

— Нянечка Едвардз чекає на вас у коридорі, — наполог він.

— Ми не любимо нянечку Едвардз, — відповів Олівер. Аманда закивала.

— Звісно, любите, — нетерпляче озвався Філліп. — Вона працює з вами вже багато місяців.

— Але ми її *не любимо*.

Філліп поглянув на Бріджертонів.

— Перепрошую, — надламаним голосом мовив він. — Вибачте, мушу вас ненадовго залишити.

— Нічого страшного, — хутчіш запевнила Софі, а на її обличчі з'явився материнський вираз, коли вона оцінила ситуацію.

Філліп відвів двійнят у дальній куток кімнати, схрестив руки на грудях і поглянув на них.

— Діти, — суворо сказав він, — я попросив міс Бріджертон стати моєю дружиною. — У них заблищали очі. — Добре, — буркнув він. — Як я бачу, ви погоджуєтеся з тим, що це чудова ідея.

— А вона...

— Не перебивай, — урвав Філіп, якому вже нетерпеливилось покінчити з усіма їхніми запитаннями. — Я хочу, щоб ви зараз мене послушали. Мені ще потрібно, щоб її сім'я схвалила моє рішення, а для цього я маю їх розважити, пригостити ланчем, і при цьому під ногами не повинні плутатися діти.

Це принаймні була майже правда. Двійнятам необов'язково знати, що Ентоні практично наказав їм побратись і що схвалення вже не було проблемою.

Однак в Аманди затремтіла нижня губа, і навіть Олівер видавався засмученим.

— А тепер що? — втомлено спитав Філіп.

— Ви нас соромитеся?

Філіп зітхнув, відчуваючи огиду до самого себе. Господи, як до цього дійшло?

— Я не...

— Я можу чимось допомогти?

Він подивився на Елоїзу як на рятівницю. Мовчки споглядав, як вона стала перед його дітьми навколішки й сказала їм щось так тихенько, що він не розчув слів, а лише її м'який тон.

Двійнята сказали щось у відповідь, — вочевидь заперечливе, — утім Елоїза їх перебила, пояснюючи й жестикулюючи. І тут, на його повний і цілковитий подив, двійнята попрощались і вийшли в коридор. Виходили без зайвого ентузіазму, але все-таки залишили кімнату.

— Дякувати Богові, ми одружимося, — тихенько сказав Філіп.

— Це точно, — пробурмотіла вона й із таємничою усмішкою подалась до своєї сім'ї.

Філіп пішов слідом і негайно перепросив за поведінку своїх дітей в Ентоні, Бенедикта й Софі.

— Після смерті матері вони стали неслухняними, — пояснив він, намагаючись сформулювати це так, щоб їхні дії легше було виправдати.

— Не буває нічого важчого за смерть когось із батьків, — тихо проказав Ентоні. — Будь ласка, не треба вибачатися за них.

Філіп кивнув на знак вдячності за розуміння.

— Ходімо, — звернувся він до гостей. — Час розпочати ланч.

Та поки він вів гостей до їдальні, перед очима в нього стояли личка Олівера й Аманди. З кімнати вони виходили засмучені.

Він бачив своїх дітей упертими, нестерпними, навіть у цілковитій істеричі, але відколи померла їхня мати, він ще не бачив їх засмученими.

Його це дуже стурбувало.

Після ланчу й екскурсії в теплиці п'ятірка розбилася на два гурти. Бенедикт узяв із собою альбом, тому вони із Софі лишилися біля будинку й захоплено базікали про щось, поки він зарисовував екстер'єр. Ентоні, Елоїза й Філіп вирішили прогулятися на свіжому повітрі в окрузі, та Ентоні милостиво дав Елоїзі з Філіпом змогу відстати на добрих кілька ярдів, аби парочка поспілкувалася сам на сам.

— Що ти такого сказала дітям? — тут-таки спитав Філіп.

— Не знаю, — чесно відповіла Елоїза. — Просто намагалася поводитись, як моя мати. — Вона знизала плечима. — Здається, подіяло.

Він замислився над цим.

— Либонь, добре мати батьків, яких можеш наслідувати.

Вона зацікавлено поглянула на нього.

— А в тебе не так?

Філіп похитав головою.

— Ні.

Вона сподівалася, він ще щось скаже, чекала, але він не казав. Зрештою вирішила натиснути й сама спитала:

— Це була мати чи батько?

— Ти про що?

— Хто з твоїх батьків був такою складною людиною?

Він довго вдивлявся в неї незбагненим поглядом, злегка звівши брови. А потім відповів:

— Мати померла під час мого народження.

Вона кивнула.

— Розумію.

— Навряд, — напруженим, порожнистим голосом відповів він, — але дякую, що намагаєшся.

Вони поволі йшли, не бажаючи наближатися до Ентоні настільки, щоб він міг їх почути, дарма що кілька хвилин уже не порушували мовчанки.

Нарешті, коли стежка повернула в бік маєтку, Елоїза не витримала й поставила запитання, яке цілий день не давало їй спокою:

— Навіщо ти вчора привів мене в кабінет Софі?

Він гмикнув й аж спіткнувся.

— Варто припускати, це очевидно, — пробурмотів чоловік, відчуваючи, як порожевіли щоки.

— Ну так. — Елоїза спаленіла, второпавши, про що спитала. — Але ж навряд чи ти думав, що *це* станеться.

— Чоловік завжди сподівається на краще, — буркнув Філіп.

— Ти не можеш так думати!

— Звісно, я так і думаю. Але, — додав він із таким виглядом, ніби не міг повірити, що зараз відбувається така розмова, — твоя правда: ні, мені й на думку не спадало, що це станеться так спонтанно. — Він лукаво глянув на неї кутиком ока. — Однак я не шкодую про цю спонтанність.

Вона відчула, як запалали щічки.

— Ти так і не відповів на моє запитання.

— Ні?

— Ні. — Вона розуміла, що її впертість сягає абсурду, але це питання здавалося неабияк значущим. — Нащо ти мене туди повів?

Він добрих десять секунд дивився на неї, — імовірно, намагався збагнути, чи не з'їхала вона з глузду, — а тоді хутко зиркнув на Ентоні, аби пересвідчитися, що той їх не чує, і відповів:

— Що ж, якщо тобі так треба знати: так, я збирався тебе поцілувати. Ти все цокотала на тему шлюбу й ставила мені всілякі смішні запитання. — Він упер руки в боки й стенив плечима. — Мені здалося,

що це хороший спосіб раз і назавжди довести тобі, що ми таки поладнаємо.

Вона вирішила пропустити повз вуха свою характеристику як цокотливої жіночки.

— Але ж пристрасті не досить, щоб плекати шлюб, — наполягала вона.

— Але це хороший початок, — процідив він. — Можемо поговорити про щось інше?

— Ні. Я намагаюся сказати, що...

Він пирхнув і завів очі під лоба.

— Ти постійно намагаєшся щось сказати.

— Це й робить мене такою чарівною, — дошкульно відказала вона.

Філіп подивився на неї з демонстративною терплячістю.

— Елоїзо. Ми підходимо одне одному, і в нас буде чудове, товариське шлюбне життя. Я не знаю, що ще мені сказати чи зробити, аби це довести.

— Але ти мене не кохаєш, — тихо сказала вона.

Здалося, що ці слова вибили повітря з його легень, і він просто зупинився й довго вдивлявся в неї.

— Чому ти таке кажеш? — запитав він.

Вона безпомічно знизала плечима.

— Бо це важливо.

Якусь мить він просто витріщався на неї.

— Тобі ніколи не спадало на думку, що нема потреби висловлювати кожне почуття й кожну думку? — поцікавився він.

— Спадало. — І в це єдине слово вона вклала всі жалі свого життя. — Постійно спадає. — Вона відвернулася, збентежившись дивним відчуттям якогось порожнистого булькотіння в горлі. — Але, здається, я нічого не можу вдіяти.

Він похитав головою, вочевидь спантеличено, що її не здивувало. Вона й саму себе в половині випадків спантеличувала. *Нащо* вона порушила цю тему? Чому не вміє бути скромною та ненав'язливою? Матінка колись сказала, що медом можна спіймати більше мух, аніж

кувалдою, проте Елоїза так і не навчилася залишати свої думки при собі.

Вона практично спитала сера Філіпа, чи кохає він її, а його мовчанка була рівнозначна відповіді «ні». Її серце заплуталося. Вона насправді не думала, що він їй заперечить, але розчарування слугувало доказом, що якась крихітна частинка її сподівалася: він упаде навколішки й вигукне, що кохає її, що леліятиме її і що просто-таки помре без неї.

І все це було не чим іншим, як повітряними замками, а вона не розуміла, чому взагалі хотіла це почути, якщо й сама його не кохає.

Але ж могла б. Відчувала: якщо дати собі час, вона здатна покохати цю людину. Можливо, просто хотіла почути від нього те саме.

— Ти кохав Марину? — спитала вона.

Слова злетіли з її вуст, вона не встигла навіть замислитися, чи мудро про таке питати. Ледь поморщилася. От знову вона розпитує про занадто особисте.

Дивно, що він досі не сплеснув руками й не побіг із криками кудись у протилежний від неї бік.

Він дуже довго не відповідав. Вони просто стояли, дивились одне на одного й намагались не зважати на Ентоні, який прискіпливо вивчав дерево за якихось тридцять ярдів від них.

Нарешті Філіп низьким голосом мовив:

— Ні.

Елоїза не відчувала піднесення, але й не відчувала смутку. Від цього його зізнання вона не відчула взагалі нічого, і це її здивувало. Але вона видихнула, хоч і не усвідомлювала, що затамувала дух. І тепер із цим знанням їй полегшало.

Вона ненавиділа невідомість. Невідомість чого завгодно.

Тому не варто було дивуватися, коли вона прошепотіла:

— Чому ти з нею одружився?

У його очах постав якийсь порожній вираз, і зрештою він просто стенив плечима й сказав:

— Не знаю. Це здавалося правильним.

Вона кивнула. Тепер усе стало на свої місця. Саме так він і вчинив би. Філіп завше чинив правильно, шляхетно, просив вибачення за

переступи, брав на себе чужий тягар...

Виконував обіцянки свого брата.

І тоді в неї залишилося тільки одне запитання:

— А ти... — Вона прошепотіла, заледве опановуючи власні нерви. — Ти відчував до неї пристрасть?

Вона розуміла, що не варто про це питати, але після вчорашнього дня мусила знати. Відповідь не важила — принаймні так вона казала самій собі.

Але їй треба було знати.

— Ні. — Він відвернувся й пішов, а його довгі кроки примусили її переключити увагу на рух і йти слідом. Але тут, щойно вона встигла набрати потрібну швидкість, щоб наздогнати його, він завмер, через що вона спіткнулась і виставила руки перед собою, сперлася на його плече, щоб утримати рівновагу.

— У мене є питання до тебе, — різко сказав він.

— Авжеж, — пробурмотіла вона, здивована раптовою зміною в його поведінці.

Але це було б справедливо. Вона ж бідолаху практично допитувала.

— Чому ти поїхала з Лондона? — спитав він.

Вона здивовано кліпнула. Не очікувала запитання, на яке буде так легко відповісти.

— Щоб зустрітися з тобою, звісно.

— Маячня.

У неї відвисла щелепа від його відчутної зневаги.

— Це причина твого приїзду сюди, — пояснив він, — а не від'їзду з Лондона.

До цієї хвилини їй навіть на думку не спадало, що це щось різне, але він мав рацію. Він ніяк не причетний до того, чому вона поїхала з Лондона. Він просто надав легкий спосіб утекти, спосіб поїхати й не почуватись утікачкою.

Він дав їй те, до чого вона бігла, а знайти виправдання цьому було значно легше, ніж пояснити втечу *від* чогось.

— У тебе був коханець? — низьким голосом спитав він.

— Ні! — відповіла Елоїза так голосно, що Ентоні аж озирнувся на них, змушуючи її всміхнутися й помахати йому, щоб запевнити, що все добре. — Тут просто бджілка! — вигукнула вона братові.

Очі в Ентоні розширились, і він рушив був до них.

— Вона вже полетіла! — мерщій вигукнула Елоїза, відганяючи брата. — Вже все добре! — Відтак повернулася до Філіпа й пояснила: — Він жахливо боїться бджіл. — Вона скорчила гримасу. — Я забула про це. Треба було сказати, що тут миша.

Філіп із цікавістю поглянув на Ентоні. Елоїзу це не здивувало: важко було уявити, щоб такий чоловік, як її брат, боявся бджіл, але це не було дрібницею, бо ж їхній батько помер від бджолиного укусу.

— Ти так і не відповіла на моє запитання.

Дідько. Вона сподівалася, що він забуде.

— Як ти взагалі можеш про таке питати? — обурилась вона.

Філіп стенив плечима.

— А як я могу не питати? Ти втекла з дому, не завдаючи собі клопоту навіть розповісти родині, куди їдеш...

— Я залишила записку, — перебила вона.

— Записку, авжеж.

У неї відвисла щелепа.

— Ти мені не віриш?

Він похитав головою.

— Насправді вірю. Ти занадто організована й схильна до формальностей, щоб поїхати, не переконавшись, що підв'язала всі ниточки, за які можна було б смикнути.

— Я не винна, що записка загубилася серед материних запрошень, — процідила вона.

— Проблема не в записці, — заявив він і схрестив руки на грудях.

Схрестив руки на грудях? Вона зціпила зуби. Від цього почувалась як дитина й нічого не могла зробити чи сказати, бо відчувала: хай що він скаже про її нещодавню поведінку, усе буде правдою.

Хоч як їй це боляче визнавати.

— Проблема в тому, — продовжував свою думку Філіп, — що ти втекла з Лондона, як злодюжка, серед ночі. Мені просто здалося, що

щось могло статися з... е-е-е... щось могло заплямувати твою репутацію. — Уздрівши її роздратоване личко, він додав: — І це цілком вірогідний висновок.

Звісно, він мав рацію. Не щодо її репутації — та досі залишалася чистою і білою як сніг. Але це таки мало дивний вигляд, та й, якщо відверто, це чудо, що він не спитав раніше.

— Якщо в тебе й був коханець, — тихо мовив він, — це не змінить моїх намірів.

— Річ зовсім не в цьому, — поспішно сказала вона, аби тільки він припинив про це говорити. — Річ у тім... — Її голос надломився, і вона зітхнула. — Річ у тім...

І тоді вона все йому розповіла. Про одержані шлюбні пропозиції, про відсутність їх у Пенелопи, про їхні жартівливі плани разом дівувати й старіти. І про те, якою винною вона почувалася, коли Пенелопа з Коліном побрались, а вона ніяк не могла припинити думати про себе й власну самотність.

Вона розповіла про все це й більше. Розповіла, що було в неї на думці й на серці, розповіла про те, чого не казала ще жодній живій душі. І раптом подумала, що як для жінки, у якої рот не стуляється, вона забагато тримала в собі.

А коли Елоїза закінчила (хоча насправді не вважала, що це кінець, а просто знесиліла й тому поступово затихла), він узяв її за руку.

— Усе добре, — сказав Філіп.

І вона зрозуміла, що таки все добре. Усе справді добре.

РОЗДІЛ 14

...Хоч обличчя містера Вілсона й схоже на морду амфібії, але якби ж тобі навчитися висловлюватись обачніше! Я ніколи не розглядала його як прийняттого шлюбного кандидата, та він достеменно не є ропухою, а коли моя молодша сестра так його називає, та ще й за його присутності, це виставляє невихованою особою мене.

Елоїза Бріджертон — сестрі Гіацинт після відхилення четвертої шлюбної пропозиції

За чотири дні вони побралися. Філіп не уявляв, як Ентоні це вдалось, але той отримав спеціальний дозвіл, який давав їм змогу одружитися без затримок і вже в понеділок, а Елоїза запевнила, що цей день не гірший за вівторок чи середу, просто не субота, як це заведено.

На весілля прибула вся Елоїзина сім'я за винятком її овдової сестри, яка жила в Шотландії та не встигала приїхати. Зазвичай весільні церемонії проводили в Кенті, в родинному гнізді Бріджертонів, або ж у крайньому разі в Лондоні, де родина вчашала до церкви Святого Георгія на Гановер-сквер, але в такому поспішному темпі приготування були неможливі, та й попри все це не було звичайним весіллям. Бенедикт із Софі запропонували свою оселю як місце проведення урочистостей, проте Елоїза відчувала, що двійнятам буде затишніше в Ромні-голлі, отож церемонію провели в парафіяльній церкві в кінці провулка, а опісля відбулися скромні урочистості з найближчими людьми просто на газоні біля Філіпової теплиці.

Пізніше, коли сонце вже похилилося до обрію, Елоїза опинилась у своїй новій спальні разом із матір'ю, яка вдавала, буцім розкладає на місця речі з нашвидкуруч зібраного посагу Елоїзи. Звісно, це вже зробила вранці Елоїзина камердинерка (яка приїхала з Лондона разом із сім'єю), втім Елоїза не коментувала вдавану зайнятість матері.

Здавалося, Вайолет Бріджертон просто потрібно щось робити, поки вона говорить.

Елоїза це чудово розуміла.

— Мені слід було б скаржитися на те, що я позбавлена нагоди насолодитися миттю слави як матір нареченої, — сказала доньці Вайолет, знімаючи мереживну вуаль й акуратно кладучи її на бюро, — але насправді я просто щаслива бачити тебе під вінцем.

Елоїза ніжно всміхнулася матері.

— Бо ви вже аж у розпач впали?

— Майже. — Але потім Вайолет схилила голову вбік і додала: — Насправді ні. Завше вважала, що ти можеш нас урешті-решт здивувати. Ти часто так робиш.

Елоїза подумала про всі ті роки, починаючи з дебюту, про всі відкинуті шлюбні пропозиції. Про всі весілля, які вони відвідували й на яких Вайолет дивилася, як її подруги одна за одною видають дочок за чудових, гідних джентльменів.

За тих джентльменів, які вже не могли одружитися з Елоїзою, відомою пустоцвіткою серед дочок леді Бріджертон.

— Вибачте, якщо я вас розчарувала, — прошепотіла Елоїза.

Вайолет звела на неї погляд мудрих очей.

— Мої діти ніколи мене не розчаровують, — тихо проговорила вона. — Ви просто... дивуєте мене. Гадаю, мені це до вподоби.

Елоїза раптом кинулась обійняти матір. Було ніяково це робити, і вона не знала чому, бо ж у її сім'ї не засуджували такі вияви прихильності вдома, без чужих очей. Можливо, річ у тім, що наречена була небезпечно близька до сліз; а можливо, в тім, що вона відчула таку саму близькість до сліз у матері. Але знову здалася собі незграбною дівчинкою з кутастими руками й ногами, худорлявими ліктями й ротом, який не стуляється коли треба.

І їй потрібна була мати.

— Ну ж бо, ну ж бо, — бурмотіла Вайолет, як тоді, багато років тому, коли метушилася над розбитим колінцем чи скривдженими почуттями.

— Ну? — Її обличчя порожевіло. — Го-о-оді.

— Матінко? — пробурмотіла Елоїза. Дуже вже дивно почувалася — наче поїла зіпсутої риби.

— Мене це жахає, — процідила Вайолет.

— *Матінко?* — Напевно, Елоїзі почулося.

Вайолет глибоко вдихнула, збираючись на силі.

— Нам треба поговорити. — Вона відхилилася назад, поглянула доньці в очі й додала: — Нам же *треба* поговорити?

Елоїза не була впевнена, що має на увазі мати: чи знає вона деталі інтимного життя, а чи вона вже пізнала їх... особисто?

— Е-е-е... Я не... е-е... Якщо ви маєте на увазі... Себто я досі...

— Чудово, — зі щирим полегшенням зітхнула Вайолет. — Але ти... скажімо так, ти розумієш...?

— Так, — швидко відповіла Елоїза, бажаючи позбавити їх обох ніякової розмови. — Не думаю, що мені потрібні якісь пояснення.

— Чудово, — зі ще більшим полегшенням повторила Вайолет. — Мушу сказати, ця частина материнства мені не до вподоби. Навіть не пригадую, що я сказала Дафні, пам'ятаю, тільки що постійно шарілася й затиалася, і, чесно кажучи, не впевнена, чи після цієї розмови вона була ліпше поінформована, ніж до неї. — Кутики її губ піднялися. — Боюся, що ні.

— Здається, вона досить добре призвичаїлася до подружнього життя, — пробурмотіла Елоїза.

— Ще б пак, — радісно озвалася Вайолет. — Четверо діточок і чоловік, який за нею упадає. Чого ще можна хотіти від життя!

— А що ви сказали Франчесці? — спитала Елоїза.

— Даруй?

— Франчесці, — повторила Елоїза. Ішлося про молодшу сестру, яка одружилася шість років тому, але за два роки трагічно овдовіла. — Що ви сказали їй, коли вона виходила заміж? Ви згадали про розмову з Дафною, але не з Франческою.

Блакитні очі Вайолет затуманилися, як завжди, коли вона думала про свою третю доньку, яка стала вдовою в такому молодому віці.

— Ти ж знаєш Франческу. Гадаю, вона сама могла б мене чогось навчити. — Елоїза втягнула повітря. — Я не про *це*, звісно, — поквапилася додати Вайолет. — Франческа була така сама невинна, як... як і ти, гадаю.

Елоїза відчула, як щічки охоплює жар, і подякувала Творцеві за хмарний день, бо в кімнаті було дещо темно. До того ж мати

розглядала надірваний край сукні. Авжеж, *технічно* вона ще залишалася незайманою, і якби її оглянув лікар, то вона достеменно пройшла б процедуру успішно, але сама вже не почувалася такою невинною.

— Але ж ти знаєш Франческу, — продовжила Вайолет, знизуючи плечима й підводячи погляд, коли збагнула, що із сукнею нічого не вдіє. — Вона така пронозлива й усе знає. Гадаю, вона ще багато років тому підкупила якусь сердешну покоївку, щоб та все їй пояснила.

Елоїза кивнула. Не хотілося розповідати матері про те, що вони з Франческою разом зібрали кишенькові гроші, щоб підкупити покоївку. Втім це вартувало тієї суми до останнього пенні. Енні Мейвел пояснила все в деталях, і, як згодом поінформувала Елоїзу Франческа, всі її слова були правдиві.

Вайолет сумно всміхнулася, а тоді звела руку й торкнулася доньчиної вилиці побіля кутика ока. Від синця ще залишалися сліди, але фіолетовий колір уже збляк, перейшов через синій у зелений, а тепер у не надто здоровий (але вже не такий неприємний на вигляд) жовтий.

— Ти точно будеш щаслива? — спитала її мати.

Елоїза журливо всміхнулася.

— Вам не здається, що вже запізно для таких думок?

— Може бути запізно для якихось дій, але для думок ніколи не запізно.

— Гадаю, я буду щаслива, — відповіла Елоїза. «Принаймні сподіваюся», — подумки додала вона.

— Здається, він хороша людина.

— Дуже хороша.

— І гідна.

— Це точно.

Вайолет кивнула.

— Думаю, ти будеш щаслива. Можливо, знадобиться час, щоб це збагнути, а спершу ти можеш сумніватись, але ти будеш щаслива. Просто пам'ятай... — Вона урвала й прикусила губу.

— Що, матінко?

— Просто пам'ятай, — проговорила вона так повільно, немовби з превеликою обережністю добирала кожнісіньке слово, — що потрібен час. От і все.

«Для чого потрібен час?» — закортіло скрикнути Елоїзі.

Але мати вже підвелась і жваво розгладжувала спідниці.

— Гадаю, мені треба виганяти сім'ю, бо вони так ніколи не підуть. — Вона покрутила в пальцях бант на сукні й злегка відвернулася.

Одну руку піднесла до свого обличчя, і Елоїза спробувала не звертати уваги на те, що мати змахувала сльозу.

— Ти дуже нетерпляча, — звертаючись до дверей, сказала Вайолет. — І завжди такою була.

— Знаю, — відповіла Елоїза.

Вона подумала: невже мати дорікає їй? І якщо так, то *чому* саме зараз?

— Мені завжди це в тобі подобалося, — продовжувала Вайолет. — Звісно, мені в тобі подобалося все, але чомусь твоя нетерплячість мене особливо зачаровувала. Ти ніколи не хотіла *більшого* — ти хотіла *всього*.

Елоїза сумнівалася, чи ця характеристика позитивна.

— Ти хотіла всього для всіх, хотіла все знати, хотіла всього навчитись, і...

Спершу Елоїза подумала, що мати вже закінчила, але потім Вайолет розвернулася до неї й додала:

— Тебе ніколи не влаштовував запасний варіант, і це добре, Елоїзо. Я рада, що ти не вийшла за когось із тих чоловіків, які робили тобі пропозиції в Лондоні. Жоден із них не зробив би тебе щасливою. Задоволеною — можливо, але не щасливою.

Елоїза відчула, як її очі широко розплющуються від подиву.

— Але не дозволяй нетерплячості витіснити все інше, — тихо закінчила Вайолет. — Бо ти складаєшся не лише з неї. У тобі є значно більше, але, гадаю, часом ти про це забуваєш.

На її обличчі з'явилася м'яка мудра усмішка матері, яка прощається з донькою.

— Умій чекати, Елоїзо. Будь м'якою. Не тисни занадто сильно.

Елоїза розтулила рота, але геть нічого не змогла вимовити.

— Будь терплячою, — додала Вайолет. — Не тисни.

— Не... — Елоїза хотіла сказати «Не буду», але фраза розпалася на шматочки, і вона тільки стояла й дивилася в материне обличчя, лише тепер усвідомлюючи, що означає одруження.

Вона так багато думала про Філліпа, що зовсім забула думати про свою сім'ю.

Вона покидає їх. Вони завжди залишатимуться з нею в усіх важливих питаннях, але все одно вона йде від них.

Досі навіть не думала про те, як часто сідала з матір'ю і просто розмовляла. І якими цінними були ті моменти. Здавалося, Вайолет завше знала, що потрібно її дітям, і це вражало, справді вражало, адже їх восьмеро — вісім різних душ, кожна зі своїми мріями й сподіваннями.

Навіть лист Вайолет (той, якого вона написала Елоїзі й попросила Ентоні вручити в Ромні-голлі) був настільки вивірений, був саме тим, що Елоїзі треба було почути. Вайолет могла насварити її, могла кидатись докорами, мала повне право зробити те й те або й ще більше.

Але вона написала лише: «Сподіваюся, у тебе все добре. Будь ласка, пам'ятай, що ти моя донька й завжди нею залишатимешся. Я люблю тебе».

Елоїзу це зворушило. На щастя, вона забула тоді прочитати листа й згадала про нього тільки пізно вночі перед весіллям, коли змогла розгорнути конверт на самоті в кімнаті, яку їй виділили в Бенедиктовому будинку.

Вайолет Бріджертон не знала нужди, але її справжнє багатство полягало в мудрості й любові, а Елоїза, проводжаючи матір поглядом, подумала: Вайолет більше ніж її мати — вона та, на кого Елоїза прагнула бути схожою.

І вона повірити не могла, що знадобилося стільки часу, щоб це усвідомити.

— Напевно, ви із сером Філліпом бажаєте побути наодинці, — мовила Вайолет, беручись за дверну ручку.

Елоїза кивнула, хоч мати й не могла побачити цього руху.

— Я сумуватиму за вами всіма.

— Звісно, сумуватимеш. — Жвавий тон вочевидь допомагав Вайолет триматися. — Ми теж сумуватимемо за тобою. Але ти будеш недалечко. До того ж ти житимеш біля Бенедикта й Софі. І Позі. Напевно, тепер я частіше тут буватиму, бо ж треба буде випещувати на двох онуків більше.

Елоїза змахнула сльози. Її сім'я прийняла дітей Філліпа миттєво й безумовно. Вона не очікувала чогось іншого, але все одно від цього на душі потепліло дужче, ніж вона сподівалась. Двійнята швидко почали бавитися з онуками родини Бріджертонів, а Вайолет наполягала, щоб вони називали її бабунею. Ті з готовністю погодились, а особливо коли Вайолет дістала цілу торбинку м'ятних льодяників і заявила, що вони випадково впали в її валізу ще в Лондоні.

Елоїза вже попрощалася з усією родиною, тож після прощання з матір'ю почувалася цілком і повністю леді Крейн. Міс Бріджертон повернулася б разом із сім'єю до Лондона, проте леді Крейн, дружина глостерширського землевласника й баронета, залишається тут, у Ромні-голлі. Почувалась якимось дивно, почувалась інакшою та дорікала собі за це. Подумати лишень: у двадцять вісім років шлюб не має видаватися якимось раптовим кроком. Урешті-решт, вона вже не зелене дівча, уже давно перестала ним бути.

Однак вона сказала собі, що все одно має повне право відчувати, як її життя назавжди змінилося. Заради Бога, вона вийшла заміж і стала господинею у власному новому домі. Не кажучи вже про те, що тепер вона мати двох дітей. Нікому з її братів і сестер не доводилося так швидко брати на себе батьківські обов'язки.

Але вона готова до завдання. Мусить бути готовою. Розправила плечі, твердо поглянула на відображення в дзеркалі й розчесала коси. Вона Бріджертон, хай навіть це більше не її прізвище, і вона готова до всього. А з огляду на те, що вона не стерпить нещасливого життя, просто доведеться подбати, щоб *її життя* було щасливим.

У двері постукали. Елоїза озирнулася і побачила, як до кімнати увійшов Філліп. Він зачинив за собою двері, але залишився стояти на місці — можливо, щоб дати їй час зібратися з думками.

— Може, краще, щоб це зробила служниця? — спитав він, киваючи на щітку для волосся.

— Сьогодні я відпустила її раніше, — відповіла Елоїза й знизала плечима. — Яюсь дивно від думки, що вона була б тут, бо мені це видається майже вторгненням в особисте.

Він прокашлявся й потягнув краватку — цей рух уже встиг стати їй знайомим і близьким. Раптом збагнула: він ніколи не почувався затишно в офіційному костюмі, постійно щось тягнув, смикав і вочевидь шкодував, що не лишився в зручному робочому вбранні.

Як дивно мати чоловіка зі справжньою роботою! Елоїза ніколи й не думала, що побереться з таким. Звісно, у Філіпа не було робочих обов'язків, але заняття в теплиці все одно становили собою щось більше за те, чим наповнювали своє життя більшість знайомих їй ледачих молодиків.

І вона зрозуміла, що їй це подобається. Подобається, що в нього є мета, є покликання, подобається, що його розум гострий, вдатний до інтелектуальних пошуків, а не тільки до коней і ставок.

Він їй подобається.

Це було полегшенням. Вона була б зв'язана по руках і ногах, якби він їй не подобався.

— Тобі треба ще трохи часу? — спитав він.

Вона похитала головою. Вона готова.

З його губ зірвався видих. Елоїзі навіть почулося, що він сказав «Дякувати Богові», а тоді вона опинилася в його обіймах, він став її цілувати, і все, про що вона думала доти, щезло.

Філіп напевно мав би приділити весіллю трішечки більше сили, але насправду не міг устежити за денними подіями, бо його дразнило наближення подій нічних. Щоразу, як він поглядав на Елоїзу чи вдихав її запах, який ніби був усюди одночасно, виділяючись серед ніжних парфумів жінок Бріджертон, він відчував сигнальне напруження в тілі, тремтіння від очікування, пригадуючи, як йому було тримати її в обіймах.

«Скоро, — казав він собі, примушуючи тіло розслабитись і дякуючи Богові, що його старання було вшановано успіхом. — Скоро».

І от «скоро» перетворилося на «зараз»: вони залишилися самі, а він не до кінця вірив у те, наскільки Елоїза вродлива із цими своїми довгими каштановими косами, що м'якими хвильками спадали вздовж спини. До нього дійшло, що досі він ще не бачив її кіс розпущеними, не уявляв їхньої довжини, коли вони були стягнуті в тугу гульку на потилиці.

— Завше було цікаво, нащо жінки роблять високі зачіски, — пробурмотів він, поцілувавши її вже всьоме.

— Бо від нас цього очікують, а як інакше? — спантеличено відказала Елоїза.

— Це не причина, — сказав він. Торкнувся її кіс, прочесав пальцями, а тоді підніс пасмо до обличчя й вдихнув його запах. — Це заради безпеки інших чоловіків.

Її погляд із подивом і бентегою метнувся до нього.

— Ти мав на увазі «заради безпеки від інших чоловіків»?

Він поволі похитав головою.

— Мені б довелося вбити того, хто побачить тебе такою.

— Філіпе. — Він був певен, що це мало прозвучати як докір, але вона зашарілася, і скидалося на те, що вона задоволена його заявою.

— Побачивши це, перед тобою ніхто не встоїть, — проговорив він, накручуючи її шовковисті коси на пальці. — Я в цьому переконаний.

— Багатьом чоловікам неважко було переді мною встояти, — сказала вона й звернула до нього самопринизливу усмішку. — Насправді навіть дуже багатьом.

— Вони дурні, — прямо сказав він. — До того ж це лише підтверджує мою думку, хіба ні? І це, — він підніс довгий пишній локон між їхніми обличчями, полоскотав ним губи обох, вдихаючи п'янке пахощі, — роками ховалось у гульці.

— Із шістнадцяти років, — уточнила вона.

Філіп пригорнув її до себе — м'яко, але непоступливо.

— Я радий. Якби ти колись витягла з кіс шпильки, то не була б моєю. Хтось інший зірвав би тебе ще багато років тому.

— Це ж просто волосся, — злегка тремтливим голосом прошепотіла вона.

— Твоя правда, — погодився він. — Напевно, твоя правда, бо не думаю, що на якійсь іншій жінці воно було б аж таким п'янким. Отже, річ у тобі, — прошепотів він, випускаючи пасма з пальців. — Лише в тобі.

Він узяв її личко в долоні й злегка нахилив, аби легше було поцілувати. Йому кортіло знати, які її вуста на смак, хоч він уже й цілував їх лічені хвилини тому. Але навіть після цього його дивували її солодкість, теплота подиху й губ, а ще те, як його тіло запалювалося від простого поцілунку.

От лиш поцілунок не міг бути простим. Не з нею.

Його пальці відшукали застібки на сукні — маленькі обшиті тканиною гудзика, що спускалися вздовж спини.

— Розвернися, — скомандував він, розриваючи поцілунок.

Він не мав такого досвіду в спокушанні, щоб видобувати гудзика з петельок, не дивлячись на них. До того ж йому це подобалося — повільне оголення, коли з кожним гудзиком відкривається ще пів дюйма її кремової шкіри.

Елоїза належить йому, подумав він, проводячи пальцем по її хребту й переходячи до третього з кінця гудзика. Навіки його. Важко було уявити, як йому поталанило, але він вирішив не чудуватися своїй удачі, а просто насолоджуватися.

Ще один гудзик. Цей відкрив плоть неподалік від нижньої частини хребта.

Він торкнувся її. Вона здригнулася.

Його пальці перейшли до останнього гудзика. Той необов'язково було розстібати: її сукню вже цілком можна було скинути з пліч. Але чомусь він мав зробити все правильно, як слід її оголити й смакувати кожну мить.

До того ж цей останній гудзик відкривав вигин її сідниць.

Йому захотілося поцілувати її. Поцілувати прямісінько туди. У верхню частину западинки між двома півкулями, поки вона стоїть до нього спиною і тремтить не від холоду, а від збудження.

Наблизився до неї та притиснувся губами до шиї ззаду, а долонями накрив плечі. Деякі його бажання занадто збочені для такої невинної жінки, як Елоїза.

Але вона належить йому. Вона його дружина. І вона втілення вогню, пристрасті й енергії, злитих воедино. Вона не Марина, нагадав він собі, не така тендітна, крихка, нездатна виражати якісь інші почуття, окрім скорботи.

Вона не Марина. Здавалося, що конче потрібно нагадувати собі про це — не лише зараз, а постійно, о будь-якій порі, щоразу, як поглядає на Елоїзу. Вона не Марина, і коло неї не потрібно тамувати дух, боятися власних слів, власного виразу обличчя й усього, що може спонукати її зануритись у себе, у свій розпач.

Це Елоїза. *Елоїза*. Сильна, чарівна Елоїза.

Він не зміг себе перебороти, опустився навколішки, міцно стиснув Елоїзу за стегна, а вона тихо зойкнула від подиву й спробувала розвернутися.

І тут він її поцілував. Прямісінько туди, у нижню точку хребта, поцілував у місце, яке його так манило. А тоді — він не знав чому, бо мав обмежений досвід із жінками, але уява вочевидь виправляла цей недолік — провів язиком по тій центральній лінії знизу хребта, де була западинка між сідницями, смакуючи солодкаво-солону шкіру, зупинившись, — але не відірвавши губ, — коли вона застогнала й уперлася руками в стіну, щоб утриматися на ногах.

— Філіпе, — видихнула вона.

Він підвівся, розвернув її та нахилився так, що вони опинилися носом до носа.

— Це було так звабливо, — безпорадно сказав він, наче ці слова все пояснюють.

І насправді це й було поясненням. Це було звабливо — та дражлива ділянка шкіри, така рожево-персикова, така спрагла до поцілунку.

Вона була зваблива, і йому потрібно було нею заволодіти.

Знову поцілував її в губи, дозволяючи тканині сковзнути з її тіла. Вона йшла під вінець у блакитній сукні, світлий відтінок якої робив її

очі глибшими й спокусливими як ніколи, схожими на хмарне небо перед грозою.

Це була божественна сукня — він чув це визначення вдень від її сестри Дафни. Але ще божественніше було її позбуватися.

Сорочки на ній не було, і він знав, що вона перед ним оголена, чув, як вона гарячково втягнула повітря, коли її соски потерлися об його лляну сорочку. Але він не дивився, а погладив її грудь долонею збоку, злегка проводячи по пишній плоті нігтями. Він не розривав поцілунку, тоді як його долоня звернула й підтримала її грудь, розкошуючи від її ваги в пальцях.

— Філіпе, — простогнала вона, і це слово благословенням потонуло в його роті.

Він знову пересунув долоню, тепер уже накриваючи її грудь, а зухвалий сосок вислизнув між його пальців. А коли він стиснув пальці, — ніжно, побожно, — то зрештою ледве повірив, що ця мить настала.

І тоді вже не зміг чекати далі. Йому потрібно було побачити її, побачити кожну частинку її тіла й при цьому споглядати личко. Він відхилився, розриваючи поцілунок, і пошепки пообіцяв ще повернутися.

Він втягнув повітря й поглянув на неї. Ще не запала темрява, і останні залишки сонця пробивались у вікна, купаючи її шкіру в червонясто-золотому сяйві. Груди в неї виявилися більшими, ніж він уявляв, повними, круглястими й пухкими, і тієї миті йому вартувало величезних зусиль не потягнути її в ліжко негайно. Цими грудьми можна насолоджуватися вічно, любити їх, поклонятися їм, поки не...

Господи, та кого він намагається надурити? Поки його ж таки бажання не стане нестерпним і не доведеться взяти її, увігнатися в неї, поглинути її.

Він тремкими пальцями заходився розстібати власні гудзики, споглядаючи її, а вона дивилась, як він зриває з тіла сорочку. А потім він забувся й повернувся до неї спиною...

І вона нажахано втягнула повітря.

Він застиг.

— Що сталося? — прошепотіла вона.

Філіп не знав, чому так здивувався цій миті, тому фактові, що це довелося пояснювати. Вона його дружина, і їй щодня до кінця життя доведеться бачити його оголеним, тож якщо комусь і слід знати про походження його шрамів, то їй.

Він може їх уникати, бо вони за межами його поля зору, в нього на спині, однак Елоїзі не так пощастило.

— Мене відбатожили, — не озираючись мовив він.

Напевно, не варто було примушувати її розглядати це, але рано чи пізно їй доведеться звикнути.

— Хто це з тобою зробив? — низьким, злим голосом спитала вона, і її обурення зігріло йому серце.

— Батько.

Філіп добре пам'ятав той день. Йому було дванадцять, він прийшов додому зі школи, а батько примусив хлопчика товаришити йому на полюванні. З Філіпа був добрий вершник, але недостатньо добрий для стрибка, який перед ним виконав батько. Однак він усе одно спробував, розуміючи, що в іншому разі його обізвуть боягузом.

І, звісно, він упав із коня. Насправді кінь його скинув. Диво, що обійшлося без ушкоджень, але батько розлютився. Томас Крейн мав дуже специфічні погляди на те, якими мають бути англійські чоловіки, і ті погляди не передбачали падіння з коня. Його сини мали добре їздити верхи, стріляти, фехтувати, боксувати тощо, тощо, тощо.

І поможи їм Бог, якщо в них не виходитиме.

У Джорджа цей стрибок, звісно, вийшов добре. У Джорджа завше ліпше виходили всілякі спортивні штуки. Крім того, Джордж був на два роки старший, на два роки кременіший, на два роки сильніший. Він намагався перешкодити, врятувати Філіпа від покарання, але тоді Томас просто відбатожив і його теж, караючи за втручання.

Філіп мусив навчитися бути чоловіком, а Томас не терпів жодного втручання, навіть від Джорджа.

Філіп не знав, чому того дня покарання було інакшим: зазвичай батько послуговувався ременем, який крізь сорочку не залишав слідів. Але вони якраз були надворі, коло стаєнь, батіг був під рукою, а батько до чортиків розлютився — ще більше, ніж зазвичай.

Томас не зупинився, коли батіг розсік Філліпову сорочку.

Це був єдиний раз, коли від батькових побоїв лишилися видимі шрами.

А Філліп дістав нагадування на решту свого життя.

Він поглянув на Елоїзу. Вона вдивлялася в чоловіка з дивним притиском в очах.

— Мені шкода, — сказав він, хоча це була неправда.

У нього не було причин шкодувати, крім того, що він примусив її пізнати жах свого дитинства.

— А мені не шкода, — прогарчала вона, примруживши палкі очі. Його ж очі розширилися від подиву. — Я розлючена.

І він не стримався. Розреготався. Закинув голову назад і реготав. Вона мала чарівний вигляд — оголена й зла, готова спуститись до пекла, аби витягнути звідти його батька й відбатожити йому самого язика.

Його дивний, несподіваний регіт її злегка стривожив, але потім вона теж усміхнулася, ніби визнаючи важливість цієї миті.

Він узяв її руку з нестримним бажанням відчувати її дотик, підніс до серця й притискав її долоню, доки вона не витягнула пальців, занурюючи їх у м'яке й пружне волосся в нього на грудях.

— Ти такий сильний, — прошепотіла Елоїза, м'яко гладячи його шкіру. — Я і не думала, що клопоти в теплиці — така тяжка праця.

Він почувався шістнадцятирічним хлопчиськом, щасливим від її компліменту. І спогад про батька тихенько вислизнув із його голови.

— Надворі я теж працюю, — буркотливо промовив Філліп, бо не міг просто подякувати.

— З найманими робітниками? — пробурмотіла вона.

Він поглянув на неї з потіхою.

— Елоїзо Бріджертон...

— Крейн, — виправила вона.

Від цього одного слова його пронизала хвиля блаженства.

— Крейн, — повторив за нею Філліп. — Тільки не кажи, що в тебе є таємні фантазії про робітників ферми.

— Звісно, що нема, — заперечила його дружина, — а втім...

Філліп не міг залишити цієї фрази без уваги.

— А втім? — під'юдив він.

Вона здалася трішки присоромленою.

— Ну, вони здаються страшно... *нестримними*... працюють там на сонці.

Він усміхнувся. Повільно, як людина, що готується смакувати здійснення своїх мрій.

— О Елоїзо. — Він підніс губи до її шиї і рухався нижче, нижче, нижче. — Ти не маєш жодного уявлення про нестримність. Жо-дно-го.

І тоді він зробив те, про що мріяв усі ці дні, — принаймні дещо з того, про що мріяв, — узяв її сосок до рота, обвів його язиком і засмоктав.

— Філліпе! — майже скрикнула вона, хиллячись до нього.

Він згріб її в обійми й відніс до ліжка, яке вже приготували для молодят. Уклав дружину на простирадла, завмер помилуватися й переключився на панчохи, які залишилися єдиним елементом одягу на ній. Елоїзині руки інстинктивно прикрили її сором, і він дозволив їй цю скромність, знаючи, що скоро настане його черга її накрити.

Він просунув палець попід край однієї панчохи, пестячи Елоїзу крізь тонесенький шовк, і скотив тканину по нозі. Коли він проминав коліно, вона застогнала, і він не втримався, щоб не поглянути на неї і не спитати:

— Лоскотно?

Вона кивнула.

— І не тільки.

І не тільки. Йому це дуже подобалося. Подобалася її висока чутливість, подобалося її сильне бажання.

Другої панчохи він позбувся швидше, а тоді став біля неї, і його пальці перемістилися на застібку штанів. Він вичекав якусь мить, вдивляючись у жінку, щоб побачити в її очах, що вона готова.

А тоді позбувся решток свого вбрання з такими швидкістю й спритністю, про які й не підозрював, потому ліг коло неї. Вона на мить уклякла, але він гладив її, шепотів заспокійливі слова, цілуючи в скроню, а тоді в губи, і вона розслабилася.

— Нема нічого страшного, — пробурмотів він.

— Я і не боюся, — відповіла вона.

Філіп відсторонився й зазирнув їй в обличчя.

— Не боїшся?

— Хвилюююсь, але не боюсь.

Він зачудовано похитав головою.

— Ти дивовижна.

— Усім це кажу. — Вона недбало знизала плечима. — Але, здається, віриш мені тільки ти.

Він гиготнув і зачудовано похитав головою, ледве усвідомлюючи, що зараз, у свою шлюбну ніч, він сміється. Уже вдруге вона його розсмішила, і він починав розуміти, що це справжній дар. Дивовижний, безцінний дар, справжнє благословення.

Злягання завжди супроводжувалося жагою, його тілом, хіттю й тим, що робило його чоловіком. Воно ніколи не супроводжувалося такою радістю, таким дивом пізнання іншої людини.

Він узяв її личко в долоні й знову поцілував — цього разу з усією чуттєвістю, з усією палкістю, які плинули його єством. Він цілував її в губи, у щічку, у шию. Рухався нижче, досліджуючи її тіло, — від плечей до живота й внутрішнього боку стегна.

Пропустив лиш одну місцинку, яку дуже хотів дослідити, але вирішив, що це зробить згодом, коли вона буде готова.

Коли *він* буде готовий. Марина ніколи не дозволяла цілувати її там — ні, не так: насправді він ніколи навіть не питав. Просто здавалося неправильним, що вона лежить під ним така тиха й нерухома, немовби виконує обов'язок. До шлюбу в нього були жінки, але вони мали досвід, і йому ніколи не хотілося з ними такої близькості.

«Потім», — пообіцяв він собі й ненадовго зупинився попестити її завитки.

Скоро. Дуже скоро.

Він обхопив її литки своїми широкими долонями, а тоді підняв їх, розводячи їй ноги, щоб зручніше між них уместитися. Він затверднув, *дуже* затверднув і боявся зганьбитися, тому глибоко вдихав, торкаючись її входу, намагаючись угамувати кров, щоб витримати, доки вона теж не отримає задоволення.

— О Елоїзо, — сказав він, хоча прозвучало це радше як гарчання.
Він хотів її понад усе на світі, прагнув її більше, ніж самого життя, і не уявляв, як витримати.

— Філіпе? — злегка стривоженим голосом покликала вона.

Він відсунувся, щоб бачити її обличчя.

— Ти такий великий, — прошепотіла вона.

Він усміхнувся.

— Знаєш, що саме *це* й прагне почути чоловік?

— Не сумніваюся. — Вона закусила губу. — Це цілком може бути одне з того, чим ви там вихваляєтеся на перегонах або коли граєте в карти й змагаєтеся без жодної на те причини.

Він не був певен, чи труситься зараз від сміху, а чи від збентеження.

— Елоїзо, — спромігся сказати Філіп, — запевняю тебе...

— Буде дуже боляче? — випалила вона.

— Не знаю, — чесно відповів він. — Я ніколи не був на твоєму місці.
Напевно, трішки. Сподіваюся, що не дуже.

Вона кивнула, ніби дякуючи за відвертість.

— Я весь час... — І вона урвала думку.

— Кажу, — попросив він.

Елоїза кілька секунд кліпала, але потім доказала:

— Я весь час забуваюсь, як тоді, коли ми цілувалися вперше, але потім бачу тебе чи відчуваю — і не можу *уявити*, як це вийде, тож мене турбує, що мене розірве і я її втрачу. Магію, — пояснила вона. — Втрачу магію.

І цієї секунди він вирішив: до біса все. Нащо йому чекати? Нащо *її* чекати? Він нахилився, швидко поцілував її в губи.

— Чекай тут, — мовив Філіп. — Нікуди не йди.

Не встигла вона спитати (це ж Елоїза — звісно, вона про щось мала спитати), як він опустився, широко розсунув їй ноги, як уявляв, коли не міг заснути вночі, а тоді поцілував.

Вона скрикнула.

— Добре, — пробурмотів він, і це слово зникло в самому осерді Елоїзи.

Його руки міцно тримали її: вибору не було, бо вона вигиналась і пручалась як дика. Він лизав, цілував і смакував кожен дюйм, кожен дражливий вигин. Він не міг насититись і поглинав її, думаючи, що це, напевно, просто *найкраще*, що він робив у житті, і, *Господи*, який він вдячний за те, що тепер одружився й може робити це так часто, як захоче.

Звісно, він чув, як про це говорять інші чоловіки, але ніколи навіть не сподівався, що це виявиться настільки приємно. Він був на волосинку від того, щоб забутись, а вона його навіть не торкнулася. Не сказати б, що цієї миті він хотів її дотиків, — вона так хапалася за простирадла, що кінчики пальців біліли від напруження, — дідько, вона б його просто навпіл роздерла.

Треба було дати їй кінчити, цілувати її, поки вона не вивергнеться йому в рот, але тут власне бажання переважило, і в нього не лишилося вибору. Це його шлюбна ніч, і коли він виллється, то прийняти це має вона, а не простирадла, і, *Господи*, якщо він якнайшвидше не відчусь, як вона стискає його, то просто-таки згорить.

Тож він піднявся, не звертаючи уваги на її розчарований скрик, коли його губи відірвалися від неї, підсунувся ближче до неї, спрямував член усередину, пальцями розтулив її ще ширше й штовхнувся вперед.

Вона була мокра — дуже, дуже мокра, у ній змішалися її власна волога і його, це не було схоже ні на що з відчутого ним раніше. Прослизнув у неї; прохід був легким, але водночас вона була тісна.

Елоїза видихнула його ім'я, а він — її, і тоді, неспроможний рухатися повільно, він штовхнувся вперед, прориваючись крізь її останню перепону, доки не увійшов повністю. Можливо, треба було зупинитися, спитати, як вона відчувається, чи не болить їй, але він просто не міг. Збіса довго чекав і збіса сильно її хотів, а коли його тіло зарухалося, він уже нічого не міг удіяти, щоб спинитися.

Рухався швидко й грубо, але їй напевно це подобалося, бо й вона під ним рухалася швидко й грубо, її стегна терлись об його із жагучою силою, а її пальці уп'ялися в його спину.

А коли вона застогнала, з її вуст злетіло не його ім'я — вона застогнала:

— Ще!

Він опустив пальці під неї, схопив її за сідниці, сильно стиснув і підняв її таз, щоб входити було ще легше, і зміна пози, певно, змінила кут, під яким він об неї терся, — а може, вона просто сягнула межі, бо вигнулася під ним, застигла, потім затремтіла, а тоді з її горла зірвався крик, а він відчув, як її м'язи стискаються на ньому.

Більше не витримував. Одним останнім порухом штовхнувся вперед, здригнувся, затремтів і спорожнів, нарешті беззаперечно позначивши її як свою.

РОЗДІЛ 15

...Повірити не можу, що ти більше нічого не збираєшся розповідати. Як твоя старша сестра (на цілий рік, чи варто нагадувати?) зауважу, що мені належить певна повага; я вдячна за твоє підтвердження правдивості свідчень Енні Мейвел про подружню любов, утім воліла б дізнатися про якісь деталі поза цією небагатослівною заявою. Тебе ж не настільки охопило блаженство, що ти не спроможна виділити любій сестричці кілька слів (зокрема в пригоді стали б прикметники).

Елоїза Бріджертон — сестрі графині Кілмартін за два тижні після весілля Франчески

За тиждень Елоїза сиділа в невеличкому салоні, який переробили під її кабінет, і гризла кінчик олівця, намагаючись розібратися з господарськими рахунками. Вона мала полічити кошти, мішки борошна, зарплатню слуг і таке інше, але насправді здатна була підрахувати лиш одне — скільки разів вони з Філіпом кохалися.

Напевно, тринадцять. Ні, чотирнадцять. Гаразд, насправді п'ятнадцять, якщо брати той раз, коли він у неї не увійшов, але вони обоє...

Вона спаленіла, хоч у кабінеті, окрім неї, не було ні душі, та й усе одно ніхто не довідався б про її думки.

Але, Господи, невже вона справді це *зробила*? Поцілувала його *там*?

Вона навіть не знала, що так можна. Енні Мейвел точно нічого такого не розповідала, коли багато років тому провела Елоїзі з Франческою невеличкий урок.

Елоїза насупилась і замислилась. Навряд чи Енні Мейвел навіть сама знала, що так можна. Важко було уявити, як Енні це робить, хоча важко уявити, як це робить *хто завгодно*, а особливо сама Елоїза.

Дивовижно, думала вона, просто-таки дивовижно й за межами чудового — мати чоловіка, який настільки від тебе шаленіє. Удень вони не так уже й часто бачилися: зрештою, в нього була своя робота, а в неї в певному розумінні своя — але вночі, після п'ятихвилинного марафету (спочатку це забирало двадцять хвилин, але Філіп ставав

дедалі нетерплячішим, і вона навіть чула, як він ходить сюди й туди за дверима в той короткий час, який тепер їй давав на приготування)...

Уночі він кидався на неї як одержимий. Чи як спраглий. Здавалося, в нього нескінченні сили, а ще він постійно пробував щось нове, вкладав її в нові пози, дражнив і мучив, поки вона не починала кричати й благати, ніколи не знаючи, зупинить це його чи спонукає продовжувати.

Він казав, що не відчував до Марини пристрасті, однак Елоїзі в це важко було повірити. Він мав *здорові* апетити (дурнувате слово, але їй не спадало на думку, як ще їх можна описати), а те, що він виробляв руками...

І губами...

І зубами...

І язиком...

Вона знову спаленіла. Що він виробляв — жінка мала б бути напівмертвою, щоб не відреагувати.

Елоїза знов опустила погляд на стовпчики в гроббуху. Числа не додалися чарівним чином самі собою, поки вона мріяла, а щоразу, коли намагалася зосередитись, вони пливли перед очима. Визирнула у вікно: Філіпову теплицю звідси не видно, але вона знала, що приміщення просто за рогом, що він там — працює, обрізає листочки, висіває насіння й робить усе інше, що займає його цілісінький день.

Цілий день.

Вона насупилася. Насправді це дуже влучна фраза. Філіп достеменно проводив у теплиці цілий день, часто навіть обід йому туди приносили на таці. Вона розуміла, що чоловік і дружина вдень можуть мати окреме життя (та й уночі в багатьох пар було так само) і це не щось жахливо ненормальне, але ж вони тільки тиждень як побралися!

До того ж вона досі в багатьох значеннях пізнавала свого молодого. Весілля сталося так знагла, а вона ще знала про нього зовсім обмаль. О, вона знала, що він чесний і благородний, що він дбатиме про неї, а тепер ще й знала про плотську грань його особистості, яка ховалася за фасадом і про яку вона навіть мріяти не могла.

Але, за винятком розповіді про батька, вона не знала про те, крізь що він пройшов за своє життя, про його погляди, про те, що зробило його таким, який він є. Часом вона силкувалася втягнути його в розмову, часом у неї навіть виходило, але переважно старання виявлялися марними.

Бо він, либонь, не волів говорити тоді, коли міг би поцілувати. А це невідворотно вело до того, що він підштовхував її в бік спальні, де всі слова забувалися.

А в ті рідкісні випадки, коли в неї виходило залучити його до розмови, це оберталось не чим іншим, як марними намаганнями. Вона питала його думку про що завгодно, наприклад, стосовно господи, а він лише знижував плечима й казав, що вона може робити так, як вважає за потрібне. Подеколи вона навіть замислювалася: може, він побрався з нею, просто щоб отримати собі економку?

І тепле тіло в ліжку, звісно.

Але ж може бути й більше! Елоїза знала, що в шлюбі може бути більше всього, що сам *шлюб* може бути чимось більшим. Вона небагато пригадувала із союзу батьків, але бачила подружжя братів і сестер і гадала, що вони з Філіпом можуть віднайти таке саме блаженство, якщо тільки проводитимуть трішечки більше часу разом за межами спальні.

Вона різко встала й підійшла до дверей. Треба з ним поговорити. Вона ж цілком може прийти в теплицю й поговорити з ним. Може, йому навіть буде приємно, якщо вона спитає про його роботу.

Не збиралася його допитувати, але ж розмову можна приправити одним-двома запитаннями. А якщо він бодай натякне, що вона його обтяжує чи відволікає від праці, вона миттю піде.

Але потім у її голові прозвучав материн голос.

«Не тисни, Елоїзо. Не тисни».

Їй знадобилася така сила волі, про існування якої вона й не підозрювала, бо ж це суперечило всім її природним схильностям, але вона зупинилася, розвернулася і знову сіла.

Не пригадувала, щоб матінка бодай раз помилилась у чомусь посправжньому важливому. Якщо Вайолет вважала за потрібне дати їй у

першу шлюбну ніч таку пораду, то Елоїза підозрювала: варто поставитися до цього з увагою.

Напевно, похмуро подумала вона, це й мала на увазі мати, коли сказала, що потрібен час.

Елоїза присіла на власні долоні, немовби хотіла не дозволити їм простягтися вперед і потягнути її за собою до дверей. Вона визирнула у вікно, а потім мусила відвести погляд: хоч теплиці й не було видно, Елоїза знала, що вона тут, просто за рогом.

Зціпила зуби й подумала, що це не природний для неї стан. Вона ніколи не була людиною, яка ладна сидіти згорнувши руки й усміхатися. Вона створена для руху, дій, досліджень, розпитувань. А якщо вже бути відвертою, то й для набридання, чіпляння, оголошення своїх думок усім вільним вухам.

Вона нахмарилась і зітхнула. Якщо так на це поглянути, то вона не надто приємна особа. Спробувала пригадати промову матері у вечір свого весілля. Вона ж мала сказати й щось приємне. Адже зрештою мати любила її. Вона *мала* сказати щось хороше. Хіба вона не казала чогось про те, яка Елоїза чарівна?

Вона зітхнула. Якщо правильно пригадувала, мати сказала, що вважає чарівною її нетерплячість, але це не зовсім схоже на *чесноту*.

Як це жахливо! Їй двадцять і вісім років, заради Бога. Все життя її цілком влаштовувало те, яка вона і як поводить ся.

Ну, майже влаштовувало. Вона знала, що забагато говорить і, можливо, подеколи буває занадто прямолінійною, а ще — що вже таїти — вона подобалася не всім, але більшості й віддавна вирішила, що її це влаштовує.

То чому зараз? Чому вона раптом втратила впевненість у собі й так боїться зробити чи сказати щось не те?

Елоїза підвелася. Не витримувала цього — невизначеності, бездіяльності. Вона б дослухалася до матеріної поради й дала Філіпові побути на самоті, але, бачить Бог, не могла більше ні секунди сидіти склавши руки.

Вона поглянула на незавершені розрахунки. От лишенько! Якби робила те, що *мусила* робити, то це не вважалося б сидінням склавши

руки, хіба ні?

Роздратовано запхикала й згорнула гробсбук. Яка різниця, чи здатна вона зосередитися на розрахунках, якщо вона себе знає досить добре, щоб розуміти: *не буде* вона ними займатися, навіть якщо сидітиме в кабінеті, а отже, можна піти собі й робити щось інше.

Діти. Ось воно. Тиждень тому вона стала дружиною, але також матір'ю. А якщо комусь і потрібне її втручання, то це Оліверу з Амандою.

Віднайдена мета підштовхувала її вперед, отож Елоїза вийшла в коридор, знову почувуючись такою, як колись. Потрібно наглянути за їхніми уроками, пересвідчитися, що вони вчать як належить. Оліверу треба готуватися до Ітону, а зарахувати його мають уже цієї осені.

Далі — дитяче вбрання. Вони вже виростили з усього, що висить у їхніх шафах, та й Аманда заслуговує на щось гарніше, і...

Вона вдоволено зітхнула й поспішила нагору. Руки вже свербіли братися до роботи, вона подумки планувала, коли їхати до модистки й кравця, не кажучи вже про формулювання оголошень, які вона хоче написати для пошуку кількох нових учителів, бо дітям неодмінно слід навчатися: французька, фортепіано й, звісно, додавання — і ще хіба вони не досить дорослі, щоб вивчити ділення?

З радісним передчуттям Елоїза штовхнула двері дитячої і...

Заклякла, силкуючись збагнути, що відбувається.

В Олівера були червоні очі, наче від плачу, а Аманда шморгала носом і витирала його тильним боком долоні. Обоє робили ті судомні вдихи-схлипування, як щойно після ридання.

— Щось не так? — запитала Елоїза, поглянувши спершу на дітей, а тоді на їхню нянечку.

Двійнята мовчки дивилися на Елоїзу благальним поглядом широко розплющених очиць.

— Нянечко Едвардз? — покликала вона.

Кутики губ у нянечки опустились, і вона невдоволено насупилась.

— Вони просто дуються через покарання.

Елоїза повільно кивнула. Її ні на крихту не здивувало те, що Олівер з Амандою могли бути за щось покарані, але все одно це видовище

здавалося дуже неправильним. Можливо, річ у їхніх скривджених поглядах, ніби вони намагалися виказати зневагу, але здалися.

Вона не бажала заохочувати виказування зневаги, а особливо до їхньої нянечки, яка мала зберігати керівну позицію в навчальній кімнаті, але й таких поглядів вона бачити не хотіла — таких принижених, упокорених і журливих.

— За що їх покарано? — поцікавилась Елоїза.

— За нешанобливі висловлювання, — миттю відгукнулася нянечка.

— Зрозуміло, — зітхнула Елоїза. Напевно, двійнята заслужили на покарання, бо неповага в їхніх розмовах вчувалася частенько; вона й сама кілька разів їх за це сварила. — А в чому полягає покарання?

— В ударах лінійкою по пальцях, — відказала нянечка Едвардз, тримаючи спину рівною як штик.

Елоїза примусила себе розтиснути зуби. Вона засуджувала тілесні покарання, втім удари лінійкою по пальцях застосовували в усіх найліпших школах. Вона не сумнівалася, що всі її брати не раз таке переживали в Ітоні, бо не уявляла, як вони стільки років провчилися би без численних порушень дисципліни.

Але дитячі очі їй не сподобалися, тому вона відвела нянечку Едвардз убік і тихо проговорила:

— Я розумію, що їм потрібна дисципліна, та якщо доведеться повторити, то мушу попросити вас робити це м'якше.

— Якщо я робитиму це м'якше, — гостро відповіла нянечка, — вони не засвоять із того науки.

— Про те, чи засвоюють вони науку, судити мені, — наїжачилась Елоїза у відповідь на тон нянечки. — І це вже не прохання. Я вам наказую: це діти, і ви маєте бути з ними м'якшою.

Нянечка Едвардз стиснула губи, але кивнула. Кивнула один раз, коротко — щоб показати, що вчинить, як було сказано, але не погоджується й засуджує Елоїзине втручання.

Елоїза повернулася до дітей і голосно проказала:

— Я впевнена, що на сьогодні вони вже все засвоїли. Гадаю, зараз можна влаштувати невеличку перерву, і я побуду з ними.

— Ми відпрацьовуємо каліграфію, — зауважила нянечка Едвардз. — І не можемо дозволити собі марнувати час. А особливо якщо я маю виконувати обов'язки й нянечки, й гувернантки.

— Запевняю вас, що із цією проблемою розберуся якнайшвидше, — відповіла Елоїза. — А сьогодні я залюбки сама попрацюю з дітьми над каліграфією. Можете бути впевнені, що вони не пастимуть задніх.

— Не думаю, що...

Елоїза прошила її гнівним поглядом. Вона не просто так носила прізвище Бріджертон: бачить Бог, вона вміє спілкуватися з непокірними слугами.

— Тільки поінформуйте мене про план своїх уроків.

Нянечка мала неймовірно невдоволений вигляд, але повідомила Елоїзі, що цього дня вони вчилися писати М, Н й О.

— Як прописні, *так* і рядкові, — гостро додала вона.

— Зрозуміло, — злегка гордовито відказала Елоїза. — Я переконана, що в цій галузі знань маю достатньо досвіду.

Від її сарказму обличчя нянечки Едвардз почервоніло.

— Це все? — огризнулася вона.

Елоїза кивнула.

— Так. Ви вільні. Зараз маєте вільний час, — а це, звісно, рідкість, з огляду на ваші подвійні обов'язки нянечки й гувернантки, — і попрошу вас повернутися згодом, щоб простежити за приготуванням їхнього ланчу.

Нянечка Едвардз вийшла з високо підійнятою головою.

— Отож, — почала Елоїза й перевела увагу на двох дітей, які досі сиділи за столиком і дивилися на неї так, ніби вона якесь божество, що спустилося на землю з єдиною місією — рятувати дітей від злих відьом. — Перейдімо до...

Але не встигла вона договорити, як Аманда кинулася до неї та обійняла за стан так рвучко, що Елоїза аж стукнулася спиною об стіну. Невдовзі до неї доєднався й Олівер.

— Ну ж бо, ну. — Елоїза збентежено плескала їх по голівках. — Щось не так?

— Ні, — долинула приглушена відповідь Аманди.

Олівер відсторонився й виструнчився, як маленький чоловік, яким йому завше наказували бути дорослі. А потім зіпсував увесь ефект, витираючи ніс тильним боком долоні.

Елоїза подала йому хустинку.

Олівер нею скористався, кивнув на знак подяки й сказав:

— Ми вас більше любимо, ніж нянечку Едвардз.

Елоїза не уявляла, як можна когось любити *менше*, ніж нянечку Едвардз, і подумки пообіцяла собі якнайшвидше відшукати їй заміну. Але дітям вона про це говорити не збиралася, бо вони обов'язково повідомлять про це нянечку, а вона або негайно звільниться й залишить їх у підвішеному становищі, або ж зірветься на дітях, що взагалі не посприяє ситуації.

— Присядьмо, — запросила вона й підвела їх до столу. — Не знаю, як ви, а я не хотіла б із нею стикатися, якщо ми не навчимося гарно писати наші М, Н й О.

А сама подумала: «Про це неодмінно треба поговорити з Філліпом».

Подивилася на рученята Олівера. Слідів побиття ніби нема, але один пальчик трохи почервонів. Може, їй тільки здається, але все одно...

Треба поговорити з Філліпом. За першої-ліпшої нагоди.

Філліп мугикав собі під ніс й обережно пересаджував пагін, уже відзначивши, що до весілля завше працював у повній тиші.

Він раптом збагнув, що в нього ніколи раніше не було настрою насвистувати, тихенько наспівувати чи мугикати. А тепер... тепер видавалося, що музика просто в повітрі, усюди навколо нього. Він ще й почувався більш розслабленим, а постійний тиск у плечах почав розсмоктуватися.

Просто одруження з Елоїзою — це найліпше, що він тільки міг зробити. Дідько, та він навіть сказав би, що це найліпше, що він *робив* у житті.

Уперше за останній час він почувався щасливим.

Тепер здавалося, що бути щасливим — це так просто. І він навіть не був певен, що усвідомлював своє нещастя раніше. Він же достеменно

часом сміявся, часом відчував задоволення — він не був як Марина, повністю й цілковито нещасним.

Але й *щасливим* не був. Не настільки, як тепер, коли щоранку прокидався з відчуттям, що цей світ таки чудовий і що ввечері, коли він піде до ліжка, світ залишатиметься чудовим, як і наступного ранку.

Не пригадував, коли востаннє так почувався. Напевно, ще в університетські часи, коли вперше був захоплений інтелектуальним відкриттям — і коли був досить далеко від батька, щоб не перейматися незмінною загрозою різки.

Важко полічити прояви того, як Елоїза поліпшила його життя. Звісно, насамперед це їхні пригоди в спальні, які перевершували все, що він тільки уявляв. Якби він бодай здогадувався, що сексуальна взаємодія буває такою прекрасною, то ніяк не зумів би так довго жити без жіноцтва. Геть ніяк, якщо його поточні апетити на щось та й вказували.

Але просто він не знав. З Мариною вони кохалися зовсім не так. Та й зі всіма жінками, з якими він злягався в університеті, до шлюбу, теж було не так.

І, якщо вже бути чесним із собою, — а це важкувато, враховуючи, як дуріло його тіло коло Елоїзиного, — близькість не була головною причиною його теперішньої задоволеності.

Причиною було відчуття, — чи радше знаття, — що він нарешті вперше по-справжньому став батьком, зробив щось правильно стосовно двійнят.

Він ніколи не був ідеальним татом. Він це знав і, дарма що ненавидів такий стан справ, приймав. Однак він нарешті зробив найкраще, на що тільки здатен, — привів їм ідеальну матір.

З його плечей ніби звалилася тисяча фунтів провини.

Не дивно, що м'язи тепер здавалися вільнішими й розслабленими.

Нині вранці можна йти до теплиці й *не турбуватися*. Не пригадував, коли востаннє просто заходив туди й працював, не морщачись від кожного гучного звуку чи вереску. Чи коли йому востаннє вдавалося зосередитися на роботі, щоб у голову не закрадалися винуваті думки, а вся увага не зверталася на його батьківські недоліки.

Але тепер він приходив у теплицю й забував про всі турботи. Дідько, та в нього й не лишилося турбот.

Це було прекрасно. Чарівно.

Це було полегшення.

А якщо подеколи дружина дивилася на нього так, ніби хотіла, щоб він сказав чи зробив щось зовсім інше, — що ж, він скидав це на той простий факт, що він чоловік, а вона жінка і його порода ніколи не збагне її породи, та й насправді варто просто бути вдячним за те, що Елоїза майже завжди каже саме те, що має на увазі, це безумовна перевага, бо йому не доводиться постійно намагатися вгадати, чого від нього сподіваються.

Як там завжди казав його брат? Бійся жінки, коли вона про щось питає. Бо ти ніколи не відповіси правильно.

На цьому спогаді Філіп усміхнувся. Якщо так поглянути, то не варто хвилюватись, як часом їхні розмови скочуються в ніщо. Переважно вони скочувалися простісінько в ліжку, що його цілком влаштувало.

Він опустил погляд на горбик, який випинався під його бриджами. Чорт. Треба припинити думати про дружину посеред білого дня. Або принаймні знайти нагоду прокрастися в дім так, щоб його в такому вигляді не помітили, і хутчіш її відшукати.

Але тут — неначе вона знала, що він міркував про її досконалість, і хотіла ще раз її довести — Елоїза відчинила двері й завітала в теплицю.

Філіп роззирнувся й замислився: нащо він побудував це приміщення повністю зі скла? Напевно, доведеться облаштувати якусь непрозору перегородку на випадок, якщо вона регулярно його навідуватиме.

— Я не відволікаю?

Він замислився. Насправді відволікала, бо він саме був у процесі одного досліду, утім дійшов висновку, що не заперечує проти її появи. Це водночас химерно й приємно. Раніше завжди дратувався, коли його відволікали. Навіть якщо це робила приємна йому людина, за кілька хвилин він ловив себе на думці, що бажає тієї людини якнайшвидше здихатися, аби вернутися до справи, яку відклав заради відвідувача.

— У жодному разі, — запевнив він, — якщо тебе не обурює такий мій вигляд.

Елоїза оглянула чоловіка, придивилася до бруду й багна, включно з плямою, наявність якої на своїй лівій щоці він уже й так запідозрив, і похитала головою.

— Не біда.

— Що тебе турбує?

— Нянечка, — без жодної передмови почала Елоїза. — Вона мені не подобається.

Такого він не очікував. Відклав лопатку.

— Не подобається? А що з нею не так?

— Не можу точно сказати. Вона мені просто не подобається.

— Це навряд чи достатня причина, щоб її звільнити.

Елоїза злегка стиснула губи — він уже розпізнавав цей знак: вона роздратована.

Дружина зізналася:

— Вона била дітей по пальцях лінійкою.

Він зітхнув. Йому не подобалася думка про те, що хтось б'є його дітей, але ж це лише лінійка. Не щось таке, чого не трапляється в жодній навчальній кімнаті країни. До того ж, упокорено подумав Філіп, його діти точно не були взірцем хорошої поведінки.

І він, придушуючи бажання застогнати, спитав:

— Вони на це заслужили?

— Не знаю, — визнала Елоїза. — Мене там не було. Вона сказала, що нешанобливо говорили з нею.

Філіп відчув, як його плечі опускаються.

— На жаль, — мовив він, — мені нескладно в таке повірити.

— Ні, звісно, нескладно, — погодилась Елоїза. — Я не заперечую, що вони поводитись як бісенята. Але все одно це здається мені неправильним.

Він притулився до робочого столу й притягнув її за руку, аж вона мало не спіткнулася, падаючи на нього.

— Тоді розберися із цим.

Її губи розтулилися від подиву.

— А *ти* не хочеш із цим розібратися?

Він стенив плечима.

— Це ж не мене турбує. У мене ніколи раніше не виникало причини ставити під сумнів дії нянечки Едвардз, але якщо тобі здається, що тут щось не так, ти маєш довідатись, у чім річ. До того ж у тебе таке виходить ліпше, ніж у мене.

— Але, — вона злегка запручалася, коли він прихилився ближче й почав пестити її шию, — ти ж їхній батько.

— А ти їхня мати, — гаряче й із притиском мовив він їй у шию. Вона зводила його з розуму, йому аж боліло від бажання, а якби тільки вийшло примусити її замовкнути, він, либонь, зміг би провести її до спальні, де вони розважаться значно ліпше. — Я довіряю тому, як ти оцінюєш ситуацію, — продовжував він, адже вирішив, що це її заспокоїть, а до того ж то була правда. — Тому я з тобою і одружився.

Його відповідь її вочевидь здивувала.

— Тому ти... *що?*

— Це була одна з причин, — пробурмотів він, намагаючись прикинути, як її можна пестити, коли їх розділяє стільки шарів одягу.

— Філіпе, припини! — вигукнула вона й випручалася з його обіймів.

Якого дідька?

— Елоїзо, — проговорив він обережно, бо з власного невеликого досвіду знав, що з роздратованою жінкою треба завше поводитись обережно, — що таке?

— *Що таке?* — не витримала вона, загрозово блимаючи очима. — І ти ще питаєш?

— Ну, — повільно й усього з дрібочкою сарказму протягнув він, — можливо, я питаю, бо не розумію.

— Філіпе, це зараз не на часі.

— Питати, що таке?

— Ні! — мало не заверещала вона.

Філіп позадкував. Інстинкт самозбереження, похмуро подумав він. Напевно, цим і керуються всі чоловіки під час подружніх сварок. Інстинктом самозбереження, нічим іншим.

Вона почала дивно вимахувати руками.

— Робити оце.

Він роззирнувся. Вона махала на стіл, на горох, на небо, яке миготіло в склі понад головами.

— Елоїзо, — навмисно спокійним голосом проговорив він, — я не якийсь неписьменний неотеса, однак зеленого уявлення не маю, про що ти говориш.

Вона розтулила рота, і він зрозумів, що потрапив у халепу.

— Ти не *розумієш*? — запитала вона.

Напевно, треба було дослухатися до власних застережень щодо самозбереження, але якийсь біс — точно якийсь роздратований біс чоловічої статі — смикнув його сказати:

— Я не читаю думок, Елоїзо.

— Зараз не час, — нарешті прогарчала вона, — для близькості.

— Ну, це, звісно, ні, — погодився він. — Тут нас хто завгодно може побачити. Але, — він усміхнувся на саму думку про це, — ми завжди можемо повернутися в дім. Розумію, зараз білий день, але...

— Я взагалі не про це!

— Гарзд. — Він схрестив руки на грудях. — Я здаюся. Про що ти тоді, Елоїзо? Бо запевняю тебе, я навіть не здогадуюся.

— Чоловіки, — процідила вона.

— *Це* я сприйму як комплімент.

Її лютим поглядом можна було б Темзу заморозити. І вже точно він заморозив Філіпове бажання, що безмежно роздратовало чоловіка, бо він очікував скинути це відчуття зовсім в інший спосіб.

— Компліментів я не мала на увазі, — запевнила вона.

Він сперся на стіл, бажаючи подратувати її невимушеною позою.

— Елоїзо, — спокійно мовив Філіп, — постарайся бодай трішки поважати мій розум.

— Складно це робити, — огризнулася вона, — коли ти виявляєш його таку децицю.

Оце вже *край*.

— Я навіть не втямлю, через що ми сперечаємося! — вибухнув він.
— Хвилину тому ти аж линула в мої обійми, а тепер волаєш, як банші.

Вона похитала головою.

— Я взагалі не линула у твої обійми.

Неначе земля пішла в нього з-під ніг.

Певно, вона побачила на його обличчі приголомшення, бо швидко додала:

— Сьогодні. Я мала на увазі лише сьогодні. А насправді лише те, що відбувалося зараз.

Його тіло розслабилось від полегшення, хоч дух і закипав від гніву.

— Я намагалася з тобою поговорити, — пояснила вона.

— Ти постійно намагаєшся зі мною поговорити, — відказав він. — Ти тільки це й робиш. Говориш, говориш і говориш.

Елоїза відсахнулася.

— Якщо тобі це не до душі, — гостро відповіла вона, — то не треба було зі мною одружуватися.

— Не сказав би, що в мене в принципі був вибір, — відрубав він. — Твої брати ладні були мене каструвати. І, поки ти ще не встигла мене виставити повним дияволом, я не *проти* того, щоб ти говорила. Просто — заради Бога — не весь же час!

Здавалося, вона намагалася сказати щось дуже кмітливе й дошкульне, але спромоглася тільки витріщитись, як рибка, і запихкати.

— Постійно, раз по раз, — вів далі Філіп, відчувши свою зверхність, — тобі варто думати про те, щоб стулити рота й використати його з якоюсь іншою метою.

— Ти, — випалила вона, — нестерпний.

Він здійняв брови, знаючи, що це її роздратує.

— Мені прикро, що мою схильність до розмов ти сприймаєш як щось образливе, — прогарчала вона, — але я намагалася поговорити з тобою про дещо важливе, а ти спробував мене поцілувати.

Він стенив плечима.

— Я завжди стараюся тебе цілувати. Ти ж моя дружина. Що в біса ще я маю робити?

— Але це буває не на часі, — мовила вона. — Філіпе, якщо ми хочемо зробити наш шлюб хорошим...

— У нас уже хороший шлюб, — урвав її він таким гiрким голосом, наче захищався.

— Так, авжеж, — швидко погодилася Елоїза, — але він не може складатися тільки з... ти зрозумiв.

— Ні, — навмисно став клеїти дурня він. — Не зрозумiв.

Елоїза заскреготiла зубами.

— Фiллiпе, не поведься так.

Він промовчав, тільки ще мiцнiше зчепив руки на грудях і дивився їй в обличчя.

Вона замружилася, пiдборiддя злегка подалося вперед, а губи заворушилися. І він збагнув, що саме вона говорить. Не видавала ні звуку, але все одно говорила.

Господи, ця жiнка ніколи не замовкає. Навiть зараз вона розмовляє сама із собою.

— Що ти робиш? — нарештi спитав він.

Не розплющуючи очей, вона вiдповiла:

— Намагаюся переконати себе, що можна й не дотримуватися материнi поради.

Він похитав головою. Йому ніколи не збагнути жiнок.

— Фiллiпе, — нарештi сказала вона, коли він уже вирiшив дати їй спокiй і не зважати на її розмови із самою собою. — Менi дуже подобається те, чим ми займаємось у лiжку...

— Радий це чути, — вiдрiзав він, усе ще занадто дратуючись, щоб поводитися виховано.

Елоїза вирiшила не звертати уваги на його грубощi.

— Але він не може складатися лише із цього.

— Він?

— Наш шлюб. — Вона спаленiла, бо їй було нiяково вiд такої вiдвертостi. — Ми не можемо тільки кохатися.

— Це цiлком може становити левову частку наших стосункiв, — процiдив він.

— Фiллiпе, чому ти не хочеш обговорити це зi мною? У нас є проблема, і ми маємо її проговорити.

І тут у ньому щось надломилось. Він був переконаний, що це ідеальний шлюб, а вона *скаржить*ся? Він був такий упевнений, що цього разу все зробив правильно.

— Ми одружені один тиждень, Елоїзо, — прогарчав він. — Один тиждень. Чого ти від мене очікуєш?

— Не знаю. Я...

— Я звичайний чоловік.

— А я звичайна жінка, — тихо відказала вона.

Чомусь її тихі слова тільки ще більше його розлютили. Він подався вперед, навмисне залучаючи свою кремезну статуру, щоб її залякати.

— Ти хоч знаєш, скільки я вже не був із жінкою? — прошипів він. — Маєш якесь уявлення?

Її очі розплющилися до неможливості широко, і вона похитала головою.

— Вісім років, — відтяв він. — Вісім довгих років я для власних потреб мав у розпорядженні лише руку. Тому наступного разу, коли я тішитимуся входженням у тебе, будь ласка, пробач мені мою незрілість і мою *чоловічність*. — Він вимовив це слово із сарказмом і люттю, як могла б це зробити вона. — Я лише отримую неймовірне задоволення після тривалого утримання.

Після цього він не зміг більше стерпіти жодної миті її присутності...

Ні, не так. Він не зміг більше стерпіти самого себе.

Хай там як, він пішов.

РОЗДІЛ 16

...Твоя правда, моя найдорожча Кейт. Чоловіками так легко керувати. Не уявляю, як можна програти в суперечці з ними. Авжеж, якби я прийняла пропозицію лорда Лейсі, тоді жодного шансу не мала б. Він зрідка говорить, що мене найбільше дивує.

Елоїза Бріджертон — братовій віконтесі Бріджертон після відхилення п'ятої шлюбної пропозиції

Елоїза ще з годину сиділа в теплиці й тільки витріщалася в нікуди й думала про те...

«Що сталося?»

От вони говорили, — гаразд, сперечались, але ця суперечка була відносно розсудлива й цивілізована, — а вже за мить він ошалів, його обличчя перекошилося від люті.

А тоді він пішов. Пішов. Буквально *кинув* її в розпалі суперечки, залишив стояти на самоті в його теплиці з роззявленим ротом і більш ніж ураженою гордістю.

Він пішов. Це її найбільше турбувало. Як можна взяти й піти в розпал суперечки?

Звісно, розмову — гаразд, суперечку — почала вона, але ж усе одно нічого не вказувало на те, що він так бурхливо її покине.

А найгірше було, що вона не знала, як діяти.

Елоїза все життя знала, як діяти. Не завжди це було *правильно*, але принаймні, коли вирішувала щось, почувалася впевненою в собі. А тепер сиділа, спершись на робочий стіл Філіпа, почувалася цілковито спантеличеною і невмілою та доходила висновку, що принаймні в її випадку значно краще щось зробити й помилитися, ніж почуватися безпорадною та ні на що не здатною.

І, немовби цього було не досить, вона ніяк не могла прогнати з голови материн голос. «Не тисни, Елоїзо. Не тисни».

І думала вона тільки про одне: вона *не* тиснула. Господи, та що вона зробила? Просто прийшла до нього й поділилася тим, що її турбує

стосовно його дітей. Невже бажання *поговорити*, а не мчати до спальні таке вже хибне? Напевно, це було б неправильно в парі, де не буває фізичної близькості, але ж у них була... вони були...

Це сталося ще вранці!

Неможливо було б сказати, що в них якісь проблеми в ліжку. Неможливо.

Вона зітхнула й згорбилася. За все життя ще ніколи не почувалася такою самотньою. Аж смішно. Хто б міг подумати, що їй доведеться вийти заміж, — *навічно* поєднати своє життя з іншою людиною, — щоб почуватися самотньою?

Хотілося до матері.

Ні, їй не хотілося до матері. Достеменно не хотілося. Мати добра, тямуща й така, якою має бути мати, але після розмови з нею Елоїза почувалася б дитиною, а не дорослою людиною, якою мала бути сама.

Хотілося до сестер. Не до Гіацинт, якій заледве виповнився двадцять один рік і яка нічого не тямилася в чоловіках, а до когось із заміжніх. Хотілося до Дафни, яка завше знала, що сказати, чи до Франчески, яка ніколи не казала того, що хочеш почути, але все одно якось примудрялася викликати усмішку.

Та вони надто далеко: одна в Лондоні, друга в Шотландії — а Елоїза *не* збиралася тікати. Виходячи заміж, вона постелила те ліжко, у яке тепер цілком вдоволено щоночі лягала разом із Філіпом. Трохи неприємно бувало тільки вдень.

Вона не збиралася боягузливо тікати, хай навіть на кілька днів.

Але Софі близьенько, за якусь годину звідси. І хай вони не були сестрами від народження, та все ж таки стали ними й розуміли одна одну, як рідні.

Елоїза визирнула у двері. Надто хмарно, щоб з'ясувати, де зараз сонце, але їй видавалося, що від полудня минуло небагато. Навіть як врахувати час поїздки, усе одно вона проведе більшу частину дня із Софі й повернеться до вечері.

Її гордість не хотіла, щоб хтось знав про її приниження, проте серце потребувало жилетки, в яку можна поплакати.

І серце перемогло.

Наступні кілька годин Філіп походжав полями й із люттю висмикував із землі бур'яни.

Це добряче його займало, бо ті поля не були засіяні, тож практично кожну травинку можна було розцінювати як бур'ян, якщо мати таке бажання.

А в нього це бажання було. І дуже тривке. Якби він продовжував у тому дусі, то вирвав би кожнісіньку клятту рослину.

І це він, ботанік.

Але зараз йому не хотілося нічого саджати, не хотілося спостерігати за ростом або цвітінням. Йому хотілося кóпати, нівечити й нищити. Він був у люті й розпачі, сердився на себе, сердився на Елоїзу й був ладен сердитися на першого-ліпшого, хто стрінеться йому на шляху.

Але після кількох таких годин, після копання, тупання, зривання польових квіток і переламування трав'янистих стебел навпіл він сів на камені й сховав обличчя в долонях.

Дідько.

Яка гидота.

Яка ж у біса гидота, а іронія в тому, що він вважав їх щасливими.

Він вважав свій шлюб досконалим, і весь цей час — гаразд, усього тиждень, але йому здавалося, що то був ідеальний тиждень. А вона весь цей час почувалася нещасною.

Якщо й не нещасною, то не щасливою.

А можливо, трішечки щасливою, але достеменно не була захоплена блаженним екстазом, як-от він.

Тепер доведеться піти й *зробити* щось із цим, а йому зовсім не хотілося. Говорити з Елоїзою, розпитувати її, намагатися збагнути, що не так, не кажучи вже про те, що треба придумати, як це виправити, — такі речі йому ніколи не вдавалися.

Але в нього не такий уже й значний вибір, чи не так? З Елоїзою Філіп побрався почасти (гаразд, не просто почасти, це таки була найвагоміша причина) тому, що хотів, щоб вона розділила з ним відповідальність, перебрала на себе всі ті дошкульні дрібниці в його житті, щоб у нього звільнилося більше часу на справді важливі

заняття. А той факт, що вона ставала йому чимраз більш небайдужа, був несподіваним приємним додатком.

Однак він запідозрив, що власний шлюб не рахується за дошкульну дрібницю, тому його не можна просто покинути на Елоїзу. І, хоч якою болісною буде щира розмова, доведеться, зціпивши зуби, влаштувати її.

Він був переконаний, що все зіпсує, але принаймні скаже, що намагався.

Філіп прокректав. Напевно, вона питає про його *почуття*. Невже жодна жінка не здатна зрозуміти, що чоловіки не говорять про почуття? Чорт, та добра їх половина навіть не має тих почуттів.

А може, вдасться викрутитися й просто перепросити. Не знав напевне, за що перепрошуватиме, але їй буде приємно, її це потішить, а решта — пусте.

Так не хотів, щоб Елоїза була нещасною. Не хотів, щоб бодай на мить шкодувала про цей шлюб. Навпаки — прагнув зробити шлюб таким, яким убачав: легким і приємним удень, палким і пристрасним уночі.

Видершись на пагорб, попрямував до Ромні-голлу, повторюючи подумки те, що їй скаже, і хмурячись від того, наскільки дурнувато все те звучало.

Однак його зусилля все одно виявилися марними: коли він прийшов додому й відшукав Ганнінга, дворецький сказав лишень:

— Вона не тут.

— Що ти хочеш цим сказати? — роздратовано спитав Філіп.

— Її тут нема, сер. Вона поїхала до свого брата.

Шлунок у Філіпа стиснувся.

— До котрого?

— Гадаю, до того, який живе поблизу.

— Гадаєш?

— Я в цьому впевнений, — виправився Ганнінг.

— А вона сказала, коли повернеться?

— Ні, сер.

Філіп злісно вилаявся собі під ніс. Звісно, Елоїза його не *покинула*. Вона не з тих, хто тікатиме з підбитого човна — принаймні раніше ніж

переконається, що перед цим безперешкодно евакуювалися всі пасажири.

— Клунків вона із собою не брала, сер, — докинув Ганнінг.

Від цього йому, звісно, полегшало. Дворецькому здалося, буцім треба запевнити, що власна дружина його не покинула.

— Це все, Ганнінгу, — процідив крізь зуби Філіп.

— Як скажете, сер, — озвався Ганнінг. Нахилив голову, як завжди робив, перш ніж відійти, та й зник.

Філіп кілька хвилин нерухомо стояв у передпокої, витягнувши руки по швах і злісно зчепивши пальці в кулаки. І що в біса йому тепер робити? Не буде ж він ганятися за Елоїзою. Якщо вона аж так хоче unikати його товариства, то хай буде на те Божа воля, він їй не заважатиме.

Пішов був до свого кабінету, де можна було випустити пару на самоті, але за кілька кроків від дверей завмер і зирнув на великий годинник із маятником у кінці коридору. Трохи по третій — о цій порі двійнята зазвичай полуднували. Коли вони ще не були одружені, Елоїза дорікнула, що він недостатньо ними цікавиться.

Він упер руки в боки, а його нога трохи похиталася, ніби вагалася, куди повернути. Можна було піднятися в дитячу й провести кілька спонтанних хвилин із дітлахами. Він усе одно не мав кращого заняття, поки чекав на повернення блудної дружини. А коли вона повернеться — що ж, їй не буде на що скаржитися, бо ж він втиснеться в якийсь крихітний стільчик і разом із двійнятами підживиться печивом із молоком.

Він рішучо повернувся й попрямував до сходів, що вели в дитячу на верхньому поверсі Ромні-голлу, обережненько втиснуту на піддашші. Це були ті самі кімнатки, в яких зростав він, з тими самими меблями й іграшками, а може, і тією самою тріщиною в стелі над ліжечками — тріщиною, яка за обрисами була схожа на качку.

Подолавши останню сходинку четвертого поверху, Філіп спохмурнів. Напевно, треба глянути, чи та тріщина досі є, а якщо вона нікуди не ділася, то спитати, на що вона схожа дітям. Джордж, його

брат, завше присягався, що вона скидається на поросся, та Філіп ніколи не розумів, як можна сприйняти дзьоб за п'ятачок.

Філіп похитав головою. Господи, він так і не збагнув, як можна сплутати качку з порослям. Навіть...

Він раптом завмер за двоє дверей від дитячої. Він щось почув і не був певен, що саме, але звуки йому не сподобалися. Це було...

Чоловік прислухався.

Хлипання.

Спочатку хотів помчати вперед і ввірватись у дитячу, але стримався, уздрівши, що двері на два дюйми прочинені, тому він тільки підкрався ближче й зазирнув у щілинку так непомітно, як тільки міг.

Йому знадобилося всього пів секунди, аби збагнути, що відбувалося.

Олівер скрутився клубочком на долівці й здригався, тихо схлипуючи, Аманда стояла під стінкою, обіймала себе за плечі й скавуліла, а нянечка біла її великою важкою книжкою по спині.

Філіп штовхнув двері з такою силою, що вони мало не злетіли із завіс.

— Що ви в біса коїте? — мало не заревів він.

Нянечка Едвардз від несподіванки крутнулася до нього, але не встигла й рота розтулити, як Філіп вирвав у неї з рук книжку й пожбурих у стіну в себе за спиною.

— Сер Філіп! — приголомшено скрикнула нянечка Едвардз.

— Як ви смієте бити дітей? — Його голос тремтів від люті. — Та ще й книжкою!

— Мені було сказано...

— Та ще й там, де ніхто не побачить. — Він відчував, як розпалюється, дратується, і йому кортіло зірватися. — Скількох дітей ви били так, щоб синці лишилися там, де не буде видно?

— Вони нешанобливо зі мною говорили, — затято відказала нянечка Едвардз. — Їх треба було покарати.

Філіп ступив уперед — так близько, щоб нянечці довелося відступити.

— Я хочу, щоб ви покинули мій дім, — мовив він.

— Ви ж розпорядилися, щоб я вчила дітей дисципліни так, як вважаю за потрібне, — запротестувала нянечка Едвардз.

— І оце ви вважаєте за потрібне? — прошипів він, докладаючи всіх зусиль, щоб тримати руки при собі.

Йому хотілося дико махати, накинутися на цю жінку, вихопити в неї книжку й бити її так само, як вона біла його дітей.

Але він стримався. Не уявляв як, але стримався.

— Ви били їх книжкою? — люто продовжував він.

Подивився на дітей. Вони зіщулилися в кутку, вочевидь злякавшись батька в такому настрої не менше, ніж боялися нянечки. Стало гидко, що вони бачать його таким, так близько до цілковитої втрати самовладання, але він ніяк не міг себе опанувати.

— Лозини не було, — зарозуміло сказала нянечка Едвардз.

І даремно вона так. Шкіра у Філліпа запалала ще сильніше, а він силкувався подолати червону пелену, яка почала застилати йому очі. У дитячій була лозина — раніше вона висіла на гачку просто коло вікна.

Філліп спалив її в день батькового похорону. Стояв біля вогню й споглядав, як лозина перетворюється на попіл. Йому було б недостатньо просто жбурнути її туди, він мав побачити, як полум'я знищує її раз і назавжди.

І він подумав про ту лозину, про сотні разів, коли її використовували проти нього, про біль, приниження й усі зусилля, яких він докладав, щоб не заплакати.

Його батько ненавидів плаксіїв. Сльози призводили лише до нової порції ударів лозиною. Або ременем. Або ціпком. А коли поблизу не було інших знарядь, то батьковою долонею.

Але ніколи, з дивною відстороненістю подумав Філліп, його не били книжкою. Напевно, батькові це жодного разу не спадало на думку.

— Геть звідси, — ледве чутно вимовив Філліп. А коли нянечка Едвардз не відповіла миттєво, він аж заревів: — Геть! Геть із цього дому!

— Сер Філліп, — запротестувала вона, тікаючи від його довгих міцних рук.

— Геть! Геть! Геть!

Він уже не знав, звідки береться його затятість. Линула з глибини — так і не приручена, але стримувана чистою силою волі.

— Мені треба зібрати речі! — вигукнула вона.

— У вас є пів години, — низьким, але досі тремким від цього спалаху голосом відповів Філіп. — Тридцять хвилин. Якщо за цей час ви не підете звідси, то я сам вас викину.

Нянечка Едвардз завагалася коло дверей: хотіла була вийти, а тоді озирнулася.

— Ви псуєте цих дітей, — прошипіла вона.

— Це мої діти, мені їх і псувати.

— Ну як хочете. Вони все одно просто малі монстри — невиховані, шалапутні...

Вона хіба геть не дбала про власну безпеку? Самовладання Філіпа висіло на тонесенькій павутинці, а він уже ледве стримувався, щоб не схопити бісову жінку під руку й не пожбурити її за двері.

— Геть, — прогарчав він, подумки молячись, аби більше повторювати не довелось.

Він уже не мав снаги стримуватися. Ступив уперед, немовби ставлячи цим кроком крапку, і нарешті — *нарешті* — вона вибігла з кімнати.

Якийсь час Філіп стояв нерухомо й намагався заспокоїтися, вирівняти дихання й зачекати, коли кров перекипить. Стояв спиною до двійнят і боявся розвернутись обличчям. Усередині він помирав, його гризла провина за те, що він найняв цю жінку, цю відьму доглядати за своїми дітьми. І занадто захопився намаганням уникати їх, через що не бачив їхніх страждань.

Таких самих страждань, які пережив сам.

Він повільно обернувся, боячись того, що побачить у їхніх очах.

Та коли він підвів погляд від підлоги, коли зазирнув їм в обличчя, вони кинулися до нього так рвучко, що мало не перекинули навznak.

— Ой татку, — вигукнула Аманда.

Вона вже сто років його так не називала. Він давно був батечком і встиг забути, як солодко звучить «татко».

А Олівер — Олівер теж обіймав його, міцно обхопивши за стан тонюсінькими рученятами, зарившись обличчям у Філіпову сорочку, аби батько не побачив його сліз.

Але Філіп їх відчував. Сльози змочили його сорочку, а кожне схлипування віддавало луною в животі.

Він обійняв дітей — міцно, бережно.

— Тс-с-с, — заспокоював їх Філіп. — Усе добре. Я вже тут.

Ніколи цього не казав і навіть не уявляв, що скаже. Ніколи не думав, що самої його присутності може вистачити, щоб усе стало добре.

— Вибачте, — видушив він. — Пробачте мені.

Вони казали йому, що не люблять цю нянечку, а він їх не послухав.

— Ви не винні, батечку, — сказала Аманда.

Він був винен, але нащо зайвий раз заперечувати? Особливо тепер, коли настав час розпочати все із чистого аркуша.

— Ми знайдемо вам нову нянечку, — запевнив він.

— Таку, як нянечка Мілзбі? — запитав Олівер, шморгаючи носом, хоча сльози вже й відступили.

Філіп кивнув.

— Таку саму, як вона.

Олівер спрямував на нього відкритий погляд.

— А можна, міс... матінка допоможе обрати?

— Авжеж, — відповів Філіп, кошлатячи йому волосся. — Гадаю, вона захоче висловити свою думку. Адже в неї завжди є своя думка.

Діти захихотіли.

Філіп і собі дозволив усміхнутися.

— Я дивлюся, ви двоє вже добре її знаєте.

— Вона любить поговорити, — вагаючись мовив Олівер.

— Але вона страхітливо розумна! — вставила Аманда.

— Ще б пак, — пробурмотів Філіп.

— Вона мені подобається, — сказав Олівер.

— І мені теж, — докинула його сестра.

— Радий це чути, — відповів їм Філіп. — Бо, здається, вона вже ніде не подінеться.

«Як і я», — подумки додав він. Роками уникав рідних дітей через страх помилитися, боявся втратити самовладання. Він-то думав, що робить якнайкраще для них, тримаючи їх на відстані витягнутої руки, але помилявся. Дуже помилявся.

— Я люблю вас, — хрипко, із чуттям сказав він. — Ви ж це знаєте?

Вони кивнули, зблиснувши очима.

— І завжди любитиму, — прошепотів Філіп і присів, щоб бути з ними на одному рівні. Притягнув дітей ближче, насолоджуючись їхнім теплом. — Я завжди вас любитиму.

РОЗДІЛ 17

...Хай там як, Дафно, я вважаю, тобі не варто було тікати.

Елоїза Бріджертон — сестрі герцогині Гастінгс у період, коли Дафна тимчасово жила окремо від чоловіка за лічені тижні після весілля

Дорога до Бенедикта була розрита й вибоїста, тож на момент, коли Елоїза ступила на сходи до парадних дверей братового дому, її настрої із кепського став уже геть поганим. Що ще гірше: коли дворецький відчинив, то витріщився на неї, ніби вона несповна розуму.

— Грейвзе? — нарешті покликкала його Елоїза, збагнувши, що він не заговорить першим.

— Вас очікують? — усе ще витріщаючись, запитав він.

— Ну, ні, — відповіла Елоїза, виразно зазираючи в будинок через його плече, бо ж саме туди вона й хотіла потрапити.

Уже накрапало, а її вбрання не було розраховане на дощ.

— Але не думаю, що... — почала була вона.

Грейвз відступив із дороги, запізнило згадавши про манери й пропускаючи її всередину.

— Річ у юному Чарльзі. — Він говорив про найстаршого сина Бенедикта й Софі, якому було всього п'ять із половиною рочків. — Він серйозно захворів. Він...

Елоїза відчула в горлі жахливий кислотний присмак.

— Що з ним? — спитала вона, навіть не намагаючись притлумити тривогу в голосі. — Він...

Господи, як узагалі питають про те, чи не помирає дитина?

— Я покличу місис Бріджертон, — судомно ковтаючи, сказав Грейвз. Розвернувся й поспішив нагору.

— Зажди! — вигукнула Елоїза, бо хотіла його ще розпитати, але він уже пішов.

Вона звалилась у фотель, заслабнувши від тривоги, і, наче цього було не досить, відчула огиду до самої себе за кожнісіньке, навіть найдрібніше, невдоволення своєю долею. Їхні з Філіпом проблеми, які насправді навіть були не проблемами, а тільки дошкульними дрібницями, у порівнянні із *цим* видавалися маленькими й незначущими.

— Елоїзо!

Сходами спускалася не Софі — це був Бенедикт. Він був змарнілий, із червоними очима, нездорово блідою шкірою. Елоїза не стала питати, коли він востаннє спав: таке питання було б до неможливості нетактовним, та й до того ж відповідь читалася на його обличчі — достеменно вже не першу ніч він не склепив повік.

— Що ти тут робиш? — запитав він.

— Приїхала в гості, — відповіла вона. — Просто побазікати. Я навіть не знала. Що сталося? Як Чарльз? Я ж його тільки минулого тижня бачила, і все було добре. Він... Що сталося?

Бенедиктові знадобилося кілька секунд, щоб накопичити достатньо сили для відповіді.

— У нього гарячка. Не знаю чому. У суботу прокинувся здоровим, але під обід уже... — Він осів на стіну й зболено замружився. — Він уже горів, — прошепотів Бенедикт. — Я не знаю, що робити.

— А що сказав лікар? — запитала Елоїза.

— Нічого, — порожнім голосом відповів Бенедикт. — Нічого корисного в усякому разі.

— Можна мені до нього? — Бенедикт кивнув, не розплющуючи очей. — Тобі треба відпочити, — порадила Елоїза.

— Не можу, — зізнався брат.

— Треба. У такому стані ти нічим не зарадиш, та й закладаюся, що Софі зараз не краще, ніж тобі.

— Годину тому я примусив її піти поспати, — сказав Бенедикт. — Вона була схожа на саму смерть.

— Власне, як і ти, — мовила йому Елоїза навмисно жвавим і діловитим голосом.

Інколи людям саме це їй потрібно — щоб ними командували й казали, що робити. Від співчуття брат лише розплачеться, натомість ні їй, ні йому цього не хотілося.

— Іди спати, — наказала Елоїза. — *Негайно*. Я подбаю про Чарльза. Навіть якщо якусь годинку поспиш, тобі вже стане краще.

Він не відповів: заснув стоячи.

Елоїза хутчіш взялася до справи. Грейвзу наказала вкласти Бенедикта в ліжку, а сама вирушила до лазарету й доклала зусиль, щоб не охнути, коли увійшла й уздріла свого юного небожа.

У великому ліжку він здавався крихітним і крихким: Бенедикт і Софі переселили його до своєї спальні, де було більше місця, щоб люди, які його гляділи, не штовхалися. Шкіра в хлопчика палала, а коли він розплющив очі, ті були скляні, не могли сфокусуватись. Він або лежав неприродно штивно, або кидався на ліжку, бурмотів щось нерозбірливе про поні, будиночки на деревах і марципани.

Елоїза замислилася над тим, *що* сама нерозбірливо бурмотіла б, якби підхопила гарячку.

Промокнула йому чоло, перевернула небожа на бік і допомогла служницям змінити простирадла — за цими справами їй не помітила, як сонце ковзнуло за обрій. Вона тільки дякувала небесам за те, що Чарльзові під її наглядом не гіршало, бо слуги казали, що Бенедикт із Софі два дні не відходили від нього, тому Елоїза не хотіла будити їх поганими новинами.

Вона сиділа в кріслі біля ліжка й читала вголос казки з його улюбленої книжки, розповідала історії про ті часи, коли його батько був маленьким. Сумнівалася, чи хлопчик бодай щось чув, але їй від цього ставало легше, бо вона не могла просто сидіти й нічого не робити.

Софі тільки о восьмій вечора отямилася від ступору й спиталася про Філліпа — до Елоїзи дійшло, що треба було вислати чоловікові вісточку, бо він хвилюватиметься за неї.

Тож похапливо нашкрябала щось небагатослівне й повернулася до свого поста. Філліп зрозуміє.

О восьмій вечора Філіп збагнув: з його дружиною сталося одне з двох. Або її екіпаж потрапив в аварію, або вона його покинула.

Жодна з двох перспектив його не приваблювала.

Він не *думав*, що вона його покине: переважно здавалося, що вона щаслива в шлюбі, попри сьогоднішню сварку. До того ж вона не взяла із собою ніяких речей, хоч це й навряд могло щось означати, адже більша частина її майна ще не прибула з Лондона. Навіть якби не взяла із собою нічого, вона небагато залишила б у Ромні-голлі.

Тільки чоловіка й двох дітей.

Господи, а він же лиш сьогодні казав їм: «Здається, вона вже ніде не подінеться».

Ні, ошаленіло думав він, Елоїза його не покинула б. Нізащо так не вчинила б. У ній нема ні крихти боягузтва, вона ніколи не втекла б крадькома, не занедбала б їхнього шлюбу. Якби була чимось не задоволена, то сказала б йому про це в обличчя, не бавлячись словами.

Це могло означати лиш одне, подумав він, накидаючи плащ і буквально вилітаючи з парадних дверей: вона лежить мертва в якійсь канаві на вілтширській дорозі. Дощ не вгавав цілий вечір, а дорога від його дому до Бенедиктового й сама по собі була не надто доглянута.

Дідько, та йому було б чи не краще, якби вона його покинула!

А дорогою до «Мого котеджу» — оселі Бенедикта з абсурдною назвою — він змок до нитки, жахливо роздратувався й став доходити висновку, що Елоїза, певно, таки вирішила занедбати свій шлюб.

Бо вона не лежала в канаві при дорозі, жодного натяку на якусь аварію не було, до того ж вона не ховалася від дощу в жодному з двох заїжджих дворів, розташованих біля шляху.

А що від його дому до Бенедиктового вела тільки одна дорога, то Елоїза навряд опинилася в якомусь іншому заїжджому дворі біля якогось іншого шляху, й увесь цей фарс зводився до величезного непорозуміння.

— Терпи, — буркнув Філіп собі під ніс, сердито підіймаючись сходами. — Терпи, терпець тебе шліфує.

Бо йому терпець уривався як ніколи.

Можливо, цьому є логічне пояснення. Може, вона не хотіла їхати додому під дощем. Він не такий уже й *сильний*, але все одно не мрячка, тому Філіп припускав, що дружина навряд чи хотіла б змокнути.

Він узявся за дверний молоток і постукав. Щосили.

Може, в екіпажа зламалося колесо.

І знову постукав.

Ні, це не пояснення. Бенедикт запросто міг би відправити її власним екіпажем.

Може...

Може...

Його розум марно намагався відшукати ще якусь причину, чому вона лишилася тут із братом, а не повернулася додому до чоловіка. Жодне пояснення на думку не спадало.

З його вуст зірвався прокльон, якого він не промовляв уже багато років.

Він утретє потягнувся до молотка, цього разу вже збираючись зірвати клятву штуківину з дверей і пожбурити у вікно, але тут йому відчинили, і Філіп утупився в Грейвза, з яким познайомився менше ніж два тижні тому, під час того свого смішного залицання.

— Моя дружина? — майже прогарчав Філіп.

— Сер Філіп! — видихнув дворецький.

Філіп не поворухнувся, хоч краплі дощу й стікали його обличчям. У цьому клятому будинку не було дашка над порогом. Хіба таке чувано, та ще й в Англії?!

— Моя дружина, — знову відрубав він.

— Вона тут, — запевнив Грейвз. — Проходьте.

Філіп увійшов.

— Я хочу бачити свою дружину, — знову сказав він. — Негайно.

— Дозвольте, я візьму ваш плащ, — запропонував Грейвз.

— Чорт із ним, з моїм плащем, — відтяв Філіп. — Я хочу бачити дружину.

Грейвз завмер, витягнувши руки по плащ Філіпа.

— А ви не отримали повідомлення від леді Крейн?

— Ні, я не отримував ніяких повідомлень.

— А я ще подумав, як ви швидко приїхали, — пробурмотів Грейвз. — Напевно, ви з посланцем розминулися. Краще побудьте в будинку.

— Я вже в будинку, — роздратовано нагадав йому Філіп.

Грейвз зробив довгий видих, майже зітхнув, хай як це дивно для дворецького, навченого не виказувати жодного натяку на емоції.

— Гадаю, ви тут затримаєтеся, — тихо сказав він. — Зніміть плащ. Обсохніть. Вам ліпше облаштуватися якомога вигідніше.

Філіпів гнів раптом поступився глибокому жаху, що проймав до кісток. З Елоїзою щось сталося? Господи, якщо з нею...

— Що тут таке? — прошепотів він.

Він тільки-но віднайшов своїх дітей. Він не готовий втратити дружину.

Дворецький із журливим поглядом лише повернувся до сходів.

— Прошу за мною, — тихо мовив він.

Філіп пішов слідом, і кожен крок сповнював його дедалі більшого страху.

Авжеж, Елоїза бувала в церкві майже щонеділі. Від неї цього очікували, до того ж так чинили хороші, чесні люди, але насправді вона ніколи не була богобоязкою чи релігійною. На проповідях зазвичай думала про своє, а гімни з іншими співала не через духовне піднесення, а просто тому що їй дуже подобалася музика й церква була єдиним прийнятним місцем, щоб співати могла й людина, якій ведмідь на вухо наступив.

Але нині, цього вечора, вона дивилася на небожа й молилася.

Чарльзові не стало гірше, але не стало й ліпше, а лікар, який уже вдруге за день прийшов і пішов, сказав, що все в руках Господа.

Елоїза ненавиділа цю фразу, ненавиділа те, що лікарі вживають її, коли натрапляють на недугу за межами своєї обізнаності, утім якщо лікар мав рацію, якщо все справді в руках Господа, то, заради всього святого, до Нього вона й звернеться.

І вона зверталася весь час, коли не клала Чарльзові на чоло холодний компрес і не вливала йому в рот літеплий бульйон. Але більше вона нічого не могла вдіяти, тож переважно бездіяльно й безпорадно сиділа.

Сиділа, міцно стиснувши руки на колінах, і шепотіла:

— Будь ласка. *Будь ласка.*

І тут, неначе відповідь на іншу молитву, вона почула шурхіт у дверях, і виявилось, що це Філіп, хоч повідомлення вона послала всього якусь годину тому. Він промокнув до кісток, його волосся неохайно приліпилося до чола, та вона ще ніколи не відчувала такої радості на його вид і не встигла збагнути, що робить, як підбігла до нього й кинулася в обійми.

— О Філіпе, — схлипнула вона, нарешті даючи собі поплакати.

Вона цілісінький день була такою сильною, була тією скелею, якої потребували її брат і братова. Але тепер Філіп тут, він обхопив її руками, — такий міцний, такий приємний, — і нарешті вона дозволила комусь іншому бути сильним замість неї.

— Я думав, це ти, — прошепотів Філіп.

— Що? — спантеличено спитала вона.

— Дворецький... він пояснив, аж коли ми піднялися. Я думав, це...
— Він похитав головою. — Не зважай.

Елоїза промовчала й тільки сумовито всміхнулася йому.

— Як він? — запитав Філіп.

Вона похитала головою.

— Недобре.

Він поглянув на Бенедикта й Софі, які підвелися, щоб привітатися з ним. Вони теж мали не найкращий вигляд.

— Скільки він уже в такому стані? — спитав Філіп.

— Два дні, — відказав Бенедикт.

— Два з половиною, — виправила Софі. — Від ранку неділі.

— Тобі треба обсушитися, — сказала Елоїза, відсторонюючись від чоловіка. — І мені тепер теж.

Вона зі смутком оглянула свою сукню, передня частина якої промокла через одяг Філіпа.

— А то ще звалишся, як Чарльз.

— Я в нормі, — сказав Філіп й обійшов дружину, наближаючись до ліжка хлопчика. Торкнувся Чарльзового чола, похитав головою та

глипнув на його батьків. — Не можу зрозуміти, — пояснив він. — Занадто змерз під дощем.

— У нього гарячка, — похмуро підтвердив Бенедикт.

— Що ви йому робили? — спитав Філіп.

— Ти знаєш якісь ліки? — з розпачем і надією в очах запитала Софі.

— Лікар пускав йому кров, — відповів Бенедикт. — Навряд чи це якось допомогло.

— Напуваємо його бульйоном, — сказала Софі, — і охолоджуємо, коли жар занадто сильний.

— І зігриваємо, коли він занадто мерзне, — нещасним тоном закінчила Елоїза.

— Але нічого не діє, — прошепотіла Софі. І тоді вона в усіх на очах просто надломилася. Припала до краєчка ліжка й заридала.

— Софі, — видушив Бенедикт.

Він упав навколішки біля неї та обійняв. Вона схлипувала, аж тут Філіп з Елоїзою відвернулись, усвідомивши, що й Бенедикт плаче.

— Відвар із кори верби, — звернувся до Елоїзи Філіп. — Його цим поїли?

— Не думаю. А нащо?

— Я навчився цього в Кембриджі. Ним гамували біль, поки не набирав обертів опій. Один із моїх професорів наполягав, що він також знімає жар.

— Ти давав цей відвар Марині? — спитала Елоїза.

Філіп здивовано поглянув на неї, а тоді згадав, що вона досі вважає, буцімто Марина померла від запалення легень, хоча, можливо, так і було.

— Намагався, — відповів він, — але небагато зміг влити їй у рот. До того ж вона занедужала значно тяжче, ніж Чарльз. — Чоловік ковтнув, згадуючи. — У багатьох значеннях.

Елоїза пильно вдивлялася в його обличчя, але потім жваво повернулася до Бенедикта й Софі, які вже затихли, але досі сиділи навколішки на долівці, укупочці, заблукавши в думках.

Однак Елоїза — це Елоїза, вона не терпіла задуми за таких обставин, тому схопила брата за плече й повернула до себе.

— У вас є кора верби? — спитала вона.

Бенедикт тільки дивився на неї та кліпав, а зрештою відповів:

— Не знаю.

— У місис Кребтрі може бути, — сказала Софі. Це була жінка з літнього подружжя, яке доглядало за «Моїм котеджем» ще до одруження Бенедикта, коли будиночок був просто місцем, де Бріджертон міг коли-не-коли прихилити голову. — У неї такі речі завжди під рукою. Але вони з містером Кребтрі поїхали до доньки. Їх не буде ще кілька днів.

— Ви можете ввійти до їхнього будинку? — спитав Філіп. — Якщо кора там є, я її впізнаю. Вона не схожа на чай. Це просто шматки деревної кори, які ми заллемо окропом. Це може зняти жар.

— Кора верби? — засумнівалася Софі. — Думаєш вилікувати мого сина *деревною корою*?

— Йому це точно не зашкодить, — буркотливо зауважив Бенедикт і вирушив до дверей. — Ходімо, Крейне. У нас є ключ від їхнього будинку. Я сам тебе туди проведу. — Але у дверях він повернувся до Філіпа й спитав: — Ти ж знаєш, що робиш?

Філіп відповів чесно:

— Не певен. Сподіваюся, що так.

Бенедикт пильно поглянув йому в обличчя, і Філіп зрозумів: швагер його оцінює. Одна справа — дозволити побратися із сестрою. Зовсім інша — дозволити вливати в рот рідному синові якісь дивні відвари.

Але Філіп розумів його вагання. У нього в самого були діти.

— Гаразд, — мовив Бенедикт. — Ходімо.

Філіп поспіхом вийшов за ним із дому й тільки молився, щоб не зрадити довіру Бенедикта Бріджертона.

Зрештою важко сказати, кора верби допомогла чи Елоїзине шепотіння молитов, а чи просто сліпа удача, але на ранок жар у Чарльза спав і, дарма що хлопчик залишався слабким і млявим, він уже беззаперечно одужував. До обіду стало зрозуміло, що Елоїза з Філіпом уже непотрібні й можуть вертатися додому, тож вони піднялися в екіпаж і

поїхали, чекаючи нагоди впасти у велике міцне ліжко й уперше нічого не робити, просто поспати.

Перші десять хвилин на шляху додому минули в тиші. Елоїза, хоч як дивно, занадто втомилася, щоб говорити. Але навіть у такому виснаженні не могла розслабитися: нічні переживання й турботи не давали заснути. Тож вона займала себе визиранням із вікна й огляданням мокрих полів. Дощ припинився якраз тоді, коли в Чарльза спала гарячка, — порятунок хлопчика здався божественним втручанням, яке прикликали Елоїзині молитви, проте вона глипнула на чоловіка, який сидів біля неї в кареті, заплющивши очі (хоч і була певна, що він не спав), і зрозуміла, що річ була в корі верби.

Вона не знала, як це зрозуміла, і усвідомлювала, що ніяк не зможе цього довести, але життя її небожа врятувала чашка чаю.

І подумати тільки — Філіпа взагалі того вечора не мало бути в братовій оселі. Стався справжній ланцюжок випадковостей. Якби вона не прийшла до двійнят, якби не вирушила до Філіпа сказати, що їй не подобається їхня нянечка, якби вони не полаялися...

Якщо так поглянути, то юний Чарльз Бріджертон, либонь, найбільший щасливець у Британії.

— Дякую, — мовила Елоїза, хоч і не думала, що заговорить, поки це слово не зронилося з губ.

— За що? — сонно пробурмотів Філіп, не розплющуючи очей.

— За Чарльза, — просто відповіла вона.

Тут Філіп уже розмружився й повернувся до дружини.

— Може, це й не я зробив. Ми ніколи не дізнаємося, чи спрацювала кора верби.

— Я це знаю, — твердо відповіла вона.

Його губи вигнулись у легкій усмішці.

— Як завжди.

І вона подумала: може, цього вона й чекала все життя? Не пристрасті, не зітхань насолоди, коли вона відчувала, як він лягає до неї в ліжко, а цього.

Відчуття затишку, приємного товариства, коли сидиш біля людини в кареті й кожною клітинкою свого ества розумієш, що саме тут тобі й

місце.

Елоїза накрила його долоню своєю.

— Було так страшно, — проговорила вона, дивуючись сльозам у своїх очах. — Навряд чи я коли-небудь у житті так сильно лякалася. Не уявляю, як було Бенедиктові й Софі.

— Я теж не уявляю, — м'яко мовив Філліп.

— Якби це був хтось із наших дітей... — сказала вона й уперше зловила себе на цих словах.

Наших дітей.

Філліп довго мовчав. А коли заговорив, то дивився у вікно.

— Весь час, поки сидів біля Чарльза, — підозріло хрипким голосом поділився він, — я думав тільки про одне: дякувати Богові, це не Олівер і не Аманда. — А потім він поглянув на неї, і на обличчі відбилася провина. — Але такого не має статися ні з чиею дитиною.

Елоїза стиснула його руку.

— Навряд це якісь хибні відчуття. Знаєш, ти ж не святий. Ти лише батько. І, як на мене, дуже хороший.

Філліп якимось дивно поглянув на неї та похитав головою.

— Ні, — скорботно відповів він. — Я не такий. Але сподіваюся таким стати.

Вона схилила голову вбік.

— Філліпе?

— Ти мала рацію. — Його губи стиснулись у похмуру лінію. — Щодо нянечки. Я не хотів, щоб щось було не так, тому не звертав уваги, але ти мала рацію. Вона їх била.

— *Що?*

— Книжкою, — продовжував він, і його голос майже не виявляв емоцій, ніби вони всі вже вичерпалися. — Коли я ввійшов, вона била Аманду книжкою. З Олівером вона на той момент уже закінчила.

— О ні. — Елоїзині очі встелили сльози смутку й злості. — Я навіть не думала. Звісно, вона мені не подобалась. І вона била їх лінійкою по пальцях, але... Мене *теж* били лінійкою по пальцях. Так били всіх. — Вона осіла на спинку сидіння, її плечі опустилися від відчуття провини. — Я мала зрозуміти. Я мала це побачити.

Філіп пирхнув.

— Ти тут заледве два тижні провела. Я із цією клятою жінкою жив місяцями. Якщо цього не бачив я, то як побачила б ти?

На це Елоїзі не було чого сказати — принаймні нічого такого, що не поглибило б відчуття провини в її і так уже винуватого чоловіка.

— Припускаю, що ти її звільнив, — нарешті мовила вона.

Він кивнув.

— І сказав дітям, що ти допоможеш мені знайти їй заміну.

— Авжеж, — швидко погодилася вона.

— І я... — Він урвав, кашлянув і визирнув у вікно, а тоді продовжив:
— Я...

— Що, Філіпе? — тихо спитала вона.

Не дивлячись на неї, він мовив:

— Я стану кращим батьком. Я надто довго їх відштовхував. Боявся, що перетворюся на власного батька, стану як він, що я...

— Філіпе, — пробурмотіла Елоїза й накрила його долоню своєю, — ти не такий, як твій батько. І ніколи таким не станеш.

— Ні, — порожнистим голосом відповів він, — але мені здавалося, що можу. Одного разу я взявся за батіг. Пішов у стайні й схопив батіг.

— Він сховав обличчя в долонях. — Я так розгнівався. Збіса розгнівався.

— Але ж ти нічого не накоїв, — упевнено прошепотіла Елоїза. Він не зумів би.

Він похитав головою.

— Але хотів.

— Але не зробив, — повторила вона так твердо, як тільки могла.

— Я так розгнівався, — знову сказав він, і дружина навіть засумнівалася, чи він її почув, — настільки блукав у власних спогадах. Але потім повернувся до неї та прошив поглядом. — Розумієш, як воно — коли тебе лякає власний гнів?

Елоїза кивнула.

— Я кремезний чоловік, Елоїзо, — вів далі Філіп. — І можу комусь нашкодити.

— Я теж, — відповіла вона. Він сухо подивився на дружину, і вона додала: — Можливо, не аж так, як тобі, але мені стало б сили нашкодити дитині.

— Ти ніколи такого не зробила б, — буркнув він і відвернувся.

— Так само як і *ти*, — запевнила Елоїза.

Він промовчав.

І вона раптом дещо збагнула.

— Філліпе, — тихо проговорила йому дружина, — ти сказав, що був дуже розгніваний, але... на *кого* ти гнівався?

Він кинув їй незбагнений погляд.

— Елоїзо, вони приклеїли гувернантку до ліжка за коси.

— Знаю, — відмахнулася вона. — Напевно, мені самій кортіло б їх придушити, якби я тоді там була. Але я спитала не про це. — Вона почекала, щоб він відповів. Не почувши відповіді, додала: — Ти гнівався на них за клей чи на себе за те, що не вмів їх добре виховати?

Він нічого не сказав, але відповідь обом була зрозуміла.

Елоїза простягла руку й торкнулася його долоні.

— Ти не схожий на свого батька, Філліпе, — повторила вона. — Абсолютно.

— Тепер я це знаю, — тихо проговорив Філліп. — Ти не уявляєш, як мені хотілося розірвати ту клятву нянечку Едвардз на шмаття.

— Уявляю, — пирхнула Елоїза, знову вмощуючись на сидінні.

Філліп відчув, як кутики його губ посіпуються. Не розумів чому, але в голосі дружини звучало щось майже кумедне, щось таке сумирне й заспокійливе. Вони якось примудрилися побачити смішне в ситуації, де того не мало бути. І це неабияк тішило.

— Вона цілком на це заслужила, — додала Елоїза й знизала плечима. А потім поглянула на нього. — Але ж ти її не торкався?

Він похитав головою.

— Ні. А раз мені вдалося опанувати себе з нею, то, дідько з ним, я цілком здатний стриматися й зі своїми дітьми.

— Авжеж, — відповіла Елоїза, ніби це ніколи й не викликало сумнівів.

Вона поплескала його по долоні, а потім безтурботно визирнула у вікно.

Філіп збагнув, наскільки дружина вірить у нього. Наскільки вірить у його душевну доброту, у його чесноти, тоді як його самого багато років мучили вагання.

І раптово відчув, що має бути чесним із нею, має все прояснити, тому не встиг навіть осягнути, що робить, як випалив:

— Я думав, ти мене покинула.

— Вчора? — Вона приголомшено поглянула на нього. — Чому ти так вирішив?

Він самопринизливо стеноу плечима.

— Навіть не знаю. Може, тому що ти була в брата, а потім так і не повернулася.

На це Елоїза гмикнула.

— Тепер ти знаєш, чому я там залишилась, і до того ж я нізащо тебе не покинула б. Ти мав би це розуміти.

Він вигнув брову.

— Справді?

— Звісно. — Вона метнула йому суворий погляд. — Я ж склала обітницю в церкві, тож запевняю тебе: таке я сприймаю серйозно. А ще я обіцяла Оліверу з Амандою бути їхньою матір'ю і від цих слів також нізащо не відмовлюся.

Філіп пильно придивився до неї та пробурмотів:

— Ні. Ні, не відмовишся. Безглуздо було з мого боку не подумати про це.

Вона відкинулася на подушки й схрестила руки на грудях.

— Саме так, слід було думати. Я гадала, ти мене краще знаєш. — Він не відповів, і Елоїза додала: — Сердешні діти. Вони вже втратили матір, у тому ж нема їхньої провини. І я достеменно не маю жодного наміру тікати й примушувати їх переживати все наново.

Вона подивилася на чоловіка з неймовірно роздратованим обличчям.

— Аж не віриться, що ти міг таке про мене подумати.

Філіп уже й сам переконався, які це дурощі. Вони з Елоїзою знають одне одного всього... Господи, невже тільки два тижні? Йому

здавалося, що минуло ціле життя. Бо він мовби знає її повністю, зовні й зсередини. Авжеж, у неї завше будуть свої таємниці, як і в кожній людині, і він не сумнівався, що ніколи не зрозуміє її, бо не уявляв, як можна зрозуміти жінку.

Але він її знав. Був переконаний, що знає свою дружину. І не мав би перейматися тим, чи вона здатна занепасти її шлюб.

Напевно, річ просто в чистісінькій паніці. І ще, можливо, в тому, що легше було вирішити, буцім вона його покинула, ніж уявляти її мертвою в канаві при дорозі. З першою думкою принаймні можна було ввірватися до її брата й приволокти дружину додому.

А якби вона померла...

Він не був готовий до болю, який аж відчув нутром від самої тієї думки.

Коли це вона встигла стати для нього такою важливою? І що тепер робити, щоб вона була щаслива?

Бо йому потрібно, щоб вона була щаслива. Казав самому собі, що щастя Елоїзи забезпечить йому легке життя, але річ не тільки в цьому. Йому потрібно, щоб вона була щаслива, бо від гадки про інше ніби ніж впивався йому в серце.

Оце так іронія! Він раз по раз казав собі, що побрався з нею, аби вона була матір'ю його дітям, але тепер, коли вона заявила, що ніколи б не покинула його через відданість двійнятам...

Він заревнував.

Ревнував її до рідних дітей. Хотів, щоб у своїй відповіді вона вимовила слово «дружина», а почув лише слово «мати».

Хотів, щоб вона прагнула бути з ним. З ним. Не просто тому, що дала обітницю в церкві, а щоб вона відчула, що не може без нього жити. Може, навіть щоб покохала його.

Покохала його.

Господи, коли таке встигло статися? Відколи це він так багато хоче від шлюбу? Він побрався з нею, щоб вона стала матір'ю для його дітей, і вони обоє це знали.

І ще з'явилася пристрасть. Заради Бога, він же чоловік, та ще й вісім років не знав жінки. Хіба можна було не п'яніти від дотику до

Елоїзиної шкіри чи від звуків її схлипувань і стогонів, коли вона вибухала насолодою, поки він у ній?

Чи від чистої сили власної насолоди щоразу, коли він у неї поринав?

Він віднайшов усе, чого хотів, у шлюбі. Удень Елоїза ідеально порядкувала його життям, а вночі зігрівала ліжко з майстерністю куртизанки. Вона так досконало виконувала кожне його бажання, що він і не помітив, як вона зробила щось більше.

Відшукала його серце. Торкалась його, змінювала. Змінювала Філліпа.

Він покохав її. Він не шукав кохання, навіть не думав про це, але ж ось воно знайшлося і виявилось найціннішим, що лиш можна собі уявити.

Це був світанок нового дня, перша сторінка нового розділу його життя. Це захоплювало його. І жахало. Бо він не хотів помилитися. Не тепер, коли нарешті відшукав усе, що було йому потрібно. Елоїзу. Дітей. Себе.

Філліп багато років не почувався затишно у власній шкурі, не довіряв інстинктам. Багато років не дивився дзеркальному відображенню в очі.

Він визирнув у вікно. Екіпаж уповільнювався, під'їжджаючи до Ромні-голлу. Все було сіре: небеса, камінь, з якого споруджено будинок, вікна, у яких відбивалися хмари. Навіть трава здавалася не такою зеленою, коли сонце не забарвлювало її в яскравіший відтінок.

Погода цілком відповідала його споглядальному настрою.

Лакей підійшов допомогти Елоїзі спуститись, а коли й Філліп вистрибнув додолу, вона повернулася до чоловіка й сказала:

— Я виснажена, і ти, здається, теж. Подрімаємо?

Він хотів був погодитися, бо таки почувався виснаженим, але не встигли слова згоди зірватися з його губ, як він похитав головою і відповів:

— Іди сама.

Вона розтулила була рота, щоб запитати, чому так, але він стишив її, м'яко стиснувши плече.

— Я скоро підійду, — пообіцяв він. — Але зараз хочу обійняти дітей.

РОЗДІЛ 18

...Люба матусю, я не так часто вам про це кажу, але яка ж я щаслива бути вашою донькою! Мало хто з батьків дарує дитині таку свободу вибору й таке розуміння. А ще менше тих, хто називає доньку подругою. Я дуже вас люблю, рідна мамо.

Елоїза Бріджертон — матері після відхилення шостої шлюбної пропозиції

Прокинувшись, Елоїза з подивом з'ясувала, що на другій половині ліжка простирадла не зім'яті. Філіп натовився не менше за неї, а може, навіть більше, бо ж уночі всю дорогу до Бенедиктового дому скакав верхи під дощем і вітром.

Причепурившись, вона вирушила на пошуки, але чоловіка ніде не було. Сказала собі, що не варто хвилюватись, адже останні дні були важкі, тож йому напевно треба просто побути на самоті, поміркувати.

Те, що вона не любить самотність, не означає, що в інших такі самі нахили.

Вона безрадісно засміялася. Цю науку вона намагалася засвоїти — марно — все своє життя.

Тож примусила себе припинити пошуки. Тепер вона одружена жінка, і раптом до неї дійшло, *що* так старалася сказати їй мати у весільний вечір. Шлюб — це компроміс, а вони з Філіпом дуже різні. Хоч вони й ідеальні в очах одне одного, та це не означає, що однакові. І якщо вона хотіла, щоб він змінив ставлення до неї, то і їй доведеться піти для нього на такі самі кроки.

Решту дня вона його не бачила — ні на чаюванні пообіді, ні під час вкладання двійнят, ні на вечері, яку довелося їсти самій, почувуючись крихітною і самотньою за великим столом із червоного дерева. Вона вечеряла в тиші, як ніколи виразно відчуваючи на собі уважні погляди двох лакеїв, які співчутливо всміхнулися, коли принесли страву.

Елоїза теж їм усміхнулася, бо вважала, що завжди треба бути чемною, але подумки розпачливо зітхала. Сумний стан справ, раз тобі

співчувають лакеї (заради Бога, це ж *чоловіки*, які зазвичай байдужі до чужих печалей!).

А проте вона всього тиждень як заміжня жінка й уже вечеряє на самоті. Хто б таку не пожалів?

До того ж слуги лише бачили, як сер Філлп вилетів у двері, щоб спіймати дружину, яка, ймовірно, втекла до брата після жахливої сварки.

Елоїза зітхнула на думку про те, що з такої перспективи перестає дивувати й Філліпове припущення, боцімто вона могла його покинути.

Вона хутенько поїла, не бажаючи розтягувати вечерю на довший час, аніж було потрібно, а з'ївши обов'язкові два кусники пудингу, підвелася з твердим наміром вирушити до ліжка, де, як припускала, проведе ніч так само, як провела день, — на самоті.

Та, вийшовши в коридор, вона відчула неспокій і зрозуміла, що не готова здаватися. Тож вирішила без певної мети поблукати будинком. Ніч була зимна як на кінець травня, і вона пораділа, що прихопила шаль. Елоїза бувала в багатьох розкішних замських маєтках, де вночі запалено всі каміни, що занурює оселю в тепло й світло, та Ромні-голл, попри затишок і вигідність, не мав претензій на власну значущість, тому на ніч більшість кімнат замикали, а каміни запалювали тільки за потреби.

І, дідько, було таки *зимно*.

Вона щільніше загорнулась у шаль і йшла, залюбки прокладаючи шлях у тьмяному місячному сяйві. Утім, наблизившись до портретної галереї, вона побачила світло ліхтарика, яке ні з чим не сплутати.

Тут хтось був, і вона, ще до того як ступити крок уперед, зрозуміла — це Філлп.

Вона тихесенько підійшла, радіючи, що взула капці з м'якою підошвою, і зазирнула у двері.

Побачене мало не розбило їй серце.

Філлп нерухомо стояв перед портретом Марини. Зовсім не рухався, якщо не зважати на кліпання. Просто стояв і дивився на неї, дивився на свою мертву колишню дружину, а на обличчі були такі скорбота й жаль, що Елоїза мало не задихнулася.

Він збрехав, коли сказав, що не кохав Марину? Коли сказав, що не відчував до неї пристрасті?

І чи важило це? Марина мертва. Елоїза не конкурує з нею за прихильність Філіпа. А навіть якби конкурувала, то яка різниця? Адже Елоїзу він теж не кохає, а вона не...

А може, і кохає, спалахнула в її голові думка, від якої аж повітря з легень вибило.

Важко було уявити, коли це взагалі сталося й навіть яким робом, але її почуття до нього — симпатія та повага — переросли в щось глибше.

І як же їй кортіло, щоб він відчував те саме!

Вона йому потрібна. У цьому вона впевнена. Потрібна йому, либонь, навіть більше, ніж він їй, але це не те. Їй подобалося почуватися потрібною, жаданою, навіть незамінною, але її почуття були сильніші.

Вона любила його усмішку — кривувату, злегка хлоп'ячу, з крихітним відтінком подиву, немовби йому не до кінця віриться у власне щастя.

Вона любила ловити на собі його погляди — такі, ніби вона найвродливіша жінка на світі, хоч сама прекрасно знала, що це не так.

Вона любила, як він щиро слухав її та не дозволяв їй залякати себе. Любила навіть ті моменти, коли він казав їй, що вона забагато говорить, бо його слова щоразу супроводжувала усмішка, та й, зрештою, це була правда.

Ще вона любила, як він усе одно продовжував її слухати, навіть після зауваження про її надмірну балакучість.

Вона любила те, як він любив своїх дітей.

Вона любила в ньому честь і чесність, та ще лукаве почуття гумору.

І захоплювалася тим, як сама влилась у його життя і як він влився в її.

З ним було добре. Так, як мало бути.

І вона нарешті збагнула, що саме тут і мала опинитися.

Але він стояв і дивився на портрет мертвої дружини — незворушно й нерухомо... Лише Господу Богові відомо, скільки він уже так стоїть. А якщо він досі її кохає?..

Елоїза придушила в собі провину. Хто вона така, щоб відчувати до Марини щось, окрім жалю? Вона померла такою молодою і так

несподівано! І втратила те, що Елоїза вважала Богом даним правом кожної матері — споглядати, як ростуть її діти.

Ревнувати до такої жінки немислимо.

Але...

Але напевно Елоїза не така хороша людина, як мала б бути, бо не здатна дивитися на це, не здатна бачити, як Філіп споглядає портрет першої дружини, і не відчувати, як серце стискає заздрість. Щойно усвідомила, що кохає цього чоловіка й кохатиме до кінця своїх днів. Він потрібен їй, а не мертвій жінці.

Ні, палко подумала вона. Він не кохає Марину. Може, ніколи її не кохав. Уранці він сказав, що вісім років не був із жінкою.

Вісім років?

Нарешті вона усвідомила це.

Господи.

Останні два дні минули в такому вирі переживань, що вона якось не виділила часу, щоб подумати — замислитися — про його слова.

Вісім років.

Вона такого не очікувала. Точно не від такого чоловіка, як Філіп, який відверто насолоджувався фізичними аспектами подружнього кохання — ні, якому вони *необхідні*.

Марина мертва всього п'ятнадцять місяців. Якщо Філіп вісім років не був із жінкою, це означало, що вони не ділили спальню, відколи народилися двійнята.

Ні...

Елоїза подумки полічила. Ні, востаннє це мало статися вже після народження дітей. Трішечки пізніше.

Авжеж, Філіп міг би крутити романи з іншими жінками, або він просто перебільшував, але чомусь Елоїзі так не здавалося. Припускала, що він точно пам'ятав, коли востаннє спав із Мариною, і боялася (особливо тепер, визначивши, коли це було), що склалося все жахливо.

Але він її не зраджував. Зберігав вірність жінці, яка не допускала його до себе в ліжку. Елоїза цьому не дивувалася з огляду на його

природжене почуття честі й гідності, але навряд чи гірше про нього думала б, якби він став шукати щастя деінде.

А від того, що він цього не робив...

Вона покохала його ще палкіше.

Але якщо йому було так важко й проблематично з Мариною, чому він сьогодні прийшов сюди? Чому видивляється на її портрет, ніби не може кроку ступити зі свого місця? Вступився в неї так, ніби благає, упрощує про щось.

Просить чогось у небіжчиці.

Елоїза не витримала. Вона ступила крок уперед і прокашлялась.

Філіп, хай як дивно, миттєво повернувся до неї — вона гадала, чоловік так заблукав у думках, що не почує. Він не казав нічого, навіть її імені не назвав, але потім...

Простягнув їй руку.

Вона підійшла й узяла її, не знаючи, що ще робити, не знаючи навіть, — хоч як дивно це прозвучить, — що сказати. Тому просто стала коло нього й теж поглянула на Маринин портрет.

— Ти кохав її? — мовила вона, хоч уже й питала раніше.

— Ні, — відповів Філіп, і вона збагнула, що якась частинка її далі-таки турбувалася через це, бо сила полегшення від його заперечення вразила Елоїзу.

— Сумуєш за нею?

На це він відповів уже тихіше, але впевнено:

— Ні.

— Ненавидиш? — прошепотіла вона.

Він похитав головою і дуже сумно відповів:

— Ні.

Не знала, що ще спитати, не була певна, чи має питати, тому просто чекала, сподіваючись, що він заговорить.

І після тривалої мовчанки Філіп заговорив.

— Їй було сумно, — мовив він. — Їй завжди було сумно.

Елоїза поглянула на чоловіка, але він на неї не дивився. Не зводив очей із Маринино портрета, немовби обов'язково, розповідаючи про неї, мав туди дивитися. Немовби завинив їй це.

— Вона завжди була похмура, — продовжував він, — завжди була занадто спокійна, якщо можна так сказати, але після народження двійнят стало гірше. Не знаю, що сталося. Повитуха сказала, що для жінки нормально плакати після пологів, що не варто хвилюватися, що за кілька тижнів минеться.

— Але не минулося, — тихо проказала Елоїза.

Він похитав головою і грубим рухом відкинув пасмо темного волосся, що впало йому на чоло.

— Їй тільки гіршало. Не знаю, як це пояснити. Вона ніби... — Він безпорадно стенив плечима, шукаючи влучних слів, а далі говорив пошепки. — Вона ніби зникла... Зрідка вставала з ліжка... Я ніколи не бачив, щоб вона усміхалася... Вона багато плакала. Дуже багато.

Слова зривалися з його вуст, не перебиваючи одне одного, а по черзі, ніби пам'ять поволі, шматочками видавала йому частинки розповіді. Елоїза мовчала, бо усвідомлювала, що не ладна перебити його чи спробувати висловити свої почуття з приводу не відомої їй царини.

І тоді він нарешті відвернувся від Марини й подивився Елоїзі в очі.

— Я все перепробував, аби зробити її щасливою. Все, що було мені до снаги. Усе, що я знав. Але цього було замало.

Елоїза розтулила рота, видала тихий звук, хотіла запевнити його, що він робив що міг, але він урвав дружину.

— Розумієш, Елоїзо? — голосніше, наполегливіше заговорив він. — Цього було замало.

— Ти не винен, — тихо сказала вона, бо, хоч і не знала Марини дорослою, знала Філіпа й була впевнена, що це правда.

— Зрештою я просто здався, — рівним тоном говорив далі він. — Зовсім припинив спроби якимось їй зарадити. Я так втомився битися головою об стіну, якою вона від мене відгородилася... І тоді просто намагався захистити дітей, тримати їх подалі від неї, коли їй було геть кепсько. Бо вони її дуже любили. — Він благально дивився на Марину, можливо, прагнучи розуміння, а може, чогось іншого, незбагненого для Елоїзи. — Це ж була їхня мати.

— Я уявляю, — тихо відповіла вона.

— Це була їхня мати, а вона не... вона не могла...

— Але був *ти*, — випалила Елоїза. — У них був ти.

Він жорстко розсміявся.

— Так, і набагато краще їм від цього стало. Одна річ, коли хтось із батьків жахливий, а коли жахливі обоє? Ніколи своїм дітям такого не побажав би, але ж... он як вийшло.

— Ти не поганий батько. — Елоїза не пустила в голос докірливу нотку.

Він лише стенив плечима й повернувся до портрета, неспроможний прийняти її слова.

— Знаєш, як це боляче? — прошепотів Філіп. — Можеш хоч уявити?

Вона похитала головою, дарма що він на неї не дивився.

— Так старатися, так, чорт забирай, старатися й бачити, що в тебе все одно не виходить! Дідько... — Він видав гіркий смішок, повний ненависті до себе. — Дідько, — повторив він, — вона мені навіть не подобалась, а все одно так боляче...

— Вона тобі не подобалась? — високим від подиву голосом перепитала Елоїза.

Його губи вигнулися в іронічній посмішці.

— А як може подобатися людина, яку навіть не знаєш? — Він знову повернувся до неї. — Я не знав її, Елоїзо. Я вісім років був із нею одружений, але зовсім її не знав.

— Можливо, вона не дозволяла себе пізнати.

— Можливо, мені слід було краще старатися.

— Можливо, — Елоїза прикликала всю свою силу переконаності й переконання, — ти нічого вже не міг удіяти. Деякі люди народжуються меланхолійними, Філіпе. Не знаю чому, і навряд чи хтось знає, але просто так є.

Він окинув її сардонічним поглядом, і його темні очі відверто злегковажили її думкою, тому вона втрутилася з коментарем:

— Не забувай: я теж її знала. Ще в дитинстві, задовго до того, як ти довідався про її існування.

Тоді Філіпове обличчя змінилось, а його погляд став таким пильним, що вона мало не стала переминатися з ноги на ногу під таким тиском.

— Я ніколи не чула, щоб вона сміялася, — тихо проговорила Елоїза.
— Жодного разу. Відколи ми з тобою познайомилися, я силкувалася краще її пригадати, намагалася збагнути, чому мої спогади про неї завжди здавалися якимись дивними, незвичними, і думаю, річ саме в цьому. Вона ніколи не сміялася. Де це чувано, щоб дитина не сміялася?

Філіп трохи помовчав, а тоді мовив:

— Я теж не пригадую, щоб колись чув від неї сміх. Інколи вона усміхалася, — зазвичай коли до неї приходили діти, — але ніколи не сміялася.

Елоїза кивнула. А потім сказала:

— Я не Марина, Філіпе.

— Я знаю, — відповів він. — Повір, я знаю. Тому й одружився з тобою.

Вона не зовсім це хотіла почути, але придушила розчарування й дала йому змогу продовжити.

Зморшки в нього на чолі поглибилися, і він їх потер. Здавалося, він дуже втомився від тягаря своїх обов'язків.

— Мені просто хотілося бути із жінкою, якій не буде сумно, — сказав він. — Із жінкою, яка не закриватиметься від дітей, не...

Він урвав і відвернувся.

— Не що? — наполягла вона, відчувши, що це важливо.

Їй довго здавалося, що він і не відповість, тож Елоїза вже й не чекала від нього якогось слова, але Філіп нарешті сказав:

— Вона померла від грипу. Ти це знаєш, чи не так?

— Так, — відповіла йому дружина, бо він стояв до неї спиною і кивка не побачив би.

— Вона померла від грипу, — повторив він. — Ми всім так казали.

Раптом Елоїзі стало зле, бо вона зрозуміла, буквально *зрозуміла*, що він скаже далі.

— Власне, це правда, — гірко мовив Філіп, дивуючи її.

Елоїза була переконана, що він скаже, буцім увесь цей час вони брехали.

— Це правда, — знову сказав він. — Але не вся. Вона дійсно померла від грипу, проте ми нікому не розповідали, чому вона захворіла.

— Озеро, — пошепки вирвалося в Елоїзи непрохане слово. Навряд чи вона навіть думала про нього, перш ніж вимовити.

Він похмуро кивнув.

— Вона не випадково впала.

Її рука метнулася до обличчя й затулила рот. Не дивно, що він так рознервувався, коли вона повела туди дітей. Елоїза жахливо почувалася. Звісно, вона не знала й не могла знати, але все одно...

— Я встиг її витягти, — говорив Філіп. — Встиг урятувати від потоплення. Але не встиг урятувати від запалення легень через три дні. — Він придушив гіркий смішок. — Навіть мій уже знаменитий відвар із кори верби *їй* не допоміг.

— Мені дуже шкода, — щиро прошепотіла Елоїза, хоч Маринина смерть у багато способів уможливила її власне щастя.

— Ти не розумієш, — сказав він, не дивлячись на дружину. — Не можеш зрозуміти.

— Я не знала людей, які вкоротили собі віку, — обережно відповіла вона, хоч і не була певна, чи варто таке казати в цій ситуації.

— Я не про це, — сказав, ба навіть відрізав чоловік. — Ти не знаєш цього відчуття безнадії, ніби застрягаєш у пастці. Коли так силкуєшся вирватись, але в тебе, — він повернувся до неї з вогнем в очах, — так і не виходить. Я силкувався. Щодня. Силкувався заради себе, заради Марини, а понад усе — заради Олівера з Амандою. Я робив усе, що міг, що мені казали робити, і нічого, анічогісінько не діяло. Я намагався, а вона плакала, а потім я знову й знову, знову намагався, а вона тільки закопувалася глибше в те своє кляте ліжко й натягувала ковдру собі на голову. Вона жила в пільмі, не розсовуючи штор, приглушувала світло ламп, а потім обрала один-єдиний, трясця, сонячний день, взяла й убила себе.

Елоїзині очі розширилися.

— Сонячний день, — повторив він. — Цілий місяць небо було затягнуте клятими хмарами, і от нарешті визирнуло сонечко, саме цього дня *їй* закортіло вбити себе. — Він засміявся, але сміх був коротким і гірким. — Після всього, що накоїла, вона вирішила ще й узяти й зіпсувати мені сонячну погоду.

— Філіпе. — Елоїза поклала руку йому на плече.

Але він тільки скинув її.

— І ніби цього було не досить, вона ще й не змогла себе вбити нормально. Хоча ні, — жорстко сказав він, — думаю, це *моя* провина. Вона цілком собі успішно померла б, якби я не прибіг і не змусив її ще три дні мучити нас усіх роздумами, житиме вона чи помре. — Він схрестив руки на грудях і гидливо пирхнув. — Але вона, звісно, померла. Не знаю навіть, чому ми чіплялися за надію. Вона взагалі не боролася, ні краплі зусиль не доклала, щоб побороти хворобу. Просто лежала й дозволяла недузї заволодіти нею, а я все чекав, поки вона всміхнеться, наче нарешті може стати щасливою, бо в неї вийшло зробити те, що вона хотіла.

— Боже мій, — прошепотіла перелякана цим образом Елоїза. — І вона усміхнулася?

Він похитав головою.

— Ні. Навіть на це їй сили не стало. Просто лежала з тим самим виразом обличчя, як і завжди. З порожнім.

— Мені так шкода, — проговорила Елоїза, хоч і розуміла, що її слів не досить. — Ніхто не має проходити крізь таке.

Він довго вдивлявся в дружину, в її очі, вишукуючи щось, шукаючи якусь відповідь, хоч вона й не була певна, що має її. А тоді різко відвернувся, підійшов до вікна й визирнув у чорнильне нічне небо.

— Я так старався, — тихо, з розпачем і жалем проказав Філіп, — але все одно щодня шкодував, що не побрався з іншою жінкою. — Його голова похилилася вперед, і він уткнувся чолом у скло. — З ким завгодно.

Він дуже довго мовчав. Як на Елоїзу, то надто довго, тому вона ступнула вперед і пробурмотіла його ім'я, просто щоб почути відповідь. Аби знати, що з ним усе гаразд.

— Вчора, — різким голосом мовив Філіп, — ти сказала, що в нас є проблема...

— Ні, — втрутилася вона так швидко, як тільки могла. — Я не мала на увазі...

— Ти сказала, що в нас є проблема, — повторив він таким низьким голосом, з таким притиском, що вона зрозуміла: ще одного втручання він не почує, навіть якщо вона спробує щось сказати. — Але поки ти не переживеш того, що пережив я, — продовжував чоловік, — поки не потрапиш у пастку безнадійного шлюбу з безнадійним партнером, поки не відчуєш, як воно — роками лягати в ліжку на самоті, бажаючи тільки торкнутися тіла іншої людини...

Він розвернувся, підійшов до неї, а в його очах палахкотів вогонь, який Елоїзу присмирив.

— Поки не переживеш усього цього, — сказав він, — не *смій* скаржитися на те, що в нас є. Бо для мене... для мене... — Він аж вдавився цими словами, але майже без зупинки продовжив: — Наше життя — рай. І я не витримаю, якщо почую від тебе заперечення.

— О Філіпе, — проговорила вона й зробила те єдине, що здавалося правильним. Подолала відстань, що їх розділяла, і обійняла чоловіка так міцно, як тільки стало сили. — Пробач мені, — пробурмотіла вона, а її сльози зрошували його сорочку. — Пробач мені.

— Я не хочу знову все зіпсувати, — видушив він, зариваючись обличчям у її шию. — Я не можу... не зміг би...

— Не зіпсуєш, — запряглася вона. — *Ми* не зіпсуємо.

— Ти маєш бути щаслива, — сказав він так, ніби ці слова самі вирвалися з його горлянки. — Маєш. Будь ласка, скажи, що...

— *Я щаслива*, — запевнила вона. — Щаслива. Справді.

Філіп відхилився й узяв її личко в долоні, щоб вона подивилася йому в очі. Здавалося, шукав щось у виразі її обличчя, розпачливо віднаходив підтвердження, а може, прощення чи просто обіцянку.

— *Я щаслива*, — прошепотіла Елоїза, накриваючи його долоні своїми. — Щасливіша, ніж можна мріяти. І я пишаюся, що я твоя дружина.

Його обличчя якось напружилось, а нижня губа затремтіла. Елоїзі перехопило дух. Вона ніколи не бачила, щоб чоловік плакав, не думала навіть, що це можливо, але тут сльоза повільно скотилася по його щоці до ямочки біля куточка губ, а тоді Елоїза витягнула руку й змахнула ту краплину.

— Я кохаю тебе, — здушено проговорив Філіп. — Мені навіть байдуже, якщо це не взаємно. Я кохаю тебе, і... і...

— О Філіпе, — прошепотіла вона й торкнулася сліз на його обличчі.
— Я теж тебе кохаю.

Його губи заворушилися, немовби він намагався вимовити щось, але потім припинив силкуватися, потягнувся до неї і пригорнув до себе з такою силою, з такою стрімкістю, що вона присмирніла. Зарився обличчям у її шию, раз по раз бурмочучи її ім'я, а потім його слова перетворилися на поцілунки, і він просувався по її шкірі, поки не відшукав губ.

Елоїза не знала, скільки вони там стояли й цілувалися, немов перед кінцем світу. А потім він згріб її в обійми, виніс із портретної галереї, піднявся сходами, далі несучи її на руках, і не встигла вона отямитись, як опинилась у ліжку, а він лежав зверху.

І за весь цей час його губи не відірвалися від її.

— Ти мені потрібна, — хрипко сказав він, зриваючи з Елоїзиною тіла сукню тремкими пальцями. — Ти мені потрібна, як повітря. Як їжа, як вода.

Вона намагалася сказати, що він їй теж потрібен, але не могла, бо його губи зімкнулися на її соску, а Філіп втягнув його так, що вона відчула це низом живота, той повільний жар, який клубочиться й зростає, захоплюючи в полон, позбавляючи здатності робити що завгодно, окрім єдиного — прагнути цього чоловіка, її чоловіка, і віддаватися йому, віддавати все, що вона має.

Він встав, щоб тільки зірвати із себе одяг, і знову приєднався до Елоїзи, цього разу вже лягаючи поряд. Він прихилив її до себе так, що вони торкнулися животами, а тоді однією рукою м'яко, ніжно він гладив її коси, а другою стискав плоть нижче спини.

— Я кохаю тебе, — прошепотів він. — Я нічого зараз не хочу дужче, аніж схопити тебе й... — Він ковтнув. — Ти не уявляєш, як я тебе зараз хочу.

Її губи вигнулися.

— Думаю, уявляю.

На це він усміхнувся.

— Мені аж боляче. Це не схоже ні на що з того, що я коли-небудь відчував, але... — Він присунувся ближче й торкнувся губами її губ. — Я мав зупинитися. Мав тобі сказати.

Вона не могла заговорити й ледве дихала. І відчувала, як на очі накочуються сльози, палять її, а тоді зриваються з вій і падають у його долоні.

— Не плач, — прошепотів він.

— Не можу, — з тремтінням у голосі проговорила вона. — Я так тебе кохаю! Мені здавалося... Я завжди сподівалась, але насправді завжди здавалося...

— Мені теж завжди здавалося... — сказав він, і обоє розуміли, про що йдеться.

«Здавалося, що зі мною такого ніколи не станеться».

— Мені так пощастило, — мовив Філіп, ковзаючи руками по її ребрах, животі, а потім по спині. — Мені здається, я все життя чекав на тебе.

— Я точно знаю, що чекала на тебе, — відповіла Елоїза.

Він стиснув її плоть і притягнув до себе, мало не обпікаючи її дотиками.

— Я не зможу зараз рухатися повільно, — тремтливим голосом визнав він. — Здається, я щойно використав усе самовладання.

— Не треба повільно. — Вона перекотилася на спину й притягла його зверху. Розсунула ноги, відкрилася, щоб він прилаштувався між них, а його стать була прямісінько біля її жіночності. Її руки відшукали його волосся й занурилися у нього, притягуючи його голову вниз, поки його губи не наблизилися до її. — Я не хочу повільно, — додала вона.

І тоді одним плавним рухом, так швидко, що їй аж дух перехопило, він опинився всередині, занурився до самої основи, уперся в її утробу з такою силою, що з її вуст ковзнув здивований зойк.

Філіп хтиво посміхнувся.

— Ти сказала, що хочеш швидко.

Вона у відповідь зчепила ноги на його тазі, притискаючи його до себе. Посунула стегнами, від чого він увійшов ще глибше, і теж посміхнулася.

— Щось ти нічого не робиш, — сказала вона йому.

І тут він почав щось робити.

У тому русі розгубилися всі слова. Обоє не були ніжними й не рухалися як один організм. Їхні тіла не були в гармонії, а звуки, які вони видавали, не були прекрасні чи мелодійні.

Просто рухалися з бажанням, з вогнем, із цілковитою віддачею, прагнучи одне одного, прагнучи піку. Очікувати довго не довелося. Елоїза хотіла почекати на нього, намагалася стримуватись, але не змогла. З кожним поштовхом Філіп розпалював у ній беззаперечне полум'я. І нарешті, коли Елоїза вже не ладна була стримуватися ані на мить, вона скрикнула й вигнулася під ним, підіймаючи їх обох із ліжка силою свого задоволення. Її тіло здригнулося, затрусилось, вона задихнулася і змогла тільки стиснути пальці на його спині, достеменно залишаючи на шкірі подряпини.

І не встигла вона ще опастися на ліжку, як Філіп скрикнув, штовхнувся ще й ще, вивергнувся в неї, а тоді впав, втискаючи її в матрац.

Елоїза й не заперечувала. Їй подобалося відчувати його зверху, відчувати цю вагу, цей запах і смак поту на його шкірі.

Вона *кохала* його.

Це було так просто.

Вона кохала його, а він кохав її, а якщо й існувало у світі щось іще, бодай щось важливе, це не мало значення. Не тут і не тепер.

— Я кохаю тебе, — прошепотів Філіп і нарешті скотився з неї, дозволяючи її легням наповнитися повітрям.

«Я кохаю тебе».

Більшого їй і не треба.

РОЗДІЛ 19

...Дні сповнені нескінченних розваг. Я ходжу на закупи й звані обіди, навішую знайомих (а знайомі навішують мене). Вечорами зазвичай вирушаю на бали чи мюзикли, а подеколи й на дрібніші заходи. Часом залишаюся вдома наодинці й читаю книжку. Насправді в мене жваве й щедre на події життя, мені нема на що скаржитися. Часто питаю себе: чого ще бажати леді?

Елоїза Бріджертон — серові Філіпу Крейну на шостий місяць їхнього незвичайного листування

До кінця свого віку Елоїза запам'ятає наступний тиждень як один із найчарівніших у її житті. У ці дні не сталося ні приголомшливих подій, ні тривалого періоду хорошої погоди, ні днів народження, ані виняткових подарунків чи несподіваних відвідин.

Та хоч життя й здавалося, принаймні збоку, цілком собі пересічним...
Усе змінилося.

Це не скидалося на грім серед ясного неба чи навіть на грюкання дверима або ж високе сопрано в опері, з лукавою усмішкою міркувала Елоїза. Зміни були повільні, вони тягнулися, починалися спонтанно й закінчувалися, до того як хтось бодай усвідомить, що вони розпочалися.

А сталося це одного ранку, минуло якраз кілька днів, відколи вона натрапила на Філіпа в портретній галереї. Коли вона прокинулася, він, уже одягнутий, сидів у ногах ліжка й милувався нею з усмішкою на обличчі.

— Що ти тут робиш? — Елоїза сіла на постелі, затиснувши ковдру під пахвами.

— Дивлюся на тебе.

Її губи розтулилися від зачудування, і вона не стримала усмішки.

— Не думаю, що це вельми цікаво.

— Якраз навпаки. Не пригадую, щоб мою увагу щось іще могло притягувати настільки довго.

Вона зашарілася й пробурмотіла, нібито він верзе дурниці, та насправді від цих слів їй закортіло затягнути чоловіка назад, у ліжку. Вона відчувала, що він би не встояв (йому ніколи не вдавалося пручатися), але вона стримала жагу, бо ж він, урешті-решт, уже повністю вдягнений, і то напевно не без причини.

— Я приніс тобі мафін, — проговорив Філлп і простягнув їй тарілку.

Елоїза подякувала й прийняла запропоноване тістечко. Поки жувала (і шкодувала, що він не приніс ще й чогось попити), він сказав:

— Я подумав, що ми могли б сьогодні сходити на прогулянку.

— Ти і я?

— Насправді, — відповів він, — я подумав, що ми могли б піти вчотирьох.

Елоїза уклякла, впившись зубами в мафін, і поглянула на нього. Збагнула, що він уперше щось таке запропонував. Уперше, принаймні на її пам'яті, він сам тягнувся до дітей, а не відштовхував їх, сподіваючись, що про них потурбується хтось інший.

— Як на мене, це чудова ідея, — м'яко сказала вона.

— Добре. — Філлп підвівся. — Залишу тебе поратися зі своїм ранковим туалетом і сповіщу бідолашну покоївку, яку ти примусила виконувати роль нянечки, що на цей день ми забираємо дітей.

— Їй неодмінно полегшає, — озвалась Елоїза.

Мері не жадала стати на посаду нянечки, хай навіть тимчасово. Ніхто зі слуг цього не хотів, бо всі занадто добре знали двійнят. А сердешна Мері, яка сама мала довгі коси, в деталях пригадувала, як їй довелося спалити постільну білизну, коли приклеєного до неї волосся останньої гувернантки так і не вийшло позбутися.

Однак вихід був єдиний, та й Елоїза домоглася від обох дітлахів обіцянки ставитися до Мері з повагою, як, скажімо, до королеви, і досі вони дотримували слова. Елоїза навіть тримала кулачки за те, щоб Мері зрештою пом'якшала й погодилася стати постійною нянечкою. Адже цю роботу ще й оплачували вище, ніж прибирання.

Елоїза поглянула на двері й із подивом зауважила, що Філлп нашорошився й насупився.

— Що таке? — спитала вона.

Він кліпнув і поглянув на дружину, досі задумливо хмарячись.

— Не знаю, що робити.

— Думаю, дверна ручка повертається в обидва боки, — піддразнила вона.

Чоловік глипнув на неї і сказав:

— У селі зараз ні ярмарку, ані якихось подій. Що нам із ними робити?

— Що завгодно, — відповіла Елоїза, вкладаючи в усмішку всю любов у своєму серці. — Або й зовсім нічого. Це не так важливо. Вони просто хочуть бути з тобою, Філіпе. Вони просто хочуть бути біля тебе.

За дві години Філіп з Олівером стояли під дверима модистки й кравця Леркінів у селищі Тетбері й дещо нетерпляче очікували, коли вже скупляться Елоїза з Амандою.

— А нам обов'язково було їхати на *закупу*? — простогнав Олівер, немовби його самого попросили вдягти сукенку й заплести кіски.

Філіп стелує плечима.

— Так захотіла твоя мати.

— Наступного разу обиратимуть чоловіки, — пробурчав Олівер. — Якби я знав, що жити з матір'ю означає *оце*...

Філіпові довелося придушити сміх.

— Чоловікам доводиться йти на жертви заради жінок, яких ми любимо, — серйозним тоном мовив він, плескаючи сина по плечу. — Боюся, так влаштований світ.

Олівер видав тривале, стражденне зітхання, ніби сам щодня йшов на такі жертви.

Філіп зазирнув у вікно. Елоїза з Амандою не подавали жодного знаку, що вже закругляються.

— Але стосовно питання закупів і того, хто обиратиме спільне заняття наступного разу, — додав батько, — я цілковито погоджуюся.

Тут Елоїза визирнула надвір.

— Олівере? — покликала вона. — Зайдеш, будь ласка?

— Ні, — мотаючи головою, відказав Олівер.

Елоїза стиснула губи.

— Дай я перефразую, — відповіла вона. — Олівере, знайди, будь ласка.

Хлопчик благально подивився на батька.

— Боюся, доведеться зробити так, як вона просить, — мовив Філіп.

— Стільки жертв! — хитаючи головою, пробурчав Олівер і поплентався вгору сходами.

Філіп закашлявся, маскуючи сміх.

— А ви знайдете? — запитав Олівер.

«Дідько, ні», — мало не вирвалось у Філіпа, але він вчасно схаменувся й відповів:

— Я маю бути тут і наглядати за каретою.

Олівер примружився.

— А нащо за нею наглядати?

— Е-е-е, колеса розхитані, — пробурмотів Філіп. — Та й знаєш, там усі наші речі лишилися.

Він не розчув, що буркнула собі під ніс Елоїза, але його відповіді вона не схвалила.

— Біжи, Олівере. — Він поплескав сина по спині. — Мати чекає тебе.

— Тебе теж. — Він був певен, що до цього солодкого голоска Елоїза звернулася з єдиною метою — помучити чоловіка. — Тобі потрібні нові сорочки.

Філіп заохав:

— А кравець не може приїхати до нас додому?

— Хіба ти не хотів би обрати тканину?

Він похитав головою і урочисто оголосив:

— Я тобі беззастережно довіряю.

— Гадаю, йому треба наглядати за каретою, — підказав Олівер, який досі тинявся біля порога.

— Він може просто на неї *позирати*, — процідила Елоїза, — якщо не...

— Ну гаразд, гаразд, — урвав її Філіп, — я знайду. Але ненадовго.

Він тут-таки опинився в жіночій частині крамнички, посеред оборок і рюшів, і там аж здригнувся.

— Якщо я пробуду тут ще трохи, то помру від клаустрофобії.

— Такий кремезний і сильний чоловік, як ти? — лагідно перепитала Елоїза. — Маячня.

Вона подивилася на чоловіка й кивком поманила до себе.

— Так? — запитав він, не розуміючи, в чім річ.

— Аманда, — прошепотіла вона, киваючи в бік дверей у дальній частині кімнати. — Коли вона вийде, поведься приголомшено.

Він із сумнівом обвів поглядом крамничку. Почувався тут ні в сих ні в тих, немовби до Китаю приїхав.

— Я не дуже добре вмю бути приголомшеним.

— Навчися, — попросила дружина й переключилася на Олівера: — Тепер ваша черга, юний містере Крейне. Місис Леркін...

Олівер застогнав, наче був при смерті.

— Я хочу до містера Леркіна, — запротестував він. — Як і батечко.

— Ти хочеш до кравця? — спитала Елоїза.

Олівер завзято закивав.

— Серйозно?

Він знову закивав, хоча вже не так упевнено.

— Це при тому, — продовжувала Елоїза з таким драматизмом, що могла б хоч у театрі виступати, — що менше години тому ти присягався, буцімто тебе й дикими кіньми не зтягнути до крамниці, якщо тільки на вітрині не буде пістолів чи олов'яних солдатиків?

Олівер скривився, але кивнув. Ледве-ледве.

— У тебе гарно виходить, — пробурмотів їй на вухо Філіп, проводжаючи поглядом Олівера, який поплентався до дверей, що відділяли половину містера Леркіна від половини місис Леркін.

— Треба тільки показати, наскільки гірша альтернатива, — пояснила Елоїза. — Йому неприємно, що його обшиватиме містер Леркін, але *місис Леркін* — це ж узагалі жах.

Повітря розрізало обурене завивання, і Олівер вибіг і помчав простісінько до Елоїзи, від чого Філіпові стало трохи ніяково. Він раптом збагнув: хотів би, щоб діти бігли до нього.

— Він штрикнув мене шпилькою! — заявив Олівер.

— Ти смикався? — і оком не змигнувши, спитала Елоїза.

— Ні!

— Анітрошечки?

— Ну, хіба трошечки.

— От бачиш, — сказала Елоїза. — Наступного разу не рухайся. Запевняю тебе: містер Леркін чудово виконує свою роботу. Не будеш смикатися — він тебе не штрикне. Усе просто.

Олівер це обміркував і повернувся з благальним поглядом до Філліпа. Приємно було відчувати, що його сприймають як спільника, та Філліп не збирався перечити Елоїзі й принижувати її авторитет. А надто після того, як беззастережно їй довірився.

Але тут Олівер його здивував. Він не благав звільнити його з лещат містера Леркіна й не казав нічого поганого про Елоїзу, що неодмінно сталося б якихось кілька тижнів тому, якби будь-який дорослий відмовив у його побажаннях.

Олівер лише поглянув на нього й спитав:

— Батечку, а ви зайдете зі мною? Будь ласка.

Філліп розтулив був рота, щоб відповісти, але чомусь мовчав. Очі запекло від нестримних сліз, і він збагнув, що його просто накрило.

Річ була не в моменті, не в тому факті, що син жадав його товариства в чоловічому ритуалі посвячення. Олівер і раніше просив побути з ним.

Але це вперше Філліп відчував, що справді може сказати «так», і був певен: якщо піде, то зробить і скаже саме те, що треба.

А навіть якщо й ні, то яка різниця? Він не такий, як його батько, ніколи не стане й не *зможє* стати як він. Філліп не міг дозволити собі бути боягузом, знову відштовхувати рідних дітей і доручати їх іншим людям через страх припуститися помилки.

Він *помилятиметься*, і це неминуче. Але не так критично, а з Елоїзою він узагалі переконався, що здатен на все.

Навіть упоратися з двійнятами.

Філліп поклав руку Оліверу на плече.

— Залюбки складу тобі компанію, сину. — Він прокашлявся, бо на останньому слові захрип. А потім нагнувся й прошепотів: — Нам цього найменше треба — щоб жінки ходили за нами назирці.

Олівер завзято закивав.

Філіп виструнчився й приготувався знову вести сина в половину крамниці, де обслуговував містер Леркін. І тут почув, як Елоїза покашлює в нього за спиною. Озирнувся й побачив, як вона киває в бік дверей із дальнього боку приміщення.

Аманда.

У новій лавандовій сукні вона здавалася дуже дорослою, з легеньким натяком на жінку, якою одного дня стане.

Удруге за останні дві хвилини Філіпові защипало очі.

Ось що він пропустив. Через страх, через сумніви в самому собі він пропустив оце.

Вони зростали без нього.

Філіп поплескав сина по плечу, даючи знак, що зараз прийде, і підійшов до доньки. Не кажучи ні слова, він узяв її руку й поцілував.

— Міс Амандо Крейн, — сказав він зі щирістю в очах, голосі й усмішці, — ви найвродливіша дівчина, яку я коли-небудь бачив.

Її очі широко розплющились, а губки розтулилися буквою О в чистій приємності.

— А як же міс... матінка? — ошелешено прошепотіла вона.

Філіп озирнувся на дружину, яка й сама ледве стримувала сльози, а потім знову повернувся до Аманди, нагнувся й прошепотів їй на вухо:

— Укладемо з тобою угоду. Ти можеш вважати свою матір найвродливішою жінкою у світі. Але, на мою думку, це ти.

А вночі він поклав двійнят у їхні ліжка, поцілував обох у чоло, а коло дверей почув, як донька шепоче:

— Батечку?

Він обернувся.

— Що, Амандо?

— Батечку, це був мій найкращий день, — прошепотіла вона.

— І мій, — погодився Олівер.

Філіп кивнув.

— Мій теж, — тихо проговорив він. — Мій теж.

Почалося це із записки.

Того вечора, коли Елоїза покінчила з вечерею і її тарілку віднесли, вона звернула увагу, що під тарілкою лежав маленький прямокутник — складений удвічі клаптик паперу.

Її чоловік перепросив і пішов раніше, сказавши, що йому треба знайти книжку з тим віршем, який вони обговорювали за пудингом, тож ніхто не бачив Елоїзу — навіть лакей, який саме переносив посуд у кухню. Вона розгорнула папірець.

У мене ніколи не виходило добирати слушні слова,

— ішлося в написаній Філіповим почерком записці. А дрібнішими літерами в кутку додано:

Прямуй до свого кабінету.

Це її заінтригувало. Вона підвелась і вийшла з їдальні. За хвилину ввійшла до кабінету.

Там посеред письмового стола лежав інший клаптик паперу.

Але ж усе почалося з листа, чи не так?

А нижче — настанова вирушати до вітальні. Вона так і зробила, цього разу докладаючи зусиль, щоб не бігти, бо кортіло.

Посеред дивана на червоній подушечці лежав ще один папірець, так само складений навпіл.

А якщо все почалося зі слів, то й триватиме в супроводі слів.

Цього разу її було відіслано до передпокою.

Утім нема таких слів, якими я можу віддячити тобі за все, що ти мені дала, тому скористаюся лише тими, які маю у своєму розпорядженні, і висловлю те, що в мене на душі, у єдиний відомий мені спосіб.

У нижньому кутку було спрямування до спальні.

Елоїза повільно піднялася сходами, відчуваючи, як серце калатає в очікуванні. Вона була певна, що це і є її кінцеве місце призначення. Філіп чекатиме на неї, щоб узяти її за руку й повести в майбутнє, яке вони створять разом.

Вона збагнула, що почалося це із записки. Із чогось такого невинного, нешкідливого — і ось у що переросло: в таку щедрю й буйну любов, що Елоїзі ледве вдавалося вміщувати це почуття в собі.

Вона піднялась у коридор і навшпиньках прокралася до дверей спальні. Вони були прочинені — на дюйм абощо. Тремкою рукою штовхнула двері, відчиняючи їх навстіж...

І забула, як дихати.

Бо на ліжку лежали квіти. Сотні й сотні суцвіть, деякі геть не сезонні, зрізані з особливої тепличної Філіпової колекції. А на тлі білих і рожевих пелюсток червоними суцвіттями було викладено:

Я КОХАЮ ТЕБЕ

— Слів було замало, — тихо мовив Філіп, виступаючи з тіней у неї за спиною.

Вона повернулася до нього, заледве звертаючи увагу на сльози, що стікали її щічками.

— Коли ти встиг це зробити?

Він усміхнувся.

— Гадаю, ти дозволиш мені зберегти дещо в таємниці.

— Я... мені...

Філіп узяв її за руку й притягнув до себе.

— Забракло слів? — пробурмотів він. — Тобі? Напевно, я впорався краще, ніж очікував.

— Я кохаю тебе, — уривчасто проговорила вона. — Я так тебе кохаю.
Він обійняв дружину, вона притулилася щокою до його грудей, а він м'яко сперся підборіддям на її потилицю.

— Сьогодні, — тихенько заговорив він, — двійнята сказали, що це був їхній найкращий день. І я зрозумів, що мій також.

Елоїза кивнула, позабувавши всі слова.

— Але потім, — продовжував Філіп, — я збагнув, що це не так.

Вона спантеличено подивилася на нього.

— Я не можу обрати, який день найкращий, — зізнався він. — Бо з тобою кожен день такий, Елоїзо. Кожен день із тобою.

Він торкнувся її підборіддя, шукаючи своїми губами її уста.

— Кожен тиждень, — бурмотів він, — кожен місяць і кожна година.

Тоді Філіп поцілував Елоїзу — ніжно, але з усією любов'ю та щирістю.

— Кожна мить найкраща, — прошепотів він, — поки я з тобою.

ЕПІЛОГ

Я так багато чого сподіваюся тебе навчити, крихітко. Сподіваюся, в мене вийде навчити тебе власним прикладом, але також мені здасться необхідним викласти слова на папері. Така в мене особливість — гадаю, вона вже буде тобі знайома й викличе усмішку, коли ти прочитаєш цього листа.

Будь сильною.

Будь невтомною.

Будь сумлінною. Ніколи й нічого неможливо досягнути, якщо обирати легкий шлях. (Авжеж, окрім тих випадків, якщо він сам по собі такий і є. Часом буває і так. Якщо твоя дорога легка, то не примушуй себе прокладати іншу, важчу. Шукають труднощів лише мученики.)

Люби своїх братів і сестер. Наразі їх у тебе двоє, але якщо буде на те Божа воля, матимеш і більше. Щиро люби їх, бо вони твої кровні, а в часи непевності й незгод саме вони стануть на твій бік.

Смійся. Смійся голосно й часто. А коли обставини потребують тиші, нехай твій сміх перекидатиметься на усмішку.

Не підлаштовуйся. Знай, чого ти хочеш, і йди до своєї мети. А якщо ти ще не знаєш, чого хочеш, то будь терплячою. Із часом відповіді надійдуть, а ти збагнеш, що воля твого серця весь цей час була в тебе під носом.

І пам'ятай, завжди пам'ятай, що в тебе є мати й батько, які люблять одне одного й тебе.

Відчуваю, як ти штурхаєшся. Твій батько дивно засопів, і йому напевно геть урветься терпець, якщо я зараз не встану з-за секретера й не перейду в ліжку.

Ласкаво просимо до цього світу, крихітко. Ми всі з радістю чекаємо знайомства з тобою.

Елоїза, леді Крейн, — доньці Пенелопі в переддень її народження

Любі читачі,

Чи цікаво вам, як складеться доля улюблених героїв, щойно ви перегорнете останню сторінку? Чи хотілося б вам трохи продовжити вподобаний роман? Мені — так, і, як свідчать запитання моїх читачів, не лише мені. Тож після незліченних прохань від фанатів Бріджертонів я вирішила спробувати децю новеньке й написала по так званому «Другому епілогу» до кожного з романів. Описані в них події відбуваються вже після завершення основного сюжету.

Спочатку «Другі епілоги» серії про Бріджертонів були доступні тільки онлайн; пізніше їх опублікували (разом із повістю про Вайолет Бріджертон) у збірці під назвою «Бріджертони: І жили вони довго й щасливо». У новому виданні кожний «Другий епілог» уперше вийшов у світ разом із романом, для якого був написаний. Сподіваюся, вам сподобаються подальші події із життя Філіпа й Елоїзи.

*З теплотою
Джулія Куїнн*

СЕРОВІ ФІЛЛІПУ З ЛЮБОВ'Ю: ДРУГИЙ ЕПІЛОГ

Я не найтерплячіша з людей. І майже не здатна знести дурість. Тому я і пишаюся тим, що тримала язика за зубами сьогодні під час чаювання з родиною Брогамів.

Брогами ось уже шість років як наші сусіди — відколи містер Брогам успадкував маєток свого дядька, якого також звали містер Брогам. У них чотири доньки й один напрочуд зіпсутий син. На щастя, син на п'ять років молодший за мене, тож мені не доведеться вислуховувати зауваження, що ми могли б побратися. (Хоча моїм сестрам Пенелопі й Джорджіані, які на дев'ять і десять років молодші за мене, не так пощастило.) Усі доньки Брогам народилися одна за одною: найстарша — на два роки раніше за мене, а наймолодша — на два роки пізніше. Вони дуже приємні, а як на мій смак, навіть аж занадто солодкаві й ніжні. Але останнім часом вони стали нестерпними.

Причина в тому, що в мене теж є брат, і він не молодший за них на п'ять років. Ми з ним двійнята, тому кожна з них має з ним рівні шанси.

Не дивина, що Олівер не схотів товаришувати нам із матір'ю та Пенелопею на чаюванні.

Але сталося дещо, після чого я дуже задоволена своєю витримкою, бо не сказала того, що сказати дуже хотіла, а саме: «Звісно, ви ідіотка».

Я саме пила чай, силкуючись якнайдовше тримати чашечку коло губ, щоб не мусити відповідати на розпитування про Олівера, аж тут місис Брогам каже:

— Напевно, так цікаво бути двійнятами! Люба Амандо, розкажи мені, як це відрізняється від життя звичайної дитини.

Слід сподіватися, що мені не варто пояснювати, чому це запитання прозвучало так безглуздо. Навряд чи я могла б розповісти, в чому

різниця, якщо приблизно сто відсотків свого життя мала брата-двійнятка, а отже, в мене був рівно нульовий досвід життя без нього.

Напевно, на моєму обличчі відбилася зневага, бо мати кинула мені свій легендарний застережливий погляд тієї миті, коли я розтулила губи, щоб відповісти. Я не хотіла ганьбити матір (причина в цьому, а зовсім не в бажанні потурати місис Брогам у її прагненні здатися розумнішою, ніж вона є насправді), тому й мовила:

— Напевно, різниця в тому, що в мене завше є товариство.

— Але ж зараз твого брата тут нема, — зауважила одна з дівчат Брогам.

— Мій батько не весь свій час проводить біля моєї матері, але, гадаю, це не заважає їм складати одне одному компанію, — відповіла я.

— Навряд чи брата можна порівняти із чоловіком, — прощобетала місис Брогам.

— Варто сподіватися, — відрізала я.

Це була одна з найкумедніших розмов за моєї участі. А Пенелопин вигляд давав зрозуміти: коли ми повернемося додому, в неї будуть питання.

Мати знову глянула на мене — вона точно знала, які питання з'являться в Пенелопи, і не бажала на них відповідати. Але як завжди казала мати, вона цінує в жінках цікавість...

Власне, за що боролась, на те й напоролась.

Варто сказати, якщо відкинути напорювання на те, за що борешся, я переконана, що в мене найліпша мати в усій Англії. І, хоч я не знаю, як це — не мати брата-двійнятка, мені відомо, що значить мати іншу матір, тому я вважаю, що в мене достатній досвід для таких міркувань.

Моя мати Елоїза Крейн — це насправді моя мачуха, хоч я говорю так про неї лише в тих випадках, коли потрібні пояснення. Вона побралася з батьком, коли нам з Олівером було вісім, і я переконана, що вона нас усіх урятувала. Важко пояснити, яким було наше життя до її появи. Я точно зможу змалювати події, але не їхній *тон*, не відчуття, які панували в будинку...

Я справді не знаю, як це пояснити.

Моя мати, рідна мати, вкоротила собі віку. Більшу частину свого життя я про це не знала. Я гадала, вона померла від лихоманки, хоча це, мабуть, таки правда. Але мені ніхто не розповідав, що лихоманка почалася після її спроби втопитися в озері посеред зими.

У мене нема наміру накладати на себе руки, але мушу сказати, що сама такого способу не обрала б.

Знаю, я маю співчувати їй, жаліти її. Моя теперішня мати була її далекою кузиною і розповідає, що вона все життя була сумна. Вона каже, що деякі люди просто такі є, так само як інші бувають постійно неприродно життєрадісними. Але ось яких думок я не можу позбутися: якщо вона збиралася себе вбити, то цілком могла зробити це й раніше. Може, коли ми були ще карапузами. А ще ліпше — немовлятами. Це достеменно спростило б мені життя.

Я спитала в дядечка Г'ю (насправді він мені не дядечко, а чоловік зведеної сестри дружини брата моєї теперішньої матері, а ще він живе неподалік, до того ж він вікарій), чи потраплю я за такі думки до пекла. Він відповів, що ні й що, відверто кажучи, йому мої роздуми видаються цілком логічними.

Гадаю, я краще належала б до його парафії, ніж до своєї.

Але річ у тім, що в мене є спогади про неї. Про Марину, мою першу матір. Я *не хочу* пам'ятати її. Мої спогади туманні й невиразні. Я не пригадую звуків її голосу. Олівер каже, причина може бути в тому, що вона майже не розмовляла. Я не пам'ятаю, розмовляла вона чи ні. Не можу пригадати, якої форми було її обличчя, не пригадую її запаху.

Натомість я пам'ятаю, як стояла в неї за дверима й почувалася дуже малою і перестрашеною. А ще пам'ятаю, як постійно ходила навшпиньках, бо нам не можна було галасувати. Пам'ятаю, як постійно нервувалася, ніби передчувала, що скоро станеться щось лихе.

І воно таки сталося.

Хіба спогади не мають бути чіткішими? Я не заперечувала б проти спогадів про якусь мить, про обличчя, про звук. Замість цього я пам'ятаю невиразні відчуття, а на додачу ще й нещасливі.

Одного разу я спитала в Олівера, чи в нього такі самі спогади, а він просто стенив плечима й сказав, що не думає про неї. Не впевнена, що я йому вірю. Напевно, варто було б: він нечасто заглиблюється в такі роздуми. Або, можливо, правильніше було б сказати, що він геть у роздуми не заглиблюється. Варто тільки сподіватися на те, що для одруження (яке достеменно станеться нескоро через сестер Брогам) він обере наречену, яка теж не буде схильна до задуми й чутливості. В іншому разі вона буде нещасною. Він, звісно, ні — він навіть не помічатиме, що їй погано.

Мені кажуть, що всі чоловіки такі.

Наприклад, батько напрочуд неухажливий. Якщо, звісно, йдеться не про рослини, бо тоді він помічає все. Він ботанік і залюбки може прометушитися у своїй теплиці цілий день. Мені він здається зовсім не підходящим для матері з її жвавістю, схильністю до мандрівок і незмінною винахідливістю в словесних дуелях, але коли вони поряд, то стає очевидно, що вони дуже одне одного кохають. Минулого тижня я застала їх за поцілунком у саду. Мене це приголомшило. Матінці вже майже сорок, а батечко ще старший за неї!

Але я відхилилася від теми. Я писала про родину Брогамів, а саме про дурне розпитування місис Брогам на тему того, як живеться не-двійнятам. Як уже казала, я пишалася тим, що не повелася брутально, аж раптом місис Брогам сказала вже щось *цікаве*.

— Сьогодні в гості приїде мій небіж.

Кожна з дівчат Брогам виструнчилася на стільці. Присягаюся, це було схоже на якусь дитячу гру на реакцію. Дин-дин-дин-дин... Усі так випросталися — то сиділи ідеально струнко, а тепер аж неприродно вирівняли спину.

Із цього я негайно дійшла висновку, що небіж місис Брогам саме шлюбного віку, напевно володіє чималими статками, а можливо, ще й має приємне обличчя.

— Ви не згадували про приїзд Ієна, — мовила одна з доньок.

— Він і не приїде, — відповіла місис Брогам. — Ви ж знаєте, Ієн ще в Оксфорді. Приїде Чарльз.

Пуф! Доньки Брогам геть-чисто всі осіли.

— Он як, — озвалась одна з них. — Чарлі.

— То ви кажете, сьогодні? — напрочуд безрадісно уточнила інша.

Третя сказала:

— Треба буде сховати своїх ляльок.

Четверта промовчала. Вона просто повернулася до чаювання, а на її обличчі вгадувалася нудьга.

— Нащо тобі ховати ляльок? — запитала Пенелопа.

Насправді мене це теж цікавило, але питання здавалося занадто дитячим як для дев'ятнадцятирічної леді.

— Уже дванадцять років минуло, Далсі, — сказала місис Брогам. — Господи, оце в тебе пам'ять!

— Те, що він зробив із моїми ляльками, важко забути, — похмуро озвалась Далсі.

— А що він зробив? — поцікавилася Пенелопа.

Далсі виконала такий жест, наче перерізає собі горлянку. Пенелопа гарячково вдихнула, і, мушу зізнатись, у виразі обличчя Далсі було щось досить зловісне.

— Він монстр, — докинула одна із сестер Далсі.

— Він *не* монстр, — наполягала місис Брогам.

Усі дівчата Брогам подивилися на нас і мовчки похитали головами, немовби хотіли сказати: не слухайте її.

— А скільки зараз вашому небожеві? — запитала моя мати.

— Двадцять два, — відповіла місис Брогам, вочевидь рада цьому питанню. — Минулого місяця він випустився з Оксфорду.

— Він на рік старший за Іена, — пояснила одна з дівчат.

Я кивнула, хоч і навряд могла б орієнтуватися на Іена, адже ніколи його не бачила.

— Але він не такий гарний.

— І не такий приємний.

Я подивилася на четверту доньку Брогам, чекаючи, що скаже вона. Але та тільки позіхнула.

— І надовго він приїде? — чемно спитала моя мати.

— На два тижні, — відповіла місис Брогам, хоча вона встигла вимовити тільки: «На два тиж...», як одна з її доньок заревіла з

розпачу.

— Два тижні! Аж чотирнадцять днів!

— Я сподівалася, що він супроводить нас до місцевих зборів, — додала місис Брогам.

На це відреагували ще більшими стогонами. Мушу сказати, цей Чарльз уже аж зацікавив мене. Якщо людина так жахає доньок Брогам, то в неї точно має бути якась визначна риса.

Покваплюся сказати, що в мене немає неприязні до доньок Брогам. На відміну від їхнього брата, бажання й примхи жодної з них не виконували щойно після озвучення, тому їх не назвеш нестерпними. Але вони — як би це сказати — спокійні й слухняні, тому це не ті подружки, яких я воліла б мати (а воліла б я тих, до кого таких епітетів не застосуєш). Направду не певна, щоб хоч одна з них у моїй присутності рішуче висловлювала свою думку бодай про щось. Якщо всі чотири когось аж настільки недолюблювали, то що ж, у всякому разі ця людина має бути цікавою.

— А ваш небіж любить їздити верхи? — спитала моя мати.

Місис Брогам лукаво зирнула на неї.

— Гадаю, що так.

— Можливо, Аманда погодилась би показати йому місцевість. — Тут на обличчі моєї матері з'явилася така незвично невинна й солодка усмішка.

Напевно, варто додати: одна з причин, чому я переконана, що в мене найліпша мати в Англії, — вона зрідка буває невинною і солоденькою. Не зрозумійте хибно: в неї золоте серце, і вона на все готова заради своєї сім'ї. Але вона була п'ятою з вісьмох дітей, тому чудово вміє хитрувати й будувати підступи.

А ще її не перевершити в розмовах. Повірте, я пробувала.

Тож, коли вона підвела до цієї пропозиції, я не могла не погодитися, навіть коли три із чотирьох сестер Брогам захихотіли. (Четверта все ще мала знуджений вигляд. Я вже починала замислюватися, чи все в неї добре.)

— Завтра, — вдоволено мовила місис Брогам. Вона плеснула в долоні й широко всміхнулася. — Завтра після обіду я відішлю його до

вас. Домовилися?

Я знову не могла відмовитися, тож погодилася, думаючи, на що я взагалі зголосилася.

Наступного дня я вбралась у свій найкращий костюм для верхової їзди й тинялася вітальнею, розмірковуючи, чи зволить узагалі той загадковий Чарльз Брогам з'явитися. Якщо ні, подумала я, то це цілком його право. Звісно, це було б невиховано, адже порушило б угоду, яку від його імені уклала його тітка, але все одно він не просився, щоб його загнуздоало місцеве дрібне дворянство.

«Загнуздоало» — це не випадковий каламбур.

Мати навіть не приховувала, що хоче нас звести. Це мене здивувало: я гадала, вона бодай удавано заперечить. Але вона тільки нагадала, що я відмовилася від сезону в Лондоні, а тоді почала розводитися на тему того, як бракує в нашому районі Глостерширу гідних джентльменів прийнятної віку.

Я нагадала, що *вона* свого чоловіка не в Лондоні відшукала.

Її відповідь почалася зі слів «нехай так», а опісля було стільки закрутів і вивертів, що я не змогла простежити за перебігом її думок.

І я переконана, що саме такий і був її розрахунок.

Моя мати не надто засмутилася тим, що я відмовилася від сезону: їй дуже подобається наше життя за містом, та й, бачить Бог, батько витримав би в Лондоні не більше тижня. Мати сказала, що недобре так говорити про нього, але, гадаю, вона таємно зі мною згодна — батечко може відволіктися на якусь рослину в парку, і тоді ми ніколи його вже не знайдемо. (Мій батько легко відволікається.)

Або ж — визнаю, це вірогідніше — він міг би сказати на прийомі щось геть-чисто неприйнятне. На відміну від матері, в мого батька нема хисту вести чемні розмови, і він достеменно не бачить потреби у фразах із подвійним дном чи в мудрагелистих мовних зворотах. На його думку, слово «тіло» має означати тіло.

Я люблю батька, але ясно, що його ліпше тримати подалі від міста.

Якби я захотіла, то могла б поїхати на сезон у Лондон. У родини моєї матері колосальні зв'язки. Її брат — віконт, а сестри одружені з

герцогом, графом і бароном. Мене запрошували б на найбільш жадані прийоми. Але я справді не схотіла їхати. Я там не мала б жодної свободи. Тут я можу гуляти чи кататися верхи скільки завгодно, якщо лише когось попереджу, де буду. А в Лондоні юна леді навіть за поріг не вільна вийти без супроводу.

Як на мене, це звучить жахливо.

Але повернімося до матері. Вона не заперечувала, коли я відмовилася від сезону, бо це означало, що їй не доведеться на кілька місяців покидати батька. (А ми вже визначилися, що йому довелося б лишатися вдома.) Та водночас вона щиро переймається моїм майбутнім. Настільки, що вв'язалася в отаку кампанію. Раз я не бажаю їхати до гідних джентльменів, вона сама приводитиме їх до мене.

Отже, Чарльз Брогам.

О другій його все ще не було, і, мушу зізнатися, я вже драгувалася. День був спекотний, — принаймні наскільки буває спекотно в Глостерширі, — і від темно-зеленого костюма для верхової їзди, який здавався таким гарним і приємним на дотик, коли я його вбрала, вже почався свербіж.

А я почала занепадати духом.

Чомусь мати й місис Брогам забули призначити час, коли небіж приїде, тому мені довелося вбратись і приготуватись точно опівдні.

— На вашу думку, о котрій закінчується пообіддя? — запитала я, обмахуючись складеною газетою.

— М-м-м? — Мати писала листа — напевно, комусь зі своїх численних братів і сестер — і слухала в пів вуха.

Вона прекрасна, коли отак сидить біля вікна. Гадки не маю, який вигляд у старшому віці мала б моя перша мати, бо ж вона до нього не дожила, та Елоїза не втратила ні краплі своєї вроди. Її коси досі зберігають насичений каштановий відтінок, а шкіра не помережана зморшками. Очі важко описати — насправді вони змінюють забарвлення.

Вона каже, що в юності її ніколи не вважали вродливою. Ніхто не розглядав її як непривабливу, вона навіть була дуже популярна, але її

ніколи не визнавали діамантом чистої води. Вона каже, що розумні жінки старіють гарніше.

Мені це здалося цікавим, і я сподіваюся бути такою самою в майбутньому.

Але тепер майбутнє мене турбує лиш у вигляді найближчих десяти хвилин, упродовж яких я неодмінно помру від спеки.

— Пообіддя, — повторила я. — Коли, на вашу думку, воно закінчується? О четвертій? П'ятій? Будь ласка, тільки не кажіть, що о шостій.

Вона нарешті підвела погляд.

— Ти про що?

— Містер Брогам. Ми ж домовилися про пообіддя, чи не так?

Вона дивилася на мене з порожнім виразом обличчя.

— Я ж можу вже не чекати, коли почнеться вечір?

Мати на мить завмерла, її перо застигло в повітрі.

— Не будь такою нетерплячою, Амандо.

— Я не нетерпляча, — наполягала я. — Мені *жарко*.

Вона замислилася.

— У приміщенні досить тепло, еге ж?

Я кивнула.

— А на мені вовняний костюм.

Вона скривилася, але я звернула увагу, що вона не запропонувала мені перевдягтися. Вона не збиралася жертвувати потенційним залицяльником через таку непередбачувану річ, як погода. Я далі обмахувалася газетою.

— Не думаю, що його прізвище Брогам, — мовила мати.

— Даруйте?

— Здається, він родич місис Брогам, а не містера. Я не знаю її дівочого прізвища.

Я знизала плечима.

Вона повернулася до листа. Мати пише безліч листів. Не уявляю, про що можна стільки писати. Я не назву нашу родину нудною, але ми цілком звичайні. Її сестрам уже, мабуть, нудно читати про те, як

«Джорджіана опанувала відмінки у французькій» або як «Фредерік розбив коліно».

Але матері до вподоби отримувати листи, а як вона каже, щоб отримати листа, треба спершу його надіслати, тому вона майже щодня сідає за письмовий стіл й описує нудні деталі нашого життя.

— Хтось їде, — сказала вона, коли я вже починала куняти на дивані. Я сіла й повернулася до вікна. І звісно, під'їзною доріжкою просувалася карета.

— Я думала, ми мали їхати верхи, — дещо роздратовано мовила я. Чи ж я просто так у цьому костюмі пітнію?

— Мали, — пробурмотіла матінка, зводячи брови й спостерігаючи за ходом карети.

Навряд чи містерові Брогаму — чи хто там сидів у кареті — видно було у відчинене вікно вітальню, але я про всяк випадок горділиво сиділа на дивані, злегка повернувши голову, щоб бачити, що відбувається надворі.

Карета зупинилась, і з неї вискочив джентльмен, але він стояв спиною до будинку, і я не побачила нічого, крім його зросту (середній) і волосся (темне). Тоді він простягнув руку до дверцят карети й допоміг спуститися леді.

Далсі Брогам!

— А вона що тут робить? — обурено спитала я.

А коли Далсі вже обома ногами стояла на твердій землі, джентльмен допоміг спуститись іншій юній леді, а тоді ще одній. І ще одній.

— Він що, привіз усіх дівчат Брогам? — не повірила мати.

— Виходить, що так.

— Мені здавалося, вони його ненавидять.

Я похитала головою.

— Виходить, що ні.

Причина такої кардинальної зміни поведінки сестер стала очевидною через кілька секунд, коли Ганнінг оголосив про їхнє прибуття.

Не знаю, яким із себе був кузен Чарльз *раніше*, але тепер... що ж, скажімо просто, що будь-якій юній леді він видасться приємним. У нього було густе ледве хвилясте волосся, і навіть із дальнього кутка

кімнати я бачила, які до смішного довгі в нього вії. Губи були з таких, від яких повсякчас очікуєш усмішки, а на мою думку, це найкраща форма у світі.

Не кажу, що я відчувала щось, окрім чемної цікавості, та сестри Брогам аж бігли й спотикалися, щоб потримати його під руку.

— Далсі, — мовила мати, виходячи вперед із доброзичливим усміхом. — Антоніє. Саро. — Вона вдихнула. — І Корделіє. Як приємно й несподівано бачити тут усіх вас.

Підтвердженням материних навичок господині слугувало те, що її голос звучав так, ніби їй справді приємно.

— Ми не могли дозволитилюбому кузенові Чарльзу їхати самому, — пояснила Далсі.

— До того ж він не знав дороги, — додала Антонія.

Дорога до нас — простіше не буває: треба тільки в'їхати до села, біля церкви повернути праворуч і подолати ще якусь мильо до нашої під'їзної доріжки.

Але я не стала цього казати. Натомість поглянула на кузена Чарльза з певним співчуттям. Навряд чи ця мандрівка його розважила.

— Чарльзе, любий, — щебетала Далсі, — це леді Крейн і міс Аманда Крейн.

Я присіла в кніксені й замислилася, чи доведеться лізти в ту карету з усією п'ятіркою. Сподівалася, що ні. Якщо в домі задушливо, то в екіпажі буде й геть нестерпно.

— Леді Крейн, Амандо, — продовжувала Далсі, — це мій любий кузен Чарльз, містер Фаррадей.

На цих її словах я схилила голову вбік. Мати мала рацію: його прізвище не Брогам. От лишенько, то він таки родич *місис* Брогам? Із цього подружжя мені більш розсудливим видавався містер Брогам.

Містер Фаррадей гречно вклонився, а його очі на плитку мить зловили мій погляд.

Тут варто зауважити, що я не романтична особа. Принаймні я себе романтичною не вважаю. Якби я була така, то поїхала б до Лондона на сезон. Цілими днями читала б поезію, а вночі б танцювала, фліртувала й веселилася.

Я достеменно не вірю в кохання з першого погляду. Навіть батьки — а вони кохають одне одного так, як ніхто не кохав, — кажуть, що вони закохалися не миттєво.

Але коли мої очі зустріли погляд містера Фаррадея...

Як я вже казала, це не було кохання з першого погляду, бо я не вірю в таке. На перший погляд, я не побачила нічого, крім... може, порозуміння... спільного почуття гумору. Не певна, як це ліпше описати.

Напевно, якщо подумати, то я назву це відчуттям знайомості. Ніби я вже звідкілясь його знаю. І це, звісно, звучить смішно.

Хоч і не так смішно, як-от його кузини, що цвірінчали, пурхали й метушилися довкруг нього. Вочевидь вони вирішили, що кузен Чарльз уже перестав бути монстром, а якщо за нього хтось і вийде, то це буде хтось із-поміж них чотирьох.

— Містере Фаррадею, — сказала я, відчуваючи, як посіпується кутик губ у спробі стримати посмішку.

— Міс Крейн, — з подібним виразом обличчя озвався він. Зігнувшись над моєю рукою, він поцілував її, чим налякав Далсі, яка стояла обіч мене.

Знову ж, *маю* наголосити на тому, що я не романтична особа. Але мої нутрощі злегка підскочили, коли його вуста торкнулися моєї шкіри.

— Боюся, я вбрана для їзди верхи, — мовила я, вказуючи на свій костюм.

— Еге ж.

Я згорьовано глипнула на його кузин, які достеменно не були вбрані в одяг, відповідний для атлетичних вправ.

— Нині такий гарний день, — пробурмотіла я.

— Дівчата, — втрутилася мати, дивлячись просто на сестер Брогам, — складете мені компанію, поки Аманда з вашим кузенком покатаються верхи? Я обіцяла вашій матері, що вона покаже йому околиці.

Антонія розтулила була рота, щоб заперечити, але не годна була ступити в слід Елоїзи Крейн, отож навіть жодного звуку не встигла видати, як мати додала:

— Скоро ще Олівер спуститься.

І все було вирішено. Усі чотири як одна всілися рівненьким рядочком на дивані з однаковісінькими слухняними усмішками на обличчях.

Мені стало майже шкода Олівера.

— Я не привів свого коня, — із жалем проговорив містер Фаррадей.

— Це дрібниця, — відповіла я. — У нас прекрасна стайня. Ми неодмінно знайдемо вам підхожого жеребця.

І ми вийшли спершу з вітальні, а тоді й із будинку, звернули за ріг, до газону на задньому дворіку, аж тут...

Містер Фаррадей осів на стіну й засміявся.

— О, дякую, — з притиском сказав він. — Дякую вам. Дякую.

Я не була певна, чи варто мені вдавати, буцім не збагну, про що мова. Але навряд чи я викажу своє розуміння, не образивши при цьому його кузин, чого робити не хотіла. Я вже писала: не можу сказати, що мені не подобаються сестри Брогам, хоч того дня вони й видалися мені дешицю кумедними.

— Скажіть, що вмієте їздити верхи, — попросив він.

— Авжеж.

Він махнув у бік будинку.

— З них жодна не вміє.

— Це не так, — спантеличено відповіла я.

Бо я точно їх колись та й бачила на конях.

— Вони вміють сидіти в сідлі. — У його очах запалало не що інше, як виклик. — Але їздити не вміють.

— Зрозуміло, — пробурмотіла я і зважила свої варіанти. — Я вмію.

Він поглянув на мене, підійнявши кутик губ. Його очі були приємного відтінку зеленого — як мох, із крихітними коричневими цятками. І знову в мене виникло те дивне відчуття порозуміння.

Сподіваюся, не буде нескромним із мого боку сказати, що я досить добре вмію робити декілька речей. Я вмію стріляти з пістоля (але не з рушниці, а ще я стріляю не так добре, як мати, бо в неї це виходить ідеально). Я вмію рахувати вдвічі швидше за Олівера за умови, що маю при собі перо й папір. Я вмію рибалити, плавати, а найкраще в мене виходить їздити верхи.

— Ходімо. — Я махнула в бік стаєнь.

Він вирушив за мною, підлаштовуючись під мій крок.

— Скажіть мені, міс Крейн, — у його голосі звучала потіха, — чим вам заплатили за вашу сьогоднішню присутність.

— Гадаєте, ваше товариство не досить цінна винагорода?

— Ви ж мене не знаєте, — зауважив він.

— Це так. — Ми звернули на стежку до стаєнь, і я з радістю відчула, що здіймається вітерець. — Так сталося, що мати мене перехитрила.

— Ви визнаєте, що вас перехитрили, — пробурмотів він. — Цікаво.

— Ви не знаєте моєї матері.

— Ні, — запевнив він, — я просто вражений. Більшість людей у такому не зізнається.

— Як я вже казала, ви не знаєте моєї матері. — Я повернулася до нього обличчям і всміхнулася. — Вона зростала в родині з вісьмома дітьми. Перевершити її в якихось хитруваннях — це справжній тріумф.

Ми дійшли до стаєнь, але біля входу я зупинилася.

— А як щодо вас, містере Фаррадею? — запитала я. — Що вам пообіцяли за вашу сьогоднішню присутність?

— Мене теж обкрутили круг пальця, — відповів він. — Сказали, що я зможу здихатися кузин.

Я пирхнула. Це було неприйнятно, так, але неминуче.

— Вони атакували, коли я саме лаштувався їхати, — похмуро докинув містер Фаррадей.

— Вони такі запальні, — геть незворушно мовила я.

— Вони переважили кількістю.

— Я гадала, вони вас недолюблюють, — зауважила я.

— Я теж так гадав. — Він упер руки в боки. — Це єдина причина, з якої я погодився приїхати на гостину.

— Що ви їм заподіяли в дитинстві? — поцікавилася я.

— Доречніше було б спитати, що вони заподіяли мені.

Я не стала заявляти, буцім у нього була перевага через його стать. Четверо дівчаток із легкістю можуть перемогти одного хлопчика. Я в

дитинстві безліч разів сама починала бійки з Олівером і, дарма що він ніколи цього не визнає, все ж таки частіше в них перемагала.

— Жаби? — припустила я, згадуючи власні дитячі розіграші.

— Це робив я, — сором'язливо зізнався він.

— Мертва риба?

Він не відповів, але на обличчі в нього відбилася провина.

— Кому з них? — запитала я, силкуючись уявити жах Далсі.

— Усім.

Я втягнула повітря.

— За один раз?

Він кивнув.

Я була вражена. Напевно, більшість леді не вважали б такі бешкети привабливими, та в мене завше було незвичайне почуття гумору.

— А ви коли-небудь робили борошняного привида? — поцікавилася я.

Його брови підскочили, і він аж подався вперед.

— Розкажіть більше.

Так я розповіла йому про свою матір і про те, як ми з Олівером намагалися відлякати її, коли вони ще не побралися з батьком. Ми були справжніми чудовиськами. Серйозно. Не просто дітлахами-бешкетниками, а справжніми гнійниками на обличчі людства. Дивовижно, як ще батько не відіслав нас до робітничого дому. Найбільше з усіх наших витівок мені запам'яталося, як ми поставили в матері на дверях відро борошна, а коли вона вийшла в коридор, її засипало з голови до ніг.

От лиш ми прилаштували відро так високо, що її не засипало, а просто-таки вкрило борошном, та ще й досить товстим його шаром.

А ще ми не розраховали, що відро вдарить її по голові.

Коли я казала, що мати ввійшла в наше життя й урятувала нас усіх, то мала на увазі порятунок у прямому значенні цього слова. Ми з Олівером розпачливо прагнули уваги, а наш батько, хоч який він чудовий тепер, тоді зеленого уявлення не мав, як із нами справлятися.

Усе це я розповіла містерові Фаррадею. Це було найдивніше. Гадки не маю, чому я так довго теревенила й стільки розповіла. Я думала, річ

у тім, що він чудовий слухач, от лиш згодом він мені сказав, що це не так, що він насправді жакхливий слухач і занадто часто перебиває.

Але мене він не перебивав. Він слухав, а я говорила, а потім я слухала, а він говорив і розповідав про свого брата Іена, про його янгольське личко й чудові манери. Як усі перед ним упадають, хоча старший Чарльз. Але Чарльзові ніколи не вдавалося його зненавидіти, бо попри все Іен був таки хорошим хлопцем.

— Ще не перехотіли кататися? — запитала я, уздрівши, як сонце вже почало опускатися до виднокраю.

Я не уявляла, скільки ми отак стояли, балакали й слухали, слухали й балакали.

На мій превеликий подив, Чарльз відмовився кататися й запропонував натомість пройтися.

І ми пішли на прогулянку.

Увечері все ще було тепло, тож після вечері я вийшла надвір. Сонце вже опустилося за обрій, але ще не стемніло. Я сіла на сходах із заднього боку патіо обличчям на захід, щоб постерегти, як рештки денного світла з лавандового забарвлюються у фіолетовий, а тоді западає чорнота.

Обожнюю цю пору.

Якийсь час я так і сиджу — настільки довго, що вже починають з'являтися зорі, а мені доводиться обійняти себе за плечі, щоб зігрітися від нічної свіжості. Шалі я із собою не брала. Напевно, не очікувала, що так довго сидітиму надворі. Я саме збиралася повернутись у дім, аж тут почула, як хтось підходить.

Це був мій батько — він повертався з теплиці. У забрьоханих руках ніс ліхтарик. І я побачила в ньому щось таке, від чого знову відчула себе дитиною. Такий кремезний, наче ведмідь, і навіть до його одруження з Елоїзою, коли він ще, мабуть, і не знав, як розмовляти з власними дітьми, з ним я завжди почувалась у безпеці. Він мій батько, він би мене захистив. Йому не треба було казати про це, я просто знала.

— Ти щось засиділася допізна, — мовив він, сідаючи коло мене. Ліхтарик він теж поставив на східці й витер руки об робочі штани, струшуючи шматки багна.

— Просто замислилася, — відповіла я.

Він кивнув, уперся ліктями в коліна й подивився на небо.

— Зорі сьогодні не падали?

Я похитала головою, хоч він на мене й не дивився.

— Ні.

— А тобі треба, щоб упала?

Я всміхнулася сама до себе. Він питав, чи є в мене якесь бажання. Коли я була малою, ми постійно загадували разом бажання, як падала зірка, але потім якось ця звичка зникла.

— Ні, — відповіла я.

Я була занурена в себе, думала про Чарльза й про те, чому провела з ним ціле пообіддя, а тепер не можу дочекатися завтрашнього дня, коли знову його побачу. Але в мене не було бажань, які треба здійснити. Принаймні поки що.

— У мене завжди є бажання, — відзначив він.

— Справді? — Я повернулася до нього й схилила голову вбік, приглядаючись до його профілю.

Знаю, до знайомства з моєю теперішньою матір'ю він був дуже нещасний, але це все залишилося позаду. Якщо й існує людина зі щасливим і багатим на гарні події життям, то це він.

— А чого ти бажаєш? — запитала я.

— Перш за все й найголовніше — здоров'я та щастя моїм дітям.

— Це не рахується, — з усмішкою відповіла я.

— О, думаєш? — Він поглянув на мене, і в його очах був далеко не *натяк* на веселість. — Запевняю тебе, це перше, про що я думаю вранці, і останнє, чого бажаю перед сном.

— Справді?

— Амандо, в мене п'ятеро дітей, усі здорові й сильні. І, наскільки мені відомо, всі ви щасливі. Напевно, це просто сліпа удача, що ні в кого з вас немає проблем, але я не збираюся спокушати долю й бажати чогось іншого.

Якусь мить я обмірковувала сказане. Мені ніколи не спадало на думку бажати того, що я вже маю.

— А не страшно бути батьком? — запитала я.

— Це найстрашніше у світі.

Не знаю, чого я очікувала, але точно не цього. Аж тут до мене дійшло: він говорив зі мною як із дорослою. Не знаю, чи робив він так коли-небудь раніше. Він усе одно залишався моїм батьком, а я все одно залишалася його донькою, але при цьому переступила якусь загадкову межу.

Це водночас захоплювало й засмучувало мене.

Ми ще кілька хвилин так посиділи, показуючи одне одному сузір'я і не кажучи нічого важливого.

А коли я вже збиралася вертатись у дім, він мовив:

— Мати казала, що сьогодні до тебе завітав джентльмен.

— І чотири його кузини, — уточнила я.

Батько вигнув брови й поглянув на мене, самим поглядом дорікаючи за спробу змінити тему.

— Так, — виправилась я. — Завітав.

— Він тобі сподобався?

— Так. — У мене трохи запаморочилося в голові, а в животі зануртувало. — Сподобався.

Він над цим поміркував і мовив:

— Доведеться завести величенького кийка.

— Що?

— Я колись казав твоїй матері: коли ти виростеш настільки, що в тебе з'являться кавалери, мені доведеться відбиватися від джентльменів.

У цих словах прозвучало щось майже миле.

— Справді?

— Ну, я це казав не тоді, коли ти була ще зовсім мала. Тоді ти була суцільним жахіттям, аж я і не думав, що хтось колись захоче тебе забрати.

— Батьку!

Він гиготнув.

— Тільки не кажи, що це неправда.

Я не могла заперечити.

— Але коли ти трошки постаршала і я помітив перші натяки на те, якою жінкою ти станеш... — Він зітхнув. — Господи, якщо колись бути батьком і страшно, то...

— А тепер?

Він замислився.

— Гадаю, тепер я можу тільки сподіватися на те, що виховав тебе досить добре, щоб ти могла здобуватися на розумні рішення. — Він помовчав. — І, звісно, якщо хтось колись бодай подумає повестися з тобою негідно, я таки заведу собі кийка.

Я всміхнулась і злегка похилилася, щоб покласти голову йому на плече.

— Я люблю вас, батечку.

— Я теж тебе люблю, Амандо. — Він повернув голову й поцілував мене в маківку. — Я теж тебе люблю.

До речі, я таки вийшла заміж за Чарльза й батькові так і не довелося добувати кийка. Весілля святкували через шість місяців — після належних залицянь і трошечки вже не таких належних заручин. Але я достеменно не стану писати про жодну з тих подій, які зробили заручини не зовсім належними.

Мати наполягала на передшлюбній розмові, але її проводять у ніч перед весіллям, а на той момент уся інформація вже була мені відома, проте я себе не видала. Однак у мене склалося враження, що вони з батьком теж могли не дочекатися шлюбних обітниць. Я була приголомшена. Приголомшена. Це так на них не схоже! Тепер, коли я пізнала фізичні аспекти кохання, сама думка про батьків...

Це вже занадто.

Родинний дім Чарльза розташований у Дорсеті, недалеко від моря, проте його батько ще живий, тому ми оселились у Сомерсеті — на рівній відстані як до його родини, так і до моєї. Йому міське життя подобається не більше, ніж мені. Він подумує розводити коней, і це дуже дивно, але, мабуть, у розведенні тварин і вирощуванні рослин є

щось спільне. Вони з моїм батьком стали близькими друзями, і це чудово, от лиш тепер батько дуже вже часто в нас гостює.

Наш новий дім невеликий, і всі спальні досить близько одна до одної. Чарльз вигадав нову гру, яку називає «Подивімося, наскільки тихою може бути Аманда».

Гра полягає в тому, що він виробляє зі мною найрізноманітніші хтиві витівки — і це тоді, коли мій батько спить у кімнаті навпроти!

Він справжній диявол, але я його обожаю. Не можу інакше. Особливо коли він...

Заждіть-но, я ж не збиралася про це писати, чи не так?

Просто знайте, що на згадку про це я дуже широко всміхаюся.

І цього *не* було в нашій із матір'ю передшлюбній розмові.

Напевно, треба зізнатися, що вчора я програла. Я зовсім не була тихою.

Батько не сказав жодного слова. Але того дня він раптово поїхав, посилаючись на якусь невідкладну ботанічну справу.

Не знала, що в рослин *буває* щось невідкладне, але щойно він поїхав, Чарльз наполіг на тому, щоб перевірити наші троянди стосовно того, що, зі слів батька, було не так із рослинами в Ромні-голлі.

От лиш він чомусь захотів оглянути ті троянди, які вже були зрізані й поставлені у вазу в нашій спальні.

— Зараз ми пограємо в нову гру, — прошепотів він мені на вухо. — «Подивімося, наскільки галасливою може бути Аманда».

— Що будемо вважати моєю перемогою? — спитала я. — І який приз?

Я люблю змагання, і він також, але, думаю, найбезпечніше сказати, що цього разу перемогли обоє.

І приз був таки чудовий.

ЗНАЙОМТЕСЯ — РОДИНА БРІДЖЕРТОНІВ...

Бріджертони — поза сумнівом, найплідніша родина у вищих верствах суспільства. Така працелюбність віконтеси та покійного віконтарта варта будь-якої похвали, хоча імена дітям вони підібрали за дуже банальним принципом. Ентоні, Бенедикт, Колін, Дафна, Елоїза, Франческа, Грегорі й Гіацинт — порядок, звісно, штука корисна, проте дітям розумних батьків можна дати раду й не називаючи їх за абеткою.

Кажуть, найзаповітніша мрія леді Бріджертон — побачити всіх своїх нащадків у щасливому шлюбі, втім можна лише гадати, чи здійснений цей подвиг. Восьмеро дітей? Вісім щасливих шлюбів? Просто приголомшливо.

Світська хроніка леді Віслдаун, літо 1813 року

ГЕРЦОГ І Я

ХТО: Дафна Бріджертон і герцог Гастінгс.

ЩО: фіктивне залицяння.

ДЕ: звісно, у Лондоні. Де ще можна повернути таку штуку?

ЧОМУ: в обох є свої причини, і це не кохання...

ВІКОНТ, ЯКИЙ МЕНЕ КОХАВ

Сезон 1814 року відкрито, але жодного сподівання, що на нас чекають помітні зміни порівняно із сезоном 1813 року. Вищий світ переповнюють Шанлюбні Матусі, чия мета — видати своїх Дорогоцінних Донечок за Запеклих Холостяків. Шушукання в колі Матусь указують, що цього сезону найбільш підхожа здобич — віконт Бріджертон. Та й справді: у цього сердеги розкуйовджене волосся лише тому, що він і кроку не може ступити без того, щоб якась панянка не кліпала поряд із ним віями з таким завзяттям, що здіймається справжня буря. Мабуть, єдина юна леді, котрій не цікавий молодий Бріджертон, — це міс Кетерін Шеффілд, і, власне, її поводження з віконтом межує з ворожістю.

Саме тому, любий читачу, авторка цих рядків відчуває, що любов між Бріджертоном і міс Шеффілд — саме те, що треба, аби поживавити в цілому небагатий на події світський сезон.

Світська хроніка леді Віслдаун, 13 квітня 1814 року

ПРОПОЗИЦІЯ ДЖЕНТЛЬМЕНА

Світський сезон 1815 року в розпалі, і можна подумати, що головна тема для розмов — це Веллінгтон і Ватерлоо, але насправді всі обговорюють те саме, що й 1814 року: вічну тему будь-якого соціуму — шлюб.

Як і завжди, подружні сподівання дебютанток зосереджено навколо родини Бріджертонів, а точніше, у центрі уваги найстарший із незайнятих братів — Бенедикт. У нього немає титулу, але це компенсують його красиве обличчя, гарна постава й тугий гаманець. Справді, авторка цих рядків неодноразово чула від різних Шаноблюбних Матусь: «Моя дочка вийде заміж за герцога... або за Бріджертона».

Зі свого боку, містер Бріджертон зовсім не цікавиться молодими панянками, які регулярно відвідують світські заходи. Сам він буває майже на кожному, але тільки те й робить, що поїдає очима двері, вочевидь чекаючи на якусь особливу людину.

Можливо...

На потенційну наречену?

Світська хроніка леді Віслдаун, 12 липня 1815 року

РОМАН ІЗ МІСТЕРОМ БРІДЖЕРТОНОМ

Квітень уже майже на порозі, а разом із ним — новий світський сезон у Лондоні. По всьому місту ательє заповнено Шанолюбними Матусями та їхніми Дорогоцінними Донечками — вони сподіваються роздобути ту саму чарівну вечірню сукню, завдяки якій буде перейдено межу між дівочтвом і шлюбом.

Що ж до їхньої дичини, Запеклих Холостяків, — містер Колін Бріджертон знову очолює список найбажаніших чоловіків, дарма що досі не повернувся з останньої закордонної мандрівки. Щоправда, у нього немає титулу, але він щедро наділений зовнішністю, багатством і шармом, це може підтвердити кожен, хто бодай хвилину провів у Лондоні.

Утім містер Бріджертон дожив до досить поважних тридцяти трьох років, не зацікавившись жодною молодою пані, тож у нас небагато причин сподіватися, що в цьому плані 1824 рік суттєво відрізнятиметься від 1823-го.

Вочевидь Дорогоцінним Дебютанткам, а надто вже їхнім Шанолюбним Матусям варто виглядати долю деінде. Навіть якщо містер Бріджертон і шукає дружину, він напрочуд майстерно це приховує.

З іншого боку, хіба не такий виклик понад усе подобається дебютанткам?

Світська хроніка леді Віслдаун

СЕРОВІ ФІЛІПУ З ЛЮБОВ'Ю

...Я знаю, ти скажеш, що настане час і хлопці мені подобатимуться, а я кажу — ніколи! НІКОЛИ!!! З трьома знаками оклику!!!

*від Елоїзи Бріджертон її матері, просунуто під двері спальні Вайолет Бріджертон,
коли Елоїзі було вісім*

...Я ніколи не гадала, що світський сезон — це так весело. Чоловіки такі вродливі й чарівні. Відчуваю, що одразу закохаюся. Та як тут утриматися?

від Елоїзи Бріджертон її братові Коліну з нагоди її дебюту

...Я цілком упевнена, що ніколи не одружуся. Якщо десь і є моя доля, чи не здається тобі, що я вже мала б її зустріти?

*від Елоїзи Бріджертон її любій подрузі Пенелопі Фезерінгтон на шостому році
дебютування Елоїзи*

...Це мій останній шанс. Я беру долю у свої руки й кидаю обачність на вітер. Сер Філіп, будь ласка, будь ласка, будьте тим, кого я собі уявляла. Бо якщо ви такий, яким вас зображують ваші листи, я гадаю, що могла б вас покохати. А якщо ви відчуваєте те саме...

*від Елоїзи Бріджерстон, нашкрябано на клаптику паперу перед першою зустріччю із
сером Філіпом Крейном*

КОЛИ ВІН БУВ РОЗПУСНИМ

Що означає бути розпусним?

Для Майкла Стерлінга це означало таємне кохання, невгамовне жадання жінки, котра ніколи йому не належатиме.

Що означає бути легковажною?

Для Франчески Бріджертон усе розпочалося з одного поцілунку, який закарбував на її вустах чоловік, котрого вона ніколи й не думала жадати.

Що відбувається, Коли більше нема таємниць?

Прочитайте в найбільш приголомшливому й палкому романі Джулії Куїнн...

УСЕ В ЙОГО ПОЦІЛУНКУ

Дійові особи:

Гіацинт Бріджертон. Наймолодша з-поміж Бріджертонів. Вона трохи занадто розумна, трохи занадто прямодушна — ви достоту не уявляли собі романтичну героїню такою. Хоч як це прикро, вона також закохується...

Гарет Сен-Клер. У Лондоні є чоловіки з безсоромною репутацією, а є спокусливі, наче сам гріх. Утім лише в Гаретові поєднано ці дві якості з воістину диявольським успіхом. Він був би цілковитим розпусником, якби не...

Леді Денбері. Бабуся Гарета й наставниця Гіацинт, має власну думку з приводу геть усього, а надто вже з приводу кохання та шлюбу. І їй як нікому кортить побачити Гіацинт і Гарета поєднаними священним шлюбом. На щастя, їй допомагає...

Одна докучлива матінка, один занадто турботливий брат, один украй кепський струнний квартет, один (на щастя, вигаданий!) божевільний барон, і, звичайно, не забуваймо про пастушку, єдинорога й Генріха VIII!

Долучайтеся до них у найбільш пам'ятній цьогорічній історії кохання...

НА ШЛЯХУ ДО ВЕСІЛЛЯ

Де:

По-перше, Грегорі Бріджертон закохується не в ту жінку, і,

По-друге, вона закохується в іншого, але,

По-третьє, Люсі Абернаті вирішує втрутитись, утім,

По-четверте, вона закохується в Грегорі, що напрочуд незручно, адже,

По-п'яте, вона майже заручена з лордом Гасельбі, проте,

По-шосте, Грегорі закохується в Люсі.

Через це всі опиняються в складній ситуації.

Спостерігайте за тим, як усе щасливо закінчиться в дивовижному фіналі серії про Бріджертонів.

2025

ISBN 978-617-17-1028-3 (epub)

Жодну з частин даного видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Електронна версія створена за виданням:

Серія «Художня література»

Перекладено за виданням: Quinn, Julia. To Sir Phillip, With Love / Julia Quinn. — New York :
Avon Books, 2017. — 432 p.

Переклад з англійської *Ольги Макарової*

Дизайнерка обкладинки *Маріанна Пащук*

Куїнн Дж.

К90 Бріджертони. Серові Філліпу з любов'ю / Джулія Куїнн ; пер. з англ. О. Макарової. — Х. :
Віват, 2025. — 432 с. — (Серія «Художня література», ISBN 978-966-942-826-4).

ISBN 978-617-17-0893-8 (укр.)

ISBN 978-0-06-235373-3 (англ.)

Коли сер Філліп наважився запропонувати шлюб Елоїзі Бріджертон, він був переконаний, що це пересічна стара дівка, яка радо погодиться осісти в його замиському маєтку та стати йому тихою і скромною супутницею життя. Коли гарненька зухвала молода жінка буквально увірвалася до нього на поріг, він на якусь мить засумнівався, чи це справді та сама особа, з якою протягом року так зворушливо листувався.

А як Елоїза наважилася наймати карету і глибокої ночі вирушати назустріч майбутньому ідеальному подружжю? Для цього треба хіба збожеволіти. Або вірити в прихильність долі. Сер Філліп, такий відвертий у листах до неї, під час знайомства виявився не тим ідеальним чоловіком, якого собі уявила Елоїза Бріджертон, зманіжена увагою лондонських джентльменів та звикла до галасливого життя в дружній великій родині... Проте він усміхнувся до неї і хутко збагнув, що балакливу Елоїзу можна стишити щирим поцілунком!

УДК 821.111(73)

© Julie Cotler Pottinger, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2013

© ТОВ «Видавництво «Віваґ»», видання українською мовою, 2025